

SZOMBATHELY MEGYEI JOGÚ VÁROS

FENNTARTHATÓ VÁROSFEJLESZTÉSI STRATÉGIA 2021-2027

Megrendelő: Szombathely Megyei Jogú Város

Készítette: Pannon Gazdasági Hálózat Egyesület

2023

Tartalom

Ábrajegyzék	6
Táblázatok jegyzéke	7
Vezetői összefoglaló	9
1 A partnerségi folyamat ismertetése az FVS tervezés időszakára vonatkozóan	11
1.1 Partnerek definiálása.....	12
1.2 Partnerségi akciók és azok tartalma	13
1.3 Partnerségi akciók ütemezése a tervezési folyamatban	15
2 Megalapozó munkarész: Helyzetfeltárás és helyzetértékelés	16
2.1 Helyzetfeltárás.....	16
2.1.1 Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok.....	16
2.1.2 A területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata	19
2.1.3 A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata	21
2.1.4 A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek - az adott település fejlesztését befolyásoló - vonatkozó megállapításai.....	23
2.1.5 Közigazgatási határ.....	24
2.1.6 Szombathely MJV Településszerkezeti Terve.....	24
2.1.7 A település társadalma	25
2.1.7.1 Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség.....	25
2.1.7.2 Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok	29
2.1.7.3 Települési identitást erősítő tényezők	30
2.1.8 A település humán infrastruktúrája	32
2.1.8.1 Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy stb.).....	32
2.1.8.2 Esélyegyenlőség biztosítása	36
2.1.9 A település gazdasága	36
2.1.9.1 A település gazdasági súlya, szerepköre	36
2.1.9.2 A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői	37
2.1.9.3 A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai, települést érintő fejlesztési elképzelések	38
2.1.9.4 A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők	38
2.1.9.5 Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)	40
2.1.10 Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere.....	41
2.1.10.1 Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program	41

2.1.10.2.	Az önkormányzat gazdaságfejlesztési tevékenysége és intézmény-rendszere.....	42
2.1.10.3	Foglalkoztatáspolitikai.....	42
2.1.10.4	Lakás- és helyiséggazdálkodás.....	43
2.1.10.5	Intézményfenntartás.....	43
2.1.10.6	Energiagazdálkodás.....	44
2.1.11	Településüzemeltetési szolgáltatások, okos város települési szolgáltatások.....	44
2.1.12	Zöldfelületi rendszer vizsgálata.....	45
2.1.13	Közlekedés.....	46
2.1.14	Közművesítés.....	47
2.1.15	Környezetvédelem (és településüzemeltetés).....	48
2.1.16	Városi klíma.....	49
2.2	Területi lehatárolás.....	51
2.3	Helyzetértékelés, szintézis.....	54
2.3.1	Prosperáló város.....	54
2.3.2	Zöldülő város.....	58
2.3.3	Digitális város.....	63
2.3.4	Megtartó város.....	68
2.3.5	Kiszolgáló város.....	72
2.4	A város irányítási és működési modellje.....	82
2.4.1	Irányítási modell.....	82
2.4.2	Működési modell.....	83
2.4.3	Városterzési koordináció.....	84
2.5	Kockázatok és lehetőségek értékelése.....	86
2.5.1	Prosperáló város.....	86
2.5.2	Zöldülő város.....	88
2.5.3	Digitális város.....	90
2.5.4	Megtartó város.....	92
2.5.5	Kiszolgáló város.....	94
3	Stratégiai munkarész.....	96
3.1	Forgatókönyv elemzés.....	96
3.1.1	Standard forgatókönyv.....	98
3.1.2	Adaptív forgatókönyv.....	105
3.2	Jövőkép.....	109
3.3	A stratégia célrendszere.....	110
3.4	A reziliens város a stratégiai célrendszerben.....	117

3.4.1	Prosperáló város.....	119
3.4.2	Zöldülő város	121
3.4.3	Digitális város.....	123
3.4.4	Megtartó város.....	127
3.4.5	Kiszolgáló város	129
3.5	A stratégia összhangja más stratégiákkal.....	131
4	Monitoring, kontrolling, indikátorok.....	133
4.1	FVS monitoring rendszere, nyomon követés a tervezés és végrehajtás során	133
4.2	Az FVS-hez kapcsolódó indikátorok és azok mérési módszertana	134
4.3	A beavatkozásokra vonatkozó adatok gyűjtésének és kezelésének helyi módszertana.....	138
5	Az irányítási és működési modell	139
5.1	A városirányítási modell indokolt módosításai	139
5.1.1	Az átfogó városirányítási rendszer változásai	139
5.1.2	A térségi koordináció mechanizmusainak változásai	140
5.1.3	Részvételi akciók a stratégiai ciklus végrehajtási szakaszában.....	140
5.2	A városi működési modellt érintő tervezett változtatások	142
6	Cselekvési terv	143
6.1	Intézkedések és beavatkozási területek rendszerezése.....	143
6.2	Az akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklása.....	145
6.3	Városi szintű beavatkozási területek részletezése	149
6.3.1	Stratégiai célkitűzéseket támogató egyedi beavatkozások.....	149
6.3.2	Stratégiai célkitűzéseket támogató nagyobb városi területekre kiterjedő beavatkozások	157
6.3.3	Stratégiai célkitűzéseket támogató, átfogó szervezeti rendszerként működő stratégiai keretrendszerek (hálózatos, vonalas fejlesztések)	164
6.4	Várostérségi szintű beavatkozási területek részletezése	170
6.4.1	Átfogó stratégiai megalapozottságú térségi keretrendszerek (térségi hálózatos, vonalas fejlesztések, nem materiális hálózatos fejlesztések)	170
6.5	Stratégia együttműködési menetrendek (zöld és digitális átállást elősegítő célok és intézkedések, opcionálisan innovációs menetrend)	171
6.5.1	Zöld átállás menetrend.....	171
6.5.2	Digitális átállás menetrend.....	179
7	Finanszírozási terv	185
7.1	Elérhető és bevonható források számbavétele.....	185
7.1.1	Aktorok, meghatározó szereplők	186
7.1.2	Kitekintés	187

7.1.3	Egyéb kötöttségek és lehetőségek	187
7.2	Az üzleti modell bemutatása	188
7.2.1	Beavatkozások adatainak gyűjtése és ismertetése dimenzióként összegezve	189
7.2.2	A finanszírozási terv összefoglalója	194
7.3	Fenntartható üzemeltetés	200
7.4	Projektcsatorna fejlesztés intézményesítése	206
7.4.1	Ellátandó funkciók	206
7.4.2	Kulcsszereplők nevesítése	206
7.4.3	Intézményi modell bemutatása	207
8	Mellékletek	208
8.1	Antiszegregációs Terv	208
8.1.1	Helyzetelemzés és értékelés	208
8.1.1.1	A szegregáció társadalmi jelenségeinek horizontális elemzése – a változások értékelése	208
8.1.1.2	A szegregáció területi vonatkozásai (szegregátumok) – a változások értékelése...	212
8.1.2	Antiszegregációs terv	213
8.1.2.1	Az antiszegregációs fejlesztési célok és beavatkozási javaslatok	213
8.1.2.2	A szociális városrehabilitáció akcióterületének meghatározása és a választás indoklása (amennyiben releváns)	215
8.1.2.3	A két antiszegregációs beavatkozási dimenzió kapcsolata	215
8.1.2.4	A beavatkozások ütemezése	215
8.1.2.5	Az antiszegregációs terv pénzügyi terve	215
8.2	Elvégzett kérdőíves felmérések dokumentálása	216
8.2.1	Lakossági felmérés	216
8.2.2	Intézményi/ szervezeti felmérés	229
8.3	Finanszírozási terv beavatkozásokként	243
8.4	Működési térkép	244
8.5	Indikátor adatlapok	245
8.6	FVS -ITS fordítótáblák	245
8.7	Önértékelési eszköz	246

Ábrajegyzék

ábra 1 FVS felépítése - Fenntartható Városfejlesztési Stratégia Módszertani Kézikönyve.....	9
ábra 2 Közlekedési kapcsolatok.....	16
ábra 3 Magyarország városainak hierarchiája – www.nemzetiatlasz.hu	17
ábra 4 Magyarország ingázási térképe – www.osszkep.hu	18
ábra 5 Az MTrT területfelhasználási kategóriái - OTrT Szerkezeti tervlap	22
ábra 6 Szombathellyel közvetlenül határos települések közigazgatási határai	24
ábra 7 Szombathely lakosság és állandó népesség utolsó 10 év – www.ksh.hu	25
ábra 8 Természetes szaporodás, fogyás utolsó 10 év - TEIR.....	25
ábra 9 Vándorlási folyamatok – TEIR.....	26
ábra 10 Korcsoportok szerinti megoszlás (%) – www.ksh.hu	27
ábra 11 Öregedési index (%) – www.ksh.hu	27
ábra 12 Nemzetiségek Szombathelyen – www.ksh.hu	28
ábra 13 Lakosság legmagasabb iskolai végzettség szerinti megoszlása (%) – www.ksh.hu	28
ábra 14 Civil szervezetek száma Szombathelyen	31
ábra 15 Szombathely vallási felekezetek szerinti megoszlása – www.ksh.hu	31
ábra 16 Szociális ellátásban részesülők száma - www.ksh.hu	33
ábra 17 Vállalkozások megoszlása gazdálkodási forma szerint (%) - www.ksh.hu	38
ábra 18 Vas vármegye térkép járásokkal – www.ksh.hu	51
ábra 19 Szombathely akcióterületei.....	115
ábra 20 A zöld átállás általános célrendszere	173
ábra 21 Szombathely szegregációs területi értékének térképes ábrázolása	209

Táblázatok jegyzéke

1. táblázat Együttműködő partnerek	12
2. táblázat Partnerségi akciók tervezett ütemezése	15
3. táblázat Szombathely érintettsége tervdokumentumokban	19
4. táblázat Foglalkoztatás, munkanélküliség (% , nemek közti megoszlás) – TEIR.....	29
5. táblázat Szombathely kulturális életének indikátorai 1 – www.ksh.hu	34
6. táblázat Szombathely kulturális életének indikátorai 2 – www.ksh.hu	35
7. táblázat Szombathely Megyei Jogú Város gazdálkodása	41
8. táblázat Közfoglalkoztatottak száma Szombathelyen - www.ksh.hu.....	42
9. táblázat Bérlekások száma és komfortfokozata 2021. december 31-i állapot szerint – Önkormányzati adat	43
10. táblázat Vas vármegye térségi szerveződése – www.ksh.hu	52
11. táblázat Prosperáló város - helyzetértékelés	54
12. táblázat Zöldülő város - helyzetértékelés.....	58
13. táblázat Digitális város - helyzetértékelés	63
14. táblázat Megtartó város - helyzetértékelés	68
15. táblázat Kiszolgáló város - helyzetértékelés.....	72
16. táblázat A külső hatások és a vizsgálandó kockázati tényezők	96
17. táblázat Kitettségi mátrix	98
18. táblázat Városi felkészültségi mátrix.....	105
19. táblázat FVS stratégiai célmátrix	110
20. táblázat FVS területi célmátrix - várostérségi összefüggések	112
21. táblázat FVS területi célmátrix– városrészi összefüggések	114
22. táblázat Városi rezilienciát fejlesztő lépések mátrixa	117
23. táblázat A „prosperáló város” tervezési dimenzió kapcsolódása a célrendszerhez.....	119
24. táblázat A „zöldülő város” tervezési dimenzió kapcsolódása a célrendszerhez	121
25. táblázat A „digitális város” tervezési dimenzió kapcsolódása a célrendszerhez.....	123
26. táblázat A „megtartó város” tervezési dimenzió kapcsolódása a célrendszerhez	127
27. táblázat A „kiszolgáló város” tervezési dimenzió kapcsolódása a célrendszerhez	129
28. táblázat FVS célrendszerének kapcsolódása más megyei és városi stratégiai dokumentumokhoz	132
29. táblázat Stratégiai célok – prioritások és intézkedések kapcsolata	143
30. táblázat Az intézkedések és beavatkozási területek rendszerezése	144
31. táblázat Akcióterületek összefoglaló táblázata	146
32. táblázat Városi stratégiai beavatkozási területek	149
33. táblázat Városi akcióterületi fejlesztés.....	157
34. táblázat Városi hálózatos beavatkozás.....	164
35. táblázat Térségi hálózatos beavatkozás	170
36. táblázat Városi zöld finanszírozási keretrendszer elkészítésének tervezett ütemezése.....	178
37. táblázat Városi digitális átállás beavatkozásainak tervezett ütemezése	184
38. táblázat Meghatározó szereplők az FVS finanszírozásának megvalósításában	186
39. táblázat A kitekintés területi horizontja.....	187
40. táblázat Beavatkozásokkal kapcsolatos adatok, gyűjtések ismertetése	189
41. táblázat Prosperáló város tervezési dimenzió.....	194
42. táblázat Zöldülő város tervezési dimenzió	195

43. táblázat Digitális város tervezési dimenzió	196
44. táblázat Megtartó város tervezési dimenzió	197
45. táblázat Kiszolgáló város tervezési dimenzió	199
46. táblázat Prosperáló város tervezési dimenzió	201
47. táblázat Zöldülő város tervezési dimenzió	202
48. táblázat Digitális város tervezési dimenzió	203
49. táblázat Megtartó város tervezési dimenzió	204
50. táblázat Kiszolgáló város tervezési dimenzió	205
51. táblázat Projektcsatorna fejlesztés intézményi modellje	207

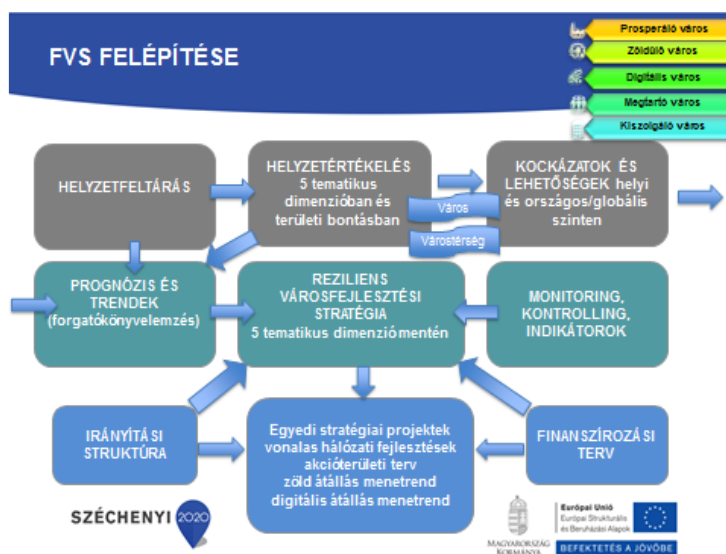
Vezetői összefoglaló

A 2021-27-es európai uniós ciklus fenntartható városfejlesztési forrásainak felhasználási feltétele integrált területi, városi stratégiák készítése. A 2021-27-es költségvetési ciklus TOP Plusz forrásai finanszírozást biztosítanak a fenntartható városfejlesztésre az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/1058 Rendelet (ERFA rendelet) 11. cikke alapján. Ahhoz, hogy a cikk hatálya alá eső városok a számukra dedikált forráskerettel tudjanak tervezni, Fenntartható Városfejlesztési Stratégiát kell készíteniük az Irányító Hatóság által kiadott módszertani útmutatónak megfelelően.

Szombathely Megyei Jogú Városa a 2014-2020-as időszakra rendelkezik Integrált Településfejlesztési Stratégiával. Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése 283/2014. (VI.19.) Kgy. sz. határozatával elfogadta Szombathely Megyei Jogú Város Hosszú Távú Településfejlesztési Konceptióját és Integrált Településfejlesztési Stratégiáját. Az Integrált Településfejlesztési Stratégia a Közgyűlés 40/2017.(III.2.) Kgy. sz. határozata és a Gazdasági és Városstratégiai Bizottság 81/2017. (III.27.) GVB határozata alapján módosításra került. Az önkormányzat a dokumentumokat tervezetten 2023-ben vizsgálja felül.

A módszertani útmutató alapján a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia és az Integrált Településfejlesztési Stratégia elválik egymástól. Az Integrált Településfejlesztési Stratégia készítésének feltételrendszerét a 314/2012 (XI.8.) Kormányrendelet, valamint az azt felváltó, az épített környezet alakításáról és védelméről szóló törvény és annak végrehajtási rendeletével bevezetett településfejlesztési terv rögzíti, és településfejlesztési eszközként a Miniszterelnökség hatáskörébe tartozik annak módszertani követelményeinek definiálása. Ugyanakkor a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia az Európai Unió elvárásait figyelembe vevő dokumentum, és a 2021-27-es forrásfelhasználás feltétele.

ábra 1 FVS felépítése - Fenntartható Városfejlesztési Stratégia Módszertani Kézikönyve

A Fenntartható Városfejlesztési Stratégia teljes tervezéssel készült, és nem korlátozódik csupán a TOP Plusz forrásainak a felhasználására. Ezáltal biztosítja a Bizottság által kiadott Fenntartható Városfejlesztési Stratégiák Kézikönyvével való összhangot. Egyúttal támogatja a városokat a fenntarthatóság, különösképpen a pénzügyi fenntarthatóság és forráskombináció megvalósításában egy reziliens, zöld és digitális átmenetet szolgáló, várostérségben gondolkozó városfejlesztési gyakorlat kialakításában.

A stratégia tervezése során Szombathely városa felülvizsgálta, újradefiniálta jövőképét, célrendszerét, cselekvési tervét, biztosítva az összhangot a későbbi fejlesztési dokumentumokkal.

A jelen Fenntartható Városfejlesztési Stratégia megalapozza a város további, jövőben elkészítendő stratégiai dokumentumait.

A Fenntartható Városfejlesztési Stratégia (továbbiakban FVS) valójában egy dokumentált iránymutatás a városfejlesztés – és egyre fokozottabb hangsúllyal – a működtetés/fenntartás dinamikus, visszacsatolásokkal sűrűn megtűzdelt menedzsment folyamatában.

A stratégia uniós megalapozó dokumentumként való elkészítése segíti a városok rugalmasabb és gyorsabb tervezését is. Mindamellet a stratégia széleskörű partnerségben készült, fórumok és tájékoztatók révén a nyilvánosság bevonása folyamatosan megtörtént és megtörténik a továbbiakban is. A dokumentum első fejezete ismerteti az ún. partnerségi folyamatot.

A dokumentum második fejezete helyzetértékelést és tematikus helyzetfeltárást mutat be kulcsadatokon keresztül a meghatározott öt dimenzió (Prosperáló város, Zöldülő város, Digitális város, Megtartó város, Kiszolgáló város) aspektusából.

A harmadik. fejezet a stratégiai munkarész, melynek keretében többek között meghatározásra kerül a stratégia célrendszere tematikus megközelítésben.

A negyedik fejezet a célrendszer megvalósításának nyomon követését, míg az ötödik fejezet az irányítási és működési modellt mutatja be.

A hatodik fejezetben a cselekvési irányok, intézkedések bemutatása történik., míg a hetedik fejezet a finanszírozási terv, amely a stratégia megvalósítását üzleti modell segítségével támasztja alá, melynek elsődleges szempontja a fejlesztések pénzügyi fenntarthatóságának a biztosítása.

A hetedik fejezet a településfejlesztési akciók összehangolt, vázlatos pénzügyi terve. A fejezet fontos célja, hogy segítse abban a helyi ökoszisztéma szereplőit, hogy átgondolják, milyen rendelkezésre álló forrásokkal tudják segíteni a stratégia megvalósítását szolgáló beavatkozásokat.

A dokumentum nyolcadik fejezetében mindazon mellékletek bemutatása történik meg, amelyek Szombathely esetében relevánsak.

1 A partnerségi folyamat ismertetése az FVS tervezés időszakára vonatkozóan

A partnerségi folyamat a többszintű kormányzás eszköze. A Fenntartható Városfejlesztési Stratégia tervezési időszaka során a város kiemelt hangsúlyt kíván fektetni az érintett szereplőknek a tervezési munkába történő bevonására, a velük folytatott kommunikációra, konzultációra, ezáltal elősegítve egy, a helyi társadalom többsége által elfogadható, támogatható fejlesztési jövőkép kialakítását. A partnerségi folyamatban megszólított érintettekkel Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata (továbbiakban Önkormányzat) a tervezési munka teljeskörű kommunikációjára törekszik, minden meghatározó lépésében együttműködve, együtt gondolkodva.

Az Önkormányzat a fentieknek megfelelően, már a 2014-ben jóváhagyott első Integrált Településfejlesztési Stratégia elkészítése óta nagy jelentőséget tulajdonít a város fejlesztésében és fejlődésében érdekelt szereplők partneri együttműködésének és a partnerségi egyeztetésnek. A partnerségi egyeztetés részletes szabályairól Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 25/2018. (XII. 19.) önkormányzati rendelete rendelkezik.

A rendelet szerint a partnerek tájékoztatása a teljes körű nyilvánosság biztosítása érdekében

- a Fő tér 23. előtt lévő kétoldali önkormányzati hirdető berendezésen,
- az Önkormányzat hivatalos hetilapjában, valamint a
- <http://www.szombathely.hu/onkormanyzat/terinformatika/muszaki-terinformatikai-rendszer.2630/> erre a célra kijelölt tárhelyén (a továbbiakban: elektronikus tárhely), továbbá
- lakossági fórum keretében történik.

A partneri egyeztetés szintjei:

- lakossági egyeztetés szintje: a partnerségi egyeztetés fontos részét képezi a lakosság bevonása, tájékoztatása a tervezési folyamat valamennyi szakaszában. A lakosság bevonása esetében alkalmazandó kommunikációs eszköz a kérdőíves felmérés, valamint a lakossági fórum és konzultáció, amely a célcsoport elérésének leghatékonyabb és az eddigi városfejlesztési projektek során is sikerrel alkalmazott módszere. A lakossági fórum a tájékoztatáson túl kérdésfeltevésre és vélemények megfogalmazására is lehetőséget teremt, a helyi problémákra és szükségletekre orientáltan.
- szakmai egyeztetés szintje: az önkormányzat, a hivatal, az önkormányzati cégek és külső szereplők együttműködése a tervezés folyamatában a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia tervezetének elkészítése érdekében.
- döntéshozatal szintje: a Képviselőtestület jogosult a folyamat eredményeként elkészült Fenntartható Városfejlesztési Stratégia elfogadására. A Képviselőtestület a tervezési munka során, a főbb mérföldkövekhez kapcsolódóan tájékoztatást kaphat az FVS felülvizsgálatának előrehaladásáról, aktuális állásáról, főbb eredményeiről.

A fenti egyeztetési szintek megalapozzák a stratégiai városmenedzsmentet. A stratégiai városmenedzsment folyamata nem egyetlen zárt ciklusban történik, mivel a város egy-egy eredményes fejlesztési folyamat végén soha nem a kiindulási állapotba kerül vissza. Az FVS olyan dinamikus, fejlődő dokumentum, amely az oda-visszacsatolások révén folyamatosan alakul át. Ennek a folyamatnak szerves része a folyamatos partnerség biztosítása is.

1.1 Partnerek definiálása

Az Önkormányzat hangsúlyt fektet a különböző helyi szereplőkkel való érdemi együttműködésre, beleértve a lakosság széles körét is.

Az FVS tervezés kezdő lépéseként megtörtént az érintettek körének feltérképezése, továbbá azok érdekeltségük, szakmai hátterük és befolyásoló képességük szerint csoportosításra kerültek.

A partnerségi folyamatba a városban bevonható véleményformálók köre:

- a város lakossága
- önkormányzati és egyéb, a városban működő közintézmények, valamint önkormányzati tulajdonú cégek
- a városban működő vállalkozások
- helyi civil, nonprofit szervezetek, egyházak képviselői.

A partnerség speciális esete a megyével történő egyeztetés. A partnerek tájékoztatása elsődlegesen online történik, de szükség esetén papír alapon is megvalósul.

1. táblázat Együttműködő partnerek

A partnerségi egyeztetés résztvevői Szombathely MJV Önkormányzata Partnerségi Egyeztetési Szabályzata alapján
Területileg érintett országgyűlési képviselők
Önkormányzati képviselők
A városban működő nemzetiségi önkormányzatok
Vas Megyei Építész Kamara
Vas Megyei Mérnöki Kamara
Vas Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
Nemzeti Agrárgazdasági Kamara Vas Megyei Szervezete
Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége Vas Megyei Szervezete (VOSZ)
Kereskedők és Vendéglátók Vas Megyei Érdekvédelmi Szervezete (KISOSZ)
A 2011. évi CCVI. törvény által meghatározott egyházak és vallási közösségek helyi képviselői
Szombathelyi Szépítő Egyesület
Rumi Rajki Műpártoló Kör
Vas Megyei Tudományos Ismeretterjesztő Egyesület (TIT)
Éhen Gyula Kör
Szombathelyi Civil Kerekasztal

A Szombathelyen működő felsőoktatási intézmények
Eötvös Lóránt Tudományegyetem Gothard Asztrofizikai Observatórium és Multidiszciplináris Kutatóközpont (ELTE GAO MKK)
Klebelsberg Intézményfenntartó Központ és a Szombathelyi Tankerületi Központ
Közműszolgáltatók (gáz-, villany-, víz-, csatorna-, távhőszolgáltatók)
Tömegközlekedési közszolgáltatók
A NAV adatszolgáltatása alapján a 10 legmagasabb helyi adót fizető cég
A NAV adatszolgáltatása alapján a 10 legtöbb munkavállalót foglalkoztató helyben telephellyel/székhellyel rendelkező cég
Önkormányzati Intézmények és a kizárólagos, valamint a többségi önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaságok
Szombathelyi járás települései
Egészségügyi és szociális intézmények Szombathelyen működő fenntartói
Köznevelési és kulturális intézmények Szombathelyen működő fenntartói
Szombathelyen működő első osztályú sportszervezetek
Városi Diáksport Bizottság
Szombathelyi Szabadidősport Szövetség

A bevont partnerek köre bővíthető a későbbiekben (többek között a Vas Vármegyei Kormányhivatallal, a Nyugat-dunántúli Vízügyi Igazgatósággal, a Markusovszky Egyetemi Oktatókórházzal, a Magyar Közút Nonprofit Zrt. Vas Megyei Igazgatóságával, valamint a Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt-vel, illetve utódszerveikkel), amennyiben a stratégiai szintű városfejlesztési terv elkészítésére irányuló városfejlesztési tervezés partnerségi egyeztetési szakaszában ennek szükségessége és lehetősége felmerül, és az önkormányzat szükségesnek látja.

1.2 Partnerségi akciók és azok tartalma

Már az ITS felülvizsgálata során is folyamatosan sor került közösségi találkozók, felmérések, valamint egyéb partnerségi rendezvények megvalósítására, melyek eredményei adaptálhatóak az FVS készítése során. Ennek magyarázata, hogy az FVS kiemelt témakörei kettő (a zöldülő város és a digitális város) kivételével hangsúlyozottan szerepelnek az ITS-ben is. Ezért már a 2019-2020 folyamán, az önkormányzati képviselőkkel folytatott elmélyült és széles körű, a városrészek polgárainak véleményére támaszkodó egyeztetések is a partnerségi akciók részeinek tekinthetők.

A 2020-2022-es évek során megvalósuló alábbi Szombathely2030 rendezvények (melyek célja az életszínvonal emelése az oktatásra és kutatás-fejlesztésre fókuszálva, az ipari szerkezetváltás és a komplex rehabilitáció elősegítése által) is a partnerségi akciók részét képezték:

- 1.000 fős lakossági kérdőív kitöltése, véleményezése a 10-éves fejlesztési koncepciónak,
- 10 nagyvállalati vezetői interjú vélemények személyes megismerésére és beépítésére,
- 200 fő részvételével tematikus konferencia,

- 8 alkalommal személyes és online egyeztetés a kereskedelmi és iparkamara, egyetemek, vállalatvezetők, gazdaságfejlesztő szervezetek és egyéni szakértők részvételével,
- nemzetközi szakmai műhelymunka, külföldi régiók szakértőinek mentorálásával.

Az FVS előkészítése során összesítve a partnerségi események az alábbi szempontrendszer szerint kerültek megkülönböztetésre:

- munkacsoportok, szakértői interjúk, szakmai egyeztetések: a szakértői interjúk, szakmai egyeztetések egy adott tématerülettel összefüggő kérdések, problémák intenzív elemzésére fókuszálnak. Célja az egyeztetéseken részt vevők véleményének részletes megismerése, valamint helyspecifikus információk begyűjtése. Ezek keretében került sor a problémák, kockázatok, lehetőségek tématerületenkénti elemzésére, a javasolt intézkedések és beavatkozások megfogalmazására, elsődlegesen a Szombathely2030 előkészítő stratégia-alkotó program részeként.
- kérdőíves felmérés: a lakossági és intézményi kérdőívek eszközrendszere segít egyrészt a helyzetértékelés információtartalmának gazdagításában (bizonyos kérdések megválaszolása csak ebből az információ forrásból lehetséges), másrészt a monitoring fejezetben szereplő egyes indikátorok bázisértékének meghatározásában. Az FVS esetében két típusú kérdőív került kialakításra, melyek közül az egyik a lakosság, míg a másik az intézmények részére. Az FVS módszertani útmutató szerint elkészített kérdőívek kitöltése 2022. tavaszán valósult meg.
- lakossági fórum: a lakosság tájékoztatása, összhangban az Önkormányzat Partnerségi egyeztetési szabályzatával, az ITS felülvizsgálata. A Szombathely2030 program részeként több alkalommal történt lakossági fórum szervezése.
- weboldal és egyéb közösségi oldalak használata: az Önkormányzat a partnerek tájékoztatásának elősegítésére a honlapján és a facebook oldalán is felületet biztosít a partnerségi egyeztetés tárgyát képező és az egyeztetés során keletkező dokumentációk megjeleníthetősége érdekében.
- PR-cikk, sajtótájékoztatón: a sajtó tájékoztatása, illetve a különböző sajtóorgánumban való megjelenés minden esetben a helyi sajtó előzetes tájékoztatását követően a polgármesterrel, egyéb önkormányzati vezetőkkel, illetve az Önkormányzat kommunikációs szakembereivel. Az elmúlt hónapok során több ilyen eseményre is sor került.

1.3 Partnerségi akciók ütemezése a tervezési folyamatban

2. táblázat Partnerségi akciók tervezett ütemezése

Tevékenység	2021				2022				2023
	I név	II név	III név	IV név	I név	II név	III név	IV név	I név
Előkészítés									
FVS elkészítése									
Vármegyei önkormányzat véleményezése									
FVS városi közgyűlés általi elfogadása									
IH döntése									

A tervezett tevékenységek kiemelt feladatai az alábbiak:

- a problémák összegyűjtése, rendszerezése, prioritizálása;
- a fejlesztésekre vonatkozó javaslatok, ajánlások megfogalmazása;
- a 2021-2027-es időszakra vonatkozó uniós kohéziós politika céljaihoz és prioritásaihoz illeszkedő programok összegyűjtése és rendezése (lehetséges beruházók és partnerek feltüntetésével, a program költségvetésének és a források lehetséges meghatározásával);
- az egyes fejlesztési programok kapcsolódási területeinek meghatározása;
- a készülő stratégiai dokumentumok véleményezése, javaslatok megfogalmazása;
- a város közgyűlése döntést hoz a stratégia elfogadásáról a vármegyei önkormányzat ajánlásainak figyelembevételével.

2 Megalapozó munkarész: Helyzetfeltárás és helyzetértékelés

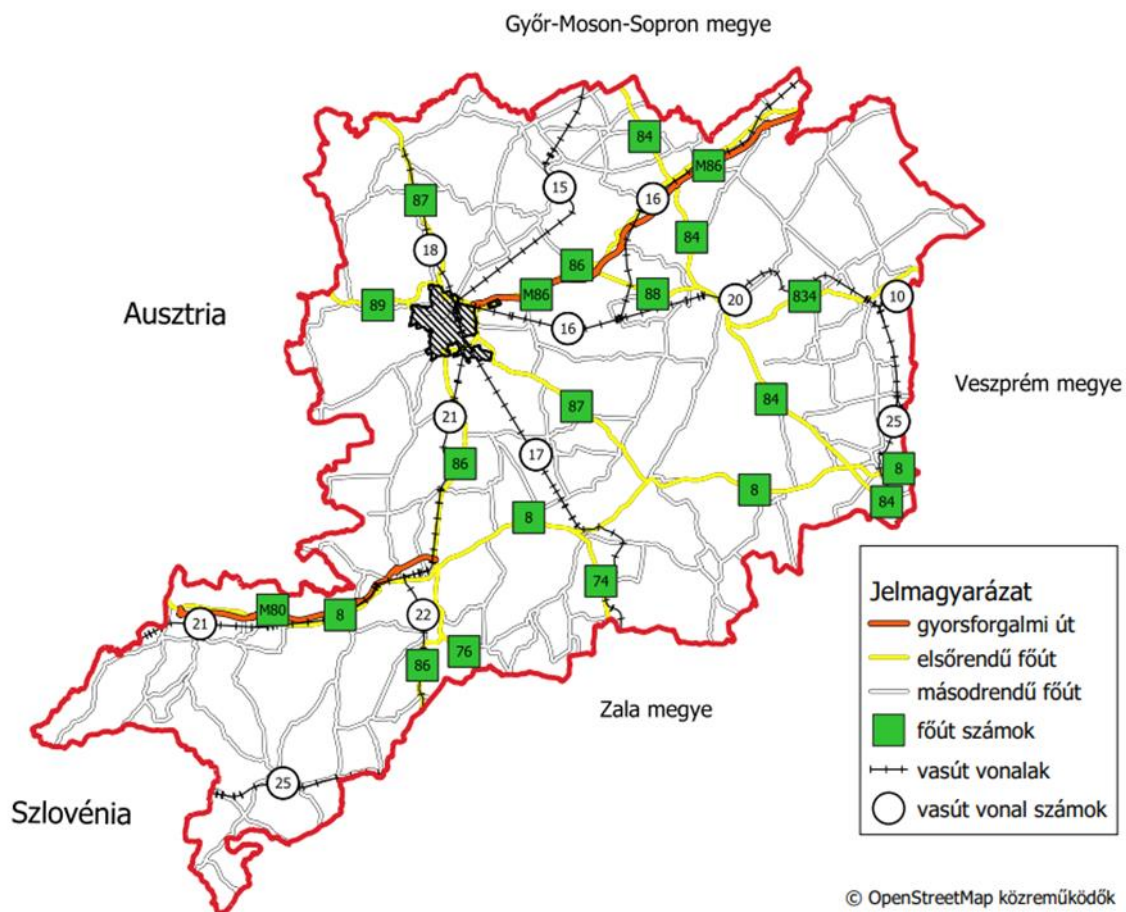
2.1 Helyzetfeltárás

2.1.1 Településhálózati összefüggések, a település helye a településhálózatban, térségi kapcsolatok

Szombathely a Nyugat-dunántúli Régióban, Vas megyében, az osztrák határ közvetlen közelében, az Alpokalja szélén, a Perint és Gyöngyös patakok lapályán fekszik. Magyarország egyik legrégebbi városa, amely Vas vármegye székhelye.

Szombathely országos és nemzetközi közlekedési folyosók mellett helyezkedik el. Alapvetően meghatározó Ausztria szomszédsága.

ábra 2 Közlekedési kapcsolatok

A város térségi szerepkörei több területen érvényesülnek. Ilyenek a gazdaság, az igazgatás, a kereskedelem, az egészségügy, oktatás, közművelődés. A vármegye lakosságának több mint a negyede a városban él. Ezek alapján a város egyértelműen teljes körű térszervező erővel bír, teljes értékű funkcióval rendelkező település.

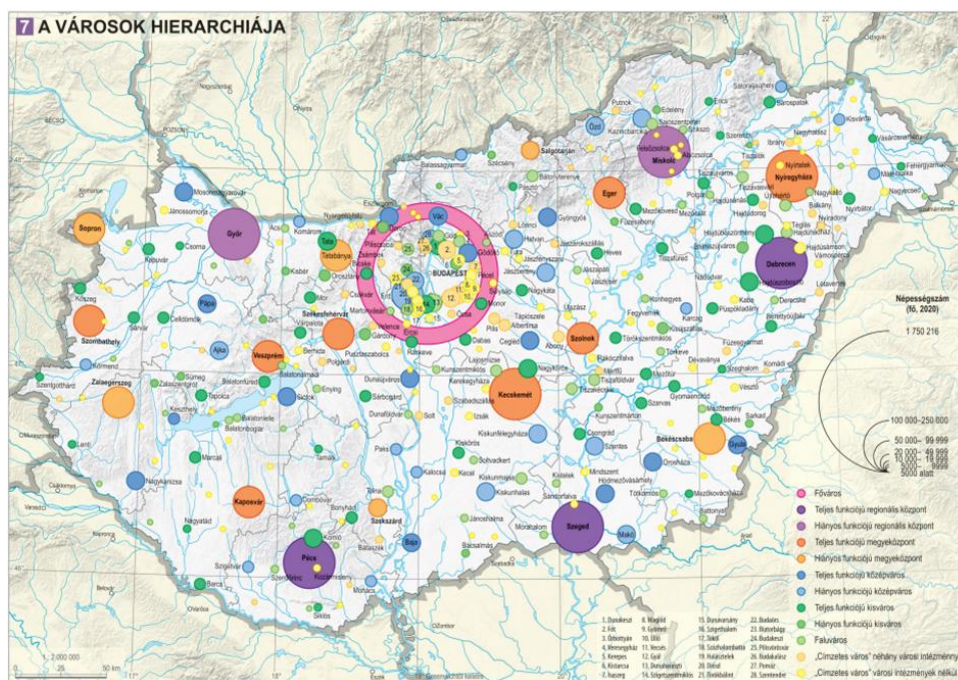
A város a vármegye ipari és építőipari termelés és foglalkoztatás központja; a KSH fogalomrendszere szerinti kereskedelmi, gépjárműjavítási, szállítási, raktározási, információ, kommunikációs szolgáltatási, pénzügyi, biztosítási, ingatlanügyleti, műszaki, adminisztratív és szolgáltatást támogató, közigazgatási, védelmi, kötelező társadalombiztosítási, oktatási, humán-egészségügyi, szociális ellátási, művészeti tevékenységek, illetve szolgáltatások és foglalkoztatás vármegyei központja.

Több vármegyei hatókörű intézmény és szervezet székhelye is Szombathelyen található, többek között a Vas Vármegyei Kormányhivatal, NAV Vas Vármegyei Igazgatósága, Vas Vármegyei Rendőr-főkapitányság.

A településrendszeren belül betöltött jelentőségét, jelenlegi és jövőbeli sikereit meghatározza a nemzetközi termelési és fogyasztási rendszerekhez való kapcsolódás mélysége és intenzitása. Helyi és nemzetközi szinten egyaránt kiépült funkcionális hálózatai Szombathely számára fejlődési potenciált jelenthetnek földrajzi helyzete, fejlettségi szintje és funkcionális sajátosságai következtében.

Magyarország városainak hierarchiájában Szombathely teljes funkciójú vármegyeközpontként szerepel, mivel – ahogy a vármegyeközpontokra jellemző – jelentős számban találhatók meg a városban köz- és államigazgatási feladatokat elvégző megyei hatáskörű intézmények mellett gazdaságirányítási intézmények, valamint széleskörű a szolgáltatási és kulturális szektora.

ábra 3 Magyarország városainak hierarchiája – www.nemzetiatlasz.hu

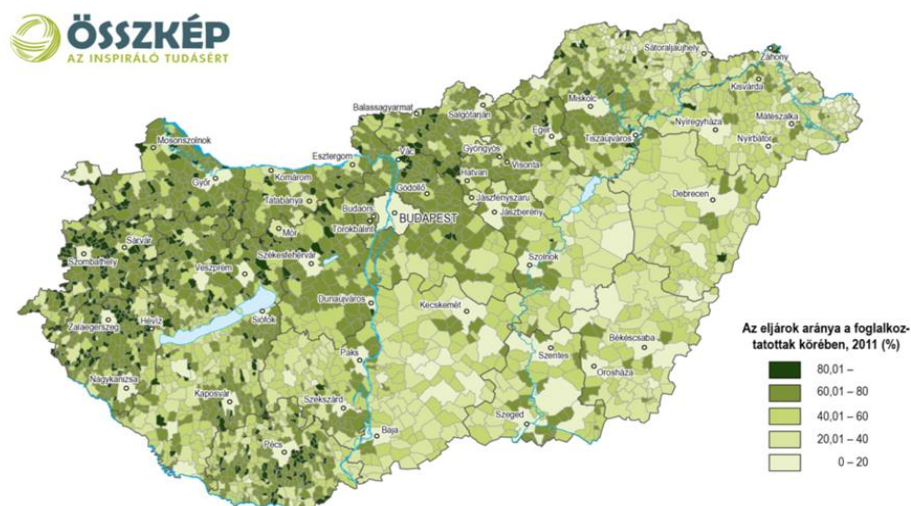

Szombathely hazánk többi nagyvárosához hasonlóan szoros kapcsolatban él a városkörnyék, az agglomeráció településeivel. A város a Szombathelyi járás központjaként jelentős hatással van a környező kistelepülések mindennapjaira. A járást 40 település alkotja, melyek közül Szombathely mellett Vép városi jogállású. Szombathely vonzáskörzetéhez 80 település tartozik, ezen vonzáskörzet lakónépessége közel 60 ezer fő. A Szombathelyi járás teljes területe hozzávetőleg 64636 hektár, területének népsűrűsége körülbelül 175 fő egy négyzetkilométeren.

A járás települései: Acsád, Balogunyom, Bozzai, Bucsú, Csempeszkopács, Dozmat, Felsőcsatár, Gencsapáti, Gyanógeregye, Horvátlövő, Ják, Kisunyom, Meszlen, Nárai, Narda, Nemesbőd, Nemeskolta, Perenye, Pornóapáti, Rábatöttös, Rum, Salköveskút, Sé, Söpte, Sorkifalud, Sorkikápolna, Sorokpolány, Szentpéterfa, Szombathely, Tanakajd, Táplánszentkereszt, Torony, Vasasszonyfa, Vaskeresztes, Vassurány, Vasszécseny, Vasszilvág, Vát, Vép, Zsennye.

A KSH 2011-es népszámlálási adatai szerint Vas megyén belül Szombathely esetében a bejáró foglalkoztatottak átlagos száma 16 008 fő volt.

ábra 4 Magyarország ingázási térképe – www.osszkep.hu

Szombathelyre bejárók aránya a helyben foglalkoztatottakon belül: 35,1 %, Szombathely ingázási egyenlege: 10,7 ezer fő. A vonzáskörzetből érkező ingázók aránya az összes bejáró foglalkoztatottból: 72 %. Az elérési idővel korreláló gyűrűkben rétegződik Szombathely körül a munkavállaló körű lakosság a Szombathely viszonylatában ingázó részaránya szerint, az alábbiaknak megfelelően:

A foglalkoztatottak több mint 75%-a ingázik Szombathelyre Vasasszonyfáról, 67,5-75%-a ingázik Dozmatról, Söptéről, 60-67,5%-a ingázik a következő településekről: Nárai, Sé, Bucsú, Salköveskút, Vassurány, Nemesbőd, Vát, Táplánszentkereszt, Bozzai, Sorkifalud, Nemeskolta, Csempeszkopács, Balogunyom, Kisunyom, Sorokpolány. Végezetül 52,5-60%-a ingázik Szombathelyre a következő településekről: Ják, Torony, Gencsapáti, Perenye, Vasszilág, Vép, Tanakajd, Kenéz, Vasszécseny, Sorkikápolna, Gyanógeregye.

2.1.2 A területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK) hosszú távon teljes tervezéssel az ország minden ágazata, térsége, szférája számára jövőképet és célokat kíván adni a fejlesztéspolitika és a területfejlesztés terén. Célja a régiókat dinamizáló fejlesztési pólusok megerősítése és a városhálózati kapcsolatrendszer fejlesztése.

Az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (OFTK) a kormányzati fejlesztéspolitika 2030-ig, illetve 2014-2020 között megvalósítandó stratégiai céljait, prioritásait jelöli ki. A koncepcióban foglaltak szerint Magyarország 2030-ban Kelet-Közép-Európa egyik vezető gazdasági és szellemi központja lesz, lakosságának biztonságos megélhetést biztosító, az erőforrások fenntartható használatára épülő versenyképes gazdasággal, azzal összefüggésben gyarapodó népességgel, megerősödött közösségekkel, javuló életminőséggel és környezeti állapottal. Ennek érdekében az OFTK négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt, valamint 13, az átfogó céloknál egyenként jóval szűkebb tárgykör ágazati és területi specifikus célt fogalmaz meg.

Az alábbiakban táblázatos formában mutatjuk be az OFTK és az ehhez kapcsolódó legfontosabb ágazati- és területi stratégiák, fejlesztési programok főbb célkitűzéseit és ezek relevanciáját Szombathely szempontjából.

3. táblázat Szombathely érintettsége tervdokumentumokban

A vizsgált dokumentum megnevezése	Releváns megállapítások és kapcsolódási pontok
Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió	Szombathely az osztrák-magyar határtérség régiójának kulturális, tudományos, oktatási központja pozíció megszilárdításában a meglévő gépipari, kiskereskedelmi, autóipari, textilipari, faipari és turisztikai húzóágazatok erősítése jelenti. A térség kiterjed a közvetlen városi vonzáskörzeten túl a Répce – Rába köze területeire (Bük/Kőszegtől Szentgotthárdig), illetve potenciálisan Felsőőr környékére. Fejlesztési irányok: - Észak-déli, kelet-nyugati nemzetközi közúti és vasúti közlekedési tengelyek fejlesztése, Szombathely-Kőrmend térségében logisztikai tevékenység bővülése
Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió	- Komplex humán erőforrás fejlesztési program a helyi alap-, közép- és felsőfokú képzések összehangolt fejlesztésével (pl. szombathelyi egyetemi központ, az egészségügyi főiskolai képzés, stb.), erősítésével, a K+F teljesítmény növelése, kiemelten az alkalmazott kutatásban. - Megújuló energiák fenntartható hasznosítása (termál-, bio-, szél- és napenergia). - Kiemelt térségi brand-ek kialakítása a turisztikai szektorban: Őrség, Kőszeg – Írott-kő, Savaria, Pannon fürdővilág).

	- A gyógyfürdők (Bükfürdő, Sárovar), a történelmi hagyományokra (Savaria Karnevál, Szent-Márton-kultusz) és az épített (Kőszeg) és természeti (Őrség, Írott-kő) örökségre egyaránt építő turizmusfejlesztés. - Az agrárium fejlesztése a helyi termelői piacok megteremtése mellett a magasabb hozzáadott értéket jelentő helyi élelmiszer-feldolgozás erősítésével. - A kistelepülések, belső perifériás térségek népességmegtartó-képességének javítása infrastrukturális fejlesztések és térségi alapon szervezett közszolgáltatások révén, valamint a belső erőforrásokra alapozott helyi gazdaságfejlesztése eredményeként. - Az osztrák, szlovén határmenti kapcsolatok bővítése, különös tekintettel a közös munkaerőpiac kihívásaira, illetve a természeti értékek közös fenntartható hasznosítására, valamint aktív részvétel a transznacionális együttműködésekben.
Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030 – Turizmus 2.0 Stratégia	Szombathely a turisztikai jelentőségű gyógyhelyek és fürdőtelepülések kategorizálásában térségi, kiegészítő egészségturisztikai településként szerepel. A gyógy és orvosi céllal igénybe vett szolgáltatások között Magyarországon egyértelmű a fogászat dominanciája. A többi szakorvosi terület szerepe elsősorban a belföldi magán és közellátásban jelentős, a külföldről beáramló medikai turisták ellátásában csak néhány kiemelt klinika vállal szerepet. A legkeresettebb régiók a főváros mellett a határ közelsége miatt Sopron, Mosonmagyaróvár és Szombathely, ezek a városok is nagy számban fogadnak külföldi pácienseket.”
Nemzeti Fenntartható Fejlődési Keretstratégia	A Keretstratégia releváns átfogó célkitűzései: „1. Cél a népességében stabil, egészséges, a kor kihívásainak megfelelő készségekkel és tudással rendelkező emberek alkotta, a kirekesztettséget fokozatosan csökkentő társadalom”; „2. Cél a fenntarthatóságot támogató kultúra kialakítása, a fenntartható társadalom szempontjából pozitív értékek, erkölcsi normák és attitűdök erősítése.” Ezek Szombathely esetében is követendők.
Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia (2018-2030)	A Stratégia átfogó céljai: „1. Fennmaradás és tartamos fejlődés egy változó világban”; és a kapcsolódó specifikus célok: „Dekarbonizáció”; „Az éghajlati sérülékenységi területi vizsgálatának térinformatikai megalapozása”; „Alkalmazkodás és felkészülés”; „Éghajlati partnerség biztosítása. Szombathely is elkötelezett ezen célok iránt.
Vas Vármegye Területfejlesztési Konceptiója 2021-2027	Stratégiai cél: Szombathely és vonzáskörzetének dinamizálása és a város élhetőségének fokozása. Fontos a város munkahelyteremtő képességének javítása, a nemzetközi és megyén belüli elérhetőségének javítása, munkaerő képzettségének folyamatos fejlesztése, kutatási – innovációs potenciál növelése, továbbá a lakhatási infrastruktúra fejlesztése, közszolgáltatások javítása.

Vas Vármegye Területfejlesztési Programja 2021- 2030	Stratégiai cél: Szombathely és vonzáskörzetének dinamizálása és a város élhetőségének fokozása A megye egyes, turisztikai szempontból egyébként jelentős vonzerőkkel bíró településein, térségeiben (pl.: Szombathelyen, Kőszegen, az Őrségben stb.) hiányzik a növekvő elvárásoknak megfelelő, magas minőséget kínáló szálláshely. Nagyterületi közlekedési rendszerek fejlesztése az elérhetőség javítása érdekében Közúti fejlesztések: - M86 gyorsforgalmi út, Szombathely-Zanat és Kőrmend (kelet) közötti szakasz - M87 gyorsforgalmi út, Szombathely és Kőszeg közötti szakasz - 87 (távlati M87)-89. számú főutak, Szombathely északkeleti elkerülő szakasz, Szombathely Puskás T. u. kikötése a 87. sz. főútra 74. számú főút, Vasvár elkerülő szakasz - M9 gyorsforgalmi út Vasvár és Zalaegerszeg közötti szakasz Vasúti fejlesztések: - Szombathely-Kőszeg vonal villamosítása, gyöngyösfalui vagy lukácsnézi állomás/megállóval - Kőszeg intermodális csomópont fejlesztése - Szombathelyen két új megálló létesítése (Ipar utca és a Sárdi-ér út) - 10. és 20. számú vasútvonalak Győr-Pápa-Celldömölk-Boba szakaszainak rekonstrukciója Közösségi közlekedés infrastrukturális és szervezeti hátterének fejlesztése: Infrastrukturális beruházások a közösségi közlekedés területén • Intermodális fejlesztések (pl. Szombathely MJV intermodális csomópont fejlesztése) • Közlekedésbiztonsági célú fejlesztések • Közlekedési szövetségek létrehozása és kapcsolódó fejlesztések (integrált jegy-rendszer és utastájékoztató, egységes térségi fejlesztési tervek, forgalomszervezés, igényvezérelt közlekedési megoldások, mobilitási csomagok a Mobility as a Service (MaaS) koncepció alapján, utazássegítő applikációk, motivációs kampányok, a fenntarthatósági szempontokra fókuszáló szemléletformálási akciók határon átvéve együttműködés keretében is) Kerékpárforgalmi létesítmények fejlesztése
--	--

2.1.3 A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata

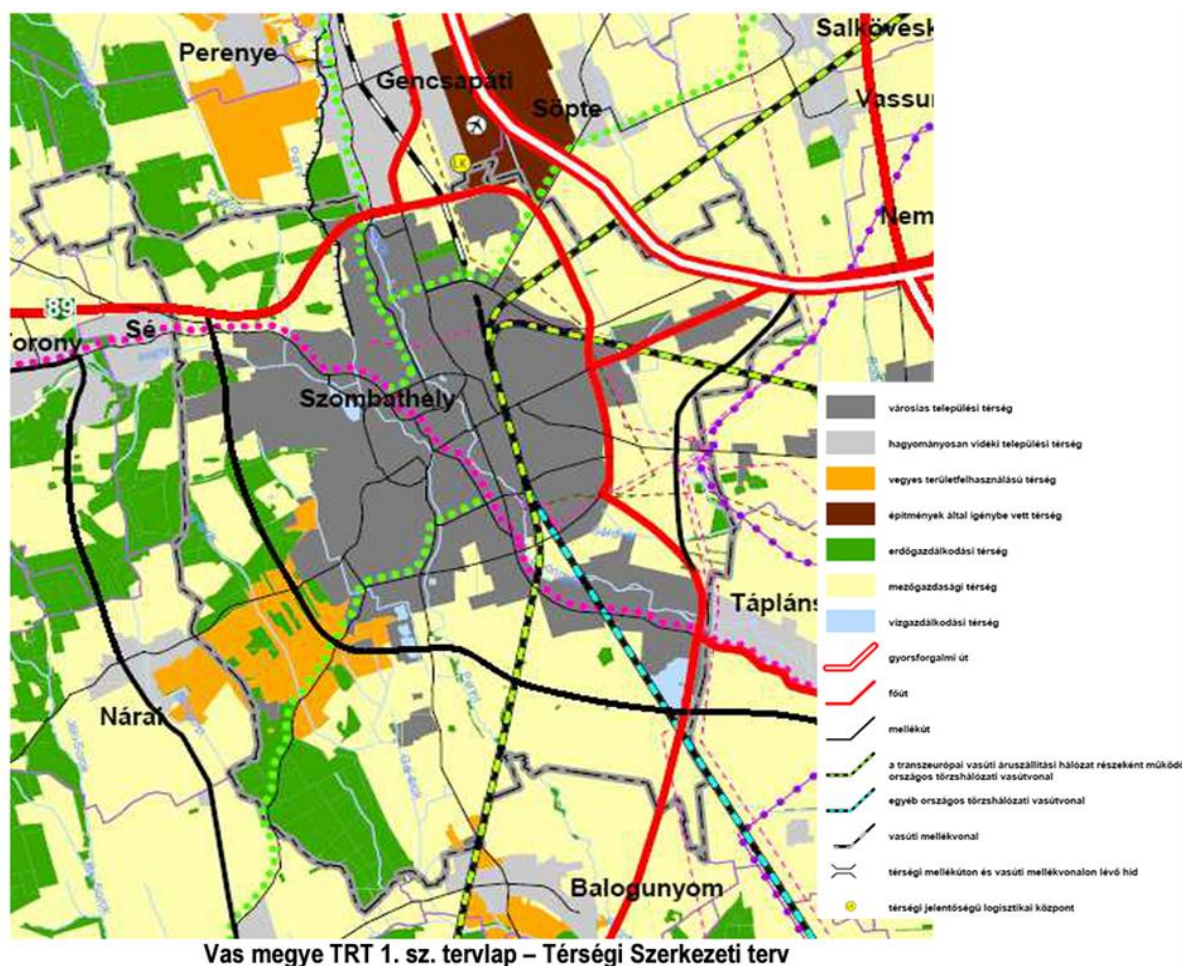
A területrendezési tervek és ezeken keresztül a területrendezés célja az országra, illetve térségeire kiterjedően a területfelhasználás rendjének és a területhasználat szabályainak megállapítása. Az országos szinten, illetve országos érdekből meghatározott területfelhasználási és övezeti szabályok megszabják a kiemelt térségek és megyék területrendezési terveit, és így közvetve a településrendezési eszközök mozgásterét is, mivel az összhang megteremtése érdekében a különböző szintű (országos, vármegyei, települési) rendezési tervek egymásra épülő rendszert alkotnak: az alacsonyabb szintű tervnek meg kell felelnie a magasabb szintű terv előírásainak. A tervhierarchia legmagasabb szintjén az

Magyarország Területrendezési Terv (a továbbiakban: MTrT) áll, amelyet az országgyűlés a 2018. évi CXXXIX. törvénnyel hagyott jóvá. Az MTrT és mellékletei tartalmazzák az országos jelentőségű infrastruktúra-hálózatok térbeli rendjét, a területfelhasználási kategóriákat, valamint a különleges övezeteket.

Az MTrT-ben meghatározott területfelhasználási kategóriák közül mind a négy érinti Szombathely közigazgatási területét, ez a négy: Települési térség □ Erdőgazdálkodási térség □ Mezőgazdasági térség □ Vízgazdálkodási térség.

Vas vármegye területrendezési tervét Vas Megyei Közgyűlés 4/2021. (II.15.) önkormányzati rendelete hagyta jóvá. A Szerkezeti Terv ötféle térségi terület-felhasználási egységet különböztet meg, ezek közül Szombathely területén mindegyik megjelenik.

ábra 5 Az MTrT területfelhasználási kategóriái - OTrT Szerkezeti tervlap

2.1.4 A szomszédos települések hatályos településszerkezeti terveinek - az adott település fejlesztését befolyásoló - vonatkozó megállapításai

Szombathely közigazgatási határa 9 szomszédos településsel érintkezik (Nárai, Ják, Balogunyom, Táplánszentkereszt, Vép, Vassurány, Söpte, Gencsapáti, Sé). A közvetlenül szomszédos települések településszerkezeti terveit és településrendezéssel kapcsolatos dokumentumait áttekintettük Szombathely-specifikus nézőpontból.

- Nárai község Helyi Építési Szabályzatáról és szabályozási tervéről című dokumentum vonatkozó megállapításai:

Külterületi mellékutak tengelyétől - az érdekelt (szak)hatóságok ettől eltérő állásfoglalása hiányában - legalább 50-50 m védőtávolságot kell biztosítani úttengelytől. A védőtávon belül építmény csak az út kezelőjének hozzájárulásával helyezhető el: Pl. a 8713.jelű Szombathely-Pornóapáti összekötő út.

- Vép Város Helyi Építési Szabályzata és Szabályozási Terve vonatkozó megállapításai:

Vép közigazgatási területén helyi védelemben részesülő természetvédelmi terület: A szombathelyi út menti golgota szoborcsoport a fákkal együtt hrsz:059. A természetvédelmi területek felhasználása az alábbi korlátozások figyelembevételével történhet: A szombathelyi út menti Golgota szoborcsoport a fákkal együtt hrsz: 059 – a terület hosszútávon meg kell tartani, ennek érdekében a szobrokat folyamatosan gondozni kell, a környezetében lévő fákat ápolni kell, csak a szobroknak és a helynek megfelelő tevékenységek folytathatók környezetükben.

- Vassurány Képviselő-testületének 7/2005 (X.5.) önkormányzati rendelete Vassurány község helyi építési szabályzatáról és a község szabályozási tervéről vonatkozó megállapításai:

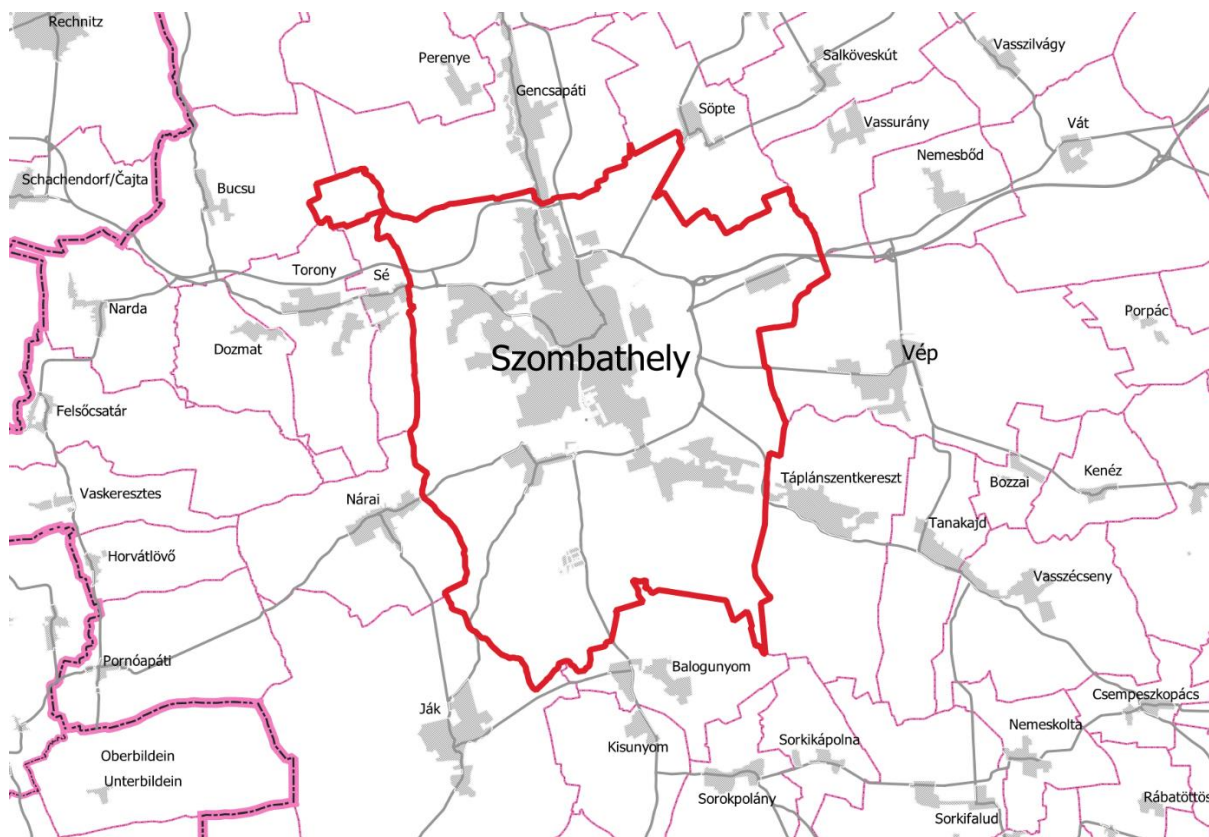
Vasútvonalra vonatkozó előírások: A Szombathely - Sopron vasútvonal szabályozási szélessége a jelenlegi telekhatár, de legalább 20,0 m. Szombathely – Sopron vasútvonal zajterhelésének mérséklésére a Szabályozási Terven ábrázolt területeken véderdősávot kell ültetni. A Petőfi Sándor utca páros oldalán a zajzónába eső lakóházakat felújításuk esetén passzív akusztikai védelemmel kell ellátni. Hulladékgazdálkodás: A kommunális szilárd hulladék szervezeten a Szombathely igazgatási területén létesített regionális hulladéklerakó telepre szállítandó.

- Söpte Képviselő-testületének 6/2003 (VII.14.) önkormányzati rendelete Söpte Község Szabályozási Terve, valamint Helyi Építési Szabályzata jóváhagyásáról vonatkozó megállapításai:

Általános előírások: A 8639 jelű Szombathely - Csepreg összekötő útnak a település Északi részén belterületbe vonandó szakaszáról közvetlen ingatlan kiszolgálás nem létesíthető.

2.1.5 Közigazgatási határ

ábra 6 Szombathellyel közvetlenül határos települések közigazgatási határai

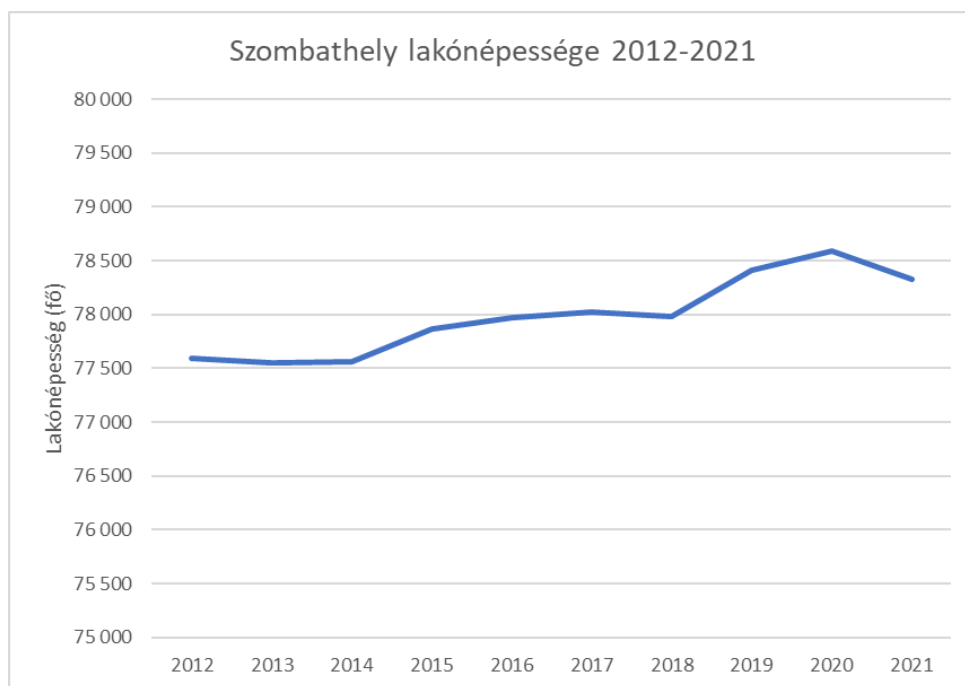
2.1.6 Szombathely MJV Településszerkezeti Terve

Szombathely város aktuális, hatályban lévő településrendezési dokumentuma Szombathely MJV Településszerkezeti Terve (TSZT) és Építési Szabályzata, mely 30/2006. (IX. 7.) önkormányzati rendelettel került elfogadásra. Elfogadása óta a dokumentum egy alkalommal került módosításra, a Közgyűlés 4/2021. (I.29.) önkormányzati rendeletével.

2.1.7 A település társadalma

2.1.7.1 Demográfia, népesség, nemzetiségi összetétel, képzettség, foglalkoztatottság, jövedelmi viszonyok, életminőség

ábra 7 Szombathely lakosság és állandó népesség utolsó 10 év – www.ksh.hu

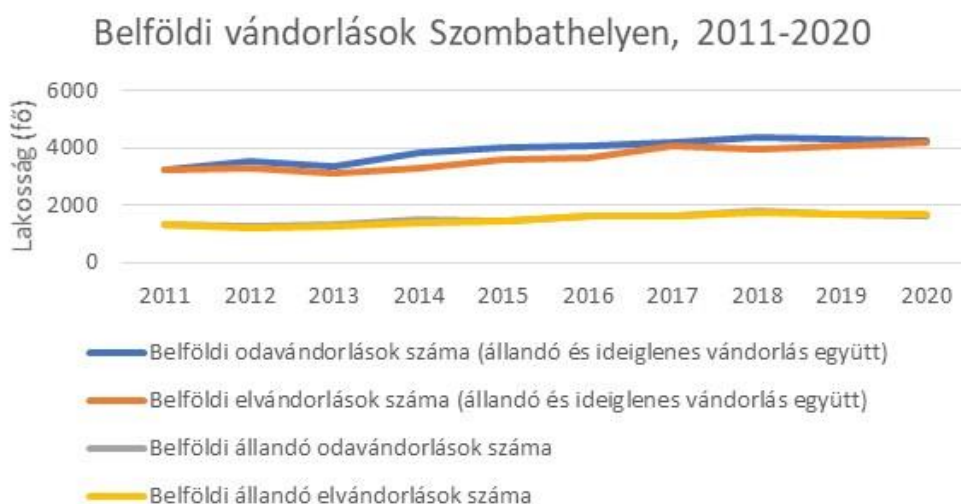
Szombathely lakónépessége valamelyest növekedni látszik az elmúlt években, azonban a lenti ábrán látható, hogy 2011 és 2020 között minden évben negatív volt a természetes fogyás egyenlege a város tekintetében.

ábra 8 Természetes szaporodás, fogyás utolsó 10 év - TEIR

A természetes fogyás régóta jelen van a város életében, tehát tartós tendenciáról van szó, amely nemcsak városi, hanem országos jelenség is, de Európa számos országában ugyancsak erőteljesen érzékelhető demográfiai folyamat. Ezt erősíti az a tény is, hogy 2000-2018 között valamennyi magyarországi vármegye esetében negatív volt a természetes szaporodás/fogyás eredménye.

ábra 9 Vándorlási folyamatok – TEIR

A vándorlási folyamatok az időszak elején – városi szinten – még ellensúlyozni tudták a természetes fogyást, azonban 2016 óta a belföldi vándorlási egyenleg mutatója (ezer lakosra eső vándorlási eset) is negatív értékkel bír, így a fenti két folyamat együttesen járul hozzá Szombathely lakosságának csökkenéséhez. Annak ellenére, hogy a lakónépesség változása csökkenő tendenciát mutat – a város napi használóinak számában érzékelhető emelkedést mutat, köszönhetően többek között a munkavállalási célból be nem jelentett módon a térségbe költözőknek, illetve az ingázók emelkedő számának. Ez egyebek mellett, párosulva a gépjárműhasználat növekedésével, az úthálózat és a közszolgáltatások komoly túlterheléséhez vezet, annak ellenére, hogy a „hivatalos” lakosságszám csökken.

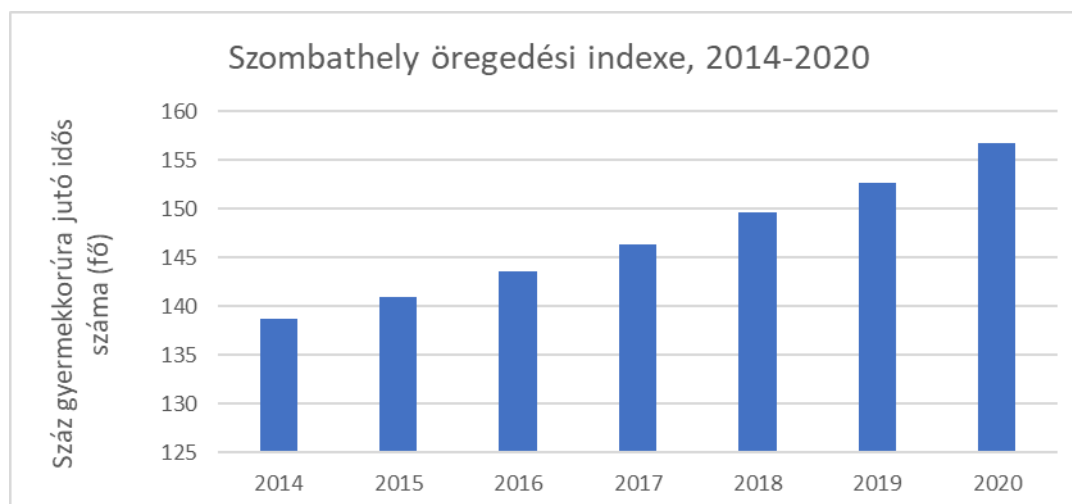
A belföldi vándorlási folyamatok kapcsán kiemelendő, hogy annak legfőbb nyertese Pest vármegye, melynek vándorlási egyenlege minden vizsgált évben pozitív volt. Pest vármegye mellett – melynek népessége (Budapest nélkül) 2000 és 2018 között 20%-kal emelkedett – egyes nyugat-magyarországi megyék (pl. Győr-Moson-Sopron vármegye) szintén a belföldi vándorlás célpontjaiként azonosíthatók, míg az utóbbi években a keleti megyékből a mobilabb lakosság egy része egyértelműen az említett területek irányába mozdul el. Szombathely esetében is megfigyelhető, hogy egyes szakmák (pl. mérnökök, informatikusok stb.) fiatalabb képviselői a jobb megélhetés érdekében Budapesten vagy Győrben vállalnak munkát.

Szombathely lakossága fokozatosan elöregszik. Ugyan még a középkorúak jelentik a legnagyobb részét a lakosságnak, de a számuk folyamatosan csökken, továbbá az elvándorlás és az alacsony születési szám miatt a fiatal és gyermekkorúak aránya is csökken, míg az időskorúak száma folyamatosan nő, kiváltképp a nők körében.

ábra 10 Korcsoportok szerinti megoszlás (%) – www.ksh.hu

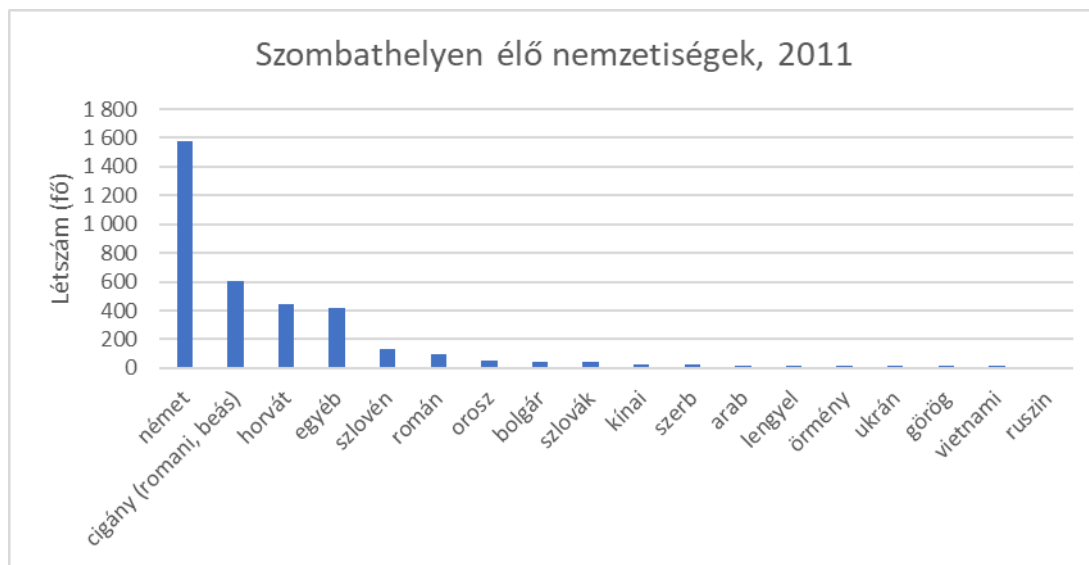
ábra 11 Öregedési index (%) – www.ksh.hu

A lakosság nemzetiségi összetételének bemutatására csak a korábbi ITS készítésekor is meglévő KSH népszámlálási adatok állnak rendelkezésre. Ennek megfelelően jelen fejezet a 2022-ben tervezett népszámlálást követően frissítésre kerül.

Szombathely lakossága a 10 évvel ezelőtti 2011-es népszámlálás adatai alapján többségében magyar, a városban azonban számos nemzetiség élt. A nemzetiségek között a legnagyobb arányt a németek képviselték, azonban jelentős számot ért el a cigányság és a horvátok is. Éltek még szlovének, románok, oroszok, bolgárok és szlovákok is a területen, bár létszámuk nem közelítette meg a 200 főt, illetve előfordultak még arab, lengyel, örmény, ukrán, görög, illetve vietnami és ruszin lakosok is.

ábra 12 Nemzetiségek Szombathelyen – www.ksh.hu

A lakosság képzettsége kapcsán megállapítható, hogy Szombathely helyzete összességében kedvezőbb volt területi összehasonlításban a vármegyei és az országos szintnél. Az egyetemet, főiskolát végzettek aránya szempontjából a szombathelyi mutató az előző méréshez képest javulást mutat. Az egyetemet, főiskolát végzettek aránya szempontjából Szombathely Győrrel együtt az ország élmezőnyébe tartozik. Az egyetemet, főiskolát végzettek magas aránya jelentős, pozitív előjelű, demográfiai tényező az öregedő és fogyó népességgel szemben. Nagy jelentősége van a társadalmi szempontból fenntartható helyi fejlődés kedvező lehetőségeit illetően.

ábra 13 Lakosság legmagasabb iskolai végzettség szerinti megoszlása (%) – www.ksh.hu

A 2008-2009-ben kezdődött gazdasági válság és visszaesés következtében Magyarországon is jelentősen nőtt a munkanélküliség. Az elhúzódó válság következtében akkoriban megnövekedett a nyilvántartott álláskeresők száma, amelyben 2012 után történt pozitív fordulat. Az adatok alapján elmondható, hogy a foglalkoztatási adatok ezt követő években jelentősen javultak, a covid járvány megjelenéséig.

4. táblázat Foglalkoztatás, munkanélküliség (% , nemek közti megoszlás) – TEIR

Szombathelyi járás foglalkoztatottsági mutatói 2016-ban	
Mutató	Létszám (fő)
A munkanélküli férfiak száma	1 012
A munkanélküli nők száma	724
A foglalkoztatott férfiak száma	29 177
A foglalkoztatott nők száma	25 494
Szombathelyi járás foglalkoztatottsági mutatói 2020-ban	
Mutató	Létszám (fő)
Nyilvántartott álláskeresők száma	2381
Tartós munkanélküliek	675
Járadék típusú ellátásban részesítettek száma	364

Szombathely esetében megállapítható, hogy a jövedelmi viszonyok meghaladják az országos átlagot. Az elmúlt évek erős konjunktúrája, foglalkoztatást ösztönző gazdaságpolitikai intézkedései és jelentős minimálbér-emelése mellett a reálbérek emelkedésével együtt a bérek eloszlása is kiegyenlítődt, a bérek egyenlőtlenségei csökkentek. Igaz a koronavírus-járvány okozta gazdasági válság ezeket a trendeket kissé megtörte. A gyors helyreállítás mellett azonban bízhatunk abban, hogy a hosszabb távú kedvező folyamatok fennmaradnak.

Szombathelyen a teljes munkaidőben foglalkoztatottak havi bruttó átlagkeresete a gazdasági ágak közül a pénzügyi, biztosítási tevékenység területén volt a legmagasabb), ezután sorban az építőipar, az információ, kommunikáció, és a feldolgozóipar következnek.

2.1.7.2 Térbeli-társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata a 2022-ben elfogadott - a 2021.06.30-án módosított 321/2011. Korm. rendelet alapján megjelent útmutató szerint átdolgozott - Helyi Esélyegyenlőségi Programjában célcsoportként azonosította a mélyszegénységben élőket és a romákat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége kapcsán problémaként jelentkezik az alacsony foglalkoztatottság általában véve és a pályakezdők esetében, az aktív korú lakosság szakképzetlensége.

Jövedelmi és vagyoni viszonyaikra általánosságban az jellemző, hogy különböző segélyekből, támogatásokból, alkalmi és feketemunkából próbálnak megélni. A gyermekeket érintő problémák közül kiemelendő, hogy a változó társadalmi szokások miatt nőtt a gyermekeket veszélyeztető tényezők köre. Növekszik a gondoskodás alá kerülő gyermekek száma iskolai problémák, csavargás, iskolakerülés, súlyos magatartási, beilleszkedési zavarok miatt.

Napjainkra a nők és férfiak közötti iskolázottságbeli különbségek eltűntek, jelentősen javítva ezzel a nők munkaerőpiaci pozícióját. De európai viszonylatban még mindig alacsony a nők foglalkoztatása, a szülés utáni idő kiesés miatt nehéz az újra elhelyezkedés, a munkáltatóknak fenntartásai vannak a kisgyermekes anyák alkalmazásával szemben.

Nagyarányú a munkanélküliség az alacsony végzettségű roma származású nők között. Állásinterjú alkalmával nem tudják magukat kellőképpen kifejezni, sokszor a tesztek megírása is problémát jelent számukra.

Az előregedés miatt az idősök száma folyamatosan növekszik, körükben az egyedüllét, a kiszolgáltatottság, a hiszékenységi miatti áldozattá válás azonosítható problémaként. Szombathelyen. Az idősügyi érdekképviselő területén szükséges megemlíteni, hogy 2006. decemberében Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése kinyilvánította azon szándékát, hogy fontosnak tekinti az időskorúak önszerveződésének támogatását, ezért egyetértett azzal, hogy Szombathely városban 2007. január 1-től Idősügyi Tanács működjön. A Tanács tényleges működését 2007. szeptemberében kezdte meg.

A fogyatékkal élők esetében probléma a nem megfelelő munkaerőpiaci helyzet, a kevés helyi munkalehetőség, valamint a nem mindenhol megoldott akadálymentesítés, habár az EU-forrásból megvalósult fejlesztések eredményeként (köszönhetően a kötelezően teljesítendő esélyegyenlőségi elvárásoknak) jelentősen előrelépés történt a közintézmények akadálymentesítése terén. Szombathely városban a 100 %-ig városi tulajdonban lévő FÉHE Nonprofit Kft. végez komplex szolgáltatásnyújtást a fogyatékkal élő emberek számára.

Általánosan megállapítható, hogy az önkormányzat saját lehetőségei nem elegendők a felmerülő problémák kezelésére, ezért szükséges pályázati források igénybevétele, a gazdasági élet szereplőinek és a civil szervezeteknek a bevonása, továbbá a lakosság aktív közreműködése. Mindazonáltal az önkormányzat többféle támogatást, kedvezményt nyújt a rászorulóknak.

2.1.7.3 Települési identitást erősítő tényezők

Szombathely színes és változatos értékekkel teli város, melyben egyszerre jelenik meg a természet, a népi hagyományörzés az ipari örökség és a képzőművészet is. Ezt a sokoldalúságot tükrözi a város értéktára is. A magyar nemzeti értékekről és hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény, valamint a magyar nemzeti értékek és hungarikumok gondozásáról szóló 114/2013. (IV. 16.) Kormányrendelet alapján helyi, megyei és országos szinten is elkezdődött a magyar értékek összegyűjtését és megőrzését szolgáló feltáró munka. Az értéktárak létrehozása azt a célt szolgálja, hogy nemzeti értékeinkről országos adatbázis készüljön, a gyűjteményben szereplő értékek közkincsé, itthon és külföldön is ismertté váljanak, és maradjanak fenn, erősítve a nemzeti tudatot és a hazai gazdaságot. A városi közgyűlés döntése alapján, 2014. március 25-én, Szombathelyen is megalakult a Települési Értéktár Bizottság, amelynek feladata, hogy összegyűjtse a városban fellelhető vagy itt létrehozott nemzeti értékeket az alábbi kategóriákban: - agrár- és élelmiszergazdaság, - egészség és életmód, - épített környezet, - ipari és műszaki megoldások, - kulturális örökség, - sport, - természeti környezet, - turizmus és vendéglátás.

A KSH adatai alapján 2020 évben Szombathelyen összesen 520 civil szervezet működött. A helyicivil.hu adatbázisában a civil szervezetek száma ennél magasabb, ez az adatbázis azonban nem frissül a tényleges működés alapján.

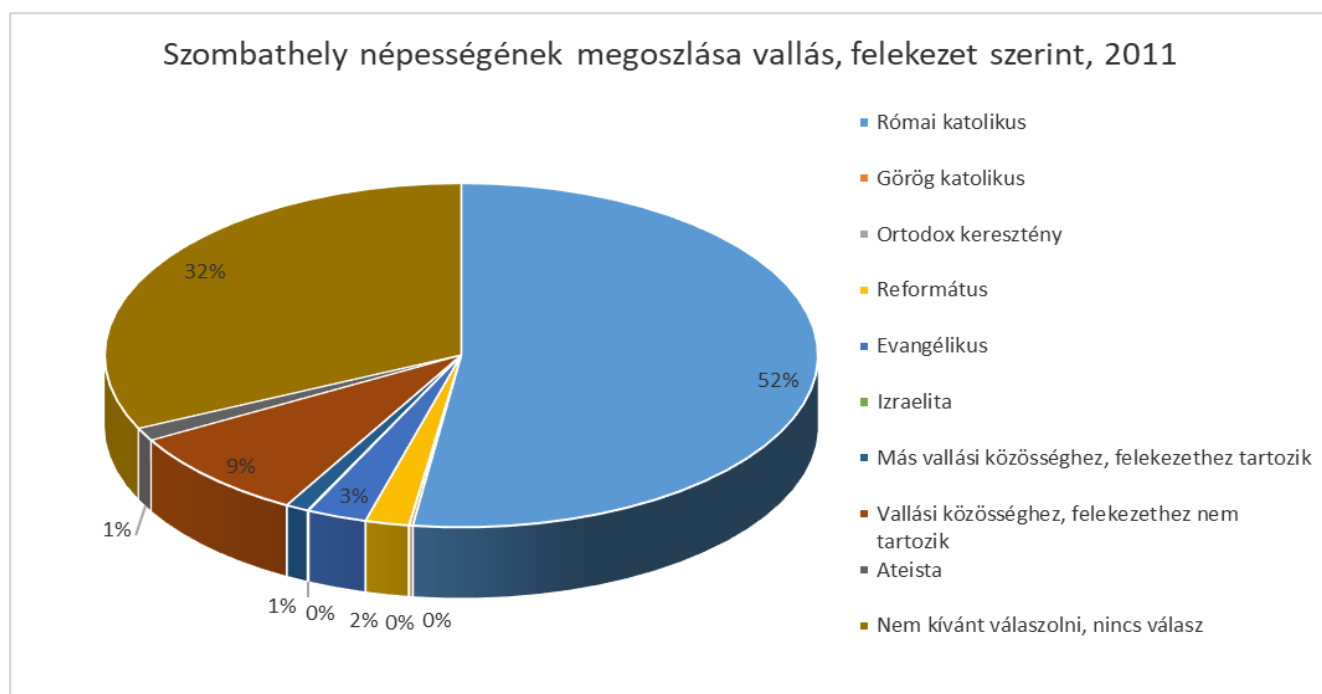
Szombathelyen működik a Civil Fórum és a Civil Kerekasztal is. Nagyon színes a város civil élete és ezek a szervezetek nagyon aktívak is. A szervezetek döntő többsége kulturális, oktatási vagy sport tevékenységgel foglalkozik, de emellett a szociális, a környezet- és természetvédelem terén is működnek civil szervezetek a városban.

ábra 14 Civil szervezetek száma Szombathelyen

Az identitást erősítik a helyi sportegyesületek is, melyek közül a legnépszerűbb a város labdarúgó és kosárlabda egyesülete. A városban polgárőr egyesület is védi a helyieket, de a lakosság fokozatos előregedése miatt egyre jelentősebb szerep jut a különböző karitatív, szociális és egészségügyi szervezetnek is.

ábra 15 Szombathely vallási felekezetei szerinti megoszlása – www.ksh.hu

A fenti táblázatból is jól látható, hogy a városban a római katolikus vallás a legelterjedtebb, ami az országos adatokkal összhangban áll.

2.1.8 A település humán infrastruktúrája

2.1.8.1 Humán közszolgáltatások (oktatás, egészségügy stb.)

Oktatás:

A 2011. évi nemzeti köznevelésről szóló CXCV. törvény a köznevelés-irányítás, az iskolafenntartás és a tartalmi szabályozás nagyfokú centralizáltságát eredményezte. A központosítás indoklásaként az állt, hogy a 3200 települési önkormányzat irányítása alatt túlzottan elaprózódott az oktatás irányítása, ezért a jogszabályok 2013-ban, az óvoda utáni alap- és középfokú oktatás megszervezését és fenntartását, majd 2016-tól működtetését is áthelyezték a települési önkormányzatoktól egy központi intézményfenntartó intézményhez, illetve az irányítása alatt működő tankerületekhez. Az intézményfenntartás a 60 járási szintű központ feladata lett. A központi szerv a tankerületek középirányító feladatait, támogató koordinációját végzi.

Az átalakítást követően az óvodák fenntartása a helyi önkormányzatok feladata maradt. Mindamellet köznevelési intézményeket – az állami szervek mellett – egyházak, gazdálkodó szervezetek, alapítványok, egyesületek, nemzetiségi önkormányzatok, magánszemélyek is alapíthatnak. A köznevelésben a részvétel 3 és 16 év között kötelező.

Szombathelyen 18 óvoda működik változatos férőhely és csoportszámmal. Ezenkívül 17 általános iskola és 18 középiskola található meg a városban, melyek között vannak magán és egyházi fenntartású intézmények is.

Míg az általános iskolák a diákok középiskolába való átlépését hivatottak előkészíteni, addig a középfokú oktatási intézmények között találunk olyanokat is, amelyekben mélyebb ismereteket és képességeket sajátíthatnak el a diákok egy-egy speciális területen.

Ilyen például a Szombathelyi Művészeti Szakgimnázium és Technikum, melyben a zenei, illetve a képző- és iparművészeti oktatásra helyeznek kiemelkedő hangsúlyt, vagy a Horváth Boldizsár Közgazdasági és Informatikai Technikum, melyben a diákok az általános ismeretek mellett a kereskedelmi számtan, könyvvitel stb. területeket is részletekbe menően megismerik.

A város kiemelkedő középfokú oktatási intézményei az ELTE Bolyai János Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium, a Szombathelyi Nagy Lajos Gimnázium, a Szombathelyi Szolgáltatási SZC Horváth Boldizsár Közgazdasági és Informatikai Szakgimnáziuma és a Szombathelyi Kanizsai Dorottya Gimnázium.

A város egyeteme, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Savaria Egyetemi Központ számos alap és mesterképzési szakot, továbbá felsőoktatási szakképzést nyújt. Az intézmény célja erős műszaki, közgazdasági, informatikai, pedagógiai, sport- és rekreációs tudást átadni a hallgatóknak. Az egyetemen duális képzés is működik. Az intézményben tanulók létszáma folyamatosan emelkedő tendenciát mutat, meghaladja az 1500 főt.

Az ELTE SEK mellett jelen van még a városban a Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar Szombathelyi Képzési Központ is. Az oktatás a Jókai u. 14. szám alatti épületben történik. Az intézményben a tanulók létszáma közelíti a 400 főt.

Az egyetemek mellett megtalálható a városban az ELTE Gothard Asztrofizikai Observatórium Multidiszciplináris Kutató Központ, melynek területei a tudomány- és technikatörténeti, illetve a csillagászati kutatások.

Összeségében megállapítható, hogy a város oktatási helyzete elsődlegesen alap és középfokon megfelelő, viszont a felsőoktatás terén még vannak fejlődési lehetőségek. Fejlődni annak ellenére is lehet, hogy Budapest és Győr elszívó hatása nagyon magas ezen a területen. Nagy lehetőség rejlik az egészségügyre és az egészségiparra specializálódó felsőfokú képzésekben.

Egészségügy és szociális ellátás:

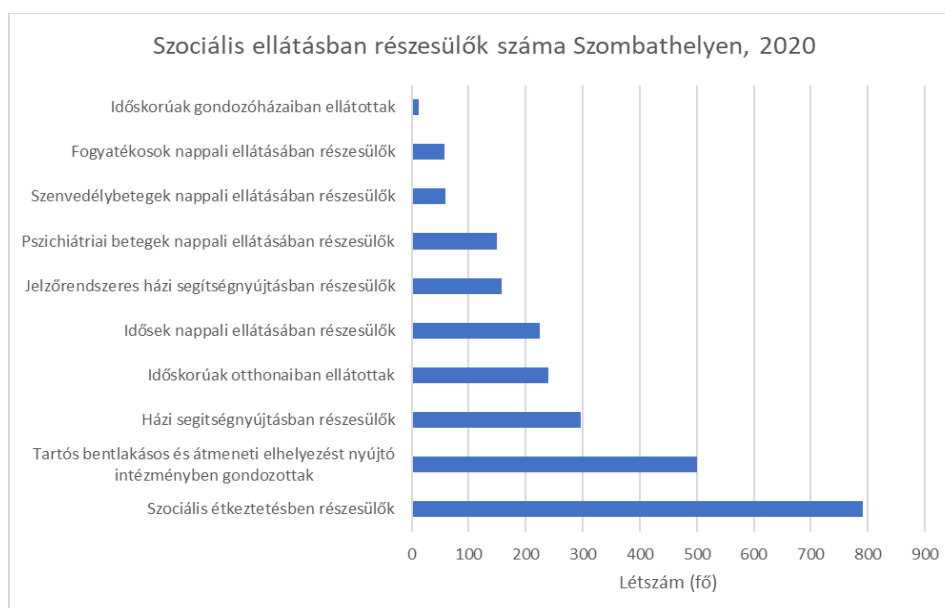
A városban a kötelező egészségügyi alapellátási feladatok biztosítottak. 2020-ban 36 házi orvos, 12 házi gyermekorvos tevékenykedett a városban, kiegészülve 50 házi orvosi szolgálathoz tartozó ápolóval, szakápolóval. Ugyanebben az évben 44 betöltött védőnői állás volt a városban. A járóbeteg szakellátáshoz kapcsolódó mutatókban jól érezhetően látszik a Covid világjárvány hatása. A beavatkozások száma több mint 1,8 millióval csökkent a 2019-es évhez képest.

A szombathelyi székhelyű Markusovszky Egyetemi Oktatókórház, meghatározó szerepet tölt be a Nyugat-dunántúli régió betegellátásában és az ország egyik legjelentősebb vidéki kórházává vált, 1673 kórházi ágyával 34 fekvőbeteg osztályán. Az intézmény székhelye és a központi épülettömb Szombathelyen található, a kórházi integrációt követően Szentgotthárdon, Celldömölkön és Kőrmenden is működik telephelye a kórháznak.

A Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat a város család- és gyermekjóléti központja, amely 2020-ban 128 gyermeket vont védelem alá, és 147 gyermeket részesített szünidei étkeztetésben.

A városban 1 db egyesített bölcsődei intézmény működik, a telephelyek száma 7, összesen 552 férőhellyel, melynek 98%-át be is töltötték 2020-ban. Várhatóan 2023. év elején nyílik meg a TOP forrásból kialakított 8. bölcsődei intézmény a belvárosban 48 új férőhellyel.

ábra 16 Szociális ellátásban részesülők száma - www.ksh.hu

A város fejlődéséhez, új szakképzett munkaerő idecsábításához ma már a megfelelő létszámú óvodai és bölcsődei létszám elengedhetetlen. Hosszútávon ennek megvalósításában az önkormányzat és a helyi nagyvállalatok együttműködése is szükséges.

A kérdőíves felmérés során és a különböző lakossági fórumokon az utak, parkolók, járdák felújítása mellett több esetben is felmerült helyi igényként az egészségügyi létesítmények, valamint a bölcsődék, óvodák, iskolák felújítása, a XXI. századnak megfelelő infrastruktúra kialakítása.

Megállapítható az is, hogy a városban a szociális ellátásban részesülők köre a covid időszak hatására az elmúlt évekhez képest emelkedett. Ami változatlan, hogy továbbra is a szociális étkezésben részesülők száma a legmagasabb.

Kultúra:

Szombathely kulturális kínálata széleskörű, minden korosztály megtalálhatja a számára megfelelő kulturális programokat. A városban található a Berzsenyi Dániel Könyvtár, mely vármegyei hatókörű, illetve az ELTE SEK is rendelkezik egy egyetemi könyvtárral, de kisebb fiókkönyvtárak is helyet kaptak a városban. A fiókkönyvtárakból kölcsönzött könyvek száma több, mint 270 ezer volt 2020-ban. Ugyanebben az évben 7850 volt a könyvtárba beiratkozott olvasók száma.

5. táblázat Szombathely kulturális életének indikátorai 1 – www.ksh.hu

Mutatószám	2018	2019	2020
Muzeális intézmények száma	9 db	9 db	8 db
Múzeumi kiállítások száma	71 db	32 db	30 db
Múzeumi látogatók száma	120031 fő	66714 fő	104515 fő
Tárlatvezetések száma	n.a.	n.a.	330 db
Tárlatvezetésen résztvevők száma	n.a.	n.a.	13480 fő
Közművelődési intézmények száma	25 db	28 db	28 db
Rendszeres művelődési foglalkozások száma	1371 db	5963 db	114 db
Kulturális rendezvények száma	3635 db	641 db	492 db
Alkotó művelődési közösségek száma	32 db	25 db	32 db
Ismeretterjesztő rendezvények száma	327 db	270 db	160 db

A város két mozival rendelkezik, melyekben összesen 6 moziterem található, 1126 férőhellyel. 2020-ban 5 ezer mozielőadást tekinthettek meg a városlakók.

A látogatók száma összességében 2019-ről 2020-ra közel 60%-kal ugrott meg a 30 megrendezett kiállításon, a város 8 múzeumjában, melyek a Schrammel gyűjtemény, Vasi Múzeumi Látványtár, Szombathelyi Képtár, Járdányi Paulovics István Romkert, Savaria Múzeum, Smidt Múzeum, Vasi Skanzen, illetve az Iseum Savariense Régészeti Műhely és tárház, melyek mind a Savaria Megyei Hatókörű Városi Múzeum telephelyei.

6. táblázat Szombathely kulturális életének indikátorai 2 – www.ksh.hu

Mutatószám	2020
A települési könyvtárak száma	8 db
A települési könyvtárakból kölcsönzött könyvtári egységek száma	273 095 db
A települési könyvtárak beiratkozott olvasóinak száma	7 853 fő
Mozitermek száma	6 db
Mozi férőhelyek száma	1126 db
Mozielőadások száma	5286 db
Színházak száma	2 db
Színházak előadásainak száma	385 db
Színházak látogatóinak száma	398 874 fő
Levéltárak száma	2 db
Levéltári kutatók száma	403 fő

Két színház és két levéltár is megtalálható a Szombathelyen. 2020-ban a 385 színházi előadáson közel 100 ezer fő vett részt. Megtalálható még a városban 28 közművelődési intézmény is, melyekben 114 rendszeres művelődési foglalkozásra, 492 kulturális rendezvényre és 160 ismeretterjesztő rendezvény megszervezésére került sor 2020-ban. A rendezvények számának alakulásában jelentősen érezhető a világjárvány hatása a 2020-as év tekintetében.

A kérdőívek alapján megállapítható, hogy a városban élők körében igény mutatkozik a kulturális élet további fejlesztésére. Szükség lenne a felmérések alapján még több rendezvényre a kultúra terén, ezzel elősegítve a pezsgőbb városi élet kialakulását és növelve az ide látogató turisták számát is.

Sport:

A városban 19 sportlétesítmény és 9 városi egyesület és klub kapott helyet. A leghíresebbek a jelenleg NB2-es férfi labdarúgó és az NB1-es férfi kosárlabda csapat. Természetesen a profi sport mellett jelentős az amatőr és az utánpótlás sport is a városban.

Az egyik legjelentősebb beruházás az elmúlt évek során a Haladás Sportkomplexum felépítése volt, melynek befogadó képessége több, mint 8 600 fő. A csarnokban a labdarúgó pályán kívül helyet kapott birkózó-, ökölvívó- és konditerem, kézilabda pálya, súlyemelő terem, szertár és bemelegítő folyosó.

A komplexum mellett más jelentős sportlétesítmények is találhatók a városban, mint a Vívóterem és Asztalitenisz csarnok, Aréna Savaria, Sugár úti Sportcsarnok, illetve Atlétikai Centrum, Városligeti Sporttelep, Sportliget, Szombathely Építők Sporttelep, Farkas Károly utcai Tornacsarnok, VAOSZ Tekepálya, Fedett Uszoda, Egyetemi Sportcsarnok, Illés Akadémia, Király Sportlétesítmény, fedett és fedetlen műjégpálya, Késmárk utcai tenispályák, Parkerdő, illetve a város különböző pontjain elhelyezett szabadtéri sportparkok.

A város aktív amatőr és profi sportéletének eredményeként a sportlétesítmények kihasználtsága magasnak mondható.

A lakossági vélemények alapján szükség lenne több első osztályú sportegyesületre, különösen a labdarúgás terén hiányolják az élvonalbeli szereplést. Ez azonban szakmai és finanszírozási kérdéseiket is felvet.

2.1.8.2 Esélyegyenlőség biztosítása

Az esélyegyenlőség biztosítása szempontjából fontos a kiemelt figyelem a bölcsődei ellátás és óvodai nevelés során a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek irányába, az iskolai tanulmányi felzárkóztatás hátrányos helyzetű gyermekek számára, korrepetálás, felzárkóztatás, szorosabb együttműködés a nevelési tanácsadóval.

Fontos a megfelelő tárgyi feltételek biztosítása is, mint például infrastrukturális és humán erőforrás fejlesztés a bölcsődékben, óvodákban, iskolákban, valamint közösségi terek tárgyi fejlesztése hátrányos helyzetű gyermekek és fiatalok számára.

2.1.9 A település gazdasága

2.1.9.1 A település gazdasági súlya, szerepköre

Szombathely gazdaságának jellemzője a rugalmas alkalmazkodás a nemzetközi folyamatokhoz, illetve az ahhoz szorosan kapcsolódó magas fokú integráltság a nemzetközi beszállítói láncokba. A rendszerváltást követően több szerkezetváltáson ment keresztül a város gazdasága, melyet első hullámban (1992-2003) a gyorsan betelepülő elektronikai- és autóipar jellemzett. 2005-től az elektronikai összeszerelés gyors leépülése okozott sokkot, amit pár év alatt kompenzált a tovább erősödő autóipar. A 2008-as válságot követően a robotizáció, a gyártási folyamatok digitalizációja, a hibrid, elektromos és önvezető autók gyártásban történő megjelenése vált meghatározóvá. Ezek a folyamatok az autóipari beszállító cégek helyi telephelyein is egyre inkább megjelennek. Az egyre komplexebb termék-előállítás kihívás elé állítja a teljes képzési rendszertől a logisztikai folyamatokon át a beszállítói körig a teljes gyártási vertikumot. Erre reflektál az egyetemi műszaki képzési rendszer, a középfokú oktatás iparhoz való folyamatos közelítése és a számos szemléletformáló, orientáló program. A közelmúltbeli és a jelenleg is zajló nagyvállalati beruházások értéke megközelíti a 100 milliárd forintot, mely egyértelmű jele annak, hogy a város gazdaságának dinamizmusa töretlen, és az ipari szerkezetváltás nagy lendülettel megy végbe Szombathelyen.

Szombathelyen jelentősen képviseli magát a faipar, meghatározó szereplő nem csak helyi, hanem országos szinten is. A folyamatos beruházások révén modern gyártástechnológiával, versenyképes termékekkel biztosít stabil foglalkoztatási és értékteremtési bázist. További fejlesztések révén nemzetközi beszállító ipari parki program tudja az ágazati több lábon állást elősegíteni.

A városban csomagolóanyag gyártás jelentős, illetve a műszaki szervíz-szolgáltatásra építő foglalkoztatás is jelen van, továbbá a könnyűipar ma már alapvetően egy cégre korlátozódik. Végül az iparhoz szorosan kapcsolódik a logisztika, mely kevésbé munkaerő foglalkoztatásának a mennyiségében, mint értékteremtésben és tőkevonzerő növelő képességben tölt be fontos szerepet, hazai tulajdonú vállalkozások formájában.

A kis- és középvállalkozások a foglalkoztatásban és előállított gazdasági értékben való szerepe az iparban nem meghatározó – növekvő mértékben mérnöki szolgáltatóként, illetve kutatás-fejlesztés támogatásában, kisebb léptékben pedig ipari beszállítóként jelennek meg.

A kereskedelemben és a szolgáltatásokban töltenek be jelentős szerepet a nemzetközi láncok mellett.

Annak érdekében, hogy Szombathely növelni tudja értékteremtő tőkevonzó képességét, mind infrastrukturális és mind intellektuális területen, strukturált, koncepcionális, hosszútávú megközelítésre volt szükség. A Claudius Ipari és Innovációs Park fejlesztése sok éves, ciklusokon átívelő erőfeszítés révén valósult meg. A park a 2000-es évek végére azonban betelt, így Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata a Sárdi-ér úton új telkeket alakított mintegy 15 hektár területen, illetve megkezdte az Északi iparterület fejlesztését, ahová már beköltözött a Schaeffler, illetve folyamatban van a Galambos Trans logisztikai beruházása. A terület közmű-, úthálózati-, csapadékvízvezetési fejlesztése fokozatosan történik, a jelentkező befektetői igények és a tulajdonos Önkormányzat anyagi lehetőségeinek figyelembevételével. Az Önkormányzat kormányzati és/vagy TOP Plusz források bevonásával tud csak nagyobb léptékű előrelépést elérni, ami az ipar/logisztika gyorsabb és nagyobb volumenű telepítését tudja biztosítani. Az Északi iparterületen tehát jelenleg Szombathely rendelkezésére áll olyan ipari terület, mely rendkívül széles mozgásteret ad új vállalkozások megtelepítéséhez. Stratégiai területen pedig hosszú, konszenzuson alapuló munkafolyamat alapozta meg a befektetés-ösztönzés gyakorlati alkalmazását, mely a következő fejezetekben kerül kibontásra.

2.1.9.2 A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

Kijelenthető, hogy Szombathely gazdasági fejlődésének húzó ágazata a feldolgozóipar, a gazdasági ágazatok közül a legtöbb munkavállalót messze az ipar, azon belül is a feldolgozóipar foglalkoztatja. A gazdaságon belül különösen a feldolgozóipar - azon belül is mindenekelőtt a járműipar - jelenti azt az ágazatot, amelynek fejlődéséhez a közlekedéshálózati infrastruktúra fejlesztések újabb lendületet adhatnak, és amely így a jövőben is Szombathely és térsége gazdasági fejlődésének húzó ereje lehet.

Szombathelyen működő vállalkozások gazdálkodási forma szerint, 2019

2.1.9.3 A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai, települést érintő fejlesztési elképzelések

A gazdasági szereplők folyamatosan nagyértékű beruházásokat, fejlesztéseket valósítanak meg. Ez vonatkozik mind extenzív módon új területek bevonására és új infrastruktúra építésére, mind pedig intenzíven a gyártási folyamatok újradefiniálására, hatékonyságot és magasabb szintű automatizáltságot eredményező fejlesztéseire. Alapvetően a zöld és digitális átállás kettőssége jellemzi a nemzetközi, és így a hazai beruházásokat egyaránt.

Szombathely önkormányzata rendszeresen egyeztet a vállalati vezetőkkel, annak érdekében, hogy a beruházásokhoz kapcsolódó közművesítési, közúti, közösségi közlekedési, energetikai stb. fejlesztések igazodjanak a munkahely-teremtő, illetve -megtartó tevékenységhez.

A 330 hektáros északi ipari parkban a szükséges villamoshálózati fejlesztések folyamatban vannak – 2024-re készül -, közúti csomópont és elkerülő út kivitelezés alatt, várható befejezése szintén 2024-ben.

2.1.9.4 A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők

Szombathely város határozott víziója és megfogalmazott stratégiája a magasabb hozzáadott értékű termelés elősegítése. A cél elérése érdekében olyan ökoszisztéma fejlesztési program indult, mely a helyi szereplőket kívánja integrálni országos szintű kompetenciákkal, összekapcsolva releváns nemzetközi szereplőkkel.

Szombathely város gazdasági versenyképesség-fejlesztésének – a Szombathely2030 program által megfogalmazottan - kettős célja van. Egyrészt a városi foglalkoztatók értékteremtésének támogatása, másrészt az ágazati diverzifikáltság, kiegyensúlyozottság előmozdítása. Az ökoszisztéma konzekvens építése érdekében több szereplő – Eötvös Loránd Tudományegyetem, Pécsi Tudományegyetem, Óbudai Egyetem, Vas Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, Közlekedéstudományi Intézet, Pannon Gazdasági Hálózat Egyesület, Szombathely

Megyei Jogú Város – nyílt, további csatlakozásra nyitott együttműködési programot fogalmazott meg és írt alá. Az együttműködés során a város meghatározó nagyvállalati vezetőivel zajlottak személyes megbeszélések, valamint a vállalkozások széles közösségét tagjai között tudó kereskedelmi és iparkamara elnökségével.

A digitális technológiákat népszerűsítendően több szereplő is aktív feladatot végez.

Szombathely város számos, okos város funkciót betöltő szolgáltatást indított el, illetve kezdeményezett. Ezek olyan megoldások és programok, melyek segítik a lakossági szemléletformálást, miközben az életminőséget is képesek pozitív irányba befolyásolni. Az önkormányzat több olyan CLLD projektben is részt vesz, melyek a digitalizációval kapcsolatosan élményalapú ismeretterjesztő előadásokat, a digitális írástudás tanítását, valamint többnyelvű, a város történelmi értékeit bemutató applikációkat is tartalmaznak. Okos zebrák telepítése is elindult, az első megvalósítását követően 2022-ben és 2023-ban újabb beruházások történnek ezen a területen.

Az ELTE gépészmérnök és programtervező informatikus képzései számos formában és több szinten is elérhetőek hallgatók számára. 10 különböző labor szolgálja ki a hallgatókat, melyek között a hazai mellett számos külföldi ország diákja is megtalálható. Nemzetközi kutatásokban való részvételt a számos országban tapasztalatot szerzett oktatói gárda segíti elő.

A Pannon Gazdasági Hálózat (PBN) 500 m²-es gyártásdigitalizációs laborral és otthonellátási digitalizációval foglalkozik, nemzetközi partnerségben. Robotikai, adattudományi, 3Dtechnológiákra alapozó és kiterjesztett valósággal foglalkozó szervezet többszáz nemzetközi partnerrel működik, melyek közül meghatározó az Európai Technológia Intézet Gyártástudományi Központja, melynek Szombathelyen található így a hazai képviselője. Hasonlóan kiemelkedő szerepe van a Fraunhofer Intézettel való stratégiai szövetségének, mely elsősorban anyagtudományra fókuszál. Végezetül a PBN által működtetett, Közép-Európában egyedülálló komplexitású oktató és kutató gyártósor több kooperatív kutatási tématerület helyi megvalósítását teszi lehetővé.

Szombathely város célkitűzése kutatás-fejlesztési és innovációs központ építése, mely zöldmezős beruházás keretében valósul meg az ipari park területén. A 2.000 m²-es centrum egyszerre alkalmas demonstrációs, kutatási és oktatási helyszínként is szolgálni, elősegítve egy holisztikus, modern, digitalizáció-orientált település megjelenését.

2.1.9.5 Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)

Szombathelyen a gazdasági célú ingatlanokkal kapcsolatosan számos alternatíva áll az érdeklődő, illetve fejleszteni szándékozó vállalkozások rendelkezésére. Zöldmezős formában az ún. Északi Ipari Park többszáz hektáros területe található, mely önkormányzati tulajdonban, rendezett jogviszonyokkal elérhető, akárcsak a Sárdi éri iparterület.

A Claudius Ipari Parkban magánbefektetőktől bérelhető formában lehet üzemcsarnokot hasznosítani, illetve az ipari park közelében logisztikai célú terület bérlésére is van lehetőség.

Barnamezős formában az ún. volt cipőgyári terület folyamatos rekonstrukció alatt van, és több ezer négyzetméter terület bérelhető ingatlanpiaci szereplőktől, valamint a volt nyomda területe szintén.

Szombathely egyik nagy erőssége a logisztikai területen a szállítmányozásban és raktározásban kiforrott kínálati, szolgáltatói karaktere. Jelenleg is folyamatban van egyedi kormánytámogatással multimodális logisztikai szolgáltató központ kialakítása.

Keresleti oldaltól folyamatosan érkeznek érdeklődések az önkormányzathoz, melyek elsősorban gyártással kapcsolatos vállalkozások megtelepülését célozzák. Ingatlan oldaláról a város rendelkezésére áll a szükséges széleskörű kínálat.

A lakossági ingatlanok terén folyamatos a kereslet a városi lakások és a kertvárosi házak, sorházak iránt. A kérdőívek válaszaiból kitűnik, hogy a lakhatási feltételeket a szűkös parkolási lehetőség, a rossz minőségű utak és járdák több esetben negatívan befolyásolják. Alapvető igényként merül fel ezek felújítása, illetve új parkolóterületek kialakítása, valamint az önkormányzati tulajdonú ingatlanok felújítása is.

2.1.10 Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz- és intézményrendszere

2.1.10.1 *Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program*

A város gazdálkodása a lehetőségekhez képest kiegyensúlyozott. A költségvetési tervek alapján az elmúlt években a bevételi főösszeg meghaladta a kiadási főösszeget.

7. táblázat Szombathely Megyei Jogú Város gazdálkodása

	Milliárd Ft-ban		Ezer Ft-ban				
	Költségvetési	Költségvetési	Vagyongazdálkodási	Helyi adók			
Évek	Bevételi	Kiadási	bevételek	Építményadó	Helyi iparüzési	Idegenforgalmi	Összesen
	főösszeg	főösszeg			adó	adó	
2017. teljesítés	33	24	131 372	1 219 226	8 231 656	21 667	9 472 549
2018. teljesítés	33	22	316 745	1 269 835	9 036 623	23 665	10 330 123
2019. teljesítés	38	25	2 154 899	1 276 534	9 937 396	39 439	11 253 369
2020. teljesítés	35	26	106 756	1 206 145	9 155 807	13 365	10 375 317
2021. teljesítés	34	24	1 958 086	1 215 104	8 725 438	15 166	9 955 708
2022. teljesítés (előzetes)	35	27	1.087.166	1 243 408	9 262 134	34.643	10.540.185

2.1.10.2. Az önkormányzat gazdaságfejlesztési tevékenysége és intézmény-rendszere

Gazdaság-fejlesztési vonatkozásban Szombathely Megyei Jogú Város folyamatosan aktív, kezdeményező szerepet tölt be. Az északi ipari park kialakítása, folyamatos bővítése és fejlesztése meghatározó jelentőségű tevékenység. Lehetővé teszi a városba új cégek beköltözését, illetve a meglévő vállalkozások dinamikus bővülését.

A Claudius Ipari Park Sárdi éri területén kialakított telkek értékesítésének sikere alapot szolgáltat arra, hogy hasonló kezdeményezéseket indítson a város.

Szombathely Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala kiemelt figyelem fordít a városban működő vállalkozásokkal való együttműködésekre. Ezen tevékenységében a kialakult vállalkozói és intézmény-rendszeri kapcsolat-rendszere segíti.

A Vas Megyei Kereskedelmi és Iparkamara is rendszeres segítője az esetleges tárgyalásoknak, a szakképzéssel való direkt kapcsolata, valamint a képző- és oktatócégekkel való együttműködés pedig a jövőbeni munkavállalói állomány rendelkezésre állását tudja segíteni.

2.1.10.3 Foglalkoztatáspolitikai

A foglalkoztatáspolitikai törekvések és intézkedések országos szinten – a Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat – szervezetrendszerén keresztül valósulnak meg.

A munkaügyi központok a vármegyei és fővárosi kormányhivatalok székhelyein találhatóak, és azok foglalkoztatási, munkaerő-piaci feladatokat ellátó szakigazgatási szerveiként működnek. A munkaügyi kirendeltségek pedig a járási hivatalok részeként nyújtanak segítséget.

Az álláskeresők pénzbeli támogatásainak megállapítása, képzéseinek szervezése, valamint a közmunkaprogrammal kapcsolatos feladatok koordinálása a fenti szervezetrendszeren keresztül történik.

8. táblázat Közfoglalkoztatottak száma Szombathelyen - www.ksh.hu

Időszak	Közfoglalkoztatottak száma (fő)
2017. év	237
2018. év	130
2019. év	104
2020. év	106

A közfoglalkoztatottak száma az elmúlt években folyamatosan csökkent a covid járvány beköszöntéig, azután ez csökkenés megállt.

2.1.10.4 Lakás- és helyiséggazdálkodás

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 36/2010. (XII.01.) önkormányzati rendelete szól a lakáshoz jutás, a lakberek és a lakbértámogatás, az önkormányzat által a lakásvásárláshoz és építéshez nyújtott támogatások szabályai megállapításáról.

Helyi innováció az önkormányzati bérlakás gazdálkodás rendszerében a Községi Bérlakás Rendszer (KBR) szombathelyi modellje. A KBR célja az önkormányzati bérlakásrendszerben meglévő feszültségek mérséklése, magán tulajdonban lévő ingatlanok bevonásával. A Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok pályázatán „Önkormányzati jó gyakorlatok – szegénység elleni küzdelem” témakörben SZMJV a KBR programmal 1. helyezést ért el a 2021. évben.

9. táblázat Bérlakások száma és komfortfokozata 2021. december 31-i állapot szerint – Önkormányzati adat

Összkomfortos	1161 db
Komfortos	660 db
Félkomfortos	80 db
Komfort nélküli	161 db
Szükség- és egyéb lakások	3 db
Összesen:	2065 db

Az önkormányzati bérlakások a város területén elszórtan helyezkednek el. Több kérdőívre adott válaszban jelent meg lakossági oldalról ezen lakások és környezetük felújításának igénye.

2.1.10.5 Intézményfenntartás

Az önkormányzati fenntartású intézmények közé tartozik Szombathely Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala, Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális Intézmények Gazdasági Ellátó Szervezete, - Szombathelyi Egyesített Bölcsődei Intézmény, - Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ és Gyermejjóléti Szolgálat, - Savaria Szimfonikus Zenekar, - Berzsenyi Dániel Megyei hatókörű Városi Könyvtár, - Savaria Megyei Hatókörű Városi Múzeum, - Mesebólt Bábszínház, - Szombathelyi Köznevelési GAMESZ, valamint - 18 önkormányzati óvoda. Az intézmények működtetésére, fenntartására kiemelt figyelmet fordít a város.

Szombathelyi Távhőszolgáltató Kft. biztosítja a távhőellátást saját üzemeltetési rendszere révén. Távfűtési hálózata, hőközpontjai és hőfogyasztó állomása alkotja a teljes rendszert.

A villamosenergia-ellátást az E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt. biztosítja, a gázellátást az MVM ÉGÁZ-DÉGÁZ Földhálózati Zrt. elosztórendszere biztosítja. A lámpatestek háromnegyede E.ON, negyede pedig városi önkormányzati tulajdonban van.

2.1.11 Településüzemeltetési szolgáltatások, okos város települési szolgáltatások

Villamosenergia infrastruktúra terén Szombathely villamos energia alapellátó infrastruktúrája mára jónak mondható. A 2006-ban megvalósult 400 kV-os alaphálózati fejlesztések és a város vépi határánál a 400/120 kV-os alállomás kiépítése biztosította a város villamos energia ellátásának stabilitását, egyben a megújuló energiaforrásokból termelt energia hálózatra való rákötési lehetőségei javulását is. A térségi 120 kV-os nagyfeszültségű, és a 20 kV-os vidéki és 10 kV-os, jellemzően városi közepfeszültségű hálózatok ugyanakkor leterheltek, szabad kapacitásuk csekély, felújításra szorulnának.

Szombathely város gázellátását a MOL Kőszeg – Szombathely – Karakószörcsök nyomvonalú szállító vezetéke biztosítja délkelet felől, Jánosháza irányából. Az ellátás-biztonságot növelendő fontos fejlesztés lenne, hogy kiépüljön egy további betáplálási ág is. A város ellátásának gerincét a nagy-középnymású körvezetékek adják. Egy nagyobb és kisebb körvezeték került kialakításra. A vezetékes gázellátás mennyiségileg kielégítő, a mai igényeket fedezi, minőségével szemben vannak néha kifogások, elsősorban a fűtőértéket tekintve.

A távhőszolgáltatás Szombathelyen az 1960-as években alakult ki. A saját tulajdonban lévő távhővezeték hossza 22 km, a hőközpontok, hőátadó állomások száma 370 db. A szombathelyi távhőszolgáltatásban már a hetvenes évek közepén áttértek a széntüzelésről a földgázra. Sőt 2003 óta egyre nagyobb mértékben alkalmazza a megújuló energiaforrásokat is. Szombathely esetében ez főként faapríték alapú biomasszát, kisebb részben napkollektorokból előállított hőt jelent. A város 2003-ban, országosan is az elsők között, a Mikes Kelemen utcában építette meg a faapríték alapú biomassza fűtőművét, amely a teljes beépített 91 MW kapacitáson belül 7,5 MW névleges teljesítményű. A teljes termelési kapacitásból mindössze 9 %-ot kitevő biomassza kazánnal képesek az éves értékesített energiának akár 15 %-át is előállítani, amikor kedvező a faapríték ára a földgázhoz képest. Évente mintegy 25 000 - 64 500 GJ hőt állítanak elő megújulókból.

2.1.12 Zöldfelületi rendszer vizsgálata

Szombathely egy kedvező adottságú zöldfelületi rendszerrel rendelkező város. A Szombathely Megyei Jogú Város integrált településfejlesztési stratégiája 2017-es felülvizsgálati dokumentációja alapján város összesen 268,9 ha közterületi zöldfelülettel rendelkezik, kb. 30 000-es faállománnyal, 11 nagy parkkal, 74 játszótérrel, 2680 m² egynyári virágággal, 1883 m² rózsza felülettel, 59 db köztéri műalkotással és 6 db szökőkúttal. Jelentős mennyiségű zöldfelületével kiemelkedik a városok közül. Területét két patak szeli át, mely jelentős adottság még kihasználatlan.

Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése 2010-ben úgy döntött, hogy a város tulajdonában álló zöldfelületi rendszerek fenntartására, valamint e feladatokhoz kapcsolódó egyéb szolgáltatások elvégzésére saját tulajdonú korlátolt felelősségű társaságot hoz létre, Szombathelyi Parkfenntartási Kft. néven.

A társaság a városhoz tartozó zöldfelületeken az alábbi főbb munkanemeket végzi:

- Fák metszése, gondozása, kivágása, ültetése
- Cserjemetszés, cserjeápolás, ültetés, fenyőkéreg terítés
- Virágágyak, planténerek ültetése, gondozása
- Gyepfelületek fenntartása, fűnyírás, új gyepfelület kialakítása, gyomirtás, zöldfelületek takarítása, lomb összegyűjtése
- Növényvédelmi szolgáltatás, burkolt felületek gyomirtása, bálványfák vegyszeres irtása
- Utcabútorok takarítása, festése, javítása, mozgatása, új bútor kihelyezése, bontás, közterületi szobrok tisztítása
- Burkolatok tisztántartása, gyommentesítése, felújítása
- Játszóterek, fitnesz parkok, spotpályák fenntartása
- Szökőkutak, automata öntözőrendszerek, ivókutak karbantartása, üzemeltetése

Szombathely Megyei Jogú Város a fenntarthatóság és a horizontális követelmények érvényesítése érdekében az éghajlatváltozás elleni küzdelem részeként, reziliencia vizsgálatot végez, amely összhangban áll a városi SECAP-pal, a vármegyei klímastratégiával, melyek alapján többek között az alábbi programokat indította:

- „Vadvirágos Szombathely” program - biodiverzitást növelő gyepgazdálkodás indítása a város egyes zöldfelületein
- Bálványfák szisztematikus irtása közterületen
- Egynyári virágágyak átalakítása víztakarékos évelőágyakká
- 1000 fa program

Szombathelyen hat védett természeti terület, zöldfelület és zöldterület található az alábbi táblázat szerint.

Védett természeti területek, zöldfelületek, zöldterületek		
Terület	Nagysága	Jelentősége
Gayer park	19.255 m ²	helyi természetvédelmi terület
Brenner-park	21.226 m ²	helyi természetvédelmi terület
Ezredévi park	10.722 m ²	helyi természetvédelmi terület
Szent István park	9.323 m ²	helyi természetvédelmi terület
Kámoni Arborétum TT	27 ha	országos jelentőségű védett terület
Potyondi mocsár	2,75 ha	ex lege védett terület

A zöldterület fenntartás folyamatos munkavégzést igényel, mégis jelentős szezonális figyelhető meg. A téli időszakban kevesebb a feladat, az április-júniusi időszakban, elsősorban a fűnyírás miatt munkacsúcs alakul ki, így a munkaidő beosztást a szezonálitáshoz kell igazítani.

A lakossági kérdőívekre adott válaszokból kiderül, hogy többen kevesellik a sportolásra alkalmas minőségi zöldterületek, parkok arányát, a lakótelepek fásításának és virágosításának szintjét, annak ellenére, hogy Szombathely a nagyobb magyar városok közül a zöldebbekhez tartozik.

2.1.13 Közlekedés

Szombathely városa a közúti kapcsolatok szempontjából vármegyei szintű csomóponti szerepet tölt be. Az elmúlt években az M86-os gyorsforgalmi út elkészültével a Győr, illetve Budapest felé történő összeköttetés is jelentősen javult. A közúti kapcsolatok ma már összességében fejlettek, de tovább fejlesztendők (pl. Ausztria, illetve Zalaegerszeg felé).

A vasúti kapcsolatok szempontjából a város országos jelentőségű csomóponti szerepet tölt be. A vasúti kapcsolatok összességében fejlettek, de további fejlődési lehetőség például az intermodalitás biztosítása, valamint a korszerű, Szombathely központú elővárosi vasúthálózat megteremtése. Szombathely városkörnyéki közösségi közlekedésében ezért az egyes helyeken hiányzó vasút, vagy nehezen elérhető közeli állomások folytán az autóbussnak jut vezető szerep.

Problémát jelent az Ady Endre téri helyközi autóbussz állomás elavult infrastruktúrája és az intermodalitás hiánya a vasúti és autóbussz közlekedés között a helyközi és távolsági közlekedésben.

A helyi közlekedés terén a vonalvezetés és vonalsűrűség megfelelő, viszont probléma volt a kedvezőtlen járatsűrűség és a korszerűtlen, leamortizálódott autóbusszállomány. A helyi közösségi közlekedésben kedvező változást hozott a 2022-es szolgáltatóváltás, melynek egyik leglátványosabb eredménye a teljes járműpark megújulása. A városban elektromos buszok még nem közlekednek. Pozitívum, hogy a hasonló városokhoz képest Szombathelyen a jegy- és bérletárak alacsonyak, és számos kedvezményes jegy/bérlet is igénybe vehető. A helyi közlekedésben a hagyományos, papír alapú jegyrendszer mellett elektronikusan, mobiljegy formájában is lehet jegyet és bérletet váltani a szerződött viszonteladók mobilapplikációin keresztül, időponttól és helyszíntől függetlenül. Még nem létezik a városban közösségi közlekedési applikáció, de valós idejű járműkövetést lehetővé tevő app működik Savaria Utas néven. A városban nincs jelenleg a közintézmény által üzemeltetett helyi sharing-rendszer.

Szombathelyen belüli közlekedésben az autós a domináns közlekedés mód. Az utazások közel fele autóval történik, amely nagyon magas arány. A város úthálózatának minősége és kapacitásának növelése ezen okokból kifolyólag is kiemelt feladat. Aki autóba ül, többnyire munkába járási céllal teszi, más indok esetén alacsonyabb az autóhasználat. Ezzel szemben a helyi közösségi közlekedés szerepvállalása – a többi vármegyei jogú városhoz képest is - igen alacsony, még a 10 %-ot sem éri el.

Némiképp ellensúlyozza a kedvezőtlen helyzetet, hogy a közlekedési munkamegosztásban az aktív közlekedési módok – kerékpáros és gyalogos – részaránya összességében nagyon kedvező. Szombathely jól sétálható város, az elmúlt években folyamatosan bővült a gyalogos utcahálózat. A legnagyobb gyalogos forgalom a belvárosi városrészt jellemzi.

A parkolási rendszer teljesen kiépült a városban, a parkolójegyet mobil alkalmazáson keresztül és a városban kihelyezett 143 db automatából is be lehet szerezni. A városi közlekedés szervezését a közterületre kihelyezett forgalomfigyelő kamerák segítik. Szombathelyen nincsen kialakított parkolásirányítási rendszer. Így a közterületi parkolók helyfoglaltságáról, azaz a használható szabad parkolóhelyekről csak az utcák vagy területek célzott bejárásával lehet információt nyerni, ami növeli pl. a belvárosi utcák forgalmát.

A lakossági kérdőív esetében arra a kérdésre, hogy mi az, amin lehetne még javítani a városban, a legtöbben az utak állapotát jelölték meg. Ez alapvetően befolyásolja a város közlekedését. Sokan hiányolják a megfelelő számú parkoló meglétét, különösen a belvárosban és a nagyobb lakótömbök környékén. Elengedhetetlen ezek fejlesztése a következő években is.

2.1.14 Közművesítés

A város csatornázottsága a többi vármegyei jogú városhoz képest is magasabb szintű és összességében kielégítő. A város csatornahálózata a XIX. és a XX. század fordulóján épült ki, a hálózat hossza mintegy 800-850 km Szombathelyen. A belvárosi hálózat 1/3-a azonban már közel 100 éves, ezek cseréje egyre sürgetőbb feladat, a szivárgásból adódó pontszerű, felszín alatti vizeket érintő szennyezések felszámolása, illetve a hálózatba jutó talajvíz okozta többletterhelés okán.

Szombathelyen regionális, biológiai szennyvíztisztító is működik, amely 95 % hatásfokkal bontja le a biológiailag aktív alkotóelemeire a szennyvizet. Kapacitása elegendő, a szolgáltatás minősége megfelelő.

A város árvízvédelme a lukácsházi és a dozmati árvízcsúcs csökkentő tározók megépítésével nagy részben megoldódott, ezen túl a város területén belvizek megjelenése csak néhány területen, egyértelműen szakszerűtlen emberi beavatkozások, fejlesztések, illetve az elmaradó karbantartás miatt fordult elő. A város közműnyilvántartása azonban csapadékvíz elvezetés vonatkozásában nem teljes körű, főleg a nyílt árkos csapadékvíz elvezetésre vonatkozó bemérések hiányosak. Az elmúlt évek megnövekedett intenzitású csapadécai, a felszínről egyre nagyobb arányban elfolyó vizek megmutatták ugyan, hogy milyen csapadékvíz-elvezetési, vízrendezési hiányosságokkal rendelkezik a város a különböző területeken, ám ez nem váltja ki a széleskörű, rendszerszemléletben történő, a klímaváltozás várható hatásaira való tudatos felkészülés szükségességét.

A város fő talajtípusa a löszös üledéken képződött barnaföld (a terület kétharmada), ezentúl az erdőtalaj a jellemző. Nem túl kedvezőek tehát a város talajadottságai, kötött, gyakran agyagos, alacsony a talajok pH értéke is. A település talajvíz szintje átlagos, nagyobb tó vagy folyó nincs. A talajszennyezés Szombathelyen is, mint az országban sok helyen számos területet érint. A környezet védelme szempontjából a talajvédelem egyik kiemelt feladata a talajszennyezés megelőzése és a talajszennyezettség felszámolása. A településen folytatott tevékenységükkel egyes üzemek, de akár magánszemélyek is a felszín alatti víz és földtani közeg veszélyeztetését okozhatják. Erre kiemelten figyelni szükséges.

Szombathelyen működő regionális, biológiai szennyvíztisztító esetében az egyedüli gond a szennyvíziszap megfelelő kezelése és elhelyezése. A cél az újrahasznosítás, azaz az iszapnak gázként való hasznosítása, annak energetikai hasznosítása, végül a fennmaradó anyagnak a komposztálása.

A város levegőszennyezettség mértékét egy országosan kiépített légszennyezettségi mérőhálózat monitorozza folyamatosan, melynek szakmai irányítását, valamint a minőségirányítás feladatait az Országos Meteorológiai Szolgálat (OMSZ) alá tartozó Levegőtisztaság-védelmi Referencia Központ (LRK) látja el. 2013. évtől 1 db automata mérőállomás is üzemel a városban. A település légszennyezettségét egyértelműen az ott működő ipari tevékenység, valamint a közlekedésből, szállításból eredő légszennyező anyagok határozzák meg. A települést az országos átlagot meghaladó légszennyező hatás nem éri. A közlekedési eredetű légszennyezés csökkentése terén az önkormányzat lehetőségei korlátozottak, mivel a várost terhelő emissziós források nagy része az önkormányzat hatáskörétől függetlenül terheli a levegőt. Ugyanakkor a városi tömegközlekedés és kerékpáros közlekedés támogatásával, vagy az önkormányzati flotta kibocsátásának csökkentésével közvetlenül is hathat a közlekedési kibocsátásokra. Az ipar és a mezőgazdaság esetében a folyamatos fejlesztések, a környezetbarát technológiák elterjedése, míg a lakosság esetében a tájékoztatás és figyelemfelhívás hozhat eredményt hosszabb távon. Megjegyzendő még, hogy az utóbbi években egyre kritikusabb mértéket öltenek a különböző allergén pollenek. Ennek kezelése megkezdődött, a helyzet alapvetően még nem változott.

A közlekedésből eredő zajterhelés közül a közúti közlekedésből eredő zajterhelés az, ami a legnagyobb mértékben terheli a települési környezetet. A város több útszakaszán is a nappali időszakban a legnagyobb forgalmat lebonyolító útszakaszok (pl. Zanati u., Dolgozók u., és a Szent Imre herceg u) esetében folyamatos túllépés tapasztalható.

A zajterhelés, légszennyezés, a talaj-, valamint a vízszennyezés mellett a hulladékgazdálkodás is komoly kockázati tényezőként, környezetvédelmi konfliktus forrásként jelenhet meg városi környezetben. Szombathely városában az összes elszállított települési hulladék mennyisége 2010-2019 között nagyságrendileg 46 ezer és 67 ezer tonna között mozgott. Ebből a lakosságtól elszállított hulladék mennyisége jelenti a nagyobb arányt, 2019-ben az összes hulladék (53.043 tonna) 77,5 %-a. A lakossági hulladék egy része már szelektíven kerül összegyűjtésre, külön

gyűjtik a papír, műanyag és fémhulladékot is. A szelektíven gyűjtött hulladék aránya az összes lakossági hulladékon belül egyre magasabb.

2.1.16 Városi klíma

Immár tény, hogy a klímaváltozás elsődlegesen emberi eredetre vezethető vissza. Az éghajlat megváltozásának a fő oka az üvegházhatású gázok, elsősorban a CO₂ kibocsátásának a növekedése. A települési szint ezen belül elengedhetetlen az éghajlat-változási felkészülésben, mind a megelőzésben, mind az alkalmazkodásban.

Magyarországon a lakosság több mint kétharmadát érintik a mesterségesen létrehozott városi környezet terhelései: a környezetszennyezés, a zaj, a felfokozott élettempóval együtt járó stressz és a városi légtér – a természetes környezethez képest – megváltozott fizikai paraméterei, vagyis az eltérő klimatikus körülmények. A városokban megfigyelhető mikroklimák mozaikszerűek, időben igen változékonyak és jellegzetes kifejlődésük egy adott időjárási helyzethez kötődik. Az utcák, terek, parkok és udvarok mind sajátos mikroklimatikus jellemzőkkel rendelkeznek, amelyekben azonban közös vonások is vannak, melyek a helyi éghajlat, a városklíma keretében jutnak kifejezésre.

A városklíma sajátosságait befolyásoló tényezők között vannak, melyek nem változtathatók meg (pl. földrajzi helyzet, időjárás, idő). Az emberi tevékenységek hatásaival kapcsolatos, „szabályozható” tényezők (pl. városméret, -szerkezet, aktivitás) a városrendezés és -tervezés (pl. szabályozási és beépítési tervek, közút és közműtervezés ill. szabadterépitészeti tervezés) során az igényeknek megfelelően alakíthatók.

Szombathely esetében a sokévi átlagos havi középhőmérsékleteit tekintve elmondható, hogy a legtöbb magyarországi városhoz hasonlóan leghidegebb hónap a január, míg a legmelegebb a július. Az évi közepes hőingás 21,4 °C. Az átlagos évi csapadékösszeg 596 mm, mely jellegzetes évi menetet mutat, a nyári félév csapadékosabb, míg a téli félév szárazabb. A legkevesebb csapadék január-februárban hullik, a legcsapadékosabb hónapok pedig rendszerint – több mint háromszor akkora összegekkel – a június és az augusztus. A napsütéses órák éves összege átlagosan 1896 óra, de ez évenként nagy változékonyságot mutat. Az évi napfénytartam maximuma a nyári hónapokban van (havi 230-250 óra), míg a minimuma november-január időszakban (havi 50-70 óra). Az északi és déli szélirány egyaránt jellemző, az átlagos szélsébség 10,8–12,6 km/h.

A városban a burkolt belterületi utak területe: 141 hektár, a 3157 hektár nagyságú belterület 4,5%-a. Fátlan zöldfelület aránya (%): mintegy 30%. A zöldfelületek fásítottságának mértéke mintegy 70%.

Szombathely Megyei Jogú Város Fenntartható Energia- és Klíma Akcióterve 2021-ben készült el. A megalapozó vizsgálat fő megállapításai alapján Szombathely város teljes CO₂ kibocsátásából a KSH és a város saját adatai alapján a legnagyobb részt az utóbbi évtizedben jelentősen megnövekedett villamos energia fogyasztás és az egyébként csökkenő mértékű földgáz felhasználás okozza. Nem elhanyagolható ugyanakkor a közlekedés kibocsátása sem,

amely az országos átlagnál nagyobb arányt képvisel helyben az üvegházhatású gázok kibocsátásából.

A város üvegházhatású gáz kibocsátásában mára a villamos energia szerepe a legjelentősebb. Arányaiban és abszolút értékben is nőtt emellett a közlekedés kibocsátása, ami a jelentősen növekvő számú gépjárműállománynak és a teherjárművek terén elmaradt kibocsátás korlátozásnak az eredménye.

Szombathely jövőképe szerint 2030-ban egyike lesz Magyarország klímavédelem mellett leginkább elkötelezett, haladó szemléletű klímabarát városainak. Átfogó cél, hogy Szombathely tudatos, klíma- és energiapolitikával rendelkező európai várossá váljon, amely gyakorlati környezetpolitikai lépésekkel teszi élhetőbbé, szerethetőbbé lakókörnyezetét. A fő mitigációs tevékenységek egy országosan is kiemelkedő hatékonyságú és nagyrészt megújulókra épülő távhő rendszer kialakítását, felére csökkenő fosszilis energiaigényű intézményi és lakossági épületállomány, és csökkenő kibocsátású helyi tömegközlekedés kialakítását és a megújuló energiaforrások egyre növekvő arányú hasznosítását célozza meg mitigációs akcióival. A város hatásköre ugyan korlátozott, de a belsőégésű motorizáció visszaszorítását, lakossági és ipari épületenergetikai korszerűsítéseket és az ipar fosszilis villamosenergia igényének csökkentését ösztönző intézkedéseket is megfogalmaz a stratégia.

További hatékony megoldásokat a természetalapú megoldások jelenthetik. Például a zöldfelületi rendszer fejlesztésével, a városközponti közterületek újrafelosztásával és zöldítésével, faültetéssel, zöldfalak létesítésével, vagy a megfelelő épületeken zöldtetők kialakításával csökkenthetjük.

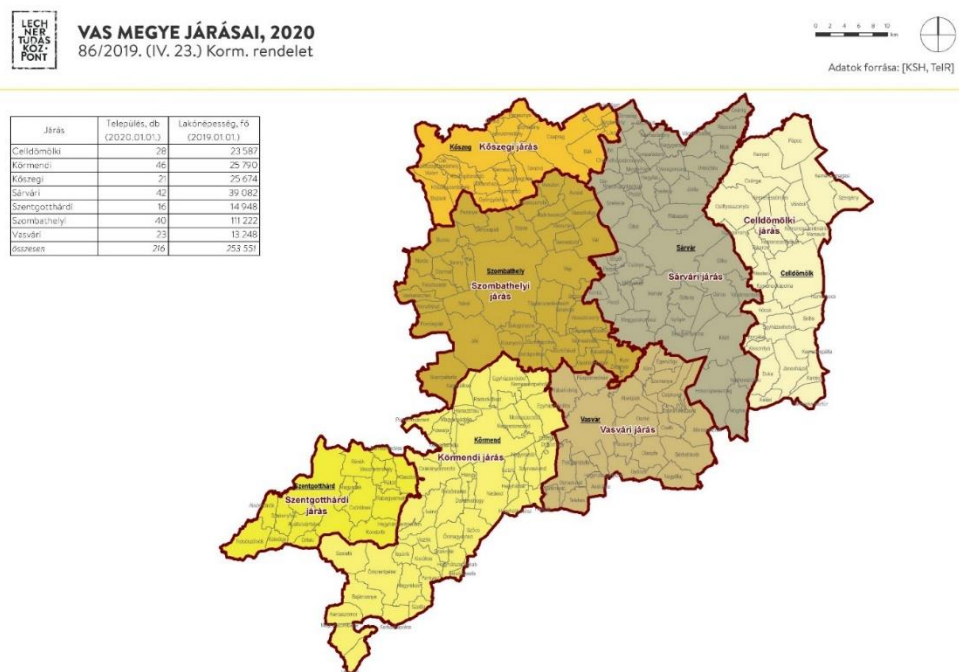
2.2 Területi lehatárolás

Egy-egy funkció szempontjából egy adott város eltérő nagyságú vonzáskörzettel rendelkezhet. Szombathely funkcionális várostérségének meghatározásakor arra törekedtünk, hogy azoknak a településeknek a körét azonosítsuk, amelyekre Szombathely a legtöbb funkció szempontjából érdemi vonzóhatást gyakorol. Szombathely városa országos és nemzetközi közlekedési folyosók metszésében helyezkedik el, közvetlen elérést biztosítva Ausztria felé. Szombathely vonzáskörzetének megállapításához elsősorban a különböző, főként (köz)szolgáltatások által ellátandó települések körét, a járáson belül a szinte kizárólag Szombathelyen elérhető szolgáltatásokat, illetve a 2011-es népszámlálás ingázási adatait vettük figyelembe.

Mindezek alapján Szombathely, mint a járás székhelye funkciói révén a járás valamennyi településére gyakorol bizonyos mértékű vonzást, vármegyei jogú városként és vármegyeszékhelyként ugyanakkor ez a hatás a járás határain túli településekre is kiterjed, határmenti fekvéséből fakadóan pedig Ausztriába is átnyúlik. Közigazgatási és adminisztrációs vármegyei központ, itt található minden vármegyei szintű intézmény és szerveződés székhelye. Vas vármegye székhelyeként földrajzi elhelyezkedéséből és méretéből következően abszolút központi, a járáshatárokon jóval túlmutató szerepe van a vármegye gazdaságában, a foglalkoztatás, illetve az emelt szintű közszolgáltatások révén.

Összességében Szombathely közigazgatási szempontból jelentős térszervező erővel bír, ezen felül a közép- és felsőfokú oktatás és az egészségügy területén is jelentős vonzó hatással rendelkezik.

ábra 18 Vas vármegye térkép járással – www.ksh.hu

	tényező	város szerepe	települések köre	települések száma
A.) Kötött	közigazgatási egység	vármegyeszékhely	vármegye települései	216 db
		járasközpont	járás települési	40 db
	körjegyzőség léte	körjegyzőségi központ	a körjegyzőségéhez tartozó települések	nem releváns
B.) Rugalmas	agglomerálódás	agglomerációs központ	azon települések köre, ahová a városból jellemzően kiköltöznek a helyi lakosok, akik munkavégzés és szolgáltatások igénybevétele céljából továbbra is a városhoz kötődnek	17 db
	foglalkoztatás	vonzásközpont	az adott városba irányuló munkavégzési célú ingázás kibocsátó településeinek köre	48 db
	funkcionális	szolgáltató központ	a város által nyújtott alap, és közép-szintű köz- és piaci szolgáltatásokat napi szinten igénybe vevő térségi lakosok települései	40 db
		szolgáltatói hálózati központok (nem szükségszerűen)	bizonyos térségi szinten szervezett (köz) szolgáltatásokban résztvevő települések köre (társulások pl. szociális gondozás, idősellátás, családsegítés, orvosi ügyelet stb.)	40 db
	fejlesztési cél alapon	a térségi fejlesztéseket koordináló önkormányzat (nem feltétlen, hiszen ágazatonként eltérő lehet a központ pl. szennyvízkezelés)	közmű, turisztikai fejlesztések és szolgáltatások, beszállítói hálózatok (jellemzően csak az agráriumban, hagyományos város-vidék kapcsolat-rendszer)	nem releváns

Az agglomerálódás folyamata és a szuburbanizációs tendenciák Szombathely és vonzáskörzetében párhuzamosan jelennek meg. Agglomeráció alatt alapvetően a nagyvárost és a közvetlen környezetébe tartozó azon települések körét értjük, melyek lakossága, vállalkozásai között szoros, napi szintű kapcsolat áll fenn. A szuburbanizáció mögött a társadalmi mobilitás változása, a kiköltözési igények alakulása, a motorizáció fejlődése, a városi telekárakhoz képest olcsóbb, külső területi telekárak állnak.

Az elmúlt évek ingatlanár emelkedése a város kedvező adottságai, a pandémia eredményeként a lassan átalakuló munkahelyi-foglalkoztatási tendenciák egyaránt a város környéki települések, mint lakóhely vonzerejének irányába mutatnak a módosabb, illetve fiatalabb lakosság körében.

A megyében, illetve a járásban a város szerepe meghatározó, 2011-ben a foglalkoztatottak mintegy 80 %-a ebben a városban élt. A város foglalkoztatottjainak mintegy 20%-a érkezik más településről, míg a nagyobb hányada a vármegyeszékhelyen dolgozik és itt is él. Ezt támasztja alá Szombathely iparának a megyén belül betöltött, meghatározó jelentőségű szerepe is a foglalkoztatás és a nagyvállalkozások térbeli koncentrációja szempontjából. Az ingázó munkavállalók számát tovább fogják növelni a megvalósításra kerülő újabb gyorsforgalmi út fejlesztések, valamint tömegközlekedés várható fejlődése is.

2.3 Helyzetértékelés, szintézis

2.3.1 Prosperáló város

Kiemelendő, hogy a prosperáló város a helyi gazdaság versenyképességére épül, azaz a város a helyi erőforrásokat és adottságokat innovatív módon hasznosító, a külső feltételrendszerek változására és a begyűrűző kihívásokra adaptív módon reagáló, versenyképes gazdasággal rendelkezik. Mindebben a helyi gazdaságfejlesztés kulcsszerepet tölt be, amelynek keretét a húzóágazatok és hálózataik, valamint a hozzájuk kötődő innovációk megtelepedési feltételeinek biztosítása jelenti. Ez utóbbiba a fizikai és a szoft infrastruktúrák kiépítése, a kedvező és vonzó működési környezet fenntartása, a köz- és magánszolgáltatások széles köre és jó minősége ugyanúgy beletartozik, mint az élhető város, vagy a kiemelkedő városhálózati pozíció.

11. táblázat Prosperáló város - helyzetértékelés

Szakági területek	Értékelési szempontok
A város, várostérség gazdasága	P1: Térségi gazdasági és innovációs ökoszisztéma jellemzői (ágazati együttműködések, térségi hálózatosodás, kulcsszereplők jelenléte, innovációteremtés, innovációterjedés): Szombathely gazdasága sokszínű, a városban a hagyományos termelő ágazatok mellett a szolgáltatási szektor és az innovációs ökoszisztéma is jelen van. A város gazdasága folyamatosan bővül. A település helyi gazdaságának szerkezetét a vállalkozások nagyság szerinti eloszlása szempontjából több nemzetközi nagyvállalat mellett KKV-k sokasága határozza meg. Szombathely gazdaságának szerkezete alapvetően megfelelőnek mondható, azonban az ágazati megoszláson belül a beszállító járműipari cégek feldolgozóiparon belüli túlsúly állapítható meg. A foglalkoztatás szempontjából kiegyensúlyozott az arány a versenyszférába tartozó ipari és szolgáltatási vállalkozások és a közszféra által foglalkoztatottak száma között. Az innováció terjedésében szerepet játszik, hogy a nemzetközi gazdaság jól látható digitális átállási folyamatai révén a jelenlegi termelési struktúra gyorsan versenyképtelenné válik és innováció és digitális megújulás hiányában hosszú távon a város jelenlegi húzóágazata, a feldolgozóipar versenyképességének hanyatlása várható. A digitalizáció a jelenlegi foglalkoztatási szint folyamatos csökkenését is eredményezi hosszútávon. Ezért a jelen FVS digitális átállás dimenziójában foglaltak megvalósítása a város társadalmi és gazdasági szempontból fenntartható fejlődésének kulcsfontosságú tényezője. A városban jelenleg folyó K+F és innovációs tevékenység alacsony, ezért ennek fejlesztése kiemelt fontosságú. Ha a fentiekben leírtakkal sikerül a város gazdaságát fenntartható fejlődési pályán tartani, akkor teljesülhet a város és térsége jövőképe. Az üzleti környezet (helyi befektetés ösztönzés, ipari infrastruktúra, közlekedés, oktatás, vállalati együttműködések stb.) összességében alkalmas akár nagyobb volumenű zöldmezős beruházások fogadására

	is. A gazdasági övezetek városon belüli megközelíthetőségével kapcsolatban szűk keresztmetszetek ugyanakkor beazonosíthatók, ezek megszüntetése, illetve a kapcsolódó beruházások előkészítése és megvalósítása a jövő feladata lesz.
	P2: A humán erőforrás jellemzői (egészség, tudás, életminőség, munkaképes korúak száma, ingázási adatok) és azok viszonya a helyi gazdaság igényeihez [munkaerőpiac keresleti és kínálati oldala, mennyiségi és minőségi jellemzői): A város népességének alakulása – összhangban az országos tendenciákkal – csökkenő tendenciát mutat. A rendelkezésre álló adatok alapján látható, hogy Szombathelyen javultak a képzettségi mutatók, és az utóbbi években a foglalkoztatottsági adatok is kedvező irányban változtak. Tudás szempontjából a digitális átállás sikeres megvalósításához, és ezáltal a város fenntartható gazdasági fejlődési pályán tartásához a népesség minden korcsoportjának a folyamatos képzése, illetve továbbképzése szükséges a globális digitális átállás élvonalának fejlődési tendenciáit szem előtt tartva, az ebben az értelemben folyamatosan jelentkező újabb kihívások beazonosítható és ezáltal kiszámítható alakulásához igazodva. P3: Gazdasági igényeken alapuló humán infrastruktúra, oktatási-nevelési intézményrendszer jelenléte (duális oktatás, szakképzés, digitális készségek, bölcsődei/óvodai ellátás biztosítása a munkavállalóknak): Szombathelyen mind az alap-, mind- a közép-, mind pedig a felsőfokú képzés és oktatás széles spektruma elérhető. Mint vármegyeszékhely, a humán közszolgáltatások területén a város intézményekkel megfelelően ellátott. A város oktatási vonzáskörzete így a város, sőt esetenként a vármegye-határokon is átnyúlik. A városban működő óvodák és bölcsődék közül több infrastruktúráisan is megújult az elmúlt években, és a fejlesztések folyamatosak. A duális képzés keretei mind a szakképzés, mind a felsőoktatás terén kiépültek. P4: Gazdasági szereplők tőkeereje (magánberuházások alakulása): A városban működő nagyvállalatok tőkeereje megfelelő, míg a kkv-k részben csak külső (banki és állami) segítséggel tudják megvalósítani nagyobb mértékű fejlesztéseiket.
	P5: A helyi gazdaság ágazati szerkezete (vállalkozások ágazati megoszlása): Szombathely gazdaságában meghatározó szereplő a feldolgozóipar. A foglalkoztatási és jövedelemtermelési szempontból számításba vehető vállalkozások ágazati megoszlása szempontjából jelenleg meghatározó jelentőségű a feldolgozóipari vállalkozások jelentősége. Ugyanakkor az ipari szektor mellett fejlett, és foglalkoztatási szempontból is jelentős arányú terciér szektor van jelen Szombathelyen. A helyi gazdaságon belül természetesen a kereskedelem szolgáltatási ágazatnak is jelentős szerepe van. Ha a vállalkozások számát nézzük, akkor megállapítható, hogy a 2014-2021-es időszakban a vármegyeszékhelyen kisebb-nagyobb

	mértékben növekedett a társas vállalkozások száma, de drasztikus változásokat nem látunk, míg évről évre növekszik az önálló vállalkozók száma, kisebb mértékben szintén növekszik a nonprofit és egyéb nem nyereségérdekelt szervezetek száma is. A városban a legnagyobb számban ingatlanügyletekkel foglalkozó vállalkozások találhatók meg, őket követik a szakmai, tudományos műszaki tevékenységet végző szervezetek, de jelentős számban képviseltetik magukat a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat, a kereskedelem és gépjárműjavítás, az építőipar és egyéb szolgáltatás szektorok is. A városban a feldolgozóiparon belül kiemelkedő az autóipar szerepe. Szombathely gazdaságában a turisztikai-szolgáltató ágazat nem tartozik a legjelentősebbek közé, de a helyi attrakciók, szolgáltatások fejlesztésében az önkormányzat a jövőben komoly szerepet kíván játszani. A helyi gazdaságon belül természetesen a kereskedelem szolgáltatási ágazatnak is jelentős szerepe van, ezzel kapcsolatban a lakossági kérdőívek segítségével a szombathelyi lakosok helyi termékekre vonatkozó ismereteinek és vásárlási szokásainak felmérése is megtörtént. A kérdőíveket kitöltők 74,3%-a ismer helyi jellegzetes mezőgazdasági termékeket (zöldség-gyümölcs), míg 49,5% egyéb élelmiszereket ismer. Helyi jellegzetes használati tárgyakat, illetve műalkotásokat a válaszadók 39,3%-a ismer, helyi művészek alkotásait pedig mindössze 31,8%. A válaszadók 11%-a egyáltalán nem ismer ilyen termékeket. A válaszadók többsége (65,1%) a piacon szerzi be a termékeket, míg 44,3%-uk vásárol közvetlenül a termelőktől agrártermékek esetén. Helyi képzőművészeti alkotást csupán a válaszadók 16,7%-a vásárol közvetlenül az alkotótól. A válaszadók 22%-a mondta, hogy internetes felületeken is vásárol helyi vagy térségi termékeket. A válaszadók 76%-ának fontos, hogy egészséges, a térségben megtermelt élelmiszereket fogyasszanak.
	P6: A helyi gazdasági infrastruktúra helyzete (kereslet-kínálat, közművesítettség, ipari parkok, iparterületek jellemzői): Szombathely és vonzáskörzetében jól kiépített ipari infrastruktúra várja a betelepülni szándékozó cégeket. A munkahelyteremtő ipari beruházásokhoz összesen mintegy 350 hektár önkormányzati tulajdonú, beépíthető, szabad iparterület áll rendelkezésre a terület határáig kiépített műszaki infrastruktúrával két helyszínen. Az említett területek a város délkeleti részén tovább bővíthetők a rendezési tervekben ipari területként kijelölt iparterületekkel, a várost keletről elkerülő gyorsforgalmi út mellett. A város és a térség megközelíthetősége vasúton és közúton egyaránt kiváló, ami ugyancsak komoly vonzerőt jelent. A 185 ha összterületű Claudius Ipari és Innovációs Park 1997-óta rendelkezik Ipari Park Címmel.
A város, várostérség szolgáltatási mixe	P7: A helyi gazdaságot kiszolgáló szolgáltatási mix jelenléte (fejlett üzleti szolgáltatások elérhetősége, a munkavállalók gyerekei számára bölcsőde/óvoda stb.): Szombathely Város Önkormányzata befektetés ösztönzési politikájával támogatni kívánja a helyi és betelepülő cégeket. A kkv-k számára az önkormányzat által nyújtható adókedvezmények lehetősége az iparüzési adó esetében biztosítható, leginkább a kezdő

	vállalkozások számára. A kkv-k üzleti környezetét segíteni hivatott intézmények közül több preferált szervezet kedvezményes irodabérleti díjban részesül. A városban dolgozó munkavállalók elhelyezkedését magas színvonalú bölcsődei- és óvodai infrastruktúra támogatja. A munkavállalók gyermekei számára bölcsődei és óvodai ellátás is elérhető a településen.
Az önkormányzat(ok) gazdálkodása	P8: Önkormányzat településfejlesztési forrásainak összetétele, s az elmúlt 5 év tendenciái a saját forrás és a támogatások megoszlását is vizsgálva: Az önkormányzat településfejlesztési forrásai elsődlegesen az EU strukturális alapjaiból származnak. Emellett a magyar állam költségvetési forrásaiból származó vissza nem térítendő támogatások is nagyobb tételt jelentenek. Az említett támogatások többsége saját forrás nélkül vehető igénybe. Ezzel együtt természetesen folyamatosan valósulnak meg kisebb fejlesztések saját forrásból is. A pénzügyileg kiegyensúlyozott és fenntartható finanszírozás érdekében viszont egyre inkább növelni kell a következő fejlesztésekbe visszaforgatható közvetlen városfejlesztési bevételeket.
	P9: Önkormányzati település- és gazdaságfejlesztési együttműködések bemutatása: Egy térségi szinten meghatározó város kiemelt feladata a vonzáskörzetébe tartozó településeken élők által elérhető szolgáltatások minőségének folyamatos fejlesztése. Legyen az közlekedés, egészségügy vagy oktatás. Kiemelten fontos továbbá az együttműködés a helyi gazdaság meghatározó szereplőivel a gazdaság fejlesztése érdekében. A jövő gazdasági együttműködési lehetőségei között meg kell említeni továbbá a Nyugat-Magyarországi Gazdaságfejlesztési Zónát, melynek stratégiája kidolgozás alatt áll.

2.3.2 Zöldülő város

A zöldülő város a település klímaállóságát, azaz a klímaváltozással szembeni alkalmazkodóképességét, valamint az éghajlatváltozás mértékének mérséklését jelenti. Mindez magában foglalja az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentését, a zöld- (zöldterületek, zöldfelületek, természeti ökoszisztémák) és kék infrastruktúrák (felszíni és felszín alatti vizek) fenntartható használatát, védelmét, a körforgásos gazdálkodásra történő átállást, illetve ennek részeként a keletkezett hulladék mennyiségének csökkentését, valamint hatékonyabb hasznosítását, a környezeti szennyezés csökkentését, a szennyezőanyagok levegőbe, talajba és vízbe jutásának megelőzését, a biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelmét és helyreállítását, a fenntartható földhasználatot és területgazdálkodást, valamint ezzel összefüggésben a fenntartható mezőgazdálkodást és erdőgazdálkodást. A zöldülő város tehát a környezet és a táj megóvása mellett az energiagazdálkodásra és energiahatékonyságra, a közlekedésből eredő szennyezés csökkentésére, a gazdaság klímaváltozással szembeni alkalmazkodóképességre fókuszál.

12. táblázat Zöldülő város - helyzetértékelés

Szakági területek	Értékelési szempontok
A város, várostérség szolgáltatási mixe	Z1: Zöld hálózatok és zöld szolgáltatások térségi kiterjedése: energiatermelés és tárolás kiépítettsége, körforgásos gazdaság jelenléte, a városban elérhető éghajlatváltozáshoz történő alkalmazkodást ösztönző tevékenységek bemutatása: Szombathelyen is kiemelt hangsúlyt kap a zöld- és környezetbarát technológiák elterjedésének támogatása, ami konkrét fejlesztési programokban is tetten érhető. Az önkormányzat komoly erőfeszítéseket tesz a helyi közösségi közlekedési infrastruktúra környezetbaráttá tétele érdekében, továbbá kifejezetten támogatja az olyan alternatív közlekedési módokat, mint a kerékpározás, vagy az e-roller. A lakossági kérdőívet kitöltők 86,2%-a mondta, hogy fontos számára a környezettudatos életvitel (takarékoság az erőforrások igénybevételeben, pl. víz, áram stb.), 81,5% mondta, hogy fontosnak tartja a szelektív hulladékgyűjtést otthon és a hulladékok újrahasznosítását, illetve 73,7%-uk számára fontos a megújuló energiaforrások használata a háztartásban.
A város, várostérség gazdasága	Z2: Városi és várostérségi gazdasági vállalkozások környezetre gyakorolt hatásai (légszennyezés, talajszennyezés, zaj, szag, teherforgalom stb.) Egyes elemek környezeti terhelési értéke, környezetvédelmi intézkedések: Szombathely széndioxid kibocsátásának harmadáért a villamos energiatermelés, negyedéért a földgáz használat, ötödéért a teherautós közlekedés felelős. A személygépjárművekből származó kibocsátás jelentős hányada kötődik a város körüli szuburbanizációs, illetve agglomerálódó térség munkahelyi ingázó, illetve városi

	szolgáltatásokat igénybe vevő forgalmához. A közlekedésből származó zajterhelés a környezetszennyező, és a városi életet zavaró zajforrások közül a legjelentősebb. A lakossági kérdőívet kitöltők 18%-a jelezte, hogy a közlekedéssel kapcsolatban gondot jelentenek a zajos utak, illetve 20,1%-uk mondta, hogy rossz a levegőminőség a városban.
Az önkormányzat(ok) gazdálkodása	Z3: önkormányzat és intézményeinek energiagazdálkodása (Önkormányzati ingatlan állomány energia tanúsítványa, megvalósult energetikai fejlesztések), Településüzemeltetés: energiahatékonyságot támogató intézkedések bemutatása: Az elmúlt időszakban, főleg EU-s támogatások segítségével az alábbi önkormányzati ingatlanok energetikai fejlesztése valósult meg: - Neumann János Általános Iskola felújítása - Kiskar utcai orvosi rendelők felújítása - Százszorszép Bölcsőde és Mocorgó Óvoda fejlesztése Szombathelyen - Weöres Sándor és Pipitér Óvoda fejlesztése Szombathelyen - Bölcsőde fejlesztések Szombathelyen - AGORA központ energetikai korszerűsítése - Egészségügyi intézmények energetikai korszerűsítése - Új Egészségügyi Alapellátó központ kialakítása - Hétszínvirág, Margaréta, Napsugár és Micimackó óvoda energetikai korszerűsítése - Szombathelyi Vásárcsarnok felújítása - Maros és Pipitér óvoda energetikai korszerűsítése Várhatóan 2022-ben még lezáruló energetikai fejlesztés valósul meg a Vas Megyei SZC Oladi Technikumban. A modernizálás alapvetően az épületek szigetelését, nyílászárók cseréjét és fűtésrendszerek korszerűsítését foglalta magába. A felújítások egy része lezárult, egy része még folyamatban van. Az élhető és fenntartható városi környezet biztosítása érdekében hasonló fejlesztések folytatása mindenképpen indokolt.
Városi és várostérségi közművek	Z4: Közműhálózat: Energiaközművek – megújuló energia jelenléte, aránya Csapadékvíz hasznosítása Vízgazdálkodás, Szennyvízelvezetés rendszere A jelenlegi villamos energia infrastruktúra jellemzője, hogy a 2006-ban megvalósult 400 kV-os alaphálózati fejlesztések és a város határánál a 400/120 kV-os alállomás kiépítése biztosította a város villamos energia ellátásának stabilitását. A 120 kV-os ellátó hálózat és a sűrűn kiépített és megfelelő kapacitású 120/20 kV-os transzformátor alállomás-hálózat sűrítése, fejlesztése nélkül ma már egy térség biztonságos hálózati ellátása sem biztosítható. A kiefeszültségű transzformátorok a 20, 10 és a főleg ipari parkokban kiépített 6 kV-os

feszültségszintre kapcsolódnak, ezek stabil rendszerműködtetését a lehető legkisebb ellátási körök kialakítása tudja megnyugtatóan elősegíteni.

A város ellátásának gerincét a nagy-középnymomású körvezetékek adják. Egy nagyobb és kisebb körvezeték került kialakításra. A kisebb kör a városi körút, míg a nagyobb a külsőbb városrészek irányában épült ki. A vezetékes gázellátás mennyiségileg kielégítő, a mai igényeket fedezi, minőségével szemben vannak néha kifogások, elsősorban a fűtőértéket tekintve. Ma a város egész területe lefedett gázvezeték hálózattal. Szombathelyen a távhőszolgáltatás általános kedvezőbb képet mutat, mint az országos átlag. A saját tulajdonban lévő távhővezeték hossza 22 km, a hőközpontok, hőátadó állomások száma 370 db. A szombathelyi távhőszolgáltatásban már a hetvenes évek közepén áttértek a széntüzelésről a földgázra. A város 2003-ban, országosan is az elsők között építette meg biomassza fűtőművét, amely a teljes beépített 91 MW kapacitáson belül 7,5 MW névleges teljesítményű. A távvezetékek 70%-a hagyományos technológiával készült, és 84%-ban 1995 előtti építésű. Mind technológiai színvonalát tekintve, mind életkora alapján létezik már ezeknél energiahatékonyabb, korszerűbb megoldás. Az utóbbi években több szakaszon épült új összekötő vezeték, és újult meg több szakasz, de a feladatok mértékéhez képest ennek mértéke még nem okozott változást a fenti megállapításban. A távhővezetékek energiahatékonyasága fokozható és fokozandó a jövőben, ami klímavédelmi és gazdaságossági szempontok szerint is indokolt.

A belvíz és csapadékvíz elvezető rendszer lényegében teljeskörűen kiépített, folyamatos fejlesztését, az esetleges szűk keresztmetszetek megszüntetését az önkormányzat részben EU-s forrásból oldotta meg. A város csatornahálózata a XIX. és a XX. század fordulóján épült ki, a hálózat hossza mintegy 800-850 km Szombathelyen. A belvárosi hálózat 1/3-a közel 100 éves, ezek cseréje egyre sürgetőbb feladat. Szombathelyen regionális, biológiai szennyvíztisztító működik, amely 95 % hatásfokkal bontja le a biológiailag aktív alkotóelemeire a szennyvizet. Kapacitása elegendő, a szolgáltatás minősége megfelelő. Az egyedüli gond a szennyvíziszap megfelelő kezelése és elhelyezése. A cél az újrahasznosítás, azaz az iszapnak gázként való hasznosítása, annak energetikai hasznosítása, végül a fennmaradó anyagnak a komposztálása. Mivel az így hasznosított gáz megújuló energiaforrásnak számít, és földgázt képes kiváltani, egy zárt, biogáz-termelő rendszer kiépítése kívánatos volna. Szombathely teljes területére átfogó üzemeltetési terv és tanulmányterv, csapadékvíz elvezetésre 1986-ban készült. A város árvízvédelme a Lukács házi és a Dozmat árvízcsúcs csökkentő tározók megépítésével nagy részben megoldódott, ezen túl a város területén belvizek megjelenése csak néhány területen, egyértelműen szakszerűtlen emberi beavatkozások, fejlesztések következtében fordult elő.

Városi és várostérségi közlekedés	Z5: Jellemző közösségi közlekedési módok szolgáltatási oldalon (e-járművek, sharing szolgáltatások stb.): A közösségi közlekedés modernizálása, környezeti szempontból fenntarthatóvá és költséghatékonyá tétele, továbbá az új, alternatív közlekedési módok beépítése a helyi közlekedési rendszerbe továbbra is az önkormányzat kiemelt célkitűzései közé tartozik. A közösségi közlekedést a Blaguss Agora Hungary Kft biztosítja modern járműflottával. A zöldülő város egyik fontos fejlesztése a belső égésű motorral hajtott buszállomány cseréje a kibocsájtás, valamint az utazók és városlakók zajterhelésének csökkentése érdekében teljes mértékben elektromos üzeműre. Google Maps-ba integrált helyi buszmenetrend egy és negyed éve működik, a Blaguss Savaria Utas app-ja pedig a valós idejű járműkövetést is biztosít. Jelenleg nincsen üzemelő jármű megosztó szolgáltatás a városban. A közösségi közlekedés fejlesztésére irányuló szándékot mi sem igazolja jobban, mint a lakossági kérdőíves felmérés, melyben a válaszadók arra a kérdésre, hogy milyen közlekedéssel kapcsolatos gondokat látnak a városban, a második legnagyobb számban (59,1%) a forgalmi dugókat, torlódásokat jelölték meg, mint probléma a városba bevezető utakon és magában a belvárosban. A lakosság túlnyomó többsége (88,3%) a legnagyobb problémának a járdák, útburkolatok hiányát, leromlott állapotát látja. Ezek mellett a válaszadók a harmadik legjelentősebb problémának a parkoló férőhelyek hiányát jelölték meg a városban (52,6%), illetve a közvetlen lakókörnyezetükben (49,9%).
Környezet- és természetvédelem	Z6: Zöldfelületi ellátottság: A városban mennyiségi szempontból kedvezőnek mondható a zöldfelületi ellátottság. Az önkormányzat releváns cége a közterületeken található fák állapotát folyamatosan ellenőrzi, felméri és a szükséges beavatkozásokat elvégzi. Ennek ellenére a lakossági kérdőívre válaszolók 70,6%-a fásítást, virágosítást jelölte meg, mint a település szebbé tételéhez szükséges második legfontosabb lépés. 29,1% problémának jelölte meg a pihenésre, játékokra, sportolásra alkalmas közcélú zöldfelületek, parkok hiányát, illetve 22,8% a vízparti területek elzártságát, parti sétányok, közcélú pihenőhelyek hiányát. Z7: Természeti ökoszisztémák helyzete: A helyi természetes ökoszisztémák védelme, a biológiai sokféleség megóvása a városfejlesztés kiemelt terepe. A zöldfelületi ellátottságból már kitűnik, hogy Szombathely kedvező adottságú zöldfelületi rendszerrel rendelkező város. Jelentős mennyiségű zöldfelületével kiemelkedik a városok közül. Ökológiai hálózatának kiemelkedő jelentőségű eleme a „város zöld szívének”, a Csónakázó-tó szigete és környéke. Az ökológiai hálózat övezetéhez tartozó területek, amelyek a város nyugati részén helyezkednek el, az Arany-patak jobb oldalát kísérő

meredek felszíni domboldal és az Oladi fennsík erdőterületei tartoznak ide.

Az erdőterületek a város kiskertes övezetét veszik körül és biztosítják a rekreációs és sportcélokat (pl.: Parkerdő).

A nyugati oldali erdőterületek és a város zöldfelületi rendszere szoros kapcsolatban áll, melyek a belterületi városi célú közparkok és Csónakázó-tó természetes folytatásai.

A Szombathely területén találhatóak országos jelentőségű védett területek, mint például a Kámoni arborétum természetvédelmi területe 25 hektáron.

A digitális város a település működtetésével, üzemeltetésével összefüggő, adat alapú feladatszervezésre és erőforrásgazdálkodásra épülő digitalizációt és okos megoldásokat jelent, amelyeknek a központjában a helyi lakosság elégedettségének, életminőségének növelése áll. Fontos leszögezni, hogy az adott város „okosítása” soha nem öncélú tevékenység, azaz olyan megoldásoknak, eszközöknek nincs létjogosultsága, amelyek társadalmilag, műszakilag és pénzügyileg nem fenntarthatók, s nem valós problémákra reflektálnak. Kétségtelen, hogy a digitális technológia fejlődése messze túlszárnyalja az azokat használók szemléletének fejlődését, kompetenciáit, ugyanakkor egy-egy új (digitális) megoldás hatékonysága akkor maximálható, ha nem csak a működést biztosító szolgáltatók (önkormányzat, szolgáltatók, privát cégek), hanem a szolgáltatásokat igénybe vevők oldalán is megtörténik a váltás, azaz kialakulnak a személyes igények és ezáltal a lakosok a kényelmesebb, bár sok esetben személytelenebb szolgáltatási megoldások felé fordulnak. Ezt a folyamatot mind szolgáltatói, mind felhasználói oldalon a COVID-19 járvány az elmúlt időszakban jelentősen felgyorsította – elég csak a felélénkülő online adatforgalomra (online vásárlás, tájékozódás, kapcsolattartás, online programok, koncertek stb.) gondolni. A digitális város tehát a felhasználói oldal digitális kompetenciáit, a település üzemeltetésével, működtetésével összefüggő önkormányzati, (köz)szolgáltatói, vállalkozói szféra már meglévő és potenciálisan alkalmazható digitális megoldásait helyezi a fókuszba.

13. táblázat Digitális város - helyzetértékelés

Szakági területek	Értékelési szempontok
Város és térsége gazdasága	D1: Digitális technológia-szolgáltatók helyi jelenléte: Amint arra a helyzetelemzés is rávilágított Szombathelyen a telekommunikációs infrastruktúra az országos viszonyoknak megfelelően kiépült, minden nagyobb szolgáltató működik a városban. Ha a városi internetes adatokat vizsgáljuk, az tapasztaljuk, hogy a vezetékes internet előfizetések száma folyamatos növekedést mutat. A városban az összes országos digitális szolgáltató megtalálható.
	D2: Digitális technológiát alkalmazó cégek jelenléte (közszolgáltatók (beléptető, kamera, irányítórendszerek stb.), Ipar 4.0, szolgáltató szektor): Az önkormányzat létesítményeiben egyre több helyen is alkalmaznak digitális és szenzoros beléptető rendszereket. A digitalizáció komoly kihívás elé állítja a gazdasági szereplőket, teljes technológiai folyamatokat, beszerzési láncokat kell újratervezni az új feltételek mellett. Szombathelyen a gazdasági szereplők esetében már ezek a tendenciák is visszaköszönnek, hiszen a digitalizáció és az Ipar 4.0 a felsőoktatással szemben is új követelményeket támaszt.

	A legjelentősebb, digitális technológiákat is alkalmazó nemzetközi nagyvállalkozások: - BPW-Hungária Kft. (BPW Bergische Achsen KG szombathelyi leányvállalata, a közel 1500 főt foglalkoztató cég, amely nehézfutóművek, futóműrendszerek előállításával, illetve agrárgépipari termékek tervezésével, fejlesztésével, gyártásával és értékesítésével foglalkozik), - Aptiv Services Hungary Kft. (technológiai vállalatcsoport tagja, amely közel 2000 embernek ad munkát és termékeik közé tartoznak radarok, kamerák és központi vezérlőegységek), -EPCOS Kft. (TDK csoporthoz tartozó cég 1750 munkatársával autóiipari gyártó- és fejlesztőközpontot hozott létre Szombathelyen), - Ivy technology Kft. (A cég a high-tech” elektronika területén az értékesítés utáni piacon nyújt professzionális terméktámogatási szolgáltatásokat.), - Schaeffler Savaria Kft (Schaeffler csoport tagjaként a termékeivel az autógyártás, az űrkutatás és a repülőgépgyártás világában lehet találkozni).
A város és várostérség társadalma	D3: A lakosság digitális eszköz ellátottsága, kompetenciák, felhasználói szokások (szolgáltatói adatokra és felmérésre alapozva): A digitális város tervezési dimenziót érintő kérdések az okoseszköz használatra, az internethasználat céljára, a személyes digitális kompetenciák felmérésére irányultak. Az elektronikus eszközhasználat terén a válaszadók körében legelterjedtebb az okostelefon, amit 93,9% jelölt meg. Notebookot vagy laptopot a kérdőívet kitöltők 67,8%-a használ, míg asztali számítógépet a válaszadók 58,1%-a. Okos televízióval a válaszadók 53,3%-a rendelkezik, míg okos órával 31,5%, a tabletet pedig 28,8 % jelölte meg. Az internet használat céljára vonatkozó kérdés esetében lehetőség volt több válasz megjelölésére, ez alapján válaszadók legjellemzőbben információszerzésre, tájékozódásra használják az internetet (86%), illetve kommunikációs és kapcsolattartási céllal (85,1 %), valamint ügyintézés céljából (74,4%). Jellemző még a közösségi oldalak használata (73,9%), a szolgáltatások igénybevétele (73,2%), és a napi munkavégzés is (69,9%). Tanulási célra a válaszadók 50,8%-a használja a világhálót, ami valószínűleg részben a pandémiás helyzet miatt alakult így. A kérdőív kitöltők körében a legkevésbé az internet játék céljából való használata jellemző, ezt a választ a kérdőívet kitöltők 22,9 %-a jelölte meg, illetve a válaszadók 1% mondta, hogy egyáltalán nem használ internetet. A lakossági kérdőív a válaszadók IT eszközök használatában való jártasságát is vizsgálta. A válaszadók 42%-a saját bevallása szerint

	átlag feletti képességekkel rendelkeznek ezen a téren, míg 48,7 % átlagosnak mondható a jártassága. 4,9% szerint az átlagnál szerényebb tudással bír, rendszerint segítségre szorul. A válaszadók 3%-a nem tudta megítélni, hogy milyen jártassággal bír, illetve 1,5% saját bevallása szerint egyáltalán nem bír ilyen készségekkel. Végül a kérdőív vizsgálta, hogy a kitöltők milyen szolgáltatások esetében használnak online, mobil applikációs vagy digitális mérős kapcsolattartást. Az áramszolgáltatás, távhő/hőszolgáltatás, víz és csatorna szolgáltatás, illetve közhivatali ügyintézés esetén a válaszadók jellemzően online ügyintézés vagy e-mailes ügyintézés választanak, de közhivatali ügyintézés esetén szinte egyenlő mértékben személyesen intézik az ügyeket. Az egészségügyi alapellátással a válaszadók a személyes mellett leginkább telefonon kerültek kapcsolatban, aminek az alakulásába vélhetően a járványhelyzet játszott jelentős szerepet.
A város, várostérség szolgáltatási mixe	D4: A digitális átállást lehetővé tevő infrastruktúra mennyiségi és minőségi jellemzői a humán erőforrás digitális felkészültsége a közszolgáltatásokat végző helyi intézményeknél: A tárgybani feltételek folyamatosan javulnak. Az informatikai eszközök minden válaszadó szervezetnél hálózatba vannak kapcsolva. A kérdőíveket kitöltő szervezetek közül az adatokat megadó esetében összesen 1122 fő munkavállaló dolgozik, közülük 25 fő rendelkezik IKT-hez kapcsolódó szakirányú végzettséggel. A választadó szervezetek 81%-ánál dolgozik az informatikai hálózat karbantartását, felügyeletét ellátó személy, jellemzően 1-2 fő, mint rendszergazda. A beérkezett válaszok alapján a szervezeteknél az alaptevékenységben is és az adminisztrációs tevékenységben is leginkább laptopok, asztali számítógépek, okostelefonok és nyomtatók kaptak szerepet. Az informatikai eszközök a válaszadó szervezetek 56%-ánál hálózatba vannak kapcsolva, 30%-ánál csak bizonyos eszközök vannak összekötve, illetve 7-7%-uk esetén nincsenek vagy nem áll rendelkezésre ilyen jellegű információ. D5: Digitális ügyintézési lehetőségek a (köz)szolgáltatások területén, digitális felkészültségi állapot (ügyintézésre koncentrálva: infrastruktúra és HR felkészültség): Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata az ASP rendszerhez csatlakozva az e-önkormányzati portálon keresztül biztosítja az elektronikus ügyintézés lehetőségét. Az önkormányzati cégek szolgáltatásai közül több is elérhető online: A kérdőívet kitöltő szervezeteknél dolgozók 2%-a szakirányú informatikai végzettséggel rendelkezik. A kérdőívet kitöltő 27 intézmény közül 23 rendelkezik

	saját honlappal, ugyanakkor internetes kommunikációs felületként az ügyfelekkel való kapcsolattartásra csupán a 11 használ honlapot, 3 használ applikációt. 10 szervezet saját bevallása szerint egyik módszert sem használja. D6: Digitális (adat alapú) feladatszervezés helyzete a közfeladat ellátásban (egészségügy, szociális ellátás, hulladékkezelés stb.): Az FVS-hez kapcsolódó intézményi kérdőívet kitöltő szervezetek közül 21 darab kezel adminisztratív és pénzügyi adatokat, míg az alaptevékenységhez kapcsolódó adatvagyonnal mindegyik szervezet rendelkezik. Nyílt adatbázissal a szervezetek közül mindössze 9 rendelkezik. A kérdőívet kitöltő válaszadók közül 42 szervezet csak tárolja a keletkezett adatokat, míg 9 válaszadó esetében az adatfeldolgozás a napi szintű működést támogatja. 8 válaszadó szervezet esetében jelentések készítéséhez, prognózishoz használják a feldolgozott adatokat, illetve 6 intézmény esetében bizonyos típusú alaptevékenységhez kapcsolódó adatok nyilvános megjelenítésére.
Az önkormányzat(ok) gazdálkodása	D7: Digitális adatbázisok és adatfeldolgozás az önkormányzati tulajdonú, fenntartású épület-infrastruktúrák esetében, digitális épületüzemeltetés: Az önkormányzati szervezetek működéséhez, fenntartásához kapcsolódó érzékelőkre vonatkozó kérdésre adott válaszaiból kiderül, hogy biztonságához kapcsolódó szenzorok a válaszadó szervezetek 100%-ánál (27 db), energetikai paramétereket rögzítő szenzorok 22,2%-ánál (6 db) található meg. Hőmérsékletet 3 szervezetben monitoroznak, fogyasztást (villamos energia, víz, gáz, stb.) pedig 18 szervezetnél is.
Környezetvédelem, városi klíma	D8: Környezeti szenzorok fajtái, egyéb jellemzői, kapcsolódó adatmenedzsment: Szombathelyen mind a levegő szennyezés mértékének vizsgálatára, mind pedig a közlekedési infrastruktúra kapacitásának elemzésére telepítésre kerültek szenzorok. Előbbi kapcsán meg kell említeni, hogy a levegőszennyezettség mértékét egy országosan kiépített légszennyezettségi mérőhálózat monitorozza folyamatosan, melynek szakmai irányítását, valamint a minőségirányítás feladatait az Országos Meteorológiai Szolgálat (OMSZ) alá tartozó Levegőtisztaság-védelmi Referencia Központ (LRK) látja el. A rendszer két mérőhálózatból áll: Manuális (RIV) és automatikus mérőhálózat.
Városi és várostérségi közlekedés	D9: Digitális megoldások a helyi közösségi és közúti közlekedésben (lakossági applikációk, forgalomirányítás, parkolást támogató megoldások stb.):

	A helyi közlekedésben már elektronikusan, mobiljegy formájában is lehet jegyet és bérletet váltani a szerződött viszonteladók mobilapplikációin keresztül, időponttól és helyszíntől függetlenül. A mobilfizetési jegyvásárlás elterjedése jelentős mértékben fogja a személyes, vagy helyhez kötött jegyvásárlást a következő években csökkenteni. A vasúti közlekedésben is már az országos szinten működő online felületeken (jegy.mav.hu, MÁV mobilalkalmazás) is lehetséges a jegyvásárlás, az online váltott termékek kedvezményes áron kaphatók. A helyközi autóbuszokra is mobiljegy a Nemzeti Mobilfizetési Zrt. szerződött partnereinek alkalmazásain keresztül. A városban nem került kialakításra parkolásirányítási rendszer, de már SMS, telefonhívás, mobil applikáció segítségével is kiegyenlíthető a parkolási díj. Bár a városban vannak lokális, jellemzően nagyobb saját parkolóval rendelkező kereskedelmi létesítmények, illetve önkormányzati kezelésű esetében egyszerű visszajelzés: piros jelzőlámpa világít, ha a parkoló megtelt, már ennél fejlettebb dinamikus foglaltság kijelzők azonban mindenképpen szükségesek lennének, amelyek segítséget nyújthatnak a tervezett parkoláshoz, emellett hozzájárulhatnak a parkolóhelyek jobb kihasználásához is.
Városi és várostérségi közművek	D10: Közmű-működtetés szenzoros követése: A szenzoros mérési rendszerek kiépítése minél több területen indokolt akár a fogyasztási eltérések okainak feltárásához, akár a szabályozás, akár a felújítási beruházások megtervezéséhez. D11: Lakossági digitális megoldások (applikációk, közterületi okos megoldások stb.): Szombathelyen 1 db okos gyalogos átkelőhely működik, illetve további 1 db kialakítása van tervben. A közösségi közlekedést applikációval is támogatják, melyen keresztül megtervezhető a legoptimálisabb útvonal, illetve a városba közterületi forgalomfigyelő kamerák is kihelyezésre kerültek.

2.3.4 Megtartó város

A megtartó város olyan szolgáltatásokat, oktatási-képzési lehetőségeket, munkahelyeket, szolgáltatásokat, lakhatási körülményeket és városi környezetet biztosít, amelyek megfelelnek a városi lakosság eltérő igényeinek, s mások számára is megfelelő vonzerőt jelenthet. A helyi lakosság ugyanakkor rendkívül heterogén akár az életkor, a jövedelmi helyzet, vagy az életkörülmények, de számos egyéb ismerv tekintetében is. Ha a város a köz- és piaci szolgáltatók, civil szervezetek együttes bevonásával képes a különféle igényekre szabott szolgáltatások biztosítására, azzal egyrészt biztosítja a szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést, másrészt a fizetőképes kereslet számára plusz szolgáltatásokat is képes biztosítani, ami az elvándorlás ellen hat. A megtartó város tehát a jól-létet, azaz a település és térségének társadalmát, köz- és piaci szolgáltatásait, a szolgáltatásokhoz való hozzáférhetőséget, a lakhatási feltételeket helyezi a fókuszba.

14. táblázat Megtartó város - helyzetértékelés

Szakági területek	Értékelési szempontok
A város, várostérség társadalma	M1: Demográfiai helyzet: Évtizedes átlagban a lakónépesség csökken Szombathelyen. A népességcsökkenés összhangban van az országos és vármegyei folyamatokkal. 2023-ban a város népessége 74.623 fő volt, amely a vármegye népességének több mint 30 %-a. Az adatokból kirajzolódó trend szerint a természetes szaporodás/fogyás egyenlege szempontjából fogyó népességen belül a helyi társadalom legnépesebb korcsoportjait egyre magasabb korú népesség alkotja. Az előregedés folyamatának megállítása és visszafordítása alapvető kihívás. M2: Helyi identitást meghatározó tényezők és szerepük a helyi /térségi közösség alakításában: Szombathelyen a helyi identitás megőrzéséhez kulcsfontosságú alapot jelentenek az – egyébként országosan is ismert és elismert – helyi kulturális, gasztronómia értékek, a szellemi-, természeti és építészeti örökség, valamint a helyi emlékezetet meghatározó kiemelt történelmi események. A városban működő kulturális intézmények aktív szerepet játszanak a helyi közösségek építésében, a kulturális értékek átadásában. A lakossági kérdőívet kitöltő válaszadók körében 63,4% esetén a helyi kötődés alapján az jelenti, hogy a városban születtek, illetve 58,2% esetén itt alapítottak családot és otthont. 41,6% a nyugodt városi létet jelölte meg, mint a kötődése okát, 33% pedig a biztos egzisztenciát, amit a város nyújt számára. A válaszadók 25%-ának jelent kötődési

alapot a táj és természeti adottságok, 20,9%-nak a helyi szokások ismerete, 15,5%-ának egy helyi közösséghez való tartozás.
M3: Térségi mobilitási trendek (várostérségi ingázás): Szombathely városa Vas vármegye oktatási, kulturális és gazdasági központja, amely vonzza a környék munkavállalóit is. Az FVS-hez kapcsolódó lakossági kérdőívet kitöltők 83,6%-a Szombathelyen jelölte meg munkavégzése helyeként, 3-3-3% pedig más Szombathely járáshoz tartozó terepülést, egyéb települést a megyében, illetve egyéb települést az országban.
M4: Társadalmi rétegződés, konfliktusok: A társadalmi rétegződést befolyásoló egyik fontos tényező az iskolázottság. A legalább általános iskolát végzettek aránya szempontjából a szombathelyi mutató a vármegyeinél és az országosnál is kedvezőbb. Az egyetemet, főiskolát végzettek aránya szempontjából a szombathelyi mutató a vármegyei értéket igen nagy mértékben meghaladja a férfiak (162%), és a nők tekintetében (150%) egyaránt, és az országos mutatók tekintetében országos értékekhez képest is sokkal jobb. Az egyetemet, főiskolát végzettek aránya szempontjából Szombathely az ország élmezőnyébe tartozik. Az egyetemet, főiskolát végzettek magas aránya jelentős, pozitív előjelű, demográfiai tényező az öregedő és fogyó népességgel szemben. Nagy jelentősége van a társadalmi szempontból fenntartható helyi fejlődés kedvező lehetőségeit illetően. A társadalmi rétegződést befolyásoló másik fontos tényező a foglalkoztatás. A nyilvántartott álláskeresők nemek közötti megoszlása azt mutatja, hogy a nők aránya folyamatosan magasabb az álláskeresők között, ami a nők sérülékenyebb munkaerő-piaci helyzetére hívja fel a figyelmet. Foglalkoztatási szempontból ugyancsak érzékeny társadalmi csoportként azonosíthatóak az alacsonyabb végzettségű (legfeljebb 8 általános iskolát végzett) munkavállalók. Szombathelyt összességében az országos és a vármegyei átlagnál is magasabb foglalkoztatottsági szint jellemezi. A munkanélküliségi ráta is alacsony, az álláskeresők hányada a tíz éves korcsoportokat tekintve az életkor előrehaladtával fokozatosan csökken. Helyi szinten társadalmi konfliktushelyzet nem azonosítható be. Az antiszegregációs program végrehajtásával folyamatosan szűkül a szegregációval veszélyeztetett területek kiterjedése, és ezzel párhuzamosan zajlik az itt élők helyi szinten való reintegrálása.

Város és térsége humán infrastruktúrája	M5: Civil tevékenység jelenléte, szerepvállalása a közfeladatok ellátásában – térségi (tematikus) civil hálózatok jellemzői: A civil szervezetek száma a városban a KSH adatai alapján 2016 óta szinte minden évben növekedett. A KSH adatai alapján 2020-ban 520 civil szervezet működött a városban. A civil szervezetek közül több jelentős szerepet játszik a város kulturális-, oktatási és sportéletben. A város önkormányzata törekszik az esélyegyenlőség biztosítására, különösen a Helyi Esélyegyenlőségi Programban nevesített célcsoportok helyzetének javítására, többféle támogatást, kedvezményt nyújt a rászorulóknak. Az önkormányzat saját lehetőségei nem elegendőek valamennyi probléma kezelésére, ezért szükséges pályázati források igénybevétele, a gazdasági élet szereplőinek és a civil szervezetek bevonása továbbá a lakosság aktív közreműködése. Az önkormányzat számos civil szervezettel működik együtt.
	M6: Esélyegyenlőség biztosítása és a humán közszolgáltatások elérhetősége területén (pl. szociális bérlakás rendelet): Szombathely városa komoly erőfeszítéseket tesz az önálló lakás vásárlására nem képes társadalmi csoportok lakhatási helyzetének javítása érdekében. A városban folyamatosan jelennek meg szociális alapú bérlakás pályázatok, ahol fiatal párok, gyermeküket egyedül nevelők és más sérülékeny társadalmi rétegek képviselői is a nyertesek között vannak. Felismerve azt, hogy az önkormányzati bérlakás állomány nem képes kielégíteni a lakásbérletek iránti keresletet, és ezért bővíteni szükséges az önkormányzati bérlakás-gazdálkodásba bevonható lakások számát, Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése 2020. március 1. napjától bevezette a Szombathelyi Községi Bérlakás Rendszert. A rendszer az üresen álló, magántulajdonban lévő lakásokat vonja be a bérlakás-rendszerbe. Az önkormányzat mindezek mellett folyamatosan támogatja az iskolás gyermekek szüleit, és több pályázatot, ösztöndíjat is fenntart a tehetséges, adott esetben rászoruló fiatalok támogatására.
	M7: A leszakadó / veszélyeztetett társadalmi csoportok felzárkózást biztosító városi és térségi akciók, projektek, szervezetek (összhangban az antiszegregációs terv tartalmával): A városban nincs szegregátumnak minősített terület. Azonban vannak olyan ingatlanok, illetve kisebb területek, ahol nagyobb számban élnek együtt hátrányos helyzetű emberek. Az elmúlt években megvalósult intézkedések és beavatkozások a város aktualizált helyi esélyegyenlőségi programjában leírtakkal összhangban kerültek megvalósításra.

	Fontos célkitűzés továbbá az esélyegyenlőség érdekében egy nappali intézmény létrehozására autizmus spektrum zavarral élők számára.
A város, várostérség szolgáltatási mixe	M8: A szolgáltatások elérhetőségének elemzése a lakossági hozzáférés oldaláról, elégedettség (elégedettségi és /vagy igény felmérés): Szombathelyen az alapvető közszolgáltatások mindenki számára elérhetőek. Ezek egy részénél már az online történő kapcsolatfelvétel is lehetséges, sőt az ilyen típusú közszolgáltatások köre folyamatosan bővül.
	A humán közszolgáltatások infrastrukturális hátterét (óvoda energetika, alapfokú egészségügyi ellátás) az önkormányzat Európai Unió források bevonásával folyamatosan fejleszti, a további beruházások előkészítése és megvalósítása a következő időszak feladatai közé tartozik. A szolgáltatások fejlesztését a lakossági kérdőívet kitöltők is fontosnak érzik. Arra a kérdésre, hogy „A felsorolt tényezők mennyiben játszanak szerepet helyi életminőségével való elégedettségének növelésében?” 82% jelölte meg a kedvezőbb közlekedési körülményeket, 78% a jelenleginél is magasabb színvonalú közszolgáltatásokat, 72% a jobb közbiztonságot, míg 68% a magas jövedelmet biztosító munkalehetőségeket.
A város, várostérség gazdasága	M9: Társadalmi vállalkozások helyzete (tevékenység, munkaerő vonzáskörzet, piac): A társadalmi vállalkozások a nonprofit és a for-profit szektor között helyezkednek el, egyaránt rendelkeznek a for-profit szektorokra jellemző termékértékesítésből vagy szolgáltatásnyújtásból származó bevétellel és a nonprofit szektorokra jellemző társadalmi céllal. A társadalmi vállalkozások és a társadalmi vállalkozók szerepe rendkívül fontos, hiszen olyan problémára keresik a megoldást, ami tartósan jelen van a közösség életében, ezért a termékértékesítésből, szolgáltatásnyújtásból származó bevételek egy részét (vagy egészét) a cél elérésére fordítják. Az ilyen típusú vállalkozások száma a városban egyelőre nagyon alacsony.

2.3.5 Kiszolgáló város

A kiszolgáló város a fenntartható területhasználatot, az épített és művi környezetet, a városi zöldfelületeket és természeti ökoszisztémát, valamint a városi közműrendszereket, infrastruktúrákat, azok optimális területi leképeződését jelenti.

15. táblázat Kiszolgáló város - helyzetértékelés

Szakági területek	Értékelési szempontok
Településfejlesztési és rendezési tervi összefüggések	K1: A magasabb szintű területfejlesztési dokumentumokkal való tervezési összhang a településhálózatban elfoglalt szerepe, város és várostérség fejlesztését érintő területspecifikus célok alapján: Szombathely városának kapcsolódása a magasabb szintű tervezési dokumentumokban leírtakhoz egyértelműen beazonosítható. Az OFTK értelmében Szombathely az osztrák-magyar határtérség régiójának kulturális, tudományos, oktatási központja pozíció megszilárdítása érdekében a meglévő gépipari, kiskereskedelmi, autóipari, textilipari, faipari, és turisztikai húzóágazatok megerősítése mellett kitörési pontnak határozza meg az IKT iparágak, logisztika, a sportgazdaság és diverzifikált turizmus területeit. Gazdasági térszerkezet megvalósításában tölt be kiemelkedő szerepet. A Vas megyei Területfejlesztési Konceptió és Program Szombathelyt, mint a vármegye gazdasági, oktatási, sport és vállalkozásélénkítő központját definiálja. K2: A várost és várostérséget érintő területfelhasználási kategóriák és a műszaki infrastruktúra hálózatok főbb elemeinek bemutatása: Az országos és vármegyei területrendezési tervek értelmében Szombathelyt az országos és vármegyei területfelhasználási kategóriák mindegyike érinti.

	K3: Városi és városkörnyéki települések településfejlesztési és rendezési tervi összhangja a településhatáron érintkező beruházások terén kiemelten: Szombathely Megyei Jogú Város település-fejlesztési beruházásai, melyek a település-határon érintkezőek, alapvetően három csoportba sorolhatóak – úthálózat, kerékpáros közlekedés és iparterület fejlesztés. Söpte önkormányzatával folyamatos együttműködés révén konszenzusos megközelítéssel történik az új beruházások megvalósítása, illetve a fejlesztések végrehajtása. A kerékpáros közlekedés infrastruktúrájának fejlesztése vonatkozásában a vármegyei terület-fejlesztési rendszer szerves részeként, a szombathelyi városi közlekedési hálózathoz illeszkedően, szakaszoltan történnek a tervezések és megvalósítások.
A város, várostérség társadalma	K4: Társadalmi konfliktusok által érintett városrészek műszaki-infrastrukturális érintettsége: A KSH 2011-es népszámlálási adatai alapján a városban nincs szegregátumnak minősített terület. Azonban vannak olyan ingatlanok, illetve kisebb területek, ahol nagyobb számban és koncentrációban élnek együtt hátrányos helyzetű emberek. Vannak területek, amelyek szociális és környezeti szempontból problémásnak tekinthetők. Ezek közül kiemelendő a Körmendi úttól nyugatra eső terület. A területen belül is különösen problémásnak tekinthető a Körmendi u. 38-40, a Györffy u. 5-7, 18-20, 33-35 számú házakban lakók életkörülményei. A területen számos alacsony komfortfokozatú lakás van, a városi átlagot meghaladóan részesülnek szociális támogatásban. A területen a városi átlagnál jóval magasabb a roma lakosság aránya. Az területen a Körmendi út mentén rehabilitációs program indult meg, melynek célja, hogy megszüntesse a szegényebb lakosság koncentrációját. Vannak olyan problémás önkormányzati tulajdonú ingatlanok is, ahol teljes felújítást igénylő rossz fizikai állapotú épületekben koncentrálódik nagyszámú halmozottan hátrányos helyzetű népesség: ilyenek a Károly Róbert u. 1., Dr. Szabolcs Zoltán u. 1., Paragvári u. 86. A város más területein elszórva találhatók szegényebbek által lakott, alacsonyabb komfortfokozatú lakóterületek. Ezek valójában nem szegregált lakóterületek, hanem egy-egy épület tekinthető problémásnak, melyek szétszórva

	találhatók a városban. E lakóépületekben többnyire önkormányzati szociális bérlakások vannak.
A város, várostérség szolgáltatási mixe	K5: A városi/várostérségi közmű szolgáltatási lefedettsége, infrastrukturális háttere: Szombathely közmű ellátottsága megfelelőnek mondható. Minden alapvető infrastrukturális hálózat (ivóvíz, szennyvíz, fűtés, áram stb.) kiépült, ezeket folyamatosan fejlesztik, karbantartják a szolgáltatók. A későbbiekben problémaként merülhet fel a naperőművek lakossági, vállalati és intézményi létesítésének elterjedése, amely az elektromos hálózat fizikai korlátait feszegeti, ezért azok jelentős mértékű fejlesztése szükséges helyben is.
	K6: városi hősziget jelenség a városban vagy térségében, a városi klíma kialakulásában és hatásainak mérséklésében meghatározó építészeti-műszaki megoldások: A városi klimatikus viszonyok javításában komoly előrelépést lehet elérni a zöldfelületek minőségi és mennyiségi fejlesztésével, ily módon csökkenthető például a hőszigetek formájában jelentkező hőtöbblet mértéke is. E hőtöbblet – a közepes földrajzi szélességeken, így hazánkban is – egyrészt befolyásolja a fűtésre és hűtésre használt energia mennyiségét, másrészt nyáron növeli a környezet hőterhelését. A hőérzet nem csupán a hőmérséklet függvénye, Szombathely földrajzi helyzetében legalább ennyire fontos tényező a napsugárzás is, de nem elhanyagolható a szél és a légnedvesség szerepe sem. E négy alaptényező (együttes vagy egyenkénti) befolyásolásával lehet klimatikusan komfortosabb környezetet kialakítani a városok szabadterein, a mindennapi városi életet szolgáló közterületeken, azaz utcákon, sétányokon, tereken, közkertekben és parkokban. A nyári extrém hőség kezelését célzó beavatkozások különösen indokoltak, amennyiben bizonyos sérülékeny társadalmi csoportok (beteg és idős lakosok) esetében a mindennapi tevékenységeket korlátozhatja a rendkívüli időjárás.
A város, várostérség gazdasága	K7: A gazdasági területek fekvése, kihasználtsága, közlekedési kapcsolatai, ingatlanpiaci viszonyok alakulása (kereslet-kínálat vizsgálata): Az az ipari és lakóingatlanok áremelkedése folyamatos volt az elmúlt évtizedben, ugyanakkor várhatóan 2022-től a növekedés mértéke csökkenő tendenciát mutat majd. Azonban a mindenkorai növekedést jelentős mértékben befolyásolja az aktuális állami család – és lakástámogatási program.

	A családi házak helyén létesülő többlakásos társasházak építésének erősödő trendje figyelhető meg a városban. Ez főleg a kertvárosias városrészek képének erőteljes megváltozásával jár együtt és az adott városrészek terheltségét, az infrastruktúrák és közszolgáltatások kapacitásának határait feszegeti.
Az önkormányzat(ok) gazdálkodása	K8: Ingatlan gazdálkodás, kereslet-kínálat elemzés, önkormányzati vagyonszervezet, intézményfenntartás meghatározó pozitív és negatív műszaki feltételek: Szombathely kifejezetten kedvező helyzetben van az önkormányzati tulajdonú, ipari és kereskedelmi célra alkalmas területek vonatkozásában. A Claudius Ipari Park az északi iparterület fejlesztése és integrálása előtt is az ország egyik legnagyobb területű ipari parkja volt, mely a többszáz hektáros fejlesztés révén egyedi vonzerőt képvisel. Az önkormányzat tulajdonában álló üzlethelyiségek vonatkozásában a pandémiás időszak jelentett kihívást, mind bérlői oldalon, mind pedig a nyújtott pénzügyi kedvezmények okozta bevétel-csökkenés okán. Az önkormányzat aktív fejlesztőként jelenik meg az ingatlan-piacon, mely elsősorban a Szova Zrt. fejlesztéseihez kapcsolódik.

**Városi és
várostérségi
közlekedés**

K9: Közlekedési infrastruktúra általános állapota, kedvező és kedvezőtlen feltételek valamennyi közlekedési módban (utak minősége, forgalomterhelése, parkolóhelyek; közösségi közlekedési hálózatok: területi lefedettség, járatsűrűség, járműpark állapota, E-járművek aránya, Sharing-rendszerek bemutatása (amennyiben vannak szolgáltatások, Kerékpárúthálózat hossza, minősége, kihasználtsága, lakossági igények gyalogos közlekedés feltételei):

A közlekedési infrastruktúra valós állapotáról korlátozottak állnak rendelkezésre információk, ami nehezíti a fenntartási tevékenységek megfelelő előre tervezését. Elsősorú probléma mindenképpen a szombathelyi úthálózat minősége. A városban található utak 44%-a rossz minősítést kapott. Az utak tekintetében 15 km állami közút, 392 km önkormányzati út, amiből 268 km belterületen, 123 km külterületen található. Mindennapos problémát okoznak a városba bevezető utakon és a belvárosban a torlódások és a parkolóhelyek hiánya, mind a városközpontban, mind a lakóövezetekben.

Járdák tekintetében 92 km kiépített gyalogút és járda található a városban, ebből 60% aszfalt burkolatú, 40% kő, illetve járdalap elemekkel burkolt. Fejlesztésre szorul a gyalogutak 50%-ának burkolata.

A városközpontot a városrészekkel jól funkcionáló, közösségi közlekedési rendszer kapcsolja össze, 64 km-es helyi autóbusz-hálózatával, 69 db helyközi autóbuszával, melyek átlagéletkora 12 év. A helyi közösségi közlekedési szolgáltatást 2021. év végéig a Volánbusz Zrt. biztosította, 2022. januárjától 10 évre vonatkozóan a Blaguss Kft. látja el a feladatot, melynek következtében a járműpark megújult. A menetrendek és a hálózat tekintetében még várhatóak és szükségesek változtatások és fejlesztések.

A városban 63 km kerékpáros, illetve kerékpárosbarát útszakasz található, melyből 43% közös gyalog- és kerékpárút, 33% kerékpárút, 12% kerékpársáv, további 12 % kisforgalmú úton vezetett nyomvonal.

Szombathely és vonzáskörzetében, a gazdasági- és népességbővülés miatti megnövekedett igények kielégítése érdekében a közlekedési infrastruktúra fejlesztésére a bevezető utak és a belső úthálózat fejlesztése, hiányzó elkerülőút szakaszok megvalósítása, közösségi közlekedés zöldítése, intermodalitás erősítése van tervben.

A közlekedési infrastruktúra fejlesztése magába foglalja a nagytérségi közlekedési rendszerek és az alsórendű közlekedési hálózatok minőségfejlesztését, a közösségi közlekedés infrastrukturális és szervezeti hátterének fejlesztését, mint amilyen az infrastruktúra beruházások a közösségi közlekedésben,

intermodalitás, közlekedésbiztonság, integrált jegy-rendszer és utastájékoztató, stb, valamint a kerékpáros közlekedés fejlesztését (pl. B+R és kapcsolódó beruházások).

Autó megosztó szolgáltatások, közösségi használatra kihelyezett kerékpárok nem találhatók meg a városban.

A belterületi útszakaszok vonatkozásában, azokra vonatkozóan lakossági kérdőíves felmérés során a közlekedési infrastruktúra megítélésével kapcsolatban érkeztek visszajelzések. A gyalogos felületek minősége kapcsán az önkormányzatnak még komoly feladatai vannak, hiszen a válaszadók 46%-a nem elégedett ezek minőségével, és csupán 19% adott 4-es vagy 5-ös értéket erre a szempontra.

A kerékpáros infrastruktúra kapcsán kedvezőbb a helyzet, ám még ezen a téren is komoly feladatok várnak az önkormányzatra. A kérdőívet kitöltők 34%-a 1-es vagy 2-es, míg 24%-a 4-es vagy 5-ös értéket jelölt meg ugyanis ennél a szempontnál. Az utak esetében a válaszadók csupán 8%-a adott 4-es vagy 5-ös értékelést, míg 61% 1-es vagy 2-es értéket jelölt meg.

A parkolás helyzetének megítélése kapcsán is hasonló a megítélés a kérdőívet kitöltők körében, hiszen 58% egyáltalán nem elégedett a szolgáltatás minőségével, míg 4-es vagy 5-ös értéket csupán 9 % jelölt meg.

A buszközlekedés és alternatív közlekedési formák megítélésében 28-28%-ot ért el az 1-2 érték, akárcsak a 4-5-ös.

Az „A felsorolt tényezők mennyiben játszanak szerepet helyi életminőségével való elégedettségének növelésében?” kérdésre adott válaszlehetőségek közül a „kedvezőbb közlekedési körülmények (jobb minőségű utak, járdák, kerékpárutak, kevesebb forgalmi dugó, több parkolóhely” választ a kérdőívet kitöltők 81,5% a jelölte be 4-es vagy 5-ös fontosságúra.

**Városi és
várostérségi
közműhálózat**

K10: Közművesítettség mértéke, állapota, kedvező és kedvezőtlen feltételek, közműellátottság kapacitási helyzetét, bővítési lehetőségei:

Szombathely közmű ellátottsága megfelelőnek mondható. Minden alapvető infrastrukturális hálózat (ivóvíz, szennyvíz, fűtés, áram, csapadékvíz stb.) kiépült, ezeket folyamatosan fejlesztik, karbantartják a szolgáltatók. A vízelvezető hálózat karbantartását, fejlesztését az önkormányzat végzi, a kapcsolódó beruházások a vonalas infrastruktúrát és a tározó kapacitást egyaránt érintik. A fejlesztések során kiemelt figyelmet kell fordítani az elmúlt időszakokra sokszor jellemző hirtelen nagymennyiségben jelentkező csapadékvíz megfelelő elvezetésére és tárolására.

A távközlési hálózatok ugyancsak kiépítésre kerültek Szombathely és vonzáskörzetében egyaránt, így minden jelentősebb szolgáltató elérhető helyben.

A lakossági kérdőíves felmérés során vizsgálat tárgyát képezte a helyi fogyasztási szokások kapcsán a háztartások környezettudatos eszközökkel, megoldásokkal való ellátottsága, a környezettudatos szemléletmód érvényesülése is. A kérdésre, hogy „Milyen környezettudatos eszközökkel, megoldásokkal rendelkezik otthonában?” a válaszadók 39,5%-a jelölte meg a házi komposztálót. A válaszadók otthonának 28,7%-ában található okos fogyasztásmérő (pl. elektromos áram, víz, gáz stb. szolgáltatás), 16,5% pedig megújuló energiát (földhő, napenergia stb.) is hasznosít. A kérdőívet kitöltők 14,2%-a rendelkezik okos lakás irányító rendszerrel, 11,3% pedig rendelkezik hibrid vagy elektromos hajtású autóval.

Zöldfelületi rendszer vizsgálata	K11: Zöld infrastruktúra hálózat nagysága, betöltött szerepe: Szombathely a zöldfelületekkel legjobban ellátott magyarországi városok közé tartozik az abszolút és a fajlagos mutatók értékei alapján. A közterületek és a közterületek által határolt területek zöldfelületi hálózatának nagysága, térbeli kiterjedése, konkrét mennyiségi és minőségi jellemzőkkel leírható összetétele mégsem alkalmas a jelenlegi állapotában arra, hogy a zöldfelületek kedvező mikroklimatikus hatásának tényleges érvényesítésével gátat vessen a globális felmelegedéssel együtt járó városi hősziget hatás fokozódásának. Nem segíti elő a szükséges, és elvileg lehetséges mértékben annak az alapvető célkitűzésnek a valóra váltását, hogy a várost, és különösen annak belső városrészeit, központját és városmagját, tartósan vonzóvá tegyük a lakosság és a vállalkozások számára. Ennek a problémakörnek az egyik lényeges tényezője az is, hogy a város területén belül a kisebb, lakóterületbe ékelődő és befektetésre is alkalmas zöldterületeket gyakran a megszűnés és beépítés veszélye fenyegeti a befektetői érdek alapján. Az egyes tervezett lakóterületek megvalósítása során általában az tapasztalható, hogy nem, vagy alig létesült új, ténylegesen érvényesülő kedvező mikroklimatikus hatással járó, és használati értékkel is bíró zöldfelület.
Az épített környezet vizsgálata	K12: Területhasználat elemzése, funkció nélküli ingatlanok, kihasználatlan ingatlanok nagysága, státuszuk okainak bemutatása, beépítésre szánt és beépítésre nem szánt területek nagysága, elhelyezkedése, funkcionalitása, beépítés, beruházás megvalósulását veszélyeztető egyéb építési korlátozások, potenciális fejlesztési területeket összesítő kataszter: Szombathelyen a következő terület-típusokat lehet megkülönböztetni. Lakóterületeken belül: nagyvárosias, kisvárosias, kertvárosias és falusias. Vegyes területeken belül intézményi és településközponti. Gazdasági területeken belül kereskedelmi és szolgáltató, valamint egyéb ipari. Különleges területeknek pedig hat típusa különül el: nagy bevásárlóközpont és nagyterjedésű kereskedelmi terület, oktatási központ, egészségügyi épület elhelyezésére szolgáló terület, idegenforgalmi terület, nagyterjedésű sportolási célú terület és rekreációs terület.

K13: Települési identitást meghatározó épített-művi környezeti elemek (beleértve a védettséget élvező elemeket is):

Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlésének a 26/2017. (XII.20.) önkormányzati rendeletének „Szombathely MJV egyedi védelem alatt álló épületei” című mellékletében rögzíti a helyi védettség alatt álló épületek, épületrészek körét, melyben 240 db helyrajzi számot sorol fel.

A városban jelentős számú építészeti emlék és műemlék maradt fent. Ezek közé tartoznak többek között a város római kori emlékei, mint az Iseum Savariense Régészeti Műhely és Tárház Szombathely, a Borostyánkő út, illetve a Járdányi Paulovics István Romkertben található mozaikpadló. Az Iseumban található szentély maradványai véletlenül kerültek napvilágra. A napjainkig tartó ásatások során fokozatosan került elő Isis istennő savariai szentély együttesének jelentős része és más leletek, amelyek Pannonia ma ismert legfontosabb szakrális leletegyüttesét képezik. A városban található egy neológ zsinagóga, mely hatszáz főnek épült 1880-ban, területe is része volt az 1944. május 9-étől június 29-ig működő szombathelyi gettónak. A megépülésekor modernnek számító templom Magyarország első tornyos zsinagógái közé tartozik. A Vasi Skanzen (eredetileg Vasi Múzeumfalu) 1973-ban nyitotta meg kapuit, mellyen a másodikként létesült szabadtéri néprajzi múzeum lett az országban. A skanzenben nincsenek helyszínen megőrzött épületek, minden áttelepített, rekonstruált vagy másolat objektuma műszaki dokumentáció, tudományos koncepció és beépítési programterv felhasználásával készült. A város jelentős építészeti értékei közé tartozik a Sarlós Boldogasszony Székesegyház és a késő barokk Püspöki Palota. A székesegyház Magyarország harmadik legnagyobb csarnoktemploma, 5000 főt képes befogadni. A város műemlékei közé tartozik a Megyeháza épülete, mely barokk stílusban épült a Berzsenyi téren és megépítése óta már több jelentős változtatáson is átesett. További jelentős műemlékek a városban a Gothard-kastély, az Ernuszt-kripta, az Eölbey-ház, a Bölcséleti Líceum is, de ide tartozik a város főterén megtalálható Bloom-ház, a Bagolyvár, a Bogáti-kastély, de még a bíróság épülete is. Szombathelyen világörökségi vagy világörökségi várományos helyszín nincs.

A táji és természeti adottságok vizsgálata

K14: Tájhasználat értékelése, tájhasználati konfliktusok kezelése:

Zöldfelületi ellátottság szempontjából Szombathely az egyik legkedvezőbb helyzetben lévő megyei jogú város.

A zöldfelületi rendszert érintő konfliktusok közül kiemelendő, hogy a város közparkjainak, védett fasorainak növényállománya

előregedett, s bár pótlásuk, karbantartásuk folyamatos, a minőségi fenntartásuk költséges és a beteg fák sok esetben balesetveszélyt jelentenek.

A város közműhálózattal sűrűn beszótt közterületein a növényzet – elsősorban a fák – élettere egyre csökken, miközben a felszín alatt vezetett közművek iránti igény és szükséglet növekszik.

Rendszer szinten a fentiek szerinti zöldfelületi hálózat fejlesztésének két nagy potenciális iránya van a 2014-es ITS óta elkészült tervek, vizsgálatok, illetve megvalósult fejlesztések alapján:

- a városon átfolyó felszíni vizek - Perint, Arany-patak és Gyöngyös-patak - medrének és partjainak,
- a belváros tömbbelsőinek

kihasználása zöldfelületek fejlesztésére, létesítésére.

Ezáltal nagy mértékben előre mozdítható a környezeti szempontból fenntartható fejlődés globális kihívásainak lokális, konkrét megválaszolása és az összes többi városfejlesztési célkitűzés teljesítése. Ez utóbbiaknak ugyanis elengedhetetlen fizikai előfeltételét jelenti, hogy a város a maga fizikai valóságában lakható, sőt vonzó legyen.

2.4 A város irányítási és működési modellje

2.4.1 Irányítási modell

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata olyan települési önkormányzat, amely - törvényben meghatározottak szerint, az abban foglalt kivételekkel - azokat a közszolgáltatásokat is biztosítja, melyek saját területén túl a vármegye egészére vagy nagy részére kiterjednek. A megyei jogú város képviselő-testülete a közgyűlés.

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzatának feladata tehát a helyi közügyek és a helyben biztosítható közfeladatok ellátása. A feladatok ellátását a közgyűlés és szervei biztosítják, a feladatok elvégzésére pedig költségvetési szervet, gazdálkodó szervezetet, nonprofit szervezetet és egyéb szervezetet hozhat létre. A közgyűlés hatásköreit – bizonyos kivételektől eltekintve – a polgármesterre, a bizottságra, a jegyzőre, a társulására átruházhatja.

A városfejlesztés irányvonalainak kijelölése és a fejlesztési tevékenység kereteinek meghatározása is a közgyűlés feladata. A közgyűlés fogadja el többek között a Településfejlesztési Konceptiót, az Építési Szabályzatot és Szerkezeti Szabályozási Tervet, valamint az Integrált Településfejlesztési Stratégiát.

A közgyűlés elnöke a polgármester, aki összehívja és vezeti a közgyűlés üléseit, tagjainak száma, a polgármesterrel együtt, 21 fő. A polgármester a megbízatását főállásban látja el. Munkáját alpolgármesterek és tanácsnokok segítik.

A közgyűlés állandó jelleggel az alábbi bizottságokat hozta létre és létszámukat a következőkben állapította meg:

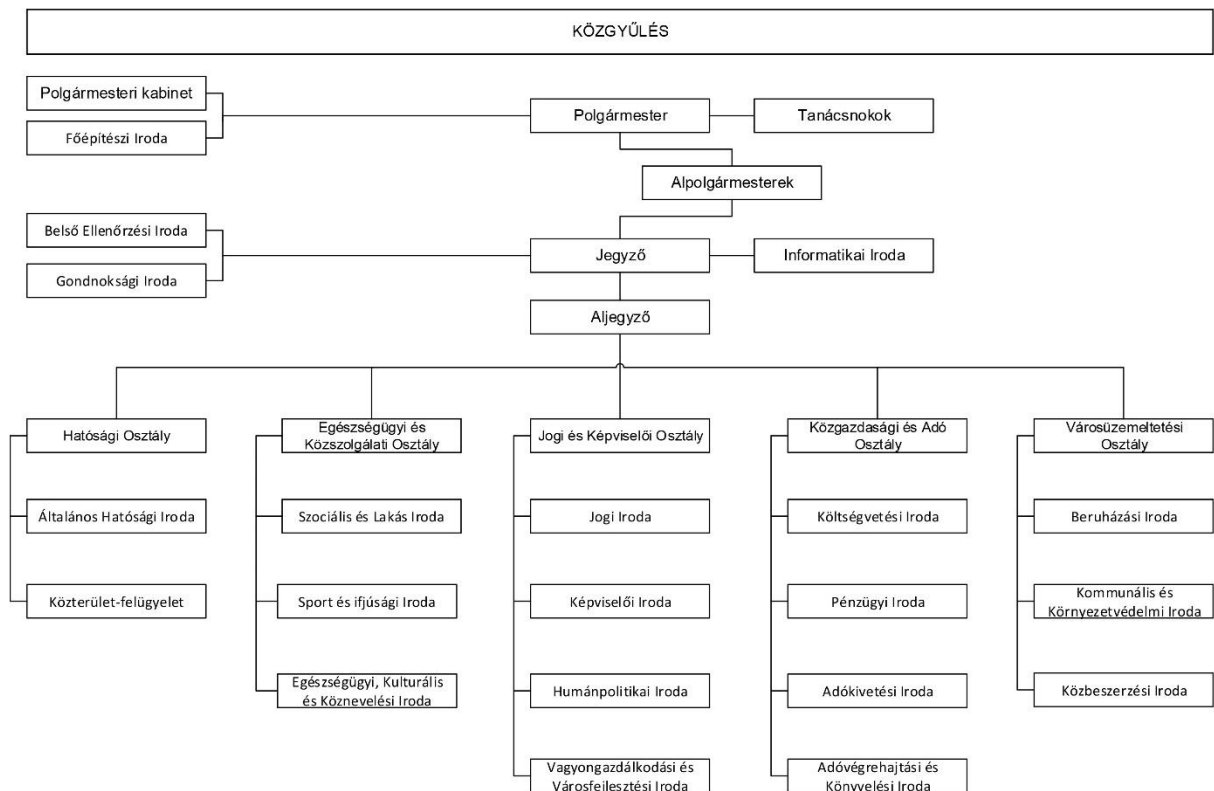
1. Gazdasági és Jogi Bizottság: 13 fő
2. Kulturális, Oktatási és Civil Bizottság: 9 fő
3. Szociális és Lakás Bizottság: 9 fő
4. Városstratégiai, Idegenforgalmi és Sport Bizottság: 9 fő
5. Büntetőeljárás, Közbiztonsági és Közrendvédelmi Bizottság: 16 fő
6. Közbeszerzési Bíráló Bizottság: 6 fő

A Közgyűlés az egyes önkormányzati feladatok hatékonyabb ellátása érdekében az alábbi szakmai bizottságokat hozta létre:

1. Egészségügyi Szakmai Bizottság: 13 fő
2. Költségvetési Ellenőrző Szakmai Bizottság: 8 fő

Az állandó bizottságok azonos jogokkal és kötelezettségekkel bírnak. A bizottságok döntési, véleményezési és javaslattevési jogkörökkel rendelkeznek a különböző szakági témákban. A bizottságok a választott képviselőkől és külsős bizottsági tagokból állnak. A külsős bizottsági tagok szerepe kiemelt jelentőségű, hiszen ők biztosítják az ágazati működés szakmaiságát.

A közgyűlés hivatalának megnevezése: Szombathely Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala. Feladata az önkormányzat működésével, valamint az államigazgatási ügyek döntésére való előkészítésével és végrehajtásával kapcsolatos feladatok, valamint a nemzetiségek jogairól szóló törvényben meghatározott feladatok ellátása.

2.4.2 Működési modell

Szombathelyen a város működését biztosító szolgáltatásokat alapvetően önkormányzati, illetve kisebb részben állami tulajdonú cégek biztosítják.

Az önkormányzat irányítása, felügyelete vagy ellenőrzése alatt álló, vagy alárendeltségében működő más közfeladatot ellátó szervek:

- Bölcsődék
- Óvodák
- Szombathelyi Köznevelési GAMESZ
- Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális Intézmények GESZ
- Berzsényi Dániel Megyei és Városi Könyvtár
- Savaria Megyei Hatókörű Városi Múzeum
- Savaria Szimfonikus Zenekar
- Mesebolt Bábszínház
- Vásárcsarnok

Az önkormányzati tulajdonú társaságok:

- AGORA Savaria Kulturális és Médiaközpont Nonprofit Kft.
- Weöres Sándor Színház Nonprofit Kft.
- Szombathelyi Képző Központ Közhasznú Nonprofit Kft.
- Szombathelyi Parkfenntartási Kft
- Vas Megyei Temetkezési Kft.
- Savaria Turizmus Nonprofit Kft.

- SZOVA Szombathelyi Vagyonhasznosító és Városgazdálkodási Nonprofit Zrt.
- Szombathelyi Sportközpont és Sportiskola Nonprofit Kft.
- VASIVÍZ Zrt.
- Savaria Városfejlesztési Nonprofit Kft
- FALCO KC Szombathely Kft.
- Fogytékkel Élőket és Hajléktalanokat Ellátó Nonprofit Kft.
- Szombathelyi Táv hőszolgáltatató Kft.
- SZOMHULL Szombathelyi Hulladékgazdálkodási Közzolgáltatató Nonprofit Kft.

Az FVS megvalósításával kapcsolatos stratégiai szintű döntés előkészítési folyamatot operatív szinten a fenti társaságok közül a Savaria Városfejlesztési Nonprofit Kft. koordinálja a hivatal Jogi és Képviselői Osztályával együttműködve.

Humán közzolgáltatások esetében több szereplő elégti ki a helyi és környékbeli lakosok igényeit, ezek közül a legfontosabbak:

- városüzemeltetés meglehetősen komplex feladat, meghatározó szereplő a Szova Zrt.
- az ivóvíz ellátást, szennyvízelvezetést, valamint a helyi tömegközlekedést üzemeltetési szerződés alapján a Vasivíz Zrt., valamint a Blaguss Agora Hungary Kft. biztosítja.
- a közvilágítást az E.ON Észak-dunántúli Áramhálózati Zrt. látja el.
- a távhőszolgáltatást ugyanakkor az önkormányzati tulajdonú kft. üzemelteti, a Szombathelyi Táv hőszolgáltatató Kft.
- a hulladékgazdálkodási közzolgáltatást közzolgáltatási szerződés alapján az önkormányzat által alapított gazdasági társaság látja el.
- A parkolási feladatokat a Szova Zrt. biztosítja
- A parkokkal, zöldfelületek gondozásával kapcsolatos tevékenységek ellátása a Szombathelyi Parkfenntartási Kft. feladata.

2.4.3 Várostérségi koordináció

Szombathely városa, mint megyei jogú város Vas vármegye székhelyeként a hazai funkcionális városhierarchia harmadik szintjén helyezkedik el, térségi szerepeit tekintve ugyanakkor egyértelműen túlmutat szűkebb környezetén. Fekvése lehetőséget biztosít a szomszédos Ausztriával a Nyugat-Pannónia Eurégión belüli további megyén túlmutató együttműködésekre.

A többcélú kistérségi társulások megszűnésével annak döntéshozó szerve, a polgármesterek tanácsa is megszűnt, ezért Szombathely önkormányzata több esetben kezdeményez informális egyeztetéseket a környező településekkel a kölcsönös tájékoztatás és a fejlesztési elképzelések összehangolása érdekében.

A város törekszik az együttműködésre a vármegyei önkormányzattal is. A Vas Vármegyei Önkormányzattal és hivatalával is folyamatosak az egyeztetések többek között területfejlesztés kapcsán.

A városban megvalósuló fejlesztések a város térségére, sőt egyes esetben az egész megyére is hatással lehetnek. Például a belterületi utak, kerékpárutak a város környékéről a városba munka vagy szabadidő okán bejövő lakosság számára is előnyt jelentenek. Míg a gazdaságélénkítő

beruházások a környék munkavállalóinak elhelyezkedését is segítik. A különböző programok, rendezvények az egész megyéből vonzzák a látogatókat.

A város így többször nem csak a városban, hanem a város vonzáskörzetében élőket is megkérdezi elképzeléseikről, javaslataikról. Ezek általában online és papír alapú kérdőívek formájában tudnak megvalósulni. Például az FVS tervezésében - ahhoz kapcsolódó észrevételekkel való hozzájárulás útján - ezer fő feletti lakos és közel 30 intézmény vett részt. Az online kérdőívet például kitölthette olyan is, aki nem a városban lakik, de itt dolgozik. Mellette a várostárségek képviselőivel és a környező települések polgármestereivel történtek egyeztetések.

Mindezek olyan tudatos és átgondolt széleskörű elfogadottságot és hitelességet adnak a stratégiának, melyet mindenképpen javasolt a jövőben is értékes információforrásként, szakmai és civil referenciaként érvényesíteni. Ezért a kialakult kapcsolatrendszert és kommunikációs csatornákat a jövőben, a megvalósítás során is hasznosítani kívánja a város. A partnerség (akár online kérdőívek, akár személyes lakossági fórumok, akár egyéb csatorna útján) az FVS megvalósítása során is megvalósul, mint a stratégiai ciklus egészére kiterjedő folyamat. A stratégia végrehajtását, a kapcsolódó projektek előkészítését és megvalósítását, valamint az elért eredmények fenntartását is végig kíséri. A város ezzel a megvalósítás során is képes a széleskörű társadalmi bevonást érvényesíteni és az alulról jövő kezdeményezéseket felkarolni.

Az irányítás különböző szintjei közötti beavatkozások koordinációja és összehangolása már a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia elkészítése során is érvényesült: a – kérdőíves megkérdezés alapján - becsatornázott lakossági észrevételek mellett a szakmai intézmények és társadalmi szervezetek szempontjai is artikulálódtak, elősegítve a széleskörű szakmai és lakossági konszenzust egyaránt. Ezen információk megismerése és beépítése a Savaria Városfejlesztési Nonprofit Kft. feladata volt, illetve az utánkövetés révén ez jelenleg is tart.

Szombathely Megyei Jogú Város Vagyongazdálkodási és Városfejlesztési Irodája látja el a koordinálási feladatokat a különböző szereplők között. Mellette a Savaria Városfejlesztési Nonprofit Kft. fogja össze a stratégiai tervezési folyamatot operatív szinten, de feladatköre, és településfejlesztési folyamatokban betöltött szerepe ennél jóval szélesebb. A döntéshozatali folyamatot Szombathely város esetében Vagyongazdálkodási és Városfejlesztési Iroda felügyeli. A formális véleményezés és döntéshozatal legmagasabb legitim szintjét az illetékes szakbizottság és a közgyűlés képviseli. Az FVS elfogadása határozati formában, a közgyűlés által valósul meg, határozat révén.

2.5 Kockázatok és lehetőségek értékelése

2.5.1 Prosperáló város

Kockázat
Szombathelyen az oktatási kínálat rendkívül széles, annak ellenére, hogy székhelyként felsőoktatási intézmény nem található Szombathelyen. A hagyományos, humán területeken megvalósuló felsőoktatás rendelkezik a legszélesebb portfólióval, de a műszaki felsőoktatás is sikeresen működik, a szociális területen történő oktatással egyetemben. A kockázat abban rejlik, hogy amennyiben a telephelyként funkcionáló oktatási intézmények nem tudnak sikeresen lobbizni a központjaikban forrásokért, a helyi igényekhez igazodó kompetenciákért, akkor veszélybe kerülhetnek a következő időszak fejlesztései. Az önkormányzat folyamatosan együttműködik az intézményi szereplőkkel, minden vezetői szinten, elősegítve a helyi érdekek érvényesülését. A város gazdasági erejét egyértelműen az autóipar adja, mely a foglalkoztatásnak, az ipari termelési értéknek és a beruházásoknak is a meghatározó szereplője. Ennek jelenkori kihívásai (például a dízel és benzines autók gyártásának visszaszorítása, hidrid és elektromos autók gyártása) befolyásolják a helyi autóipari szereplők gazdálkodását, fejlesztéseit is. Ugyanakkor az ágazati több lábbon állás is rendkívül fontos a válságállóság és rugalmasság, valamint a vonzó és fenntartható foglalkoztatási struktúra megteremtése érdekében. Ezért indult el az egészségipar megtelepülésének tudatos ösztönzése, a logisztikai szolgáltató szektor támogatása, akárcsak a faipari és ipari szolgáltatói vállalkozásokkal történő stratégiai együttműködés. Iparterületek szempontjából a város rendkívül kedvező helyzetben van, hiszen a telephelyek és ipari területek teljes spektrumát fel tudja vonultatni. Így kiemelkedően vonzó adottság a rendezett jogviszonnyal és elérhető infrastruktúrával rendelkező ipari park, mely technológiai parki minősítés elérését célozza. Barnamezős területek is megtalálhatóak, valamint rehabilitációs célú övezetek, magánfejlesztői tulajdonviszony mellett. Új ipari területek esetén a kockázat alacsony szintű – amennyiben nem egy nagybefektető vásárolja meg a teljes területet -, azonban a szükséges közszolgáltatások kiépítésének költsége, a közműrendszerek potenciális túlterheltsége jelentős veszélyforrást hordoz magában. A város nagyfoglalkoztatói folyamatos beruházásokat és fejlesztéseket eszközölnek, így az ő kivonulásuk nem kockázati tényező középtávon sem. Gyengeség, illetve további kockázat ugyanakkor a városi, hazai tulajdonú közép- és nagyvállalkozói réteg hiánya, mely a további nagyvállalati beágyazottságot és multiplikatív hatást erősíteni tudná.

Kockázati tényező továbbá, hogy fejleszthető mértékű jelenleg a helyi szolgáltatói részarány a városban aktív nagyvállalatok hozzáadott értékének növeléséhez. Így a kutatás-fejlesztési és innovációs potenciál nem megfelelően kihasznált, mely vállalati elégedetlenséghez vezethet.

A folyamatos fejlesztések, gyártás-automatizáció növeli a helyi szolgáltatói, beszállítói infrastruktúra jelentőségét, annak hiányában újabb fejlesztéseket nem lehet a városba csábítani a nagyvállalatok helyi menedzsmentjének.

Lehetőség

A felsőoktatás területén lehetőség a helyi intézmények további erősítése, szervezeti együttműködések tovább-erősítése. Az önkormányzat és a rektori, dékáni szintű vezetői párbeszéd, a közös stratégiai gondolkodás a korábban aláírt együttműködési megállapodásokkal együtt segíthetnek a városi szervezeti egységeknek hozzáférést engedni a 2021-2027-es európai uniós költségvetési időszak felsőoktatással kapcsolatos forrásaihoz. A sikeres együttműködések új képzési kínálat és kampusz kialakítását is eredményezhetik, akár zöldmezős, akár barnamezős formában.

Az önkormányzati, nagyvállalati, oktatási intézményi és gazdaság-fejlesztési szereplők közötti párbeszéd az ökoszisztéma tudatos fejlesztésének vonzó bázisát tudja adni a jövőben is. Ennek erőteljes és stabil alapot ad a rendszeres partneri találkozók kialakult rendszere. Így a hozzáadott érték növelése a meglévő ipar foglalkoztatók esetében hatékonyabban válik megvalósíthatóvá, és új iparág megteremtésének kutatás-fejlesztési, innovációs alapjai is meg tudnak valósulni.

A középvállalkozói réteg megerősítése céljából a helyi gyártó, kutató-fejlesztő és mérnöki szolgáltató vállalkozások felkarolása, támogatása, beszállítói pozícióinak támogatása fontos kihívása a következő időszak önkormányzati feladatainak, ami a város foglalkoztatásának reziliens karakteréhez jelentős mértékben tudna hozzájárulni.

Kockázat
Szombathely önkormányzata számára a közszolgáltatások folyamatos fejlesztése prioritás. A távhőrendszer a lakásállomány jelentős részét látja el, és szükséges megújuló energiával – elsősorban napenergiával - történő kombinálása. Kockázat ugyanakkor a megfelelő napenergia rendszer létrehozásában a rendkívüli beruházási tétel, mely a költséghatékonyság érdekében jelentős pályázati forrás megszerzését feltételezi. Fontos feltétel a megfelelő kiterjedtségű alapterület rendelkezésre állása ilyen léptékű beruházás megvalósításához. Kockázat továbbá a távhőrendszer szállítási infrastruktúrájának elavultsága és a szigetelések elavult jellege. Elektromos energia előállítására alkalmas lehet a hulladék és szennyvíz, melynek megvalósítása nem megfelelő kommunikáció esetén indokolatlan lakossági ellenállásba ütközhet. Az alternatív zöld energiaforrások fontos bázisát tudják képviselni a zöldülő város koncepciójának, és ezen energiaforrások között többek között a hidrogén fontos szerepet tud betölteni. Azonban jelentős induló beruházást feltételez, ami piaci alapon nem tud létrejönni, ezért mindenképpen szükséges pályázati forrás bevonása. Ennek elmaradása visszavetheti az ezirányú fejlesztési lendületet. A városi és önkormányzati épületállomány jelentős részében energiahatékonyságot javító intézkedések szükségesek, melyeknek elmaradása jelentős üzemeltetési többletköltséggel jár. Ugyanakkor a beruházásokat pályázati forrásból lehetséges megoldani, melyeknek az elnyerése alapvető fontosságú. A város tulajdonában álló szervezetek, illetve általa szerződött partnerek jelentős flotta-üzemeltetők. Ezen járművek zöld energiájú üzemeltetése – akár elektromos, akár hidrogén-meghajtással valósul meg – egyértelmű üzenetet tud képviselni a helyi közösség felé. Azonban a meglévő szolgáltatói szerződések, az esetleges szervizelési feladatok, az induló beruházások megfinanszírozása akadályozhatják az ezirányú tevékenységek megvalósulását. Jelentős igény a lakosság részéről a zöldterületek, parkok területének növelése, az aktív szabadidő eltöltésének természetközeli megvalósítása. Kockázat, ha nem áll rendelkezésre megfelelő mennyiségű forrás akár a kialakításokra, akár a megfelelő minőségű megvalósításra. Az energiatudatosság és környezeti szempontok alkalmazásának növelése a lakosság körében fontos előfeltétele a sikeres változásoknak. A lakossági felmérés alapján ennek a tudatossági szintje fejleszthető, és amennyiben nem sikerül a város közösségével ennek fontosságát elfogadtatni, az jelentős kockázattal jár a megvalósítás sikerességével kapcsolatosan.

Kockázat végül az is, hogy a globális klímaváltozás olyan helyzetet teremtsen, mely a hétköznapi működési, üzemeltetési, életviteli környezetet drasztikusan negatív irányba befolyásolja.

Lehetőség

A távhőrendszer esetében kettős lehetőség adott. Egyrészt az energiaellátás napenergia formájában történő megoldása révén korszerű, környezetbarát és hatékony megoldás tud létrejönni. Másrészt a meglévő infrastruktúra klimatizálási célra történő alkalmassá tétele jelentős, pozitív életviteli hatással is tudna bírni.

Hulladékból és szennyvízből történő elektromos energia kinyerés a fenntartható hulladékgazdálkodáshoz és a zöld energia térnyeréséhez egyaránt hozzá tud járulni.

Alternatív zöld energiaforrások népszerűsítése, demonstrációs célú alkalmazások megvalósítása a lakossági igények felkeltésére, szemléletformálására is kiválóan megfelelő, miközben gyakorlati energiaforrásként is tud hasznosulni. A lehetőségek között kiemelkedő a hidrogén potenciális jelentősége.

A városi és önkormányzati tulajdonban lévő épületek komplex energetikai megújítása révén jelentősen tud javulni az üzemeltetés költséghatékonysága.

A városi tulajdonban lévő, illetve általa vagy szolgáltatói által üzemeltetett közlekedési eszközök zöld energiával történő üzemeltetésére történő átállás hozzájárul a környezeti fenntarthatósághoz, miközben a közösségi közlekedési eszközök promócióját is elhozza.

A zöld tetők, vertikális kültéri zöldfalak, összességében a zöldfelületek és parkok növelése olyan stratégiai cél és lehetőség, mely nemcsak racionális, hanem széleskörű lakossági támogatással is bír.

A körkörös gazdaság, a zero hulladék elvével kapcsolatos alkalmazások, megoldások már jelen vannak a városban, és további fokozásukkal a város zöld karaktere erősödik.

Végezetül a szemléletformálással kapcsolatos programok, események, fórumok jelentős mértékben tudnak hozzájárulni a tudatossághoz a lakosság széles körében.

Kockázat
Az önkormányzati tulajdonú cégek digitalizáltsága, digitális technológiák alkalmazása elmarad az üzleti célú vállalkozások digitális érettségétől. Szükséges ezen a területen fejleszteni, annak érdekében, hogy ez megvalósuljon, jelentős önkormányzati és európai uniós forrásra van szükség. Ennek elmaradása, illetve nem elégséges volta jelentős kockázati tényező. A lakossággal kapcsolatos digitális készségfejlesztés erős alapokra tud építeni. A városlakók nagy hányada használja aktívan és napi szinten az internetet, ugyanakkor a készségek további erősítése szükséges. Ennek elmaradása a lehetséges versenyelőny elvesztését okozná Szombathelynek. A vállalati digitális érettség jelentős fejlődésen megy keresztül. A közelmúlt fejlesztései, valamint a tervezett beruházások egyaránt ebbe az irányba hatnak – robotizáció, adattudomány, szenzortechnika, fejlett anyagtudomány stb. Ugyanakkor kockázat, ha a képzési és oktatási struktúra nem tud ehhez a folyamathoz elég gyorsan alkalmazkodni, és a növekvő igényeket hatékonyan kiszolgálni. A 2021-2027-es hazai és nemzetközi fejlesztési források jelentős arányban koncentrálnak a digitalizációra. Szükséges tudatos és folyamatos lobbizás annak érdekében, hogy a város és ökoszisztémájának minden tagja sikeresen vegyen részt a forráslehívásokban. Ellenkező esetben a város lemaradása növekedni fog a határ magyar oldalán – Zalaegerszeg és Győr -, valamint az osztrák oldalon Dél-Burgenland ezirányú jelentős beruházásai mögött. Amennyiben újabb járványügyi korlátozások történnek a jövőben, és az ellátási láncok nemzetközi szinten ismételtén sérülnek, akkor az egy jelentős kockázat, hogy a Szombathelyen is jelen lévő nagyvállalatok a város számára kedvezőtlen módon szervezik újra a folyamataikat.

Lehetőség

Szombathely deklarált célkitűzése, hogy a digitális átállás nyertesévé váljon. Ehhez számos elem és előfeltétel szükséges, hogy meg tudjon valósulni.

Az önkormányzati szolgáltató cégek, a városi közszolgáltatók tevékenységeinek fokozott digitalizációja folyamatban van, és magasabb szintű megvalósítás esetén újszerű, innovatív digitális technológiák kialakítására nyílik mód.

Ezt lehetővé teszi az is, hogy a lakosság fokozottan nyitott és kompetens ezen technológiák alkalmazásában, illetve a vállalati közeg is magas szinten alkalmazza ezen ismereteket.

Digitális adatvagyon és technológiai eszközök bázisán olyan új szolgáltatások jöhetnek létre, mint a digitális iker, mely lehetővé teszi többek között, hogy a lakossággal együttműködve lehessen forgalmi szimulációkat tesztelni, optimalizált parkolási rendszert kialakítani, vagy akár a szelektív hulladékgyűjtést hatékonyabbá tenni.

A magas szintű digitalizáció a részvételi demokrácia, a közös döntéshozatalok, a lakosokkal történő párbeszéd közvetlen formájának megvalósulását is elő tudják segíteni, és így lehetővé válik magasabb szintű elkötelezettség és bevonódás a városi döntéshozatali folyamatokba is. A nagyvállalati szektor digitalizációja folytatódni fog, és az elkezdett beruházások révén Szombathely vonzó versenyhelyzetben van. Szükséges minden lehetséges eszközzel ennek a folyamatnak a támogatása, mivel így a foglalkoztatási és működési szerkezet fenntarthatóan vonzó módon fog tudni működni.

A digitális innovációk erősítése, elterjesztése szintén kiemelt prioritás. Akkor lehet lehetőséggé formálni, ha a szereplők együttműködése továbbra is hatékonyan fennmarad. Digitális innovációk területén az induló vállalkozások digitális technológiákkal való támogatásától a működő cégek folyamatos képzéséig, digitális gyártástechnológiákkal és termékmegjelenítésekkel történő ötvözésig tart a portfólió. Kulcsfeltétele a sikerességnek a képzési és oktatási intézményrendszerrel és piaci szereplőkkel való együttműködés, hazai és nemzetközi, vállalati együttműködésben megvalósított kutatás-fejlesztési projektekkel.

Digitális innováció területén történő magasabb szint elérésének feltétele egy olyan komplex kutató-fejlesztő és innovációs központ megépítése tud lenni, mely integrálni tudja mindezen kompetenciákat.

A globális és drasztikusan ható esetleges járványokra, a környezeti változásokra való felkészülésben is nagy jelentősége van a digitalizációnak. Egyrészt az egészségügyi és szociális rendszer átalakulása rendkívül gyorsan és hatékonyan tud online formával kiegészülni, másrészt munkahelyteremtési, gazdasági értéket létrehozó vállalkozásokat, fejlesztéseket képes generálni. Erre is előzetesen fel kell készülni, mint lehetőséget hozó globális trendre.

Kockázat
Szombathely demográfiai helyzete jelentősen nem tér el a régió többi vármegyeszékhelyétől, és a folyamatos idősödés mellett kiemelkedő kockázatot jelent az osztrák munkaerőpiac elszívó hatása. Mivel a város erős versenyben van a tehetséges munkaerő megnyeréséért és megtartásáért, szükséges tudatos lépések megvalósítása ezen a területen. Amennyiben ez elmarad, a város nem lesz képes fenntarthatóan és folyamatosan biztosítani a szükséges munkaerőt a gazdasági tevékenységekhez. Szükséges megfelelő tartalommal megtöltött közösségi tereket működtetni, a lakossági igényekre reflektálva tematikus és szabadidős programokat szervezni, és azokon a lakossági részvételt folyamatosan ösztönözni. Folyamatos igényként jelentkezik a rendezvények szervezése, a turizmus újragondolása, mert rendkívül erős versenyben kell a városnak megtalálnia a szerepét. A helyi kultúra megjelenítésére folyamatosan vannak erőfeszítések, igény is megmutatkozik a felmérések szerint, a járványhelyzet utáni újraindulások fokozott kommunikációt, promóciót igényelnek, akár digitális technológiák fokozott alkalmazásával. Ennek elmaradása esetén nem lesz elég érdeklődés, és lefelé menő spirál miatt az események leépülnek, a társadalmi elidegenedés fokozódik. A lakosság lakhatási körülményeit jelentős mértékben befolyásolta, és várhatóan még jobban fogja a lakáspiaci árrobbanás. Olyan rétegek is kiszorulnak az ingatlan-tulajdonosi körből – fiatal pályakezdők, alacsony jövedelműek stb. –, akiknek jelentős részét ez a probléma korábban nem érintette. Ezért a bérlakások kérdésében történő előrelépés, az önkormányzat aktív szerepvállalásával történő megoldások, a jelenlegi szűkös kínálat drasztikus bővítése nélkül nem képzelhető el a város megtartó képességének növelése, vagy akár megtartása sem. A demográfiai helyzettel összefüggésben a szociális szolgáltatók tevékenysége, mind önkormányzati, mind egyházi oldalról, meghatározó jelentőségű. Amennyiben a finanszírozásuk, folyamatos fejlesztésük, működésük erősítése nem valósul meg – ismételten különösen az osztrák határ elszívó hatása miatt – a város lakosságmegtartó képessége sérülni fog.

Lehetőség

Szombathely megtartó képességének kulcseleme, hogy megfelelően értse a lakosok igényeit, és ahhoz maximálisan tudjon alkalmazkodni. Ilyen igény a közösségi terek tartalommal megtöltése, illetve programok, események szervezése, és így a kínálat folyamatos bővítése, új elemekkel megtöltése.

A szociális ellátórendszer szereplőinek támogatása, az idősellátás fejlesztése, a szociális szolgáltatók támogatása lehetővé teszi az élhető város funkció betöltését.

A bérlakások kialakításának, folyamatos erősítésének, beruházások kezdeményezésének tevékenysége széleskörű és megalapozott igénnyel találkozik a város polgárainak széles köre részéről.

Szombathelyen komoly tradíciókkal bírnak a különböző civil szervezetek, és a lakosság széles rétegét képesek elérni. Bevonásuk, a velük való konzultáció a városvezetés bevált gyakorlata, és hozzáadott értékkel bír a lakosság felé.

A tevékenységek eredményeképpen a város megtartó erejének növekedése, és a nem kedvező demográfiai folyamatok lassítása, esetleg visszafordítása várható. Viszont folyamatosan szükséges az igények vizsgálata, azok beépítése az önkormányzat fejlesztéseibe.

Kockázat
Az első számú kérdés, mely valamennyi lakossági fórumon, platformon megjelenik, az a belterületi utak, útburkolatok, járdák és kerékpárutak kérdése. A legnagyobb kockázat, hogy a nagy ráfordítás-igényű beruházások csak lassú ütemben tudnak megvalósulni. Az északkeleti elkerülő út és a Szombathely-Kőszeg új gyorsforgalmi útvonal jelentik a város közlekedés-leterheltségének fontos kapcsolódó csillapítási elemeit, az Intermodális Csomóponttal és vasúti fejlesztésekkel kiegészítve. A fejlesztések elmaradása jelentősen gátolná a város fejlődésének potenciálját. A város zöldfelületeinek folyamatos fejlesztése kifejezett lakossági elvárás, mely összhangban van a végbemenő klimatikus változások okozta követelményekkel, illetve a megváltozott életkörülményekkel. Kockázat, hogy nem sikerül a parkosítások folyamatos fejlesztése, a várost átszelő patakok értékeinek kihasználása, illetve a belvárosi tömbbelső szükséges átalakításainak, zöldfelületi rendszerének modernizálása. A városi hőszigetek kezelésének kérdéskörében jelenleg is folyamatban vannak projektek, melyek közül a legjelentősebb az 1000 fa ültetése, valamint a Horizon2020-as forrásból megvalósuló természetalapú megoldások bevezetése (JustNature projekt – zöldfelület, zöldfal, magashágások, multifunkcionális városi erdő és környezetvédelmi témapark megvalósítása). További tervezett fejlesztések a városi hőtérkép elkészítése – környezeti hatásokat mérő szenzorok telepítésével – a célzott zöldítés beavatkozási pontjainak kijelöléséhez és ennek megfelelően a természetalapú megoldásoknak a magas hősziget-intenzitású területeken való koncentrálásához. Az épített környezet vonatkozásában óriási fejlesztések valósultak meg az elmúlt években. Folyamatosan újult meg a lakásállomány, és új lakóövezetek alakultak ki, rendkívül dinamikusan. Jelenleg is kihívás több esetben a közművekkel és utakkal történő megfelelő ellátás biztosítása – körforgalmak igénye, közüzemi kapacitások, szolgáltató létesítmények stb. Amennyiben nem sikerül ezt megfelelő ütemben lekövetni fizikai szolgáltató infrastruktúrával, az jelentős lakossági elégedetlenséghez vezethet. A város barnamezős területei között meghatározó az ún. Huszárlaktanya területe. Az 'A épületkomplexum' továbbra is műemléki védettség alatt áll, a 'B épületkomplexum' viszont már nem, így ez utóbbi terület megfejleszthető és/vagy értékesíthető. Kockázat, hogy továbbra sem sikerül a hasznosításra megfelelő megoldást találni, és tovább rombolja a városképet és kihasználatlan lehetőség marad. A közösségi közlekedésben jelentős előrelépést tudott realizálni a város, az új szolgáltató révén. Kockázat, hogy amennyiben központi finanszírozással valósulnak meg fejlesztések ezen a területen, akkor a város nem fog tudni ezekből profitálni.

Lehetőség

A városi közlekedési infrastruktúra fejlesztések előkészítettek, szakmailag átgondoltak. A megvalósítások révén mind lakossági elégedettségben, mind fenntartható városi működésben érzékelhető előrelépést lehet megvalósítani. A kulcselemek egyrészt az utak, útburkolatok felújítása, kerékpárutak kialakítása, másrészt pedig az elkerülő út, a kőszegi gyorsforgalmi út és az intermodális csomópont megépítése.

A város zöldterületeinek folyamatos fejlesztése, a városon átívelő patakok lehetőségeire alapozó beruházások hozzájárulnak a városi mikroklíma kedvezővé válásához. Ehhez a célhoz a belvárosi tömbbelső hőszigetelése tudatos menedzselése is jelentősen hozzá fog tudni járulni. Ezt erősíti a parkok, zöldfelületek továbbfejlesztése, az ott elérhető szolgáltatások – sétautak, játszóterek – bővítése.

Az új lakóövezetek környezetében, illetve a megkezdett fejlesztések vonatkozásában megkezdődött a széleskörű párbeszéd, így a közszolgáltatók fogják tudni követni a követelmény-változásokat.

A város által tulajdonolt Huszárlaktanya vonatkozásában új funkciót sikerül megfogalmazni, és így aktív, szerves elemévé válik a város életének.

Az új közösségi közlekedési szolgáltatóval folyamatos egyeztetések révén a lakossági igények a jövőben is be fognak tudni épülni a nyújtott szolgáltatásokba.

3 Stratégiai munkarész

3.1 Forgatókönyv elemzés

Ebben a fejezetben számba vettük azokat a kockázatokat és lehetőségeket, amelyekre a városnak és szűkebb térségének a következő években kiemelt figyelmet kell fordítania. A település képes lesz intézkedéseket hozni egyes kockázati tényezők mérséklésére, azonban a kockázatok túlnyomó többsége a településen messze túlmutató folyamatokból, valamint azok származtatott hatásaiból ered. A települések sikere, fejlődési pályája a következő években döntő mértékben függhet attól, hogy milyen gyorsan és milyen hatékonyan tudnak reagálni a folyamatosan változó külső körülményekre, így például az egészségügyi, avagy gazdasági válsághelyzetekre, a fokozódó elvándorlásra, a gazdasági konjunktúra ciklusokra vagy éppen visszaesésekre, egyes foglalkoztatók megszűnésére és az egyre szélsőséesebb időjárási helyzetekre.

A forgatókönyvelemzésben kétféle megközelítés alkalmazása elvart a helyzetfeltárásban bemutatott adottságokból, a dimenziókénti helyzetértékelés megállapításaiból, az azonosított kockázatokból, a jövőben várható külső folyamatokból és mindezek számszerűsíthető trendjeiből kiindulva:

- a standard forgatókönyvhöz kapcsolódó ún. kitettségi mátrixban azt kell megvizsgálni, hogy az egyes kockázatok milyen gyakorisággal következhetnek be, illetve mekkora az általuk kiváltott hatás becsült mértéke – feltételezve, hogy ezeket a települések korlátozottan tudják befolyásolni;
- az adaptív forgatókönyvet megalapozó ún. felkészültségi mátrixban azt kell bemutatni, hogy a település mennyire van felkészülve, illetve hogyan tud reagálni ezekre a negatív hatásokra.

16. táblázat A külső hatások és a vizsgálandó kockázati tényezők

Forgatókönyv-elemzési kockázati területek azonosítása dimenzióként	Vizsgálandó kockázati tényezők
Prosperáló város	
Térségi gazdasági és innovációs környezetet érintő kockázatok, mint például az autóipar helyzetének változása.	Ágazati együttműködések megléte – térségi hálózatosodás mértéke, beszállítói együttműködések megléte.
A humán erőforrás keresleti és kínálati feltételeinek megváltozásának kockázata, mint például a megfelelő szakemberek száma.	Megfelelően kvalifikált munkaerő jelenléte az egyes gazdasági ágakban, a helyben lévő munkaerő foglalkoztatottsági viszonyai ágazonként vizsgálva.
A gazdasági igényeken alapuló humán infrastruktúra helyzetében bekövetkező kockázati tényezők, mint például a piaci igényekhez alkalmazkodó szakember képzés.	A város közép és felső oktatási intézményei által nyújtott képzések, szakképzési feltételek, adottságok.

Helyi gazdasági beruházások megvalósulását befolyásoló kockázati tényezők, mint például az infrastruktúra hiánya.	A városban rendelkezésre álló barna és zöldmezős fejlesztési területek rendelkezésre állása, a gazdasági területek közművesítettsége, várható kihasználtsága.
Önkormányzat gazdálkodását befolyásoló kockázati tényezők, mint például válság okozta forráshiány.	Az önkormányzat település- és gazdaságfejlesztési pénzeszközeinek rendelkezésre állása, tőkebevonás lehetőségei.
Zöldülő város	
Az éghajlatváltozáshoz való helyi alkalmazkodóképességben rejlő kockázatok.	Energiatermelés összetétele, energiatárolási kapacitások, az éghajlatváltozás hatásaira való cselekvési terv, klímastratégia várható intézkedései.
Gazdasági szereplők környezetre gyakorolt hatásában rejlő kockázatok, különösen a város belterületén.	Környezetszennyező tevékenységek (levegő, talaj, víz, zajterhelés) környezeti terhelési értékei, környezetvédelmi intézkedések, programok, megelőzés lehetőségei.
Önkormányzati energiagazdálkodással szemben támasztott követelmények szigorodásának kockázata.	Önkormányzati energetikai fejlesztések, saját tulajdonú ingatlanok energiatanúsítványa, településüzemeltetés hatékonysága.
Nem megújuló energia magas települési részarányának kockázata.	Energiaközmű-hálózat fejlesztéseiből a megújuló energia aránya.
Városi zöldfelületek állapotában bekövetkező változások kockázata.	Zöldfelületi rendszer területe, rekreációs terek fejlesztései (játszótér, kültéri fitness-parkok stb.).
Digitális város	
Digitális technológia városi jelenléte.	A városban digitális szolgáltatást nyújtó vállalkozások száma, a városi digitális szolgáltatások elérhetősége
Megtartó város	
Demográfiai trendekben rejlő kockázatok.	Természetes szaporodás/fogyás, belföldi vándorlási különbség mutatói.
Kiszolgáló város	
A város helyi közlekedési lehetőségei, valamint a térségi-regionális közlekedési kapcsolatokban rejlő kockázatok.	Közúti, kötöttpályás, közösségi, kerékpáros és gyalogos infrastruktúra állapota, kihasználtsága, elérhetőség jellemzői.
A város ingatlanpiaci helyzetéből adódó kockázatok.	Az ingatlanárak piaci alakulása, szabad építési telkek száma.

3.1.1 Standard forgatókönyv

A kitettségi mátrix alapozza meg a standard forgatókönyvet, melyben a begyűrűző potenciális negatív, kiküszöbölendő hatásokat veszi figyelembe a város.

Az ún. Kitettségi Mátrix célja az azonosított kockázati és lehetőségbeni tényezők vizsgálata, mely tartalmazza számszerűsített módon a külső tényezők begyűrűzésének valószínűségét, és annak lehetséges hatását.

A kockázati besorolás 5-ös szintje a rendkívül magas kockázatot jelenti. A Kitettségi Mátrix kockázat szempontból megvizsgált elemei a 2. fejezet 2.5. Kockázatok és lehetőségek c. alfejezet alapján kerültek összeállításra.

17. táblázat Kitettségi mátrix

Potenciális negatív és pozitív hatás	Milyen a hatás kockázati besorolása? (5: nagyon kockázatos; 4: kockázatos; 3: közepesen kockázatos; 2: kicsit kockázatos; 1: elenyésző kockázatot jelent)	Milyen gyakoriságú a hatás? (5: napi, 4: évente többször, 3: többévente egyszer, 2: évtizedenként egyszer, 1: 20-30 évente egyszer)	Mekkora a várható hatás mértéke? (5: nagy területeket, sok szereplőt komolyan érintő kérdéskör; ... 1: elenyésző területre és kis hatással bíró hatások)
Prosperáló város			
Egyetemi fejlesztések elmaradnak kedvezőtlen központ döntések miatt	4	3	4
Autóipari beruházások üteme csökken globális átalakulás miatt	4	3	5
Új iparágak megtelepítése nem sikeres érdeklődés hiánya miatt	3	2	3
Új iparterületek közműellátottságát nem sikerül biztosítani elmaradt rendszer-beruházások miatt	3	3	3

Helyi ökoszisztéma szereplői között a rendszeres dialógus megmarad	3	3	3
Középvállalkozói réteg nem erősödik meg, mert nincsen beszállítói lehetőség	3	1	3
Kutatás-fejlesztési potenciált nem sikerül erősíteni, mivel nincsen igény helyi innovációs szolgáltatásra	4	2	4

Az FVS készítésének lezárultáig hivatalos megállapodás nem született az Európa Bizottság és a magyar kormány között az RRF (Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz) források hazai felhasználásáról (közel 6.000 milliárd Ft), mely szorosan kapcsolódik a hazai egyetemi ökoszisztéma fejlesztésekhez. Ez jelentős kockázat az egyetemekhez kapcsolódó beruházások és fejlesztések szempontjából, ami érinti a szombathelyi fejlesztési elképzeléseket is. Többek között a K+F+I bázis kiépülését és a digitalizációs fejlődést. Reményeink szerint 2023-ra ez a probléma megoldódik.

A terület másik kiemelkedő, külső kockázati területe a gyártáshoz kapcsolódik. Az autóiparban – a legtöbb globális ellátási láncsal rendelkező iparághoz hasonlóan - olyan alapanyag ellátásbéli nehézségek vannak jelenleg, melyek kihatnak a jövőbeli fejlesztési tervekre. Csak önmagában a chip-hiány 200 különböző beszállítói területi együttműködést érint. Ezt a bizonytalanságot tovább fokozzák a vállalatok munkaerőhiánnyal kapcsolatos nehézségei. Jelenleg a cégek 80%-a küzd azzal, hogy nem talál megfelelő mennyiségű és minőségű szakembert.

Potenciális negatív és pozitív hatás	Milyen a hatás kockázati besorolása? (5: nagyon kockázatos; 4: kockázatos; 3: közepesen kockázatos; 2: kicsit kockázatos; 1: elenyésző kockázatot jelent)	Milyen gyakoriságú a hatás? (5: napi, 4: évente többször, 3: többévente egyszer, 2: évtizedenként egyszer, 1: 20-30 évente egyszer)	Mekkora a várható hatás mértéke? (5: nagy területeket, sok szereplőt komolyan érintő kérdéskör; ... 1: elenyésző területre és kis hatással bíró hatások)
Zöldülő város			
Önkormányzat energetikai fejlesztései (távhőrendszer, szennyvíz és hulladék) elmaradnak forráshiány miatt	4	2	5
Alternatív zöld energetikai beruházások (hidrogén) nem valósulnak meg hosszú megtérülési idő miatt	3	1	3
Önkormányzati és városi lakásállomány energetikai korszerűsítése elmarad forráshiány miatt	3	1	3
Önkormányzati közlekedési eszközök zöld energiájú cseréje nem jön létre	3	1	3
Új zöld területek, parkok kialakítása nem valósul meg	3	1	3

Zöld felületek nem növekednek, zöld tetők, zöld falak, új növényzet telepítése révén technológia nehézségek miatt	3	3	3
Körkörös gazdaság megerősödik, globális trend jellege révén	3	3	3
Energiatudatossággal kapcsolatos kampányok, rendezvények nem jönnek létre	3	3	3
Felmelegedés (városi klíma változása)	5	4	4

A zöldenergiára való átállást és az ezzel kapcsolatos tervezést jelentősen megnehezíti a szabályozó rendszer nehezen kiszámítható változása. A nemzetközi energiahordozókkal kapcsolatos költségtényezők – beszerzési árak, szállítási költségek – előrejelezhetősége és tervezhetősége nehézségekbe ütközik. Az olaj ára 65%-kal növekedett egy év alatt. Ugyanakkor a nemzetközi és hazai támogatások rendszere is nagyban befolyásolja a reálisan elérhető célokat – csak Németország 1 milliárd eurót költ zöld hidrogén előállításának támogatására, és dedikált európai források segítik az ezirányú átállást, míg az Európai Unió legújabb programjában 8 milliárd eurót különítettek el hidrogénnel kapcsolatos beruházások támogatására – Ipcei Hydrogen. Ezenkívül sem a közszféra, sem a gazdasági szereplők, sem a lakosság nem lesz képes maradéktalanul felkészülni a globális klímaváltozás negatív következményeire, ami nemcsak a települések élıhetőségét befolyásolhatja kedvezőtlenül (pl. időjárás szélőségek), hanem pénzügyi és egészségügyi szinten is mérhető károkat okozhatnak.

Potenciális negatív és pozitív hatás	Milyen a hatás kockázati besorolása? (5: nagyon kockázatos; 4: kockázatos; 3: közepesen kockázatos; 2: kicsit kockázatos; 1: elenyésző kockázatot jelent)	Milyen gyakoriságú a hatás? (5: napi, 4: évente többször, 3: többévente egyszer, 2: évtizedenként egyszer, 1: 20-30 évente egyszer)	Mekkora a várható hatás mértéke? (5: nagy területeket, sok szereplőt komolyan érintő kérdéskör; ... 1: elenyésző területre és kis hatással bíró hatások)
Digitális város			
Önkormányzati cégek digitális érettségének fejlesztése elmarad forráshiány miatt	3	3	3
Lakosság digitális készség-fejlesztésben elveszti versenyelőnyét mert más városok gyorsabban fejlesztenek	2	2	3
Képzési és digitalizációs szolgáltatási infrastruktúra sikeresen illeszkedik a digitális átalakulás igényéhez	4	3	4
Önkormányzati digitális adatvagyon és eszközök révén új szolgáltatások jönnek létre nemzetközi jó gyakorlatok alapján	3	2	3
Digitalizációt támogató új szolgáltató centrum nem kerül megépítésre forráshiány miatt	3	2	3
Szombathelyen aktív nagyvállalatok innovatívan fejlesztenek további digitális átalakulás érdekében	4	3	5

A szombathelyi digitális városfejlesztések jelentős mértékben alapoznak strukturális alap forrásokra. Ezen a területen nagy a hazai verseny és Szombathely térségi közelségében lévő nagyvárosok (Veszprém, Győr, Zalaegerszeg) sikerebb forrás abszorpciója esetén a szombathelyi digitalizációval kapcsolatos tervekhez nehezebben lehet forrásokat mobilizálni. A térségi nagyvárosok 10 milliárdos nagyságrendű digitális ökoszisztéma és zóna típusú fejlesztési programokkal rendelkeznek.

Potenciális negatív és pozitív hatás	Milyen a hatás kockázati besorolása? (5: nagyon kockázatos; 4: kockázatos; 3: közepesen kockázatos; 2: kicsit kockázatos; 1: elenyésző kockázatot jelent)	Milyen gyakoriságú a hatás? (5: napi, 4: évente többször, 3: többévente egyszer, 2: évtizedenként egyszer, 1: 20-30 évente egyszer)	Mekkora a várható hatás mértéke? (5: nagy területeket, sok szereplőt komolyan érintő kérdéskör; ... 1: elenyésző területre és kis hatással bíró hatások)
Megtartó város			
Lakónépesség előregedése és számának csökkenése folytatódik	5	3	5
Bérlakások területén nem sikerül előbbre lépni	3	2	3
Szociális szolgáltatások minősége csökken	5	5	4
Civil szervezetekkel való együttműködés meggyengül	3	3	3

A város szociális ellátórendszere jelenleg is maximális kapacitáskihasználtság mellett működik, aminek következtében nem bírja a növekvő terhelést. Jelenleg minden ötödik városlakó 65 év feletti potenciálisan ellátásra szoruló személy, de ez a tendencia romlani látszik. 2030-ra minden negyedik és 2045-re minden harmadik ember 65 év feletti lesz várhatóan, ami azt jelenti, hogy a következő évtizedekben drasztikusan nő az eltartottak száma, és ennek a menedzselése nem kivitelezhető a jelenleg rendelkezésre álló infrastruktúrával és emberi erőforrással.

Potenciális negatív és pozitív hatás	Milyen a hatás kockázati besorolása? (5: nagyon kockázatos; 4: kockázatos; 3: közepesen kockázatos; 2: kicsit kockázatos; 1: elenyésző kockázatot jelent)	Milyen gyakoriságú a hatás? (5: napi, 4: évente többször, 3: többévente egyszer, 2: évtizedenként egyszer, 1: 20-30 évente egyszer)	Mekkora a várható hatás mértéke? (5: nagy területeket, sok szereplőt komolyan érintő kérdéskör; ... 1: elenyésző területre és kis hatással bíró hatások)
Kiszolgáló város			
Közút, útburkolatok, kerékpárutak fejlesztése elmarad forráshiány miatt	5	4	5
A környezetbarát közlekedésmódokra építő és tehermentesítő megoldások lassan valósulnak meg	3	3	3
Lakóingatlanok közművekkel való ellátottsága elmarad az igényektől	5	5	2

A városban az útburkolatok állagromlása folyamatos, és meghaladja a mobilizálható fejlesztési forrásokat. A belterületi kiszolgáló és lakóutak negyede burkolatlan, a városban tíz év alatt az 1.000 főre jutó autók száma, több mint 30 %-kal nőtt. Hiányosság továbbá, hogy a város nyugati szélén nincsen valós elkerülő út, illetve Szombathely legtöbb főútvánján munkanapokon állandó a torlódás. A fenntartható fejlesztés kulcseleme, hogy a tehermentesítő utak, közlekedési módok növekvő arányúvá válnak. Ez feltételez jelentős forrásigényű fejlesztéseket, melyhez támogatásra van szüksége a városnak.

3.1.2 Adaptív forgatókönyv

Az ún. kitettségi mátrixok összefoglalták azokat a külső hatásokat, melyek befolyásolják a működési környezetet, illetve az abból fakadó változásokat. Így alakult ki a standard forgatókönyvet megalapozó kitettségi mátrix. A következő lépésben a magas kockázati kategóriában található (kockázati hatás 4-es és 5-ös szintű) elemekre való felkészültség szintjének vizsgálata történik meg. Ez a folyamat vezet a szükséges adaptációs fókuszterületek meghatározásához, mely az ún. adaptív forgatókönyv alapját jelenti, a rugalmas alkalmazkodóképesség elérését célozva.

18. táblázat Városi felkészültségi mátrix

A magas kockázatú (4-es, 5-ös) potenciális negatív hatások	Milyen a város abszorpciós képessége? (5: ellent tud állni, teljesen ki tudja védeni a hatásokat; ...1: egyáltalán nem tud ellenállni, és minimálisan sem tudja kivédeni a hatásokat)	Milyen a város adaptációs képessége? (5: rugalmasan reagáló, kiépített rendszerek várják felkészülten a hatást...1: egyáltalán nincs abszorpciós képessége a városnak)	Milyen a város transzformációs képessége? (5: komplett rendszerek kerültek már kiépítésre a hatások kezelésre.... 1: teljes folyamat- és eszközcsere szükséges a helyzet kezeléséhez)
Prosperáló város			
Egyetemi fejlesztések elmaradnak kedvezőtlen központ döntések miatt	2	2	2
Autóipari beruházások üteme csökken globális átalakulás miatt	2	2	2
Kutatás-fejlesztési potenciált nem sikerül erősíteni, mivel nincsen igény helyi innovációs szolgáltatásra	3	3	3

A kiemelkedő kockázatok kezelésére a prosperáló város esetében a város igyekszik a helyi vállalkozásokat támogatni, lehetőségeihez mérten az innovációt elősegíteni.

A magas kockázatú (4-es, 5-ös) potenciális negatív hatások	Milyen a város abszorpciós képessége? (5: ellent tud állni, teljesen ki tudja védeni a hatásokat; ...1: egyáltalán nem tud ellenállni, és minimálisan sem tudja kivédeni a hatásokat)	Milyen a város adaptációs képessége? (5: rugalmasan reagáló, kiépített rendszerek várják felkészülten a hatást...1: egyáltalán nincs abszorpciós képessége a városnak)	Milyen a város transzformációs képessége? (5: komplett rendszerek kerültek már kiépítésre a hatások kezelésére.... 1: teljes folyamat- és eszközcsere szükséges a helyzet kezeléséhez)
Zöldülő város			
Önkormányzat energetikai fejlesztései (távhőrendszer, szennyvíz és hulladék) elmaradnak forráshiány miatt	3	3	3
Felmelegedés (városi klíma változása)	2	2	2

Fontos cél a környezetbarát, megújuló energián alapuló város kialakítása, ezt megalapozó fejlesztések előtérbe helyezése.

A magas kockázatú (4-es, 5-ös) potenciális negatív hatások	Milyen a város abszorpciós képessége? (5: ellent tud állni, teljesen ki tudja védeni a hatásokat; ...1: egyáltalán nem tud ellenállni, és minimálisan sem tudja kivédeni a hatásokat)	Milyen a város adaptációs képessége? (5: rugalmasan reagáló, kiépített rendszerek várják felkészülten a hatást...1: egyáltalán nincs abszorpciós képessége a városnak)	Milyen a város transzformációs képessége? (5: komplett rendszerek kerültek már kiépítésre a hatások kezelésére.... 1: teljes folyamat- és eszközcsere szükséges a helyzet kezeléséhez)
Digitális város			
Képzési és digitalizációs szolgáltatási infrastruktúra sikeresen illeszkedik a digitális átalakulás igényéhez	4	3	4

Szombathelyen aktív nagyvállalatok nem fejlesztenek innovatívan további digitális átalakulás érdekében	3	2	2
---	----------	----------	----------

A város a befektetőkért folyó versenyben akkor tud gazdaságilag vonzóbbá válni, ha rendelkezésre áll a szükséges képzettséggel és készségekkel rendelkező munkaerő. Ennek érdekében a közép és felsőfokú szakképzés fejlesztésére helyezi a hangsúlyt.

A magas kockázatú (4-es, 5-ös) potenciális negatív hatások	Milyen a város abszorpciós képessége? (5: ellent tud állni, teljesen ki tudja védeni a hatásokat; ...1: egyáltalán nem tud ellenállni, és minimálisan sem tudja kivédeni a hatásokat)	Milyen a város adaptációs képessége? (5: rugalmasan reagáló, kiépített rendszerek várják felkészülten a hatást...1: egyáltalán nincs abszorpciós képessége a városnak)	Milyen a város transzformációs képessége? (5: komplett rendszerek kerültek már kiépítésre a hatások kezelésére.... 1: teljes folyamat- és eszközcsere szükséges a helyzet kezeléséhez)
Megtartó város			
Lakónépesség előregedése és számának csökkenése folytatódik	2	3	3
Szociális szolgáltatások minősége csökken	2	2	2

Alapvető cél megtartó városként a szociális, egészségügyi és gyermekjóléti ellátórendszer támogatása, lakhatási és idősellátási szolgáltatás javítása, fejlesztése. A város fontos célja, hogy az előregedés megálljon, melyhez az országos intézkedések mellett helyben a szociális szolgáltatások minőségének fejlesztése is elengedhetetlen.

A magas kockázatú (4-es, 5-ös) potenciális negatív hatások	Milyen a város abszorpciós képessége? (5: ellent tud állni, teljesen ki tudja védeni a hatásokat; ...1: egyáltalán nem tud ellenállni, és minimálisan sem tudja kivédeni a hatásokat)	Milyen a város adaptációs képessége? (5: rugalmasan reagáló, kiépített rendszerek várják felkészülten a hatást...1: egyáltalán nincs abszorpciós képessége a városnak)	Milyen a város transzformációs képessége? (5: komplett rendszerek kerültek már kiépítésre a hatások kezelésére.... 1: teljes folyamat- és eszközcsere szükséges a helyzet kezeléséhez)
Kiszolgáló város			
Közút, útburkolatok, kerékpárutak fejlesztése elmarad forráshiány miatt	1	2	2
Lakóingatlanok közművekkel való ellátottsága elmarad az igényektől	3	3	2

Kiszolgáló városként kiemelt cél a közlekedési, közösségi célú infrastruktúra fejlesztése és megújítása a lehető legnagyobb mértékben a következő évek során is, mivel a város lakosságának is ez a legfontosabb igénye.

Összességében megállapítható, hogy a város reziliencia képessége, válságállósága erősen korlátozott. A nemzetközi folyamatok kedvezőtlené válása esetén szűkös az önkormányzati mozgástér, akárcsak az olyan globális folyamatok esetében, mint az előrecedés vagy a klímaváltozás hatása. Az aktívan bevethető kockázat-kezelési megoldásoknál pedig rendkívüli szereppel bírnak azok a fejlesztési források, melyeknek az abszorpciója eseti jellegű. A biztonságos fejlesztési program-megvalósítás érdekében hangsúlyosan kell a városnak minőségi megvalósítással élni a pályázati előkészítések és menedzselés területén. A helyi szereplőkre való fokozott építés, a partnerség elvének folytatása jelentős kockázati hatás mérséklő tevékenység, mivel így számos területen lehet alternatív megoldásokat, helyi kompetenciákat beépíteni, azokra alapozni. A város a befektetőkért folyó versenyben akkor tud gazdaságilag vonzóbbá válni, ha rendelkezésre áll a szükséges képzettséggel és készségekkel rendelkező munkaerő, fel tud kínálni komplex üzleti infrastruktúrát, szolgáltatásokat. A környezeti fenntarthatóság alapelveinek megfelelően egyéni és települési szinten is mindent meg kell tenni a globális klímaváltozás ütemének mérséklésére: előnyben kell részesíteni a klímasemleges megoldásokat, a megújuló energiaforrások alkalmazását. A kedvezőtlen demográfiai folyamatok megállításában törekedni kell.

3.2 Jövőkép

Szombathely jövőképe jelen dokumentum keretében a meglévő, hatályos Településfejlesztési Koncepcióra és Integrált Városfejlesztési Stratégiára alapozva, az aktuális elképzeléseket beépítve, került kidolgozásra, figyelembe véve a város fejlesztési dokumentumaiban kijelölt és a jelen dokumentum forgatókönyv elemzéseiben feltárt fejlődési irányokat is.

A 2000 éves múltra visszatekintő Szombathely és térsége virágzó kulturális, gazdasági és ipari központ, Szent Márton szellemi örökségére épülő vonzó és befogadó város, amely Magyarország nyugati kapujában Európa dinamikusan fejlődő Alpok körüli térségének szerves része. Ezt a jövőképet fogalmazzák meg a korábban elkészített, felülvizsgált és jóváhagyott településfejlesztési koncepciók.

A jövőképhez illeszkedő, a fejlesztési dokumentum szellemiségével összhangban megfogalmazható stratégiai cél – gazdaság- és közlekedésfejlesztés fókuszú komplex városfejlesztés Szombathely növekvő népességének és gazdaságának kiszolgálása, valamint fenntartható fejlődésének biztosítása céljából.

A megfogalmazott stratégiai cél reflektál a környezeti kihívásokra, és megfelelő beavatkozási eszköztár alkalmazásával képes arra, hogy fenntartható, vonzó, proaktív módon tudjon víziót adni a helyi társadalmi, gazdasági közösség számára.

Prosperáló városként Szombathely alkalmazkodni képes a globális értékláncbeli és digitalizációs transzformációkhoz, kiegyensúlyozott foglalkoztatási szerkezet révén, megvalósítva a folyamatosan erősödő hozzáadottérték-termelő képességet.

Mint zöldülő város, a környezetbarát energetikai megoldások melletti elköteleződéssel, a közszolgáltatásokba történő integrációjával, és a klímaváltozás okozta hatások mérséklését szolgáló zöld felületek növelésével tudja vonzerejét növelni.

Digitális városként a digitális érettség folyamatos növelésével, a lakosság digitális íráskészségének tovább-erősítésével, valamint a vállalkozások ezirányú erőfeszítéseinek holisztikus támogatásával és komplex szolgáltatás-portfólióval fog tudni tartós versenyelőnyre szert tenni.

Megtartó városként a szociális szolgáltatások folyamatos fejlesztése, a lakhatás támogatása, a közösségi terek vonzó tartalommal megtöltése a hangsúlyos.

Szombathely, mint kiszolgáló város, a lakóövezete ellátottságát támogatja, a város zöldterületeit folyamatosan növeli, a közlekedési infrastruktúráját karbantartja és fejleszti. Így élhető, kompakt, fejlődő város lehet, amely magas színvonalú nagyvárosi települési környezetet biztosít az itt élők és a letelepedni vágyók részére.

A fejlesztési program megvalósítás érdekében hangsúlyosan kell törekednie a városnak a szakszerűen kiválasztott, minőségi projektmegvalósításra. A város reziliencia képessége, válságállósága erősen korlátozott. Ezért a kockázatkezelési megoldásoknál rendkívüli szereppel bírnak a jól felhasznált külső (uniós és állami) fejlesztési források.

3.3 A stratégia célrendszere

19. táblázat FVS stratégiai célmátrix

1. Stratégiai cél	2. Stratégiai cél	3. Stratégiai cél	4. Stratégiai cél
A versenyképesség fokozása az ökoszisztéma komplex fejlesztése által	Környezetbarát, megújuló energián alapuló város kialakítása	Fenntartható közlekedés	Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése
Kapcsolódó részcélok			
<i>Kutatás-fejlesztési ökoszisztéma fejlesztése, vállalati gyártási rendszerek automatizálási, digitalizációs átalakulásának támogatása</i>	<i>Épített környezet megújuló energetikai célú fejlesztése, körkörös gazdaság promóciója</i>	<i>Közlekedési, közösségi célú infrastruktúra fejlesztése és megújítása</i>	<i>A szociális, egészségügyi és gyermekjóléti ellátórendszer támogatása, lakhatási és idősellátási szolgáltatás javítása, fejlesztése</i>
<i>A helyi vállalkozások versenyképességének erősítése</i>	<i>Közszolgáltatások megújuló energiára való átállásának ösztönzése, okos technológiákkal kiegészítve</i>	<i>A helyi közösségi közlekedési infrastruktúra környezetbarát megoldásokkal történő fejlesztése</i>	<i>Közösségi terek kínálatának bővítése, civil és önkormányzati szervezetek erősítése, közösségfejlesztés</i>
<i>Iparterületek és barnamezős területek infrastruktúrájának továbbfejlesztése</i>	<i>Parkok, zöld területek megújítása és innovatív megoldások fejlesztése, bővítése</i>	<i>Multimodális közlekedési megoldások és parkolási rendszerek fejlesztése</i>	<i>Aktív szabadidő eltöltés, sport és rekreáció, kulturális programok támogatása</i>

prosperáló város	zöldülő város	digitális város	megtartó város	kiszolgáló város
------------------	---------------	-----------------	----------------	------------------

Négy stratégiai cél alkotja a jövőkép elérését célzó célmátrixot, melyek az öt dimenzióhoz illeszkednek. A digitális város szempontja megjelenik kifejezetten hangsúlyosan a versenyképesség fejlesztését célzó stratégiai célban, de valamennyi területen megtalálható és szervesen beépül.

Az 1. stratégiai cél „A versenyképesség fokozása az ökoszisztéma komplex fejlesztése által” címet viseli. Fókusza a fenntartható, értéknövelő munkahelymegőrzés és munkahelyteremtés. Hangsúlyosan szerepet kap a kutatás-fejlesztési potenciál növelése, a gyártási transzformációk támogatása, kiszolgáló létesítmények létrehozása. A helyi középvállalkozói szektor megerősítése mellett a zöld és barnamezős iparterületek infrastruktúrájának fejlesztése jelenik meg. Szorosan kapcsolódik a prosperáló város és digitális város dimenziókhoz.

A 2. stratégiai cél a „Környezetbarát, megújuló energián alapuló város kialakítása” címet viseli. Három komponensből, részcélből épül fel, melyek közül az első két részterületre tagolódik az épített környezet megújuló energia célú fejlesztésére, valamint a városban immár hagyománnyal rendelkező körkörös gazdaság ösztönzésére. A stratégiai cél megvalósítása érdekében a közszolgáltatásokkal kapcsolatos zöld energiára való átállás bír nagy jelentőséggel – távhő, szennyvíz- és hulladékkezelés területein többek között. Az okos mérőórák, egyéb smart megoldások fontos elemét fogják adni a célok elérését szolgáló tevékenységeknek. Végül a záró rész cél parkok, zöldterületek kialakítása, és olyan innovatív környezetbarát energetikai megoldásokba történő beruházás, mint a hidrogén vagy a zöldtetők és zöldfalak. A célkitűzés a zöldülő város, digitális város és kiszolgáló város dimenziókhoz is kapcsolódik.

A 3. stratégiai cél a „Fenntartható közlekedés”. Első eleme a közlekedési infrastruktúra fejlesztése, valamint a meglévő infrastruktúra megújítása. Hangsúlyos, fontos eleme a fejlesztési program egészének, mely jelentős lakossági igénnyel is találkozik. A közlekedési infrastruktúra fejlesztése vonatkozik mind az önkormányzat által birtokolt közlekedési eszközök megújítására, mind pedig a vele szolgáltatói kapcsolatban álló szereplők esetére. Végül a záró eleme a 3. stratégiai célnak kettős, a multimodális közlekedés elősegítése, valamint a parkolási megoldások és rendszerek fejlesztése. A stratégiai cél négy dimenzióhoz is szorosan kapcsolódik, melyek a zöldülő, digitális, megtartó és kiszolgáló karakterek.

A 4. stratégiai cél a „Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése”. Szerves részét képezi a lakhatással, szociális, egészségügyi és gyermekjóléti ellátórendszerrel kapcsolatos részcélok, melyek a fokozódó igény miatt kaptak hangsúlyt.

A közösségi terek minőségi tartalommal megtöltése mellett a lakossági részvétel erősítése, a civil és önkormányzati szervezetek közösség-formáló szerepének fejlesztése jelentős eleme a cél teljesülésének. Végezetül a sport, rekreáció, kulturális és szabadidős programok szintén a helyi közösség megerősítését szolgálják. A megtartó és digitális dimenziókhoz kapcsolódik a rész cél.

20. táblázat FVS területi célmátrix - várostérségi összefüggések

1. Stratégiai cél	2. Stratégiai cél	3. Stratégiai cél	4. Stratégiai cél
A versenyképesség fokozása az ökoszisztéma komplex fejlesztése által	Környezetbarát, megújuló energián alapuló város kialakítása	Fenntartható közlekedés	Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése
Kapcsolódó részcélok			
<i>Kutatás-fejlesztési ökoszisztéma fejlesztése, vállalati gyártási rendszerek automatizálási, digitalizációs átalakulásának támogatása</i>	<i>Épített környezet megújuló energetikai célú fejlesztése, körkörös gazdaság promóciója</i>	<i>Közlekedési, közösségi célú infrastruktúra fejlesztése és megújítása</i>	<i>A szociális, egészségügyi és gyermekjóléti ellátórendszer támogatása, lakhatási és idősellátási szolgáltatás javítása, fejlesztése</i>
<i>A helyi vállalkozások versenyképességének erősítése</i>	<i>Közszolgáltatások megújuló energiára való átállásának ösztönzése, okos technológiákkal</i>	<i>A helyi közösségi közlekedési infrastruktúra környezetbarát megoldásokkal történő fejlesztése</i>	<i>Közösségi terek kínálatának bővítése, civil és önkormányzati szervezetek erősítése, közösségfejlesztés</i>
<i>Iparterületek és barnamezős területek infrastruktúrájának továbbfejlesztése</i>	<i>Parkok, zöld területek megújítása és innovatív megoldások fejlesztése, bővítése</i>	<i>Multimodális közlekedési megoldások és parkolási rendszerek fejlesztése</i>	<i>Aktív szabadidő eltöltés, sport és rekreáció, kulturális programok támogatása</i>
Várostérségi leképeződés			
Szombathely funkcionális várostérség			

Szombathely fejlesztési stratégiája nem értelmezhető a közvetlen környezetével való ráhatások és együttműködések nélkül. A szoros szimbiózis miatt mind a lehetőségek, mind pedig a stratégiai célok szorosan kapcsolódnak az agglomeráció adottságaihoz.

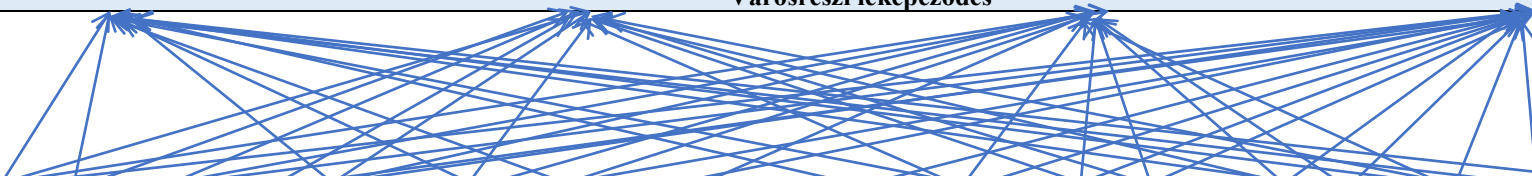
Az 1. stratégiai cél esetében az ipari parkkal kapcsolatos közműszolgáltatási és egyéb fejlesztések közvetlenül hatnak Söpte lehetőségeire is. A kutatás-fejlesztési ökoszisztéma fejlesztése pozitívan érinti a közvetlen települések vonzerejét is – Gencsapáti, Vép, Sé egyaránt profitálni tud belőle.

A 2. stratégiai cél, mely zöld energiára alapozó stratégiát fogalmaz meg, nagymértékben tud hozzájárulni az életminőség javulásához, miközben egyedi karaktert is biztosít a megújuló energia területén. Így a Szombathelyen dolgozó, tanuló agglomerációs településekről érkező lakosok is érezhetik ennek a pozitív hatását.

A fenntartható közlekedéssel kapcsolatos 3. stratégiai cél szintén számos települést érint az agglomerációban, közvetlen módon. A közlekedési infrastruktúra fejlesztése az északi elkerülő út és a Kőszeg-Szombathely gyorsforgalmi út révén az ingázási feltételeket befolyásolja drasztikusan. Így a várostól Északra és Nyugatra elterülő települések mellett a teljes agglomeráció érezni fogja a fejlesztések jótékony hatását. Csökken a zaj- és forgalomterhelés Lukácsháza, Gyöngyösfalu irányában, miközben akár a keleti és déli irányból Ausztria felé tartók elérési ideje lecsökken.

A 4. stratégiai cél a közösségi karakter erősítése az agglomeráció tagjai számára is élményalapú programokat jelentenek, növelve településeik lakosság-megtartó képességét. Illetve egyúttal kapcsolódási pontokat képviselnek, ahol potenciálisan saját eseményeikkel is tudnak részt venni. Végül fontos eleme az egészségügyi és szociális ellátórendszerhez kapcsolódó fejlesztések, melyek a lakosság széles körének tudnak minőségi változást hozni.

21. táblázat FVS területi célmátrix– városrészi összefüggések

1. Stratégiai cél	2. Stratégiai cél	3. Stratégiai cél	4. Stratégiai cél															
A versenyképesség fokozása az ökoszisztéma komplex fejlesztése által	Környezetbarát, megújuló energián alapuló város kialakítása	Fenntartható közlekedés	Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése															
Kapcsolódó részcélok																		
Kutatás-fejlesztési ökoszisztéma fejlesztése, vállalati gyártási rendszerek automatizálási, digitalizációs átalakulásának támogatása	Épített környezet megújuló energetikai célú fejlesztése, körkörös gazdaság promóciója	Közlekedési, közösségi célú infrastruktúra fejlesztése és megújítása	A szociális, egészségügyi és gyermekjóléti ellátórendszer támogatása, lakhatási és idősellátási szolgáltatás javítása, fejlesztése															
A helyi vállalkozások versenyképességének erősítése	Közzolgáltatások megújuló energiára való átállásának ösztönzése, okos technológiákkal kiegészítve	A helyi közösségi közlekedési infrastruktúra környezetbarát megoldásokkal történő fejlesztése	Közösségi terek kínálatának bővítése, civil és önkormányzati szervezetek erősítése, közösségfejlesztés															
Iparterületek és barnamezős területek infrastruktúrájának továbbfejlesztése	Parkok, zöld területek megújítása és innovatív megoldások fejlesztése, bővítése	Multimodális közlekedési megoldások és parkolási rendszerek fejlesztése	Aktív szabadidő eltöltés, sport és rekreáció, kulturális programok támogatása															
Városrészi leképeződés																		
																		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19

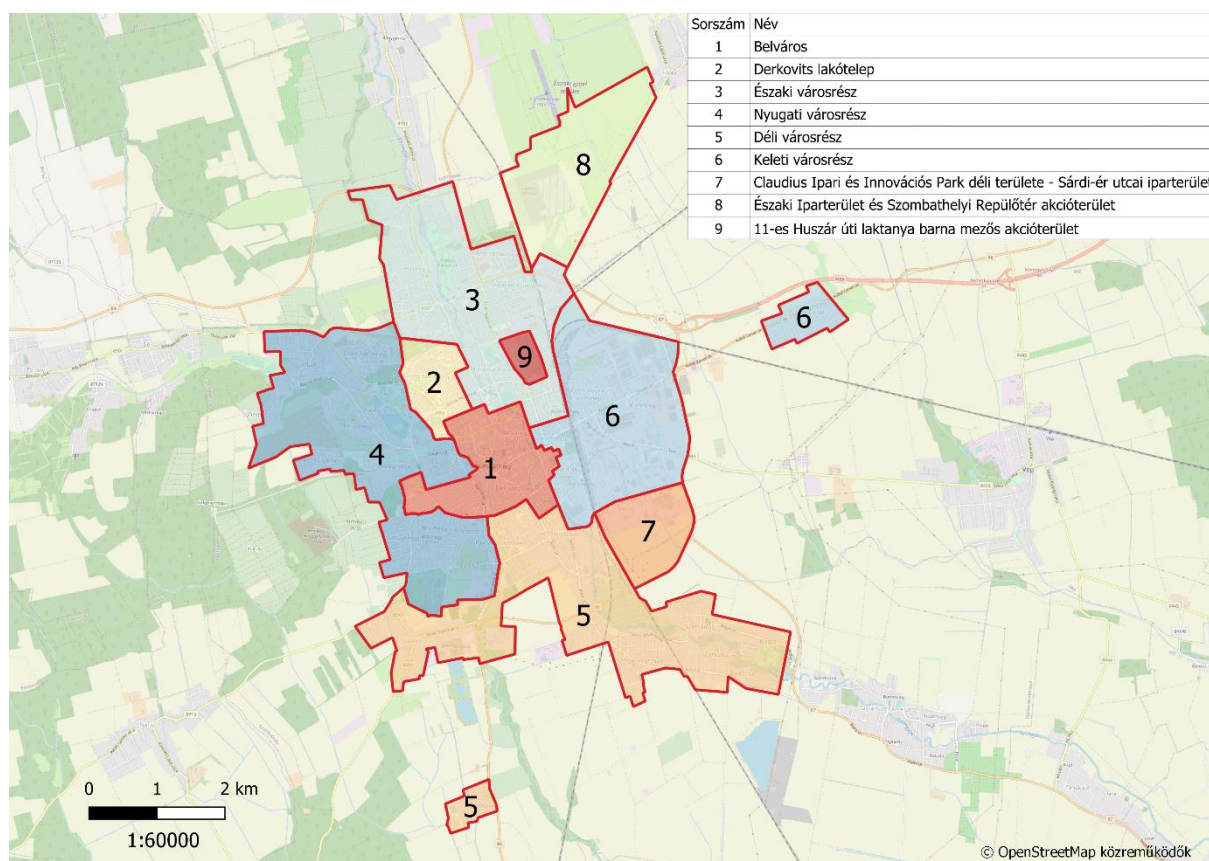
Szombathelyen 6 városrész került kialakításra. Ezek a következők:

1. Belváros
2. Derkovits lakótelep
3. Északi városrész
4. Nyugati városrész
5. Déli városrész
6. Keleti városrész

Megjelenik továbbá három olyan területi egység, melyek stratégiailag meghatározó jelentőségűek:

7. Claudius Ipari és Innovációs Park déli területe - Sárdi-ér utcai iparterület
8. Északi Iparterület és Szombathelyi Repülőtér
9. 11-es Huszár úti laktanya

ábra 19 Szombathely akcióterületei

Az FVS nem tér ki városrész szintű célmeghatározásra, azok Szombathely szintjén értelmezettek. A 4 stratégiai cél minden egyes városrész esetében tartalmaz releváns komponenseket, és vannak valamennyi városrészt általánosan érintők, illetve egy-egy városrész esetében hangsúlyosabban megjelenő elemek.

A stratégiai célok, részcélok, illetve az egyes városrészek közötti kapcsolatok pontosítása az alábbiakban található.

Belváros esetében

1. stratégiai célon belül a helyi vállalkozások versenyképességének erősítése a releváns. A 2. stratégiai cél mindhárom rész célja illeszkedik, azaz épített környezet megújuló energetikai célú fejlesztése, körkörös gazdaság promóciója, a közszolgáltatások megújuló energiára való átállásának ösztönzése, okos technológiákkal kiegészítve, valamint a parkok, zöld területek és innovatív megoldások fejlesztése, bővítése. A 3. stratégiai célon belül a közlekedési infrastruktúra fejlesztése és megújítása, a helyi közösségi közlekedési infrastruktúra környezetbarát megoldásokkal történő fejlesztése és a multimodális közlekedési megoldások és parkolási rendszerek fejlesztése. A 4. stratégiai cél vonatkozásában a szociális ellátórendszer támogatása, lakhatási és idősellátási szolgáltatás javítása, a közösségi terek kínálatának bővítése, civil és önkormányzati szervezetek erősítése és az aktív szabadidő eltöltés, sport és rekreáció, kulturális programok támogatása is.

Derkovits, Északi, Nyugati, Déli és Keleti városrészek városrész esetében

1. stratégiai célon belül a helyi vállalkozások versenyképességének erősítése a releváns. 2. stratégiai célok közül az épített környezet megújuló energetikai célú fejlesztése, körkörös gazdaság promóciója, a közszolgáltatások megújuló energiára való átállásának ösztönzése, okos technológiákkal kiegészítve, valamint a parkok, zöld területek és innovatív megoldások fejlesztése, bővítése. A 3. stratégiai célon belül a közlekedési infrastruktúra fejlesztése és megújítása, a helyi közösségi közlekedési infrastruktúra környezetbarát megoldásokkal történő fejlesztése. A 4. stratégiai cél vonatkozásában a szociális ellátórendszer támogatása, lakhatási és idősellátási szolgáltatás javítása, a közösségi terek kínálatának bővítése, civil és önkormányzati szervezetek erősítése és az aktív szabadidő eltöltés, sport és rekreáció, kulturális programok támogatása is.

Claudius Ipari és Innovációs Park déli területe - Sárdi-ér utcai iparterület, Északi Iparterület és Szombathelyi Repülőtér és 11-es Huszár úti laktanya esetében

1. stratégiai célon belül Kutatás-fejlesztési ökoszisztéma fejlesztése, vállalati gyártási rendszerek automatizálási, digitalizációs átalakulásának támogatása, a helyi vállalkozások versenyképességének erősítése és az iparterületek és barnamezős területek infrastruktúrájának továbbfejlesztése a releváns. A 2. stratégiai cél mindhárom rész célja illeszkedik, azaz épített környezet megújuló energetikai célú fejlesztése, körkörös gazdaság promóciója, a közszolgáltatások megújuló energiára való átállásának ösztönzése, okos technológiákkal kiegészítve. A 3. stratégiai célon belül a közlekedési infrastruktúra fejlesztése és megújítása, a helyi közösségi közlekedési infrastruktúra környezetbarát megoldásokkal történő fejlesztése és a multimodális közlekedési megoldások és parkolási rendszerek fejlesztése. Természetesen a kapcsolódó lakóterületek vonatkozásában valamennyi szociális, közösségi célú, és környezetbarát környezet kialakítását célzó rész célok is illeszkednek.

3.4 A reziliens város a stratégiai célrendszerben

Szombathely válságállóságának, rezilienciájának jellemzője, hogy milyen mértékben tud ellenállni a válságnak és visszatérni a válság előtti állapothoz (ez az ún. abszorpciós képesség), hogyan tudja a rugalmas reagálás rendszerét kialakítani (adaptációs képesség), illetve hogyan valósít meg rendszerszintű átalakítást (transzformációs képesség), hatékonyságnövelési céllal, a válság utáni új helyzetre reagálva.

Az útmutatóban megfogalmazott elvárások szerint a felkészültségi mátrix 1-es és 2-es értékekkel bíró elemeire vonatkozóan készül abszorpciós, adaptációs és transzformációs intézkedés típusokat.

22. táblázat Városi rezilienciát fejlesztő lépések mátrixa

Adaptív forgatókönyv jelentős tényezői	Alacsony abszorpciós képesség esetén tervezett beavatkozások	Alacsony adaptációs képesség esetén tervezett beavatkozások	Alacsony transzformációs képesség esetén tervezett beavatkozások
Egyetemi fejlesztések elmaradnak kedvezőtlen központi döntések miatt	A város a saját pénzügyi forrásainak terhére keres átmeneti megoldást	A város lobbitevékenységet végez a döntés kedvező irányú befolyásolására	Új felsőoktatási intézményi együttműködések azonosítása
Autóipari beruházások üteme csökken globális átalakulás miatt	Egyeztetések cégvezetőkkel lehetséges érvek, szolgáltatások kialakítására	Közös fejlesztési programok megfogalmazása	Lehetséges helyettesítő iparágak feltérképezése
Alternatív zöld energetikai beruházások nem valósulnak meg hosszú megtérülési idő miatt	Szakpolitikai vezetőkkel egyeztetés forrás-reallokáció érdekében	Vállalati, szakpolitikai és egyéb véleményformálókkal alternatív lehetőségek azonosítása	Fejlesztések lehetőség szerinti átütemezése
Felmelegedés (városi klíma változása)	Nem releváns	Releváns fejlesztési elemek megvalósításának felgyorsítása	Szombathely városi, energetikai és természeti környezetének megújítása

Adaptív forgatókönyv jelentős tényezői	Alacsony abszorpciós képesség esetén tervezett beavatkozások	Alacsony adaptációs képesség esetén tervezett beavatkozások	Alacsony transzformációs képesség esetén tervezett beavatkozások
Lakónépesség előregedése és számának csökkenése folytatódik	Nem releváns	Városi lakosság körében elégedettség növelése, megtartó képesség fokozására	Demográfiai összetétel kedvező irányba változtatása komplex programmal
Szociális szolgáltatások minősége csökken	Egyeztetések releváns szervezeti vezetőkkel problémák kezelésére	Szolgáltatás-portfólió bővítése, igényekhez igazítása	Új szervezeti struktúrák kialakítása
Közút, útburkolatok, kerékpárutak fejlesztése elmarad forráshiány miatt	A város a saját pénzügyi forrásainak terhére keres átmeneti megoldást	Szakpolitikai vezetőkkel egyeztetés forrás-reallokáció érdekében	Fejlesztések lehetőség szerinti átütemezése
A környezetbarát közlekedésmódokra építő és tehermentesítő megoldások lassan valósulnak meg	A város a saját pénzügyi forrásainak terhére keres átmeneti megoldást	Szakpolitikai vezetőkkel egyeztetés forrás-reallokáció érdekében	Fejlesztések lehetőség szerinti átütemezése

Szombathely gazdasága erőteljesen beágyazott a nemzetközi értékteremtési folyamatokba. Ez lehetőséget kínál arra, hogy sikeres vállalati eredményesség esetén ennek hasznát élvezze, azonban egyúttal kockázat is. A legnagyobb kockázat, ha a városban aktív vállalatok nem képesek fejlesztések elnyerésére a saját vállalati központjaiktól, és így a beruházások elmaradnak a folyamatos versenyképességhez szükséges szinttől.

A felsőoktatás esetében hasonló a helyzet. Szombathely több egyetem helyi karával, intézetével is rendelkezik. Amennyiben azonban felsővezetői döntések hátrányosan érintik a városba helyezett képzéseket, szűk mozgástérrel rendelkezik csak a város.

A válságállóság fontos aspektusa, hogy a fejlesztések kis része valósul csak meg önerőből, és a fejlesztési forrásokról való döntés nemzeti, illetve európai szintű hatáskör. Amennyiben nem sikerül a fejlesztési támogatásokat elnyerni, a szűkös saját költségvetés csak átütemezést tesz lehetővé.

A szociális területen történő tudatos építkezés fontos eleme a városi vonzerő növelésének, akárcsak a közszolgáltatások folyamatos megújítása és a közlekedési körülmények állandó javítása.

3.4.1 Prosperáló város

23. táblázat A „prosperáló város” tervezési dimenzió kapcsolódása a célrendszerhez

Stratégiai cél 1.:	A versenyképesség fokozása az ökoszisztéma komplex fejlesztése által
A cél bemutatása:	A stratégiai cél fókusza a fenntartható, értéknövelő munkahelymegőrzés és munkahelyteremtés. Hangsúlyosan szerepet kap a kutatás-fejlesztési potenciál növelése, a gyártási transzformációk támogatása, kiszolgáló létesítmények létrehozása. A helyi középvállalkozói szektor megerősítése mellett a zöld és barnamezős iparterületek infrastruktúrájának fejlesztése jelenik meg. Szorosan kapcsolódik a prosperáló város és digitális város dimenziókhoz.
Releváns részcélok:	• Kutatás-fejlesztési ökoszisztéma fejlesztése, vállalati gyártási rendszerek automatizálási, digitalizációs átalakulásának támogatása • A helyi vállalkozások versenyképességének erősítése • Iparterületek és barnamezős területek infrastruktúrájának továbbfejlesztése
Kapcsolódás részletezése:	A versenyképesség fejlesztése során Szombathelyen elsősorban a gyártástechnológiai fejlesztések előmozdítása, a vállalati és szolgáltató szervezetek által nyújtott kutatás-fejlesztés hangsúlyos. Az általános cél a hozzáadott érték növelése, a robotikára, mesterséges intelligenciára és digitalizációra épülő ökoszisztéma erősítése, ami olyan komponensekből épül fel, mint kutató-fejlesztő központ kialakítása, a szereplők közötti együttműködés fokozása, a képzési-oktatási programok állandó fejlesztése és vállalati igényekhez igazítása. Új vállalkozások megtelepülésének segítése érdekében szempont a közműellátottság javítása a zöldmezős területeken, illetve sikeres barnamezős infrastruktúra fejlesztés.

Stratégiai cél 3.:	Fenntartható közlekedés
A cél bemutatása:	A stratégiai cél első eleme a közlekedési infrastruktúra fejlesztése, valamint a meglévő infrastruktúra megújítása. Hangsúlyos, fontos eleme a fejlesztési program egészének, mely jelentős lakossági igénnyel is találkozunk. A közlekedési infrastruktúra fejlesztése vonatkozik mind az önkormányzat által birtokolt közlekedési eszközök megújítására, mind pedig a vele szolgáltatói kapcsolatban álló szereplők esetére. Végül a záró eleme a 3. stratégiai célnak kettős, a multimodális közlekedés elősegítése, valamint a parkolási megoldások és rendszerek fejlesztése. A stratégiai cél négy dimenzióhoz is szorosan kapcsolódik, melyek a zöldülő, digitális, megtartó és kiszolgáló karakterek.
Releváns részcélok:	• Közlekedési, közösségi célú infrastruktúra fejlesztése és megújítása • A helyi közösségi közlekedési infrastruktúra környezetbarát megoldásokkal történő fejlesztése • Multimodális közlekedési megoldások és parkolási rendszerek fejlesztése
Kapcsolódás részletezése:	A stratégiai cél megvalósítása során számos olyan komponens kerül realizálásra, mely beszállítói lehetőséget jelent helyi vállalkozások számára – például okos parkolórendszerek kialakítása. A relevancia másik aspektusa, hogy a fejlesztett közlekedési és logisztikai rendszerekkel a vállalkozások számára a munkaerő mobilitása javul, a vállalati logisztikai folyamatok pedig könnyebben lesznek optimalizálhatóak.

24. táblázat A „zöldülő város” tervezési dimenzió kapcsolódása a célrendszerhez

Stratégiai cél 2.:	Környezetbarát, megújuló energián alapuló város kialakítása
A cél bemutatása:	A 2. stratégiai cél a „Környezetbarát, megújuló energián alapuló város kialakítása” címet viseli. Három komponensből, részcélből épül fel, melyek közül az első két részterületre tagolódik, az épített környezet megújuló energia célú fejlesztésére, valamint a városban immár hagyománnyal rendelkező körkörös gazdaság ösztönzésére. A stratégiai cél megvalósítása érdekében a közszolgáltatásokkal kapcsolatos zöld energiára való átállás bír nagy jelentőséggel – távhő, szennyvíz- és hulladékkezelés területein többek között. Az okos mérőórák, egyéb smart megoldások fontos elemét fogják adni a célok elérését szolgáló tevékenységeknek. Végül a záró rész cél parkok, zöldterületek kialakítása, és olyan innovatív környezetbarát energetikai megoldásokba történő beruházás, mint a hidrogén vagy a zöldség és zöldfalak. A célkitűzés a zöldülő város, digitális város és kiszolgáló város dimenziókhöz is kapcsolódik.
Releváns részcélok:	• Épített környezet megújuló energetikai célú fejlesztése, körkörös gazdaság promóciója • Közszolgáltatások megújuló energiára való átállásának ösztönzése, okos technológiákkal kiegészítve • Parkok, zöld területek megújítása és innovatív megoldások fejlesztése, bővítése
Kapcsolódás részletezése:	A klímaváltozás hatásainak környezetbarát módon történő mérséklése, valamint a modern technológiákkal történő energia-előállítás növeli a város vonzerejét, miközben a fenntartási költségek optimalizálásához is hozzájárul. Az innovatív fejlesztések révén számos, akár digitalizáción alapuló fejlesztési projekt tud megvalósulni, ahol helyi szolgáltatók tudnak üzleti tevékenységet megvalósítani. A hőszigetek újszerű csökkentése, a zöldfelületek növelése a lakossági elégedettség szintjét is növelni tudják.

Stratégiai cél 3.:	Fenntartható közlekedés
A cél bemutatása:	A stratégiai cél első eleme a közlekedési infrastruktúra fejlesztése, valamint a meglévő infrastruktúra megújítása. Hangsúlyos, fontos eleme a fejlesztési program egészének, mely jelentős lakossági igénnyel is találkozunk. A közlekedési infrastruktúra fejlesztése vonatkozik mind az önkormányzat által birtokolt közlekedési eszközök megújítására, mind pedig a vele szolgáltatói kapcsolatban álló szereplők esetére. Végül a záró eleme a 3. stratégiai célnak kettős, a multimodális közlekedés elősegítése, valamint a parkolási megoldások és rendszerek fejlesztése. A stratégiai cél négy dimenzióhoz is szorosan kapcsolódik, melyek a zöldülő, digitális, megtartó és kiszolgáló karakterek.
Releváns részcélok:	• Közlekedési, közösségi célú infrastruktúra fejlesztése és megújítása • A helyi közösségi közlekedési infrastruktúra környezetbarát megoldásokkal történő fejlesztése • Multimodális közlekedési megoldások és parkolási rendszerek fejlesztése
Kapcsolódás részletezése:	A közlekedés megújításában a megújuló energiáknak van fontos szerepe, akár elektromos, akár hidrogén-alapú fejlesztések valósulnak meg. A szemlélet-formáláson túlmenően a környezeti zaj- és légszennyezettség is csökken, miközben új munkahelyek, fejlesztői környezet is létre tud jönni.

25. táblázat A „digitális város” tervezési dimenzió kapcsolódása a célrendszerhez

Stratégiai cél 1.:	A versenyképesség fokozása az ökoszisztéma komplex fejlesztése által
A cél bemutatása:	A stratégiai cél fókusza a fenntartható, értéknövelő munkahelymegőrzés és munkahelyteremtés. Hangsúlyosan szerepet kap a kutatás-fejlesztési potenciál növelése, a gyártási transzformációk támogatása, kiszolgáló létesítmények létrehozása. A helyi középvállalkozói szektor megerősítése mellett a zöld és barnamezős iparterületek infrastruktúrájának fejlesztése jelenik meg. Szorosan kapcsolódik a prosperáló város és digitális város dimenziókhoz.
Releváns részcélok:	• Kutatás-fejlesztési ökoszisztéma fejlesztése, vállalati gyártási rendszerek automatizálási, digitalizációs átalakulásának támogatása • A helyi vállalkozások versenyképességének erősítése • Iparterületek és barnamezős területek infrastruktúrájának továbbfejlesztése
Kapcsolódás részletezése:	A versenyképesség fejlesztésével kapcsolatos beruházásokat, fejlesztéseket teljes mértékben áthatja a digitalizáció. Készségfejlesztési programoktól kezdve a kompetencia-bővítésen és szemléletformáláson keresztül a célzott infrastruktúra fejlesztésig széles palettán mozog a releváns elemek sora. Az ipar4.0 alkalmazási területei közül az adattudomány, robotika szerepel kiemelt helyen, mivel a helyi ökoszisztéma gyártás-orientált.

Stratégiai cél 2.:	Környezetbarát, megújuló energián alapuló város kialakítása
A cél bemutatása:	A 2. stratégiai cél a „Környezetbarát, megújuló energián alapuló város kialakítása” címet viseli. Három komponensből, részcélből épül fel, melyek közül az első két részterületre tagolódik, melyek az épített környezet megújuló energia célú fejlesztése, valamint a városban immár hagyománnyal rendelkező körkörös gazdaság ösztönzése. A stratégiai cél megvalósítása érdekében a közszolgáltatásokkal kapcsolatos zöld energiára való átállás bír nagy jelentőséggel – távhő, szennyvíz- és hulladékkezelés területein többek között. Az okos mérőórák, egyéb smart megoldások fontos elemét fogják adni a célok elérését szolgáló tevékenységeknek. Végül a záró rész cél parkok, zöldterületek kialakítása, és olyan innovatív környezetbarát energetikai megoldásokba történő beruházás, mint a hidrogén vagy a zöldtetők és zöldfalak. A célkitűzés a zöldülő város, digitális város és kiszolgáló város dimenziókhöz is kapcsolódik.
Releváns részcélok:	• Épített környezet megújuló energetikai célú fejlesztése, körkörös gazdaság promóciója • Közszolgáltatások megújuló energiára való átállásának ösztönzése, okos technológiákkal kiegészítve • Parkok, zöldterületek megújítása és innovatív megoldások fejlesztése, bővítése
Kapcsolódás részletezése:	Okos mérőórák, szenzor-technológiával és gépi tanulóval felszerelt közszolgáltatások, intelligens parkolási rendszerek, mint digitalizációs megoldáson alapuló tevékenységek. A digitális klón lehetősége jelenti a legkomplexxebb szimulációs potenciált, de az elemek önmagukban, rendszerbe szervezettség nélkül is szorosan kapcsolódnak a digitalizációhoz.

Stratégiai cél 3.:	Fenntartható közlekedés
A cél bemutatása:	A stratégiai cél első eleme a közlekedési infrastruktúra fejlesztése, valamint a meglévő infrastruktúra megújítása. Hangsúlyos, fontos eleme a fejlesztési program egészének, mely jelentős lakossági igénnyel is találkozik. A közlekedési infrastruktúra fejlesztése vonatkozik mind az önkormányzat által birtokolt közlekedési eszközök megújítására, mind pedig a vele szolgáltatói kapcsolatban álló szereplők esetére. Végül a záró eleme a 3. stratégiai célnak kettős, a multimodális közlekedés elősegítése, valamint a parkolási megoldások és rendszerek fejlesztése. A stratégiai cél négy dimenzióhoz is szorosan kapcsolódik, melyek a zöldülő, digitális, megtartó és kiszolgáló karakterek.
Releváns részcélok:	• Közlekedési, közösségi célú infrastruktúra fejlesztése és megújítása • A helyi közösségi közlekedési infrastruktúra környezetbarát megoldásokkal történő fejlesztése • Multimodális közlekedési megoldások és parkolási rendszerek fejlesztése
Kapcsolódás részletezése:	A tervezett forgalomváltozásokkal kapcsolatos szimulációk, az összekapcsolt online parkolási rendszerek, a forgalomfigyelések mind lehetőséget teremtenek arra, hogy a digitalizáció értékteremtő módon tudjon összekapcsolódni a közlekedésfejlesztéssel.

Stratégiai cél 4.:	Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése
A cél bemutatása:	A 4. stratégiai cél a „Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése”. Szerves részét képezik a lakhatással és szociális ellátórendszerrel kapcsolatos részcélok, melyek a fokozódó igény miatt kaptak hangsúlyt. A közösségi terek minőségi tartalommal megtöltése mellett a lakossági részvétel erősítése, a civil és önkormányzati szervezetek közösségformáló szerepének fejlesztése jelentős eleme a cél teljesülésének. Végezetül a sport, rekreáció, kulturális és szabadidős programok szintén a helyi közösség megerősítését szolgálják. A megtartó és digitális dimenziókhöz kapcsolódik a rész cél.
Releváns részcélok:	• A szociális, egészségügyi és gyermekjóléti ellátórendszer támogatása, lakhatási és idősellátási szolgáltatás javítása, fejlesztése • Községi terek kínálatának bővítése, civil és önkormányzati szervezetek erősítése, közösségfejlesztés • Aktív szabadidő eltöltés, sport és rekreáció, kulturális programok támogatása
Kapcsolódás részletezése:	A lakossággal való kapcsolattartás, az interaktív részvétel erősítése, az aktív életmód tudatosítása és egészségügyi monitoringozása, valamint a szervezett programokkal kapcsolatos információ, visszajelzések, intelligens megoldások mind digitalizáción alapuló komponensek beépítését feltételezik.

26. táblázat A „megtartó város” tervezési dimenzió kapcsolódása a célrendszerhez

Stratégiai cél 3.:	Fenntartható közlekedés
A cél bemutatása:	A stratégiai cél első eleme a közlekedési infrastruktúra fejlesztése, valamint a meglévő infrastruktúra megújítása. Hangsúlyos, fontos eleme a fejlesztési program egészének, mely jelentős lakossági igénnyel is találkozunk. A közlekedési infrastruktúra fejlesztése vonatkozik mind az önkormányzat által birtokolt közlekedési eszközök megújítására, mind pedig a vele szolgáltatói kapcsolatban álló szereplők esetére. Végül a záró eleme a 3. stratégiai célnak kettős, a multimodális közlekedés elősegítése, valamint a parkolási megoldások és rendszerek fejlesztése. A stratégiai cél négy dimenzióhoz is szorosan kapcsolódik, melyek a zöldülő, digitális, megtartó és kiszolgáló karakterek.
Releváns részcélok:	• Közlekedési, közösségi célú infrastruktúra fejlesztése és megújítása • A helyi közösségi közlekedési infrastruktúra környezetbarát megoldásokkal történő fejlesztése • Multimodális közlekedési megoldások és parkolási rendszerek fejlesztése
Kapcsolódás részletezése:	A minőségi közlekedés biztosítása alapfeladata az önkormányzatnak. A megfelelő színvonalú utak, az összekapcsolt és biztonságos kerékpárút-hálózat és a szolgáltató közösségi közlekedés jelentik a lakossági elégedettség, és így a megtartóképesség alapját. A kiszámítható, hatékony és biztonságos közlekedés az alapját képezi a szolgáltatásoknak.

Stratégiai cél 4.:	Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése
A cél bemutatása:	A 4. stratégiai cél a „Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése”. Szerves részét képezi a lakhatással és szociális ellátórendszerrel kapcsolatos részcélok, melyek a fokozódó igény miatt kaptak hangsúlyt. A közösségi terek minőségi tartalommal megtöltése mellett a lakossági részvétel erősítése, a civil és önkormányzati szervezetek közösség-formáló szerepének fejlesztése jelentős eleme a cél teljesülésének. Végezetül a sport, rekreáció, kulturális és szabadidős programok szintén a helyi közösség megerősítését szolgálják. A megtartó és digitális dimenziókhoz kapcsolódik a rész cél.
Releváns részcélok:	• A szociális, egészségügyi és gyermekjóléti ellátórendszer támogatása, lakhatási és idősellátási szolgáltatás javítása, fejlesztése • Községi terek kínálatának bővítése, civil és önkormányzati szervezetek erősítése, közösségfejlesztés • Aktív szabadidő eltöltés, sport és rekreáció, kulturális programok támogatása
Kapcsolódás részletezése:	A lakhatás segítése a fiatalok, a szociális ellátások erősítése az idősek és társadalmilag perifériára szorultak számára egyre fokozódó szereppel bír a település vonzereje szempontjából. A fiatalok megtartása pedig a kedvezőtlen demográfiai folyamatok miatt különösen fontos. Ehhez, illetve a teljes lakossági közérzet szempontjából is a programok állandó fejlesztése elengedhetetlen.

27. táblázat A „kiszolgáló város” tervezési dimenzió kapcsolódása a célrendszerhez

Stratégiai cél 2.:	Környezetbarát, megújuló energián alapuló város kialakítása
A cél bemutatása:	A 2. stratégiai cél a „Környezetbarát, megújuló energián alapuló város kialakítása” címet viseli. Három komponensből, részcélből épül fel, melyek közül az első két részterületre tagolódik, ezek az épített környezet megújuló energia célú fejlesztése, valamint a városban immár hagyománnyal rendelkező körkörös gazdaság ösztönzése. A stratégiai cél megvalósítása érdekében a közszolgáltatásokkal kapcsolatos zöld energiára való átállás bír nagy jelentőséggel – távhő, szennyvíz- és hulladékkezelés területein többek között. Az okos mérőórák, egyéb smart megoldások fontos elemét fogják adni a célok elérését szolgáló tevékenységeknek. Végül a záró rész cél parkok, zöldterületek kialakítása, és olyan innovatív környezetbarát energetikai megoldásokba történő beruházás, mint a hidrogén vagy a zöldtetők és zöldfalak. A célkitűzés a zöldülő város, digitális város és kiszolgáló város dimenziókhoz is kapcsolódik.
Releváns részcélok:	• Épített környezet megújuló energetikai célú fejlesztése, körkörös gazdaság promóciója • Közszolgáltatások megújuló energiára való átállásának ösztönzése, okos technológiákkal kiegészítve • Parkok, zöldterületek megújítása és innovatív megoldások fejlesztése, bővítése
Kapcsolódás részletezése:	A városi szolgáltatások körébe mindenképpen beleértendő az okos technológiák alkalmazása, azokra alapozva lakossági kényelmi funkciók biztosítása. A zöldfelületek bővítése, illetve új megoldások bevezetése pedig meghatározó lakossági igényre alapoz, így tovább erősíti a város szolgáltató karakterét.

Stratégiai cél 3.:	Fenntartható közlekedés
A cél bemutatása:	A stratégiai cél első eleme a közlekedési infrastruktúra fejlesztése, valamint a meglévő infrastruktúra megújítása. Hangsúlyos, fontos eleme a fejlesztési program egészének, mely jelentős lakossági igénnyel is találkozunk. A közlekedési infrastruktúra fejlesztése vonatkozik mind az önkormányzat által birtokolt közlekedési eszközök megújítására, mind pedig a vele szolgáltatói kapcsolatban álló szereplők esetére. Végül a záró eleme a 3. stratégiai célnak kettős, a multimodális közlekedés elősegítése, valamint a parkolási megoldások és rendszerek fejlesztése. A stratégiai cél négy dimenzióhoz is szorosan kapcsolódik, melyek a zöldülő, digitális, megtartó és kiszolgáló karakterek.
Releváns részcélok:	• Közlekedési, közösségi célú infrastruktúra fejlesztése és megújítása • A helyi közösségi közlekedési infrastruktúra környezetbarát megoldásokkal történő fejlesztése • Multimodális közlekedési megoldások és parkolási rendszerek fejlesztése
Kapcsolódás részletezése:	A közlekedés hangsúlyos fejlesztése révén a lakosság elégedettsége növekszik, és így Szombathely kiszolgáló funkciója erősödik a helyi közösség irányába.

3.5 A stratégia összhangja más stratégiákkal

A jelen dokumentum „2.1.2 A területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata” című alfejezetében áttekintésre kerültek az egyes szakmai dokumentumokban Szombathely kapcsán tett főbb releváns megállapítások.

Szombathely Megyei Jogú Város FVS-ében olyan hosszú és középtávú stratégiai célok kerültek meghatározásra, amelyek az EU fejlesztési forrásaival, illetve hazai forrásból támogatható beavatkozásokon keresztül lehetővé teszik a város kockázatainak és lehetőségeinek elemzése által alátámasztott, és a város igényeivel összhangban álló beruházások megvalósítását, miközben illeszkednek a felsőbb szintű stratégiák és tervek célrendszeréhez és a helyi közösség szándékaihoz.

Az FVS elkészítésénél a város Integrált Településfejlesztési Stratégiájával történő összhang biztosítása alapvető követelmény volt.

Ezt követően a vármegyei területfejlesztési programmal történő illeszkedés biztosítása a legfontosabb. A vármegyei területfejlesztési programon (és az arra épülő Integrált Területi Programon) keresztül a vármegyei önkormányzat meghatározó szerepet játszik az önkormányzatok TOP Plusz forrásokhoz történő hozzáféréseben, ezért ez a vármegyei stratégiai dokumentum meghatározó a városok számára is. Az önkormányzatok fejlesztési forrásait elsősorban a TOP Plusz forrásai biztosítják, ezért a TOP Plusz és a vármegyei Integrált Területi Program céljaihoz, prioritásaihoz való illeszkedés a forrásszerzés célját szem előtt tartva szintén elsődleges.

Az FVS az Európai Unió és a Magyar Kormány által megfogalmazott irányelvek és elvárások figyelembevételével készült, amely előírta a széleskörű partnerség biztosítását. A tervezés során rendkívüli jelentőséggel bírt a helyi társadalom és a gazdaság szereplőinek folyamatos tájékoztatása, az Önkormányzat és a partnerek közötti kommunikáció, és a résztvevők aktív, támogató közreműködése. A városfejlesztés sikeressége nagymértékben függ az integrált szemléletmód érvényesítésétől. Attól, hogy a városfejlesztés különböző szereplői - döntéshozók, beruházók, érintett lakosok, civil szervezetek - képesek-e saját közvetlen érdekeiken is túllépve megteremteni a közös társadalmi, gazdasági és környezeti célok érdekében szükséges összefogást, vagyis az integrált városfejlesztés optimális feltételeit.

28. táblázat FVS célrendszerének kapcsolódása más megyei és városi stratégiai dokumentumokhoz

A vizsgált dokumentum megnevezése	A dokumentum fontosabb céljai	FVS kapcsolódása
Vas Vármegye Területfejlesztési Programja 2021-2030	A stratégiai program alapvető célja egyrészt a fejlesztési programcsomagok stratégiai megalapozása, másrészt a területfejlesztési koncepcióban meghatározott célkitűzések és a későbbiekben kidolgozandó projektsomagok logikai összekapcsolása.	Az FVS a Szombathely és vonzáskörzetének dinamizálása és a város élhetőségének fokozása célterülethez kapcsolódik.
Vas vármegye Integrált Területi Programja 2021-2027	Az ITP célja, hogy a Vas Vármegyei Önkormányzat a TOP Plusz keretében rendelkezésre álló forrásokat optimális és költséghatékony, a területfejlesztési dokumentumokban (területfejlesztési koncepció és területfejlesztési program) feltárt problémákhoz, illetve az azokra reflektáló célrendszerhez illeszkedő forrásfelhasználási módokon használhassa fel.	Szombathely MJV az FVS alapján felhasználható, önálló forráskeret keretében kapcsolódik a vármegyei tervezett fejlesztésekhez.
Szombathely Integrált Településfejlesztési Stratégiája	Az Integrált településfejlesztési stratégia (ITS) célja, hogy integrált, területeken és a szakágakon átvívelő szemlélet mentén, egy középtávú fejlesztési időszakra kijelölje a város fejlesztési elképzeléseit.	Az FVS két olyan témakört hoz be az FVS tárgyai közé, amelyek korábban ebben a formában és tartalmi mélységben, ezzel a jelentőséggel kiemelve és elkülönítve nem szerepeltek az ITS tárgyat képező, meghatározott témakörök között, ez a zöldülő város és a digitális város dimenziója.
Szombathely Fenntartható Városi Mobilitási Terve SUMP	Célja, hogy fenntartható és integrált megoldásokat kínáljon a városi közlekedési problémákra, hozzájárulva ezzel a klímavédelmi és energiahatékonysági célkitűzések teljesüléséhez.	Az FVS összehangoltsága biztosított a célok és beavatkozási elképzelések vonatkozásában a SUMP-hoz.
Szombathely Fenntartható Energia- és Klíma Akcióterve SECAP	A Fenntartható Energia- és Klíma Akcióterv az a kulcsdokumentum, amelyben felvázolják, hogyan kívánja a város elérni 2030-ig a célként kitűzött, meghatározott mértékű, számszerűsített CO2 emisszió ütemezett csökkentését. A terv keretein belül meghatározza az ehhez szükséges tevékenységeket és intézkedéseket, valamint a hozzájuk tartozó határidőket és kötelezettségeket.	Az FVS összehangoltsága biztosított a célok és beavatkozási elképzelések vonatkozásában a SECAP-hoz.

4 Monitoring, kontrolling, indikátorok

4.1 FVS monitoring rendszere, nyomon követés a tervezés és végrehajtás során

A monitoring rendszer egy folyamatos adatgyűjtésen alapuló ellenőrző tevékenység annak érdekében, hogy az Önkormányzat információkhoz jusson az adott tevékenységekkel – jelen esetben a fenntartható fejlődési dokumentumokban foglalt célkitűzések, és projektek megvalósításával – kapcsolatban, és szükség esetén, akár menet közben is befolyásolhassa azok alakulását. A monitoring lényege az információk folyamatos visszacsatolása, és beépítése az éppen aktuális elemek, projektek, programok végrehajtásába.

A komplex monitoring rendszer kialakításával értékelhetők a városfejlesztés és működés eredményei, az esetleges beavatkozások révén alakítható a stratégiai fejlesztési folyamat, és így az hozzáigazítható a belső és külső környezet változásához. A korábban beazonosított stratégiai- és részcélokhoz számszerűsíthető, és mérhető eredmények rendelkezhetők, vagyis mind a stratégia cél, mind a részcélok esetében szükséges azonosítani annak, illetve azoknak a legjellemzőbb tulajdonságait, amelyek mentén a beavatkozásoknak köszönhető változások mérhetővé válnak.

A rendszer hatékony működéséhez elengedhetetlen egy szakmailag megalapozott indikátorkészlet meghatározása. A hosszú távú célok – projektekben realizálódó – megvalósulását hatás és eredmény indikátorok, az egyes projektek fizikai megvalósulását output indikátorok megadásával mérjük. A mérés alapja a kiinduló évben meghatározott bázis érték, melyhez a program végére elérendő célértéket kell meghatározni.

Fontos, hogy olyan mutató kerüljön kiválasztásra, amelynek mérése folyamatosan biztosítható, hiszen így garantálható, hogy a jelenség ugyanazon aspektusa kerül mérésre mindvégig, ezzel valóban a kívánt cél felé történő elmozdulás válik vizsgálhatóvá. Az adatok nyomon követése az önkormányzat szakembereinek, illetve az egyéb partnerek kompetenciája.

4.2 Az FVS-hez kapcsolódó indikátorok és azok mérési módszertana

Természetesen az indikátorok értékeinek mérése folyamatosan biztosított lesz, ezek a megvalósítás és fenntartás időszakában is rendelkezésre állnak majd. A Fenntartható Városfejlesztési Stratégia Módszertani Kézikönyvének 8.5. pontja tartalmazza az indikátorok mérési módszertanát leíró adatlapokat.

Az alábbi táblázatban bemutatásra kerülnek az FVS céljainak teljesülését megfelelően mérő indikátorok, melyek Szombathely Városa tekintetében meghatározásra kerültek:

	indikátor típusa	indikátor neve és definíciója	mértékegység	bázisérték 2020	célérték 2027	mérés módszere
A versenyképesség fokozása az ökoszisztéma komplex fejlesztése által	eredmény	Támogatott vállalkozások (ebből: mikro-, kis-, közép-, nagyvállalkozás)	db	0	0	Önkormányzati adatszolgáltatás
A versenyképesség fokozása az ökoszisztéma komplex fejlesztése által	eredmény	Vissza nem térítendő támogatások által támogatott vállalkozások	db	0	0	Önkormányzati adatszolgáltatás
A versenyképesség fokozása az ökoszisztéma komplex fejlesztése által	eredmény	Nem pénzügyi támogatásban részesített vállalkozások	db	0	1	SZOVA adatszolgáltatás
Fenntartható közlekedés	eredmény	Átépített vagy korszerűsített közutak hossza – nem TEN-T	km	0	11	Önkormányzati adatszolgáltatás
Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése	eredmény	Támogatott kulturális és turisztikai helyszínek száma	db	0	0	Önkormányzati adatszolgáltatás
Környezetbarát, megújuló energián alapuló város kialakítása	eredmény	Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás céljából épített vagy felújított zöld infrastruktúra	ha	0	0,9	Helyrajzi számok alapján becsült érték
Környezetbarát, megújuló energián alapuló város kialakítása	eredmény	Árvízvédelmi intézkedéssel érintett lakosság	fő	0	1952	Önkormányzati adatszolgáltatás
Fenntartható közlekedés	eredmény	Támogatott célzott kerékpáros infrastruktúra	km	0	3	Önkormányzati adatszolgáltatás

Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése	eredmény	Az új vagy korszerűsített szociális lakások kapacitása	fő	0	0	Önkormányzati adatszolgáltatás
Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése	eredmény	Az integrált területfejlesztési stratégiák keretébe tartozó projektek által érintett lakosság	fő	0	78324	KSH adat
Szombathely fenntartható fejlesztése	eredmény	Támogatott integrált területfejlesztési stratégiák	db	0	1	Önkormányzati adatszolgáltatás
Környezetbarát, megújuló energián alapuló város kialakítása	hatás	Becsült üvegházhatású gázkiadások	CO2t/év	0	150	Energetikai számítás alapján becsült érték
Környezetbarát, megújuló energián alapuló város kialakítása	eredmény	Jobb energiahatékonyságú középületek	m2	0	1659	Fejlesztéssel érintett épületek alapterülete
Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése	eredmény	Az új vagy korszerűsített gyermekgondozási létesítmények osztálytermi kapacitása	db	0	1056	Önkormányzati adatszolgáltatás
Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése	eredmény	Az új vagy korszerűsített gyermekgondozási létesítmények éves felhasználói	fő	0	0	Önkormányzati adatszolgáltatás
Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése	eredmény	Fejlesztéssel érintett egészségügyi alapellátást nyújtó szolgálatok (benne: háziorvos, házi gyermekorvos, fogorvosi, védőnői szolgálat és kapcsolódó ügyeleti ellátás, iskola-egészségügyi ellátás) száma	db	0	19	Önkormányzati adatszolgáltatás
Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése	eredmény	Az új vagy korszerűsített egészségügyi ellátó létesítmények éves felhasználói	fő	0	2000	Önkormányzati adatszolgáltatás
Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése	eredmény	A fejlesztés révén létrejövő, megújuló szociális alapszolgáltatások és	db	0	4	Önkormányzati adatszolgáltatás

		gyermekjóléti alapellátások száma				
Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése	hatás	Az új vagy korszerűsített oktatási létesítmények osztálytermi kapacitása	db	0	0	Önkormányzati adatszolgáltatás
Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése	eredmény	Megvalósított programok száma	db	0	200	Becsült érték
Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése	eredmény	Programba bevont humán közszolgáltatásokban dolgozók száma	fő	0	100	Becsült érték
Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése	eredmény	Programban résztvevő munkanélküliek száma	fő	0	0	Önkormányzati adatszolgáltatás
Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése	eredmény	Programban résztvevő inaktív személyek száma	fő	0	0	Önkormányzati adatszolgáltatás
Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése	eredmény	Társadalmi akciókban résztvevők száma	fő	0	8 000	Becsült érték
Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése	eredmény	Program elhagyásának időpontjában foglalkoztatásban – beleértve az önfoglalkoztatást – álló résztvevők száma	fő	0	0	Önkormányzati adatszolgáltatás

Az FVS módszertanában leírtak szerint az Irányító Hatóság elvárja egy komplex mutató, valamint azok részmutatói, továbbá az öt tervezési dimenzióknak megfelelő mutatók mérését. Ezeket a városoknak a saját indikátoraik mellett mérniük kell és az éves előrehaladásukról az irányító hatóság felé be kell számolniuk. Az alábbi táblázat az FVS szintű egységes indikátorokat – a rezilienciát, illetve az öt tervezési dimenzió mentén történő eredményeket vizsgáló indikátorokat – rögzíti.

FVS szintű egységes indikátorok – a rezilienciát, illetve az öt tervezési dimenzió mentén történő eredményeket vizsgáló indikátorok az indikátor adatlapok alapján:

	indikátor	mérték- egység	bázisérték	célérték 2029	mérés módszere
Reziliencia: a gazdaság több lábon állása	helyi gazdaság diverzifikációjának mértéke	%	71,2 (2019)	74,00	a legtöbb iparüzési adót befizető ágazat által befizetett iparüzési adó nagysága (Ft)/a város teljes iparüzési adó bevétele (Ft)
Reziliencia: energiafüggőség alternatív energiaforrásokkal való oldása	megújuló energiatermelés arányának növekedése	%	0,00025 (2020)	0,00028	a város területén az adott évben megtermelt megújuló energia összmenysége (MW GJ)/a város területén az adott évben felhasznált energia összmenysége (MW GJ)
Reziliencia: digitális város	digitális ügymenetek aránya	%	35,83 (2020)	40,00	digitálisan elindított hivatali ügyek száma (db/év)/az összes adott évben elindított ügy száma (db)
Reziliencia: megtartó város	az életminőséget meghatározó szolgáltatásokkal való elégedettség	%	44 (2021)	50,00.	kérdőív alapján, a megadott módszertan szerint számítva
Reziliencia: zöldfelületek	zöld- és vízfelületek arányának változása	%	100 (2020)	101	települési zöld- és vízfelületek nagysága (ha) (aktuális év)/ a települési zöld- és vízfelületek nagysága (ha)(bázisév)
Prosperáló város	fejlesztésekbe bevont külső forrás aránya	%	0 (2021)	100	(bef. eszközök FVS (Ft) aktuális + megelőző évek kum. / bef. eszközök önkormányzati TOP Plusz forráskeretből (Ft) aktuális + megelőző évek kum.) (tervezett bef. eszközök FVS (Ft) / önkormányzati TOP Plusz forráskeret (Ft)
Zöldülő város	éves ÜHG kibocsátás egyenérték (CO ₂ /t)	CO ₂ /t	487836 (2021)	487686	éves ÜHG kibocsátás egyenérték (CO ₂ /t)
Digitális város	digitálisan mért adattípusok száma	db	0 (2020)	4	digitálisan mért adattípusok száma
Megtartó város	vándorlási egyenleg	fő	-67	-60	vándorlási egyenleg
Kiszolgáló város	újonnan belterületbe vont területek és a kihasználatlan városi területek aránya	%	0 (2020)	11,5	újonnan belterületbe vont területek nagysága (ha)/a kihasználatlan városi területek nagysága (ha)

A TOP_Plusz-1.3.1-21 felhívás keretében benyújtott támogatási kérelemben 2 db OP indikátor került meghatározásra: - RCO74 monitoring mutató ("Az integrált területfejlesztési stratégiák keretébe tartozó projektek által érintett lakosság"), vállalt célváltozás 74.623 fő, célidőpont: 2027, - RCO75 ("Támogatott integrált területfejlesztési stratégiák"), vállalt célérték: 1 db, célidőpont: 2027.

4.3 A beavatkozásokra vonatkozó adatok gyűjtésének és kezelésének helyi módszertana

A tervezett stratégia sikeres megvalósításának egyik fontos szegmense, hogy a célok eléréshez rendelt beavatkozások teljesülését folyamatosan nyomon lehet és kell követni. A nyomon követés a fejlesztések számszerűsített mutatói alapján történik és magában foglalja a tervek és a tényleges előrehaladás közötti eltérések lehetséges okainak feltárását, majd pedig a szükséges korrekciós javaslatok megtételét is. A stratégia előrehaladásának nyomon követéséhez ugyanakkor indokolt egy középtávú értékelési folyamat lebonyolítása, ahol az indikátorok teljesülésével összhangban a megvalósítási folyamat módosítására, adott esetben a tematikus súlypontok áthelyezésére nyílhat lehetőség.

A monitoring adatok gyűjtése módszertani szempontból az alábbi megosztás szerint tervezett:

- output indikátorok: kimeneti indikátorok köre a fejlesztések (projektek) közvetlen megvalósulásának eredményeit tükrözik; a projektszintű kimenetek a megvalósulást követően azonnal mérhetőek, az indikátorok gyűjtésének alapját a projektgazdák által készített jelentések képezik, a mutatók és célértékek teljesülésének jóváhagyására a releváns irányító hatóságok jogosultak
- eredmény indikátorok: a fejlesztések közvetett eredményeit hivatottak mutatni; az output indikátorokkal ellentétben e mutatók nem a fejlesztések megvalósulását követően, hanem általában a fenntartási időszak során realizálódnak, az indikátorok gyűjtésének alapját a projektgazdák által készített fenntartási jelentések képezik, a mutatók és célértékek teljesülésének jóváhagyására a releváns irányító hatóságok jogosultak

A monitoring mutatók egy részéhez közhiteles külső adatbázis, míg más részéhez belső, önkormányzati adatszolgáltatás biztosítja majd az inputot. Az önkormányzati adatok esetében forrásként azonosíthatók be a Polgármesteri Hivatal szakirodái, illetve az önkormányzat közvetlen együttműködői körébe tartozó szervezetek, illetve releváns esetben önkormányzati tulajdonú cégek. A leírtak alapján a megvalósítás során jelentős szerep hárul az egyes fejlesztések során eljáró közvetlen menedzsment feladatokat ellátó szakemberekre. A gyűjtött adatok tárolása a hatályos adatvédelmi előírásokkal összhangban történik, így a későbbiekben meghatározásra kerül az adatokhoz való hozzáférés technikai háttere, az adatkezelő személyek köre, és az adatokhoz hozzáférő személyek jogosultsága is. Az adatbázisokban rögzített adatok, információk frissítése, aktualizálása rendszeresen megtörténik.

5 Az irányítási és működési modell

5.1 A városirányítási modell indokolt módosításai

A működési modell alapvetően a 2.4. alfejezetben megfogalmazottaknak megfelelően működik. Ebben a fejezetben az útmutató elvárásai alapján, a lehetséges vagy tervezett változtatások kerülnek bemutatásra.

5.1.1 Az átfogó városirányítási rendszer változásai

A városirányítási rendszerben alapvető, strukturális változtatás nem tervezett. Szombathely Megyei Jogú Város Vagyongazdálkodási és Városfejlesztési Irodája az irányítási terület felelőse. Mellette a Savaria Városfejlesztési Nonprofit Kft. fogja össze a stratégiai tervezési folyamatot operatív szinten, de feladatköre és településfejlesztési folyamatokban betöltött szerepe ennél jóval szélesebb:

- 2021. decemberben döntött SZMJV önkormányzata arról, hogy a jövőben a stratégiai városi projektek fókuszába a Savaria Városfejlesztési NKft. kerül. Ezen gazdasági társaság alapfeladata a nagyobb, fontosabb városi projektek menedzselése,
- több éve valamennyi TOP forrásból finanszírozott önkormányzati megvalósítású projekt hivatalos kapcsolattartójaként a Magyar Államkincstár felé a Savaria Városfejlesztési Nonprofit Kft.-t nevesítette az önkormányzat, továbbá az Irányító Hatósággal történő egyeztetéseket is a cég bonyolítja,
- projektek generálása, az előkészítő folyamatok aktív szereplője, kezdeményezője és bonyolítója is a Kft., ennek része a stakeholder team-ek azonosítása és a velük való kapcsolattartás, valamint a szükséges koordináció és összehangolás biztosítása a város középtávú településfejlesztési aktivitása terén,
- annak érdekében, hogy a stratégiai tervezés magas szinten tudjon megvalósulni, és minden érintett szakterület inputjai érvényesüljenek, a további szakmai funkciókért felelős társirodákkel és intézményekkel folyamatos kapcsolatban van a Savaria Városfejlesztési Nonprofit Kft., így jelentősen ki tud bővülni a szakmai kompetenciák köre,
- a Kft. betölt egyfajta fejlesztéspolitikai információs hub szerepet is, a szakterületek szereplőivel való együttműködések során feltárt információk, a projektek megvalósítási folyamatában felhalmozódó tapasztalatok, illetve az egyes projektek stratégiai illeszkedései vonatkozásában felmerülő szempontok akkumulálásával megszerzett tudásbázisa az operatív feladatokon túlmutató kompetenciákkal ruházza fel,
- a rendelkezésre álló információ- és tudáskészletének folyamatos közvetítése a döntéshozók felé, mely szakmai funkció erősebb formalizálása (szabályozott kommunikációs fórumok, nevesített témafelelősségek) a településfejlesztés folyamatainak hatékonyságát tovább erősíti,
- a Savaria Városfejlesztési Nonprofit Kft. eddig is egyfajta városmenedzsment szervezetként működött, s a következő időszakban is hasonló struktúrát kíván az önkormányzat fenntartani, a Kft. funkcióinak megerősítésével.

Ahogy a jelen dokumentum 2.4.2. pontjában is bemutatásra került, az irányítás különböző szintjei közötti beavatkozások koordinációja és összehangolása már a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia elkészítése során is érvényesült: a – kérdőíves megkérdezés alapján – becsatornázott lakossági észrevételek mellett a szakmai intézmények és társadalmi szervezetek szempontjai is artikulálódtak, elősegítve a széleskörű szakmai és lakossági konszenzust egyaránt. Ezen információk megismerése és beépítése a Savaria Városfejlesztési Nonprofit Kft. feladata.

A döntéshozatali folyamatot a Vagyongazdálkodási és Városfejlesztési Iroda felügyeli. A formális véleményezés és döntéshozatal legmagasabb legitim szintjét az illetékes szakbizottság és a közgyűlés képviseli. Az FVS elfogadása határozati formában, a közgyűlés által valósul meg, határozat révén.

5.1.2 A térségi koordináció mechanizmusainak változásai

Szombathely Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala hosszú évekre visszamenőleges gyakorlattal rendelkezik a térségi önkormányzatok vezetőivel való egyeztetésében. Mind lakossági szempontból, mind gazdaságilag szoros egységet alkot a térség, ezért rendszeres egyeztető fórum formájában történnek a két- és többoldalú megbeszélések. Mindezek azért is fontosak, mert igaz, hogy a jelen dokumentum a városra vonatkozik, viszont közvetett hatásai az egész térséget befolyásolják.

5.1.3 Részvételi akciók a stratégiai ciklus végrehajtási szakaszában

Az FVS beavatkozásainak jelentős része épít olyan szereplőkre, mint külső intézményi, illetve civil szervezeti entitások. A 2014-2020-as időszakban is kaptak fontos szerepet ezen résztvevők, és azok tapasztalataira építve, a résztvevők körét módosítva, illetve kibővítve egy hatékony partnerségi együttműködés tudja az FVS célkitűzéseit sikeresen szolgálni.

A folyamatos visszajelzésekre építő, a turbulens környezeti hatásokat maximálisan figyelembe vevő stratégia fontos eleme a párbeszéd. Ezért is került megfogalmazásra az 5.1.1. alfejezetben, hogy az FVS során kialakult együttműködések rendszere a megvalósítás fázisában is szerepet fog kapni. Megbeszélések, egyeztetések, megkérdezések révén lehet és kell biztosítani a reziliens végrehajtás konszenzuson és közösségi tudáson alapuló folyamatos adaptációját.

A partnerségi akcióknak alapvetően két fő célcsoport elérését és bevonását kell szolgálnia:

- egyfelől a szakmai partnereket (állami és önkormányzati intézmények, gazdasági, egyházi és civil szervezetek), akik különböző tématerületeken releváns kompetenciával és felhatalmazással rendelkeznek a konkrét fejlesztési szükségletek azonosításához, a fejlesztések tartalmának kidolgozásához, illetve – részben konzorciumi partnerként vagy üzemeltetőként – felelnek a kapcsolódó szolgáltatások biztosításáért és/vagy az érintett létesítmények működtetéséért. Velük történő folyamatos kapcsolattartásért a Vagyongazdálkodási és

Városfejlesztési Iroda felel. A tervek szerint évente több alkalommal is személyes egyeztetés történik velük, különböző munkacsoportok keretében.

A város hatékony működtetésében egyre nagyobb szerepet fognak játszani a fentiekben már bemutatott szakmai partnerségi formák: a különböző műhelyek, munkacsoportok és egyéb egyeztető fórumok megteremtik a folyamatos együttműködés részben formalizált platformjait, amelyek lehetőséget biztosítanak a város működéssel kapcsolatos hiányosságok és kihívások gyors azonosítására, valamint a működési folyamatok optimalizálására.

- másfelől a helyi lakosokét, akik végső használói és haszonélvezői lesznek a fejlesztések eredményeként létrehozott vagy megújított szolgáltatásoknak, létesítményeknek – intenzív bevonásuk garantálja a szükségletorientált beavatkozások megvalósítását, valamint a fejlesztések elfogadottságát is. Részükre kérdőíves igény- és elégedettségmérések, lakossági fórumok, szemléletformáló akciók, egyéb partnerségi rendezvények kerülnek megvalósításra az alábbiak ütemezés szerint:

Tevékenység	2023	2024	2025	2026	2027
Igény- és elégedettségmérések					
Lakossági fórumok					
Szemléletformáló akciók					
Egyéb partnerségi rendezvények					

5.2 A városi működési modellt érintő tervezett változtatások

A működési modell korábbi bevált gyakorlata alapján jelentős változtatásra nincsen szükség a kialakult struktúrában, mivel a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia nem indukál olyan alapvető változásokat, amelyek miatt módosítani kellene a 2.4.2 fejezetben bemutatott jelenlegi működési modellt. Ez a jelen dokumentum 5.1.1. pontjában is kifejtésre került.

Szombathely Megyei Jogú Város részéről a Vagyongazdálkodási és Városfejlesztési Iroda az irányítási terület felelőse. Mellette pedig továbbra is a legfontosabb szereplő a százszázalékos önkormányzati tulajdonú Savaria Városfejlesztési Nonprofit Kft., amelynek egyik fő feladata a nagyobb, fontosabb városi projektek menedzselése.

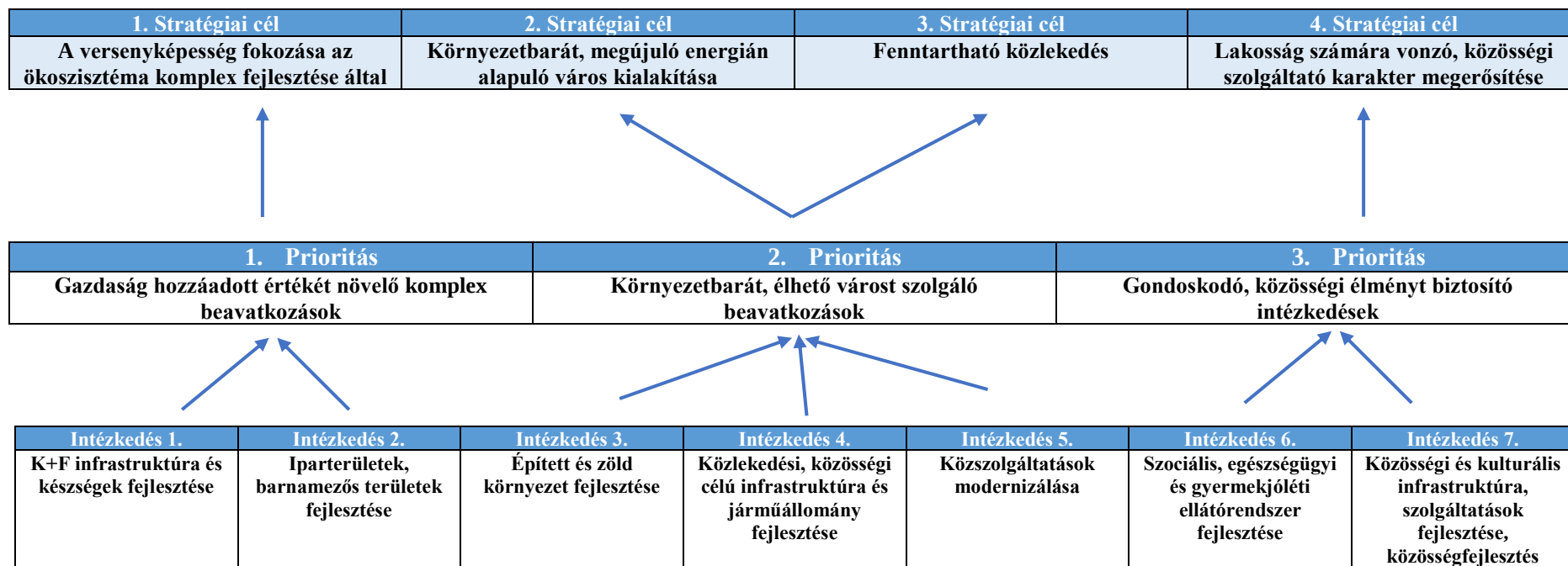
Érintett szervezeti egység	Tervezett változtatás
Polgármesteri Hivatal Vagyongazdálkodási és Városfejlesztési Irodája	Az FVS megvalósítása során várható: • létszám-változtatás (szükség esetén létszám növekedés); • eszközigeny
Savaria Városfejlesztési Nonprofit Kft.	Az FVS megvalósítása során várható: • létszám-változtatás (szükség esetén létszám növekedés • eszközigeny

A tervezett változások megvalósulása a következő évekre projektek előkészítésének és megvalósításának időbeli ütemezésétől függ, várhatóan 2024-től válik reálisan megvalósíthatóvá.

6 Cselekvési terv

6.1 Intézkedések és beavatkozási területek rendszerezése

29. táblázat Stratégiai célok – prioritások és intézkedések kapcsolata

30. táblázat Az intézkedések és beavatkozási területek rendszerezése

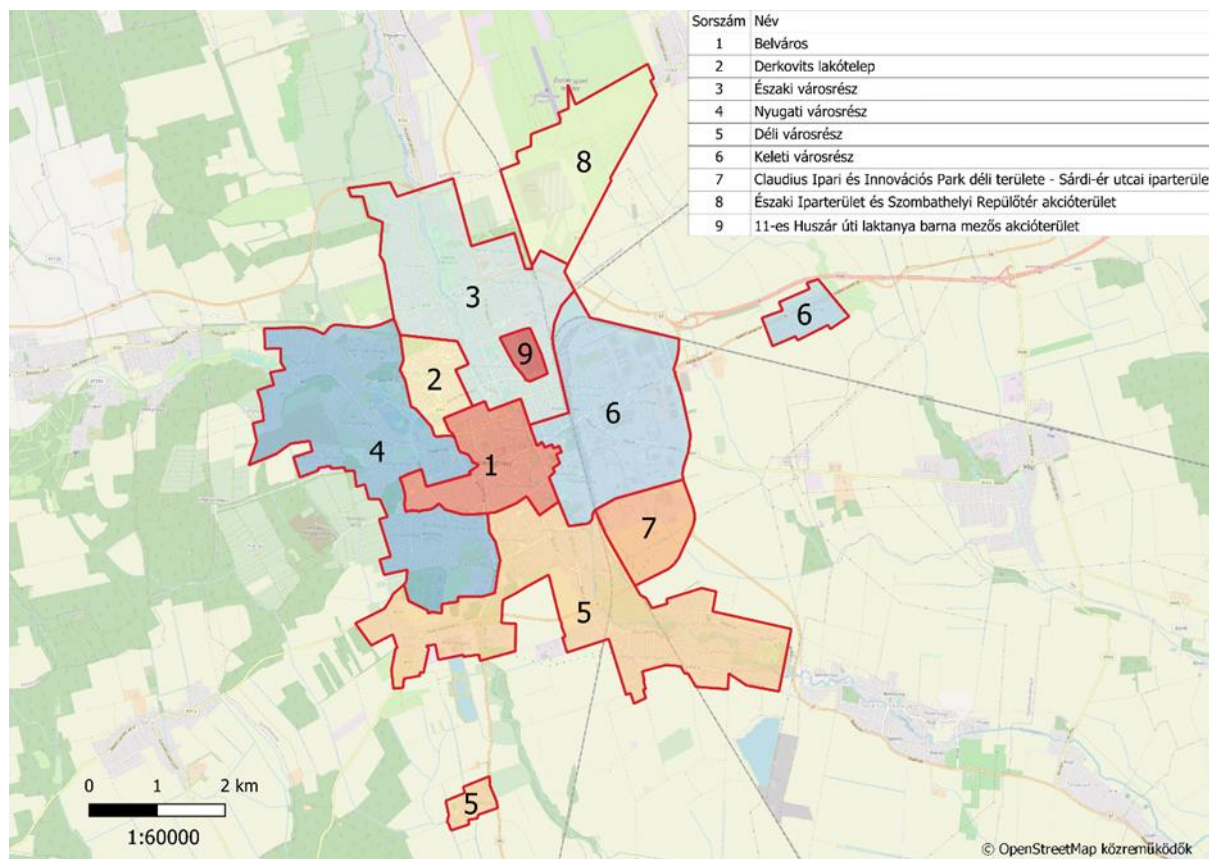
Intézkedés 1.	Intézkedés 2.	Intézkedés 3.	Intézkedés 4.	Intézkedés 5.	Intézkedés 6.	Intézkedés 7.
K+F infrastruktúra és innovációs készségek fejlesztése	Iparterületek, barnamezős területek fejlesztése	Épített és zöld környezet fejlesztése	Közlekedési infrastruktúra és járműállomány fejlesztése	Köszolgáltatások modernizálása	Szociális ellátórendszer fejlesztése	Közösségi és kulturális infrastruktúra, szolgáltatások fejlesztése
Beavatkozás 1.1.	Beavatkozás 2.1.	Beavatkozás 3.1.	Beavatkozás 4.1.	Beavatkozás 5.1.	Beavatkozás 6.1.	Beavatkozás 7.1.
K+F+I központ kialakítása és szolgáltatások szervezése	Zöldmezős ipari terület fejlesztése	Épület energetikai és infrastrukturális fejlesztések	Közlekedési infrastruktúra fejlesztése, megújítása	Köszolgáltatások megújuló energiára való átállása	Szociális, egészségügyi és gyermekjóléti ellátórendszer fejlesztése	Közösségi terek kínálatának bővítése, együttműködések erősítése
Beavatkozás 1.2.	Beavatkozás 2.2.	Beavatkozás 3.2.	Beavatkozás 4.2.	Beavatkozás 5.2.	Beavatkozás 6.2.	Beavatkozás 7.2.
Innovációs ökoszisztéma támogatása	Barnamezős terület hasznosítása	Parkok, zöld- és vízfelületek fejlesztése	Közösségi közlekedés fejlesztése, zöld és okos megoldásokkal	Innovatív, zöld energetikai és körkörös gazdasági megoldások	Lakhatási megoldások nyújtása, megoldások ösztönzése	Aktív szabadidő, sport, rekreációs és kulturális programok nyújtása
Beavatkozás 1.3.		Beavatkozás 3.3.				Beavatkozás 7.3.
Digitális kompetenciák fejlesztése		Városi területek komplex megújítása				ESZA típusú projektek megvalósítása

6.2 Az akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklása

Szombathelyen az FVS készítése során a város teljes területére vonatkozó, ún. hálózatos, illetve akcióterülethez rendelés szerinti lehatárolása történt meg.

A lehatárolásnál figyelembevételre került, hogy adott részterület lakosság számának, településrészek lélekszámának el kellett érnie a legalább 500 főt. A célterületek népessége a KSH 2016. évi helységnévkönyve ill. önkormányzat által nyilvántartott adatbázis alapján történt, utcaszintű lehatárolással. Figyelembevételre került a célterületet képező településrészek kapcsolati rendszere is, meghatározásra kerültek a településrészi központok. A projekt célterületének demográfiai, társadalmi (különösen közösségi), gazdasági, környezeti, valamint infrastrukturális jellemzőinek bemutatása, problémák feltárása is megtörtént. Ezeken túl a célterületi lehatárolás során figyelembe vettük Szombathely MJV városfejlesztési dokumentumaiban (IVS, ITS) meghatározott városrészi kijelöléseket, illetve az elmúlt években folytatott közösségi tervezési tevékenységek keretében kialakított célterületeket. Fentiek alapján 6 célterület és 3 stratégiailag meghatározó terület kijelölését tartottuk indokoltnak a különböző városrészek összevonásával, amelyek a fejlesztési beavatkozásokat komplex városfejlesztési akciókba integrálják.

A jelen dokumentum 3.3. pontjában szereplő 19. ábra az alábbiak szerint térképen is szemlélteti az akcióterületeket.

31. táblázat Akcióterületek összefoglaló táblázata

Akcióterület megnevezése	Akcióterület lehatárolása	A lehatárolás indoklása
1. számú akcióterület: Belváros	Középhegyi út – Nárai út – Brenner Tóbiás körút – Szent Flórián körút – Rumi út – Németújvár utca – Hunyadi János út – Pázmány Péter körút – Szent Márton utca – Wesselényi Miklós utca – Deák Ferenc utca – Paragvári utca – Engels Frigyes utca – Rohonci út – Perint patak – Óperint utca – Kálvária utca – Jókai Mór utca – Víztorony utca	A város történelmi központjának karakterét, egyedi jellegét a kulturális értékek széles köre határozza meg, mely egyértelműen elkülöníti a többi akcióterülettől. A 2014-2020-as időszakban már elindult fejlesztések szerves folytatása a cél. Lehetőségként merül fel az akcióterülettel kapcsolatosan a kulturális és szabadidős övezetének bővítése, felújítása, buszpályaudvar komplex zöldfelületi rehabilitációja. A belváros esztétikus településképe kialakítása érdekében a műemlék és védett épületek homlokzati felújításának támogatása, épületek és épüleategyüttesek felújítása. A későbbiekre nézve kockázatot jelent, ha a belváros forgalmi terhelésének redukálását nem sikerül megoldani.
2. számú akcióterület: Derkovits lakótelep	Paragvári utca – Szűrcsapó utca – Szabó Miklós utca – Engels Frigyes utca – Rohonci út – Perint patak – egykori Szombathely - Bucsú vasúti töltés	A terület egyedi jellege abból adódik, hogy a város egyik legjelentősebb dominánsan lakótelepi lakóövezete. Lehetőségként és szükségként merül fel az akcióterülettel kapcsolatban a rekonstrukció, a zöldfelületek növelése, kerékpáros és gyalogos közlekedés elősegítése, valamint a parkolási nehézségek menedzselése. Cél a lakosságon belül a fiatal, képzett korosztály arányának növelése, melynek eszközei a helyi közösség fejlesztése, a közlekedési – parkolási – kapacitás bővítése, összességében részleges városfejlesztés megvalósítása. Kockázatot jelenthet, hogy a fejlesztések nélkül a lakótelep az elszegényedő társadalmi rétegek, illetve az idős korosztály szegregátumává válhat.
3. számú akcióterület: Északi városrész	89-es út – Perint patak – egykori Szombathely - Bucsú vasúti töltés – Paragvári utca – Szűrcsapó utca – Szabó Miklós utca – Engels Frigyes utca – Paragvári utca – Deák Ferenc utca – Wesselényi Miklós utca – Széll Kálmán utca – Sopron – Szombathely vasútvonal – Volt határőr laktanya – 87-es út – Minerva lakótelep – 11-es huszár út	Az akcióterület lakókörnyezeti szempontból eltérő stílusjegyekkel rendelkezik. Területe nagy részét két kisközség adja, Herény és Kámon, mely a város meghatározó kertvárosi övezete, sok zöld övezettel. Az akcióterülethez tartozik még két lakótelep, a Stromfeld és az újabb építésű Minerva, ahol jellemzően társasházak, sorházak adják a lakóparki jellegét. A Stromfeld lakótelep több zöldfelülettel, játszótérrel rendelkezik, míg a Minerva lakópark meglehetősen zsúfolt. Az akcióterülettel a cél a közlekedési kihívások rendszerben történő kezelése, a patakparti területek rehabilitációja, zöldfelületek arányának növelése.

4. számú akcióterület: Nyugati városrész	Oladi lakótelep – Angolkert lakópark – Aranypatak lakópark – Olad falu – Oladi plató– Parkerdő lakópark – Lovasiskola lakópark – Sallai telep – Jáki úti temető – Hajnóczy József utca – Volán telephely – Perint patak – Brenner Tóbiás körút – Nárai utca – Erdei iskola utca – Középhegyi út – Víztorony utca – Jókai Mór utca – Kálvária utca – Óperint utca – Perint patak	Az akcióterületen belül a kertvárosi és lakótelepi különböző karakterjegyek erősen megjelennek. A terület erősen tagolt, a kertvárosias részek mellett megtalálhatóak a lakótelepek és az újépítésű lakóparkok is. A zöldterületek aránya magas. A Csónakázó-tó, illetve az Emlékmű domb, mint a legkedveltebb, leglátogatottabb zöldterületi rekreációs programhelyszínek itt találhatóak. A kerékpáros közlekedés ösztönzése lehetőség a város számára, hogy hozzájáruljon az autós közlekedés túlsúlyának csökkentéséhez, illetve a zöldfelületek fejlesztése általános célkitűzés. Az Aranypatak parti sávjának integrált fejlesztése, valamint szabadidő hasznos eltöltését célzó beruházások megvalósítása szükséges a következő időszakban.
5. számú akcióterület: Déli városrész	Szent Flórián körút – Perint patak – Hajnóczy József utca – Újperint – Újvilág utcai lakópark – Gyöngyöshermán – Zarkaháza – Bádonfa – Bogáti fasor – Szentkirály – Szombathely – Vasvár vasútvonal – Szent Gellért utca – Hunyadi János út – Németújvár utca – Rumi út, Petőfi telep	Az akcióterületet olyan jól elkülöníthető egységek alkotják, mint a Sallai-telep, Petőfi-telep, Újperint, KISZ-lakótelep, Szőlős, Gyöngyösszőlős, Gyöngyöshermán, Szentkirály, Zarkaháza, Bogát. A zöldterületek aránya a városrészen belül kiemelkedően magas. A kertvárosi egységekben rengeteg kisebb-nagyobb park, játszótér található. Ezek részben elhanyagoltak, de általában funkciójukat betöltik. A fejlesztési lehetőségek a területtel kapcsolatban a szociális és egyéb beruházások, mint gyermekjóléti fejlesztések (bölcsőde építése), kerékpárút folytatása, közlekedési infrastruktúra felújítása. Kockázatként jelenhet meg, ha nem sikerül a városrész vonzerejének és megtartó képességének növelése.
6. számú akcióterület: Keleti városrész	Széll Kálmán utca – Wesselényi Miklós utca – Szent Márton utca – Barátság utca – Kinizsi Pál utca – Pázmány Péter körút – Hunyadi János út – Szent Gellért utca – Csaba utca – 86, 87-es főút közös szakasza – 87-es főút – Szombathely – Sárvár vasútvonal – Szombathely – Sopron vasútvonal, Zanat	Az akcióterület magába foglalja Zanatot, az Éhen Gyula-, Bébic-, Pick-telepeket, Joskar-Ola lakótelepet. A terület nagy része családi házas övezet, illetve meghatározók a Joskar-Olán található panelházak is, a belvároshoz tartozó részen pedig klasszikus polgári társasházakat találunk. Az akcióterületen található a város legnagyobb forgalmat lebonyolító útja, a Zanati út és annak folytatása, a Szent Márton utca. Szombathelyre ebből az irányból érkeznek be az M86-os útról jövő autók. A terület közvetlen határán található a vasútállomás. Az akcióterület olyan lehetőségeket foglal magába, mint a zöldfelületi fejlesztés. Kihívásként jelentik meg, hogy a Zanati út forgalmának csökkentése, más irányba történő terelése nem megoldott. Ezentúl

		átfogó cél a kerékpáros közlekedés ösztönzése.
7. számú akcióterület: Claudius Ipari és Innovációs Park déli területe - Sárdi-ér utcai iparterület	Csaba utca – 86, 87-es főút közös szakasza - 86-os főút – Szombathely – Vasvár vasútvonal	Az akcióterület egy a város stratégiailag meghatározó területei közül. A Claudius Ipari és Innovációs Parkban évekkel ezelőtt elfogytak a közművesített telkek, így a megtelepedni szándékozó vállalkozások számára nem tudtak területet adni. Kockázatot jelenthet, ha terület nem tud tovább fejlődni, így mindképpen szükséges a zöldmezős ipari terület fejlesztése. Ennek érdekében valósult meg a Sárdi-ér utcai iparterület kialakítása. Cél a helyi vállalkozások tovább-fejlődésének elősegítése az iparterület infrastruktúrájának fejlesztése által, működő tőke és befektetések vonzása érdekében. Építési telkek kialakítása és ipari szereplők felé történő értékesítése.
8. számú akcióterület: Északi Iparterület és Szombathelyi Repülőtér akcióterület	Söptei út – Söpte – Gencsapáti – Szombathely-Kőszeg vasútvonal	Az akcióterület Szombathely második stratégiailag meghatározó területe, melyet délről a Szombathely - Söpte között haladó országos mellékút, keletről a Bogáca patak, északról a repülőtér déli határán elnyúló földút, nyugatról pedig a repülőtérre vezető út határolja. Zöldmezős beruházás formájában közműszolgáltatásokra vonatkozó beruházások révén ipari munkahelyteremtés valósul meg, a képzett munkaerő számának növelése érdekében. Kieépítésre kerültek a közművek (gáz, elektromos áram, víz- és szennyvíz, csapadékvíz-elvezetés, közvilágítás). Ennek eredményeképpen egy 16 hektárnyi közmű- és közúti infrastruktúrájával rendelkező, iparosításra, beruházásokra alkalmas terület áll rendelkezésre a repülőtér mellett.
9. számú akcióterület: 11-es Huszár úti laktanya barna mezős akcióterület	11-es huszár út – Bocskai István körút – Losonc utca – Söptei út – Lovas utca – egykori vasúti töltés	Az 1888/1889-ben készült műemléki komplexum a monarchia időszakának jellegzetes, pavilonos kialakítású kaszárnya épületegyüttese. Felújítása, új funkcióval való megtöltése (lakás, bérlakás, közintézmény stb.) eddig nem tudott sikeresen megvalósulni, pedig nagy lehetőség rejlik a területben a város számára, a barna mezős rehabilitáció városfejlesztési műveleteinek elvégzését követően a város legkedveltebb kreatív munkahelyi környezete alakítható ki. A kutatás-fejlesztés, az innováció, a szombathelyi startup és spin off cégek legkeresettebb működési helye létesülhet.

6.3 Városi szintű beavatkozási területek részletezése

A beavatkozási területek négy csoportban elkülönítve kerültek kialakításra, az útmutató iránymutatásaival összhangban. Ezek a stratégiai beavatkozási területek, az akcióterületek, a hálózatos formában és a várostérségben megvalósulók.

6.3.1 Stratégiai célkitűzéseket támogató egyedi beavatkozások

32. táblázat Városi stratégiai beavatkozási területek

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	1.1. K+F+I központ kialakítása és szolgáltatások szervezése
2.	Beavatkozás/projekt munkacíme	K+F+I infrastruktúra fejlesztése
3.	Beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	A beavatkozás illeszkedik „A versenyképesség fokozása az ökoszisztéma komplex fejlesztése által” stratégiai célhoz.
4.	Miért stratégiai jellegű/ kulcs beavatkozás/projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	Szombathely nem rendelkezik modern, innovációs és kutatási szolgáltatásokat integráltan kínáló központtal. Jelenleg a funkciók részben és a városban széttagoltan érhetők csak el.
5.	A beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Modern, vonzó fizikai létesítmény megépítése az északi ipari park területén
6.	Városrészi leképeződése	8. számú akcióterület - Északi Iparterület és Szombathelyi Repülőtér akcióterület

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	1.3. Digitális kompetenciák fejlesztése
2.	Beavatkozás/projekt munkacíme	Vállalati és lakossági digitális kompetencia-fejlesztés
3.	Beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	A beavatkozás illeszkedik „A versenyképesség fokozása az ökoszisztéma komplex fejlesztése által” stratégiai célhoz.
4.	Miért stratégiai jellegű/ kulcs beavatkozás/projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	A cégek és a lakosság digitális készségeinek folyamatos naprakész szinten tartása nélkülözhetetlen a városi fejlesztési programok hatékony megvalósításához. A gyártásban megjelenő fokozódó igény miatt a pályaorientációtól a munkavállalói képzésekig széles a szükséges képzési, szemléletformálási portfólió.
5.	A beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Gyakorlatorientált képzések, bemutatók, programok szervezése digitális készségek – ipar4.0, robotizáció, 3Dtechnológiák stb. - ismeretek fejlesztése céljából.
6.	Városrészi leképeződése	Város egésze érintett.

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	2.1. Zöldmezős ipari terület fejlesztése
2.	Beavatkozás/projekt munkacíme	Északi ipari park közműellátottság fejlesztése
3.	Beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	A beavatkozás illeszkedik „A versenyképesség fokozása az ökoszisztéma komplex fejlesztése által” stratégiai célhoz.
4.	Miért stratégiai jellegű/ kulcs beavatkozás/projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	Az északi ipari park területén található területek közművekkel való ellátottsága, valamint a kapcsolódó belső úthálózatok kialakítása szükséges.
5.	A beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Jelentős betelepülési igény mutatkozik meg a terület iránt, és az önkormányzat saját forrásból a kapcsolódó fejlesztéseket nem tudja megvalósítani. A beruházás által a minőségi munkahelyek száma nagy mértékben tovább tud növekedni. Tervezett továbbá csapadékvíz elvezetés, közvilágítás kiépítés, útburkolat, közművek kialakítása.
6.	Városrészi leképeződése	8. számú akcióterület - Északi Iparterület és Szombathelyi Repülőtér akcióterület

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	2.1. Zöldmezős ipari terület fejlesztése
2.	Beavatkozás/projekt munkacíme	Claudius Ipari Park Sárdi-ér fejlesztése
3.	Beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	A beavatkozás illeszkedik „A versenyképesség fokozása az ökoszisztéma komplex fejlesztése által” stratégiai célhoz.
4.	Miért stratégiai jellegű/ kulcs beavatkozás/projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	A Claudius Ipari Parkban a Szova Zrt. által kialakított telkek sikeresen értékesítésre kerültek, és további területek kialakítására van igény.
5.	A beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Elsősorban helyi vállalkozások számára kerülnek értékesítésre, alapvetően gyártócsarnoképítésre alkalmas területek. Szükséges a területek kialakítása, minőségi telephelyek céljából, a helyi vállalkozások versenyképességének fokozása érdekében.
6.	Városrészi leképeződése	7. számú akcióterület - Claudius Ipari és Innovációs Park déli területe - Sárdi-ér utcai iparterület

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	2.2. Barnamezős terület hasznosítása
2.	Beavatkozás/projekt munkacíme	11-es Huszár úti laktanya megújítása
3.	Beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	A beavatkozás illeszkedik „A versenyképesség fokozása az ökoszisztéma komplex fejlesztése által” és a „Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése” stratégiai célokhoz.
4.	Miért stratégiai jellegű/ kulcs beavatkozás/projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	A városban, lakóövezetben évtizedek óta elhanyagolt állapotú épületegyüttes komplex megújítása szükséges.
5.	A beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Szükséges a terület kármentesítése, a terület több részre bontása és funkcionálisan eltérő hasznosítása – rekreációs zöld övezet, kulturális örökség, innováció és oktatás célokra. Tevékenységek: környezeti kármentesítés; utépítés; infrastruktúra építés; zöldfelületek kialakítása; építési telkek kialakítása; meglévő, megmaradó épületek komplex épületrehabilitációja; építési telkek értékesítése
6.	Városrészi leképeződése	9. számú akcióterület: 11-es Huszár úti laktanya barna mezős akcióterület

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	6.1. Szociális, egészségügyi és gyermekjóléti ellátórendszer fejlesztése
2.	Beavatkozás/projekt munkacíme	Egészségügyi alapellátás fejlesztése
3.	Beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	A beavatkozás illeszkedik a „Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése” stratégiai célhoz.
4.	Miért stratégiai jellegű/ kulcs beavatkozás/projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	Háziorvosi rendelőegységek felújítása a fenntartható humán infrastruktúra fejlesztése jegyében.
5.	A beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Építési, felújítási, akadálymentesítési munkálatok elvégzése egy rendelő-egy orvos elvnek megfelelően, valamint orvosi rendelők berendezésének cseréje, eszközbeszerzés.
6.	Városrészi leképeződése	Város egésze érintett.

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	6.1. Szociális, egészségügyi és gyermekjóléti ellátórendszer fejlesztése
2.	Beavatkozás/projekt munkacíme	Szociális alapszolgáltatás fejlesztése
3.	Beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	A beavatkozás illeszkedik a „Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése” stratégiai célhoz.
4.	Miért stratégiai jellegű/ kulcs beavatkozás/projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	Az önkormányzat által működtetett Pálos Károly Szociális Szolgáltató Központ És Gyermekjóléti Szolgálat a növekvő igények miatt leterhelt, és a munkatársak számának, eszközeinek bővítése szükséges. 24 fős nappali intézmény létrehozására autizmus spektrum zavarral élők számára szakmailag indokolt. A Fogyatékkal Élőket és Hajléktalanokat Ellátó Közhasznú Nonprofit Kft. esetében infrastrukturális és humánfejlesztések megvalósítása szükséges a feladatok ellátásának biztosítására.
5.	A beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Építési, felújítási, akadálymentesítési munkálatok elvégzése család-és gyermekjóléti központ kialakítása, Idősek klubjának felújítása és demens nappali ellátás kialakítása érdekében. Az autizmust elősegítő fejlesztés helyszíne a Pozsony utca 47. szám alatti önkormányzati ingatlan lenne, de a projekt kiterjed a területen jelenleg működő 40 fő idős személy nappali ellátását biztosító intézményi kapacitás legalább 14 fő demens idős férőhellyel történő bővítésére is a meglévő ellátás fejlesztésével együtt. Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás fejlesztése. A szolgáltató központ munkatársai számára közlekedési eszköz biztosítása, hatékony kommunikációs és egyéb technikai eszközök kihelyezésének a lehetősége és a kapacitás bővítése. Hajléktalan ellátás kapcsán épületrész felújítása, - nappali melegedőhöz kapcsolódóan tálaló konyha kialakítása, étkezővel, eszközbeszerzéssel együtt. Alapellátáshoz kapcsolódó informatikai eszközpark megújítása, cseréje.
6.	Városrészi leképeződése	Város egésze érintett.

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	6.1. Szociális ellátórendszer fejlesztése
2.	Beavatkozás/projekt munkacíme	Idősothton építése
3.	Beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	A beavatkozás illeszkedik a „Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése” stratégiai célhoz.

4.	Miért stratégiai jellegű/ kulcs beavatkozás/projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	A város nem rendelkezi megfelelő kapacitással a minőségi idősellátáshoz, annak sem nappali, sem bentlakásos formájában. Jelenleg a lakosság 20%-a 65 év felett, két évtizeden belül harmada lesz már. Mindenképpen szükséges előre lépnie Szombathelynek ezen a területen.
5.	A beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Időotthon építése, önkormányzati üzemeltetéssel biztosítva a hosszútávú működést.
6.	Városrészi leképeződése	Város egésze érintett.

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	6.1. Szociális, egészségügyi és gyermekjóléti ellátórendszer fejlesztése
2.	Beavatkozás/projekt munkacíme	Bölcsőde fejlesztése, építése
3.	Beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	A beavatkozás illeszkedik a „Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése” stratégiai célhoz.
4.	Miért stratégiai jellegű/ kulcs beavatkozás/projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	A kapacitás elegendő a most épülő új bölcsődékkal, a meglévő bölcsődei épületek felújítása szükséges a minőségi ellátáshoz. Mindenképpen szükséges előre lépnie Szombathelynek ezen a területen.
5.	A beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Meglévő bölcsődek fejlesztése, építése, biztosítva a hosszútávú minőségi ellátást és működést. Épületek felújítása, bővítése, játszóudvar fejlesztése, kerékpártámaszok kialakítása, eszközbeszerzés megvalósítása.
6.	Városrészi leképeződése	Város egésze érintett.

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	6.1. Szociális, egészségügyi és gyermekjóléti ellátórendszer fejlesztése
2.	Beavatkozás/projekt munkacíme	Óvoda fejlesztése, építése
3.	Beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	A beavatkozás illeszkedik a „Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése” stratégiai célhoz.
4.	Miért stratégiai jellegű/ kulcs beavatkozás/projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	A jelenlegi kapacitás elegendő, a meglévő férőhelyek minőségi fejlesztése a cél az óvodák felújításával.
5.	A beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Meglévő óvodák fejlesztése, biztosítva a hosszútávú minőségi ellátást és működést. Szükséges épületek teljes belső, külső felújítása, gépészeti és villamos hálózati rendszerek korszerűsítése, tornaszobák felújítása, játszóudvarok kialakítása és felújítása, akadálymentesítés, eszközök beszerzése.
6.	Városrészi leképeződése	Város egésze érintett.

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	6.2. Lakhatási megoldások nyújtása, szolgáltatások ösztönzése
2.	Beavatkozás/projekt munkacíme	Bérlakás építési program
3.	Beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	A beavatkozás illeszkedik a „Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése” stratégiai célhoz.
4.	Miért stratégiai jellegű/ kulcs beavatkozás/projekt ? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	A fiatalok első lakáshoz jutása, az idősek lakásfenntartása és a társadalom periferiájára kerültek számára egyaránt érzékelhető kihívás a lakhatás megoldása. Ezért szükséges előre lépni bérlakások területén.
5.	A beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Önkormányzati beruházásban bérlakások építése, és így a szociális célú lakásállomány növelése a cél.
6.	Városrészi leképeződése	Város egésze érintett.

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	7.1. Közösségi terek kínálatának bővítése, együttműködések erősítése, közösségfejlesztés
2.	Beavatkozás/projekt munkacíme	Közösségi terek korszerűsítése
3.	Beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	A beavatkozás illeszkedik a „Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése” stratégiai célhoz.
4.	Miért stratégiai jellegű/ kulcs beavatkozás/projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	Az önkormányzat tulajdonában álló épületek folyamatos korszerűsítésre szorulnak, annak érdekében, hogy minőségi módon tudjanak a városlakók számára programokat biztosítani.
5.	A beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Önkormányzati közösségi terek funkcióbővítő felújítása.
6.	Városrészi leképeződése	Város egésze érintett.

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	7.1. Közösségi terek kínálatának bővítése, együttműködések erősítése, közösségfejlesztés
2.	Beavatkozás/projekt munkacíme	Együttműködések erősítése, közösségfejlesztés
3.	Beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	A beavatkozás illeszkedik a „Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése” stratégiai célhoz.
4.	Miért stratégiai jellegű/ kulcs beavatkozás/projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	A részvétel a városi közösségi programokban, a döntéshozatalokban jelentősen tudja elősegíteni a lakosok elkötelezettségét a város irányába. Ennek előmozdítása, folyamatos fejlesztése szükséges a részvételen alapuló közösség formálásához.
5.	A beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Együttműködési, részvételi programok finanszírozása.
6.	Városrészi leképeződése	Város egésze érintett.

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	7.2. Aktív szabadidő, sport, rekreációs és kulturális programok nyújtása
2.	Beavatkozás/projekt munkacíme	Helyi rekreációs és sportprogramok biztosítása
3.	Beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	A beavatkozás illeszkedik a „Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése” stratégiai célhoz.
4.	Miért stratégiai jellegű/ kulcs beavatkozás/projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	A városi sportesemények közösségi élményt adnak, a helyi lakosoknak hasznos és egészséges kapcsolódást, regenerálódást biztosítanak, támogatva a prevenciót, illetve elősegítve a lokálpatrióta érzelmek megerősödését a városlakókban.
5.	A beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Városi rekreációs és sportprogramok támogatása, közösségi, egészségügyi céllal.
6.	Városrészi leképeződése	Város egésze érintett.

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	7.2. Aktív szabadidő, sport, rekreációs és kulturális programok nyújtása
2.	Beavatkozás/projekt munkacíme	Kulturális programok biztosítása
3.	Beavatkozás/projekt illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	A beavatkozás illeszkedik a „Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése” stratégiai célhoz.
4.	Miért stratégiai jellegű/ kulcs beavatkozás/projekt? mi indokolja az egyedi beavatkozást?	Szombathelyen aktív és pezsgő kulturális élet zajlik, melynek megtartása, tovább erősítése növelni tudja a város vonzerejét és lakosságmegtartó képességét.
5.	A beavatkozás/projekt célja és rövid tartalma	Városi kulturális programok támogatása, közösségi, szemléletformálási céllal.
6.	Városrészi leképeződése	Város egésze érintett.

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	7.3. ESZA típusú projektek megvalósítása
2.	Akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése
3.	Akcióterületi fejlesztés munkacíme	Közösségfejlesztés, fenntartható városfejlesztés kapcsolódó programok, helyi humánfejlesztési programok
4.	Akcióterületi fejlesztés illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	Stratégiai cél a „Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése”. Szerves részét képezi többek között a közösségi terek minőségi tartalommal megtöltése mellett a lakossági részvétel erősítése, a civil és önkormányzati szervezetek közösség-formáló szerepének fejlesztése, a sport, rekreáció, kulturális és szabadidős programok a helyi közösség megerősítése érdekében. A megtartó város dimenziókhoz kapcsolódik a rész cél.
5.	Akcióterület kijelölésének indoklása	Szombathely teljes lakossága számára relevanciával bírnak a tervezett fejlesztések.
6.	Az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma	A fejlesztés a következő elemeket tartalmazza: közösségfejlesztés, fenntartható városfejlesztés kapcsolódó programok, helyi humánfejlesztési programok
7.	Városrészi leképeződése	Teljes város érintett

6.3.2 Stratégiai célkitűzéseket támogató nagyobb városi területekre kiterjedő beavatkozások

33. táblázat Városi akcióterületi fejlesztés

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	3.3. Városi területek komplex megújítása
2.	Akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Zöldülő város, digitális város és kiszolgáló város tervezési dimenziókhoz illeszkedik.
3.	Akcióterületi fejlesztés munkacíme	Szent Márton emlékhely és kegyeleti park
4.	Akcióterületi fejlesztés illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	„A versenyképesség fokozása az ökoszisztéma komplex fejlesztése által” és a „Környezetbarát, megújuló energián alapuló város kialakítása” FVS stratégiai célokhoz illeszkedik az akcióterületi fejlesztés.
5.	Akcióterület kijelölésének indoklása	Kulturális örökség védelme valósul meg az akcióterületen történő fejlesztés által.
6.	Az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma	A fejlesztés három elemből épül fel: Szent Márton emlékhely és zarándokszállás kialakítása; Szent Márton látogatóközpont fejlesztése és Kegyeleti park kialakítása.
7.	Városrészi leképeződése	1. városrész: Belváros; 13. városrész: Joskar Ola lakótelep

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	3.3. Városi területek komplex megújítása
2.	Akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Zöldülő város, digitális város és kiszolgáló város tervezési dimenziókhoz illeszkedik.
3.	Akcióterületi fejlesztés munkacíme	Joskar Ola lakótelep komplex városfejlesztési akció
4.	Akcióterületi fejlesztés illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	„A versenyképesség fokozása az ökoszisztéma komplex fejlesztése által” és a „Környezetbarát, megújuló energián alapuló város kialakítása” FVS stratégiai célokhoz illeszkedik az akcióterületi fejlesztés.
5.	Akcióterület kijelölésének indoklása	A lakótelepi környezet fenntarthatóan élhető átalakítása, szolgáltatások (iskola fejlesztés, parkoló területek) megvalósítása szükséges.
6.	Az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma	A fejlesztés a következő elemekből épül fel: Gyöngyös medrének összekapcsolása a komplex zöldfelület rehabilitációval; közterület zöldítése, fásítása, komplex rehabilitációja; közterület rehabilitáció; komplex zöldfelület rehabilitáció; valamint iskola komplex fejlesztése közcélú multifunkcionális sport- és közművelődési központ kialakításával
7.	Városrészi leképeződése	1. városrész: Belváros; 3. városrész: Délnyugati városközpont; 13. városrész: Joskar Ola lakótelep

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	3.3. Városi területek komplex megújítása
2.	Akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Zöldülő város, digitális város és kiszolgáló város tervezési dimenziókhoz illeszkedik.
3.	Akcióterületi fejlesztés munkacíme	Pelikán Park komplex városfejlesztési akció
4.	Akcióterületi fejlesztés illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	„A versenyképesség fokozása az ökoszisztéma komplex fejlesztése által” és a „Környezetbarát, megújuló energián alapuló város kialakítása” FVS stratégiai célokhoz illeszkedik az akcióterületi fejlesztés.
5.	Akcióterület kijelölésének indoklása	A lakótelepi környezet fenntarthatóan élhető átalakítása, szolgáltatások (iskola fejlesztés, parkoló területek) megvalósítása szükséges.
6.	Az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma	A fejlesztés a következő elemekből épül fel: Gyöngyös medrének összekapcsolása a komplex zöldfelület rehabilitációval; komplex zöldfelület rehabilitáció; új bölcsőde építése.
7.	Városrészi leképeződése	1. városrész: Belváros; 2. városrész: Északi városközpont

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	3.3. Városi területek komplex megújítása
2.	Akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Zöldülő város, digitális város és kiszolgáló város tervezési dimenziókhoz illeszkedik.
3.	Akcióterületi fejlesztés munkacíme	Új belvárosi közpark komplex fejlesztése
4.	Akcióterületi fejlesztés illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	„A versenyképesség fokozása az ökoszisztéma komplex fejlesztése által” és a „Környezetbarát, megújuló energián alapuló város kialakítása” FVS stratégiai célokhoz illeszkedik az akcióterületi fejlesztés.
5.	Akcióterület kijelölésének indoklása	A Zrínyi – Aréna - Thököly akcióterület egyedi karaktere lehetővé teszi a belvárosi zöld és vízi felületek egyidejű bővítését, aktív kültéri környezetbarát infrastruktúra létrehozásával.
6.	Az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma	A fejlesztés a következő elemekből épül fel: Gyöngyös medrének összekapcsolása a komplex zöldfelület rehabilitációval; komplex zöldfelület rehabilitáció; gyalogos sétány építése; iskolai tornacsarnok fejlesztése Bartók Béla Zeneiskola – Alapfokú Művészeti Iskola és Kanizsai Dorottya Gimnázium esetében
7.	Városrészi leképeződése	1. városrész: Belváros; 3. városrész: Délnyugati városközpont

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	3.3. Városi területek komplex megújítása
2.	Akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Zöldülő város, digitális város és kiszolgáló város tervezési dimenziókhoz illeszkedik.
3.	Akcióterületi fejlesztés munkacíme	Kibővített történelmi városmag fejlesztése
4.	Akcióterületi fejlesztés illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	„A versenyképesség fokozása az ökoszisztéma komplex fejlesztése által” és a „Környezetbarát, megújuló energián alapuló város kialakítása” FVS stratégiai célokhoz illeszkedik az akcióterületi fejlesztés.
5.	Akcióterület kijelölésének indoklása	A tervezett zöldfelület rehabilitáció és az Ady téren megvalósításra kerülő új belvárosi zöldfelület kialakítása, az általa kínált rekreációs lehetőségek biztosítása által a tervezett fejlesztések nagy mértékben elősegítik a prioritás érvényesülését, mivel éppen azoknak a területeknek az egyikén valósulnak meg, ahol a legnagyobb szükség van rájuk a város vonzereje és élhető, egészséges városi környezete fenntartható biztosítása szempontjából.
6.	Az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma	A fejlesztés a következő elemekből épül fel: Perint rehabilitáció; komplex zöldfelület rehabilitáció; gyalogos sétány építése; többlakásos lakóépületek építése saját ingatlan fejlesztése keretében (Széll K. u. 24. és Kisfaludy S. u 37-41.); idősothton és nyugdíjasok háza megépítése saját ingatlan hasznosítása keretében (Welther K. u. 4. és Nádasdy F. u. 17.)
7.	Városrészi leképeződése	1. városrész: Belváros; 3. városrész: Délnyugati városközpont

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	3.3. Városi területek komplex megújítása
2.	Akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Zöldülő város, digitális város és kiszolgáló város tervezési dimenziókhoz illeszkedik.
3.	Akcióterületi fejlesztés munkacíme	Perint – volt Epcos telephely környezet fejlesztése
4.	Akcióterületi fejlesztés illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	„A versenyképesség fokozása az ökoszisztéma komplex fejlesztése által” és a „Környezetbarát, megújuló energián alapuló város kialakítása” FVS stratégiai célokhoz illeszkedik az akcióterületi fejlesztés.
5.	Akcióterület kijelölésének indoklása	A zöldfelületek rendszerébe integrált gyalogos hálózat kiterjesztésével megteremti a belváros gyalogos kapcsolatát a Szent István parkkal.
6.	Az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma	A fejlesztés a következő elemekből épül fel: Perint rehabilitáció; komplex zöldfelület rehabilitáció; gyalogos sétány építése; Aranyhíd Fejlesztő Iskola Energiahatékonysági felújítás
7.	Városrészi leképeződése	3. városrész: Délnyugati városközpont; 6. városrész: Rigóvölgy – Új városliget – Középhegy városrész

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	3.3. Városi területek komplex megújítása
2.	Akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Zöldülő város, digitális város és kiszolgáló város tervezési dimenziókhoz illeszkedik.
3.	Akcióterületi fejlesztés munkacíme	Derkovits lakótelep megújítása
4.	Akcióterületi fejlesztés illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	„A versenyképesség fokozása az ökoszisztéma komplex fejlesztése által” és a „Környezetbarát, megújuló energián alapuló város kialakítása” FVS stratégiai célokhoz illeszkedik az akcióterületi fejlesztés.
5.	Akcióterület kijelölésének indoklása	A komplex fejlesztés elősegíti, hogy a lakótelep ne váljon az elszegényedő társadalmi rétegek, illetve az idős korosztály szegregátumává. Az akcióterületen a zöldterületi rehabilitáció és parkolófejlesztés mellett teljes körű energiahatékonysági felújításra szoruló iskolák (Szombathelyi Derkovits Gyula Általános Iskola) energetikai korszerűsítése és az alulhasznosított általános iskola komplex fejlesztése közösségi, közcélú multifunkcionális sport- és közművelődési központ kialakítása irányába, a meglévő oktatási tevékenységének megőrzésével összehangolva, új közcélú létesítménnyel gazdagíthatja a lakótelepet.
6.	Az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma	A fejlesztés a következő elemekből épül fel: Perint rehabilitáció; komplex zöldfelület rehabilitáció; gyalogos sétányok kerékpár- és futóutak építése; felszíni parkolók lehetőség szerinti bővítése; Derkovits Gyula Általános Iskola távhő rendszerbe kapcsolása
7.	Városrészi leképeződése	4. városrész: Derkovits lakótelep; 19. városrész: Kámon-Herény városrész

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	3.3. Városi területek komplex megújítása
2.	Akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Zöldülő város, digitális város és kiszolgáló város tervezési dimenziókhoz illeszkedik.
3.	Akcióterületi fejlesztés munkacíme	Oladi lakótelep megújítása
4.	Akcióterületi fejlesztés illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	„A versenyképesség fokozása az ökoszisztéma komplex fejlesztése által” és a „Környezetbarát, megújuló energián alapuló város kialakítása” FVS stratégiai célokhoz illeszkedik az akcióterületi fejlesztés.

	Kérdés	Kifejtés
5.	Akcióterület kijelölésének indoklása	A rehabilitált, illetve fejlesztett zöldfelületek rendszerébe integrált gyalogos sétányok, kerékpárutak és futóutak a társadalmi szempontból fenntartható urbanizáció kihívásainak megválaszolásához, a lakosság számára vonzó város és lakótelep kialakításához és egyúttal az egészséges, és az egészség megőrzését elősegítő városi környezet összvárosi és lakótelepi szintű kialakításához egyaránt nélkülözhetetlenek.
6.	Az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma	A fejlesztés a következő elemekből épül fel: Perint rehabilitáció; komplex zöldfelület rehabilitáció; gyalogos sétányok kerékpár- és futóutak építése; felszíni parkolók lehetőség szerinti bővítése; Oladi Általános Iskola energiahatékonysági felújítása
7.	Városrészi leképeződése	5. városrész: Oladi lakótelep; 6. városrész: Rigóvölgy – Új városliget – Középhegy városrész; 19. városrész: Kámon-Herény városrész

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	3.3. Városi területek komplex megújítása
2.	Akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Zöldülő város, digitális város és kiszolgáló város tervezési dimenziókhoz illeszkedik.
3.	Akcióterületi fejlesztés munkacíme	Oladi akcióterület megújítása
4.	Akcióterületi fejlesztés illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	„A versenyképesség fokozása az ökoszisztéma komplex fejlesztése által” és a „Környezetbarát, megújuló energián alapuló város kialakítása” FVS stratégiai célokhoz illeszkedik az akcióterületi fejlesztés.
5.	Akcióterület kijelölésének indoklása	Az elsősorban családi házas környezetben a kihívás a fiatal, képzett és aktív életet élő korosztály arányának növelése, melyhez hozzájárulhat a zöldfelületi rehabilitáció, hiányzó közlekedési kapcsolat kiépítése és energiahatékonysági felújítás.
6.	Az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma	A fejlesztés a következő elemekből épül fel: Arany-patak rehabilitáció; komplex zöldfelület rehabilitáció; gyalogos sétányok kerékpár- és futóutak építése.
7.	Városrészi leképeződése	6. városrész: Rigóvölgy – Új városliget – Középhegy városrész; 7. városrész: Oladfalu – oladi plató városrész; 19. városrész: Kámon-Herény városrész

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	3.3. Városi területek komplex megújítása
2.	Akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Zöldülő város, digitális város és kiszolgáló város tervezési dimenziókhoz illeszkedik.
3.	Akcióterületi fejlesztés munkacíme	Ifjúsági lakótelep megújítása
4.	Akcióterületi fejlesztés illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	„A versenyképesség fokozása az ökoszisztéma komplex fejlesztése által” és a „Környezetbarát, megújuló energián alapuló város kialakítása” FVS stratégiai célokhoz illeszkedik az akcióterületi fejlesztés.
5.	Akcióterület kijelölésének indoklása	Zöldfelület növelésével, illetve közterületi rehabilitációval, társadalmi szolgáltatások infrastruktúrájának fejlesztésével lehetséges a megtartó képesség növelése az akcióterületen.
6.	Az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma	A fejlesztés a következő elemekből épül fel: Perint rehabilitáció; komplex zöldfelület rehabilitáció; komplex közterület rehabilitáció; Dési Huber István Általános Iskola energiahatékonysági felújítása és funkcionális fejlesztése
7.	Városrészi leképeződése	8. városrész: Nárái úti – Alsóhegyi úti lakóterület; 9. városrész: Ifjúsági lakótelep városrész; 11. városrész: Gyöngyösszőlős – Gyöngyöshermán városrész

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	3.3. Városi területek komplex megújítása
2.	Akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Zöldülő város, digitális város és kiszolgáló város tervezési dimenziókhoz illeszkedik.
3.	Akcióterületi fejlesztés munkacíme	Szentkirály megújítása
4.	Akcióterületi fejlesztés illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	„A versenyképesség fokozása az ökoszisztéma komplex fejlesztése által” és a „Környezetbarát, megújuló energián alapuló város kialakítása” FVS stratégiai célokhoz illeszkedik az akcióterületi fejlesztés.
5.	Akcióterület kijelölésének indoklása	Az akcióterület társadalmi megújulásának egyik előfeltétele a fiatalokat segítő intézmény – bölcsőde – létrehozása. A másik jellemzője a területnek az idősek magas aránya, és számukra szükséges szociális ellátó intézmény építése.
6.	Az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma	A fejlesztés a következő elemekből épül fel: Gyöngyös rehabilitáció; komplex zöldfelület rehabilitáció; új bölcsőde; új idősek otthona
7.	Városrészi leképeződése	12. városrész: Szentkirály – Bogát városrész

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	3.3. Városi területek komplex megújítása
2.	Akcióterület illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Zöldülő város, digitális város és kiszolgáló város tervezési dimenziókhoz illeszkedik.
3.	Akcióterületi fejlesztés munkacíme	Kámon-Herény megújítása
4.	Akcióterületi fejlesztés illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	„A versenyképesség fokozása az ökoszisztéma komplex fejlesztése által” és a „Környezetbarát, megújuló energián alapuló város kialakítása” FVS stratégiai célokhoz illeszkedik az akcióterületi fejlesztés.
5.	Akcióterület kijelölésének indoklása	Szombathely számára meghatározó jelentőségű a Gyöngyös menti terület fejlesztése, mely Szentkirálytól Kámonig öleli fel a várost. Északi végpontja az arborétum, így a terület egy komplex zöldfolyosóként tud funkcionálni.
6.	Az akcióterületi fejlesztés célja és rövid tartalma	A fejlesztés a következő elemekből épül fel: Gyöngyös rehabilitáció; komplex zöldfelület rehabilitáció; komplex közterület rehabilitáció
7.	Városrészi leképeződése	19. városrész: Kámon-Herény városrész

6.3.3 Stratégiai célkitűzéseket támogató, átfogó szervezeti rendszerként működő stratégiai keretrendszerek (hálózatos, vonalas fejlesztések)

34. táblázat Városi hálózatos beavatkozás

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	1.2. Innovációs ökoszisztéma támogatása
2.	Beavatkozás illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Prosperáló város, digitális város tervezési dimenziókhoz illeszkedik.
3.	Beavatkozás munkacíme	Innovációs ökoszisztéma támogatása
4.	Beavatkozás illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	„A versenyképesség fokozása az ökoszisztéma komplex fejlesztése által” FVS stratégiai célhoz illeszkedik a beavatkozás.
5.	Beavatkozás hálózatos jellegének bemutatása	Szombathely innovációs ökoszisztémáját az önkormányzat, vállalatok, egyetemek, gazdaságfejlesztő szervezetek összessége adja. Közöttük az együttműködés formalizált, több éves múltra tekint vissza.
6.	Beavatkozás célja és rövid tartalma	A város innovációban érdekelt szereplőinek tudatos, koordinált együttműködése, melynek révén a gazdasági válságállóság, több lábon állás, K+F projektek generálása és magasabb hozzáadott érték tud megvalósulni.
7.	A hálózat beavatkozásban érintett részének városrészi leképeződése	Város egésze érintett.

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	3.1. Épület energetikai és infrastrukturális fejlesztések
2.	Beavatkozás illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Zöldülő város, digitális város és kiszolgáló város tervezési dimenziókhoz illeszkedik.
3.	Beavatkozás munkacíme	Önkormányzati épületek energiahatékonysági fejlesztése
4.	Beavatkozás illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	„A versenyképesség fokozása az ökoszisztéma komplex fejlesztése által” és a „Környezetbarát, megújuló energián alapuló város kialakítása” FVS stratégiai célokhoz illeszkedik az akcióterületi fejlesztés.
5.	Beavatkozás hálózatos jellegének bemutatása	A közszolgáltatásokat biztosító közcélú létesítmények esetében stratégiai szinten átgondolt energia-hatékonysági program megvalósítására van szükség.
6.	Beavatkozás célja és rövid tartalma	Komplett energetikai megújítások, tetőszigetelés, falszigetelés, belsőépítészeti fejlesztések, fűtőkorszerűsítés és energiatermelő rendszerbe integrált napelem fejlesztések alkotják a beavatkozást.
7.	A hálózat beavatkozásban érintett részének városrészi leképeződése	Város egésze érintett.

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	3.2. Parkok, zöld- és vízfelületek fejlesztése
2.	Beavatkozás illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Zöldülő város, digitális város, megtartó város és kiszolgáló város tervezési dimenziókhoz illeszkedik.
3.	Beavatkozás munkacíme	Parkok és zöldfelületek fejlesztése
4.	Beavatkozás illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	„Környezetbarát, megújuló energián alapuló város kialakítása” és a „Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése” FVS stratégiai célokhoz illeszkedik a beavatkozás.
5.	Beavatkozás hálózatos jellegének bemutatása	Szombathely számára meghatározóak a parkok, zöldterületek, mind vízfelületek mentén, mind pedig különállóan. A város összesen 256 ha közterületi zöldfelülettel rendelkezik, kb. 30 000-es faállománnyal, 11 nagy parkkal, 75 játszótérrel, 5590 m ² virágággal, 60 db köztéri műalkotással és 8 db szökőkúttal. Mind az aktív közösségi lét és egyéni egészségtudatosság, mind pedig a város klimatikus állapotának megőrzése céljából kiemelkedően fontos a zöldterületek folyamatos fejlesztése, összekapcsolása.
6.	Beavatkozás célja és rövid tartalma	A beavatkozás során új belvárosi park kerül kialakításra, a meglévő parkok fejlesztése történik meg, illetve a patakperti területek megújulnak.
7.	A hálózat beavatkozásban érintett részének városrészi leképeződése	Város egésze érintett.

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	3.2. Parkok, zöld- és vízfelületek fejlesztése
2.	Beavatkozás illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Zöldülő város, digitális város, megtartó város és kiszolgáló város tervezési dimenziókhoz illeszkedik.
3.	Beavatkozás munkacíme	Vízgazdálkodás és vízfelület fejlesztése
4.	Beavatkozás illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	„Környezetbarát, megújuló energián alapuló város kialakítása” és a „Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése” FVS stratégiai célokhoz illeszkedik a beavatkozás.
5.	Beavatkozás hálózatos jellegének bemutatása	A vízgazdálkodással kapcsolatos fejlesztések folyamatosan valósulnak meg a városban. A belvíz és csapadékvíz-elvezetések, tárolók kiemelt jelentőségű, hálózatos jellegű feladat. Ugyanakkor a várost két meghatározó két patak adottságaival még nem élt a város, amelyek fejlesztése szintén jelentős feladat a következő évek során.

	Kérdés	Kifejtés
6.	Beavatkozás célja és rövid tartalma	A beavatkozás elemei a következők: csatornahálózatba be nem kötött ingatlanok hálózatba integrálása a vizek védelme érdekében; az egyesített rendszer szétválasztása; a hagyományos rendszerekről való átállás az új szemléletű megközelítésekre; a lakossági vízgazdálkodás népszerűsítése; patakok környezetének rehabilitációja.
7.	A hálózat beavatkozásban érintett részének városrészi leképeződése	Város egésze érintett.

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	4.1. Közlekedési, közösségi infrastruktúra fejlesztése, megújítása
2.	Beavatkozás illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Prosperáló város, zöldülő város, digitális város, megtartó város és kiszolgáló város tervezési dimenziókhoz illeszkedik.
3.	Beavatkozás munkacíme	Belterületi utak fejlesztése a kertvárosokban
4.	Beavatkozás illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	„Versenyképesség fokozása”, „Környezetbarát, megújuló energián alapuló város kialakítása”, „Fenntartható közlekedés” és a „Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése” FVS stratégiai célokhoz illeszkedik a beavatkozás.
5.	Beavatkozás hálózatos jellegének bemutatása	A beavatkozás a város összefüggő rendszert alkotó közúti közlekedéshálózatának megújítása érdekében történik műszaki-fizikai, illetve funkcionális szempontból korszerűtlen szakaszok korszerűsítésével.
6.	Beavatkozás célja és rövid tartalma	Cél: a kertvárosi utak, utcák korszerűsítése burkolatok korszerűsítésével, a csapadékvíz-elvezetés fejlesztésével
7.	A hálózat beavatkozásban érintett részének városrészi leképeződése	6. Rigóvölgy – Új városliget – Közép-hegy városrész; 10. Újperint – Petőfi-telep városrész; 11. Gyöngyösszőlős – Gyöngyöshermán városrész; 14. Éhen Gyula kertváros

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	4.1. Közlekedési, közösségi infrastruktúra fejlesztése, megújítása
2.	Beavatkozás illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Prosperáló város, zöldülő város, digitális város, megtartó város és kiszolgáló város tervezési dimenziókhoz illeszkedik.
3.	Beavatkozás munkacíme	A közúti közlekedési hálózat fejlesztése az elkerülő és tehermentesítő utak, városi főutak, gyűjtőutak és hiányzó úthálózati elemek kiépítésével
4.	Beavatkozás illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	„Versenyképesség fokozása”, „Környezetbarát, megújuló energián alapuló város kialakítása”, „Fenntartható közlekedés” és a „Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése” FVS stratégiai célokhoz illeszkedik a beavatkozás.
5.	Beavatkozás hálózatos jellegének bemutatása	A beavatkozás a város összefüggő rendszert alkotó közúti közlekedéshálózatának fejlesztése érdekében történik hiányzó elkerülő és tehermentesítő utak, városi főutak, gyűjtőutak, városszerkezeti jelentőségű úthálózati elemek megépítésével.
6.	Beavatkozás célja és rövid tartalma	Cél: a város elérhetőségének javítása, a zaj- és egyéb környezetterhelés csökkentése, közlekedési folyamatok optimalizációja.
7.	A hálózat beavatkozásban érintett részének városrészi leképeződése	Város egésze érintett.

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	4.1. Közlekedési, közösségi infrastruktúra fejlesztése, megújítása
2.	Beavatkozás illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Prosperáló város, zöldülő város, digitális város, megtartó város és kiszolgáló város tervezési dimenziókhoz illeszkedik.
3.	Beavatkozás munkacíme	A kerékpáros közlekedési hálózat fejlesztése
4.	Beavatkozás illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	„Versenyképesség fokozása”, „Környezetbarát, megújuló energián alapuló város kialakítása”, „Fenntartható közlekedés” és a „Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése” FVS stratégiai célokhoz illeszkedik a beavatkozás.
5.	Beavatkozás hálózatos jellegének bemutatása	A beavatkozás révén összefüggő, biztonságos, környezetbarát közlekedési modalitás jön létre a városban, illetve a környező településekkel integráltan.
6.	Beavatkozás célja és rövid tartalma	Cél: a város személygépjármű-forgalmi terheltségének csökkentése, a város széles közönsége számára vonzóvá tétele.
7.	A hálózat beavatkozásban érintett részének városrészi leképeződése	Város egésze érintett.

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	4.1. Közlekedési, közösségi infrastruktúra fejlesztése, megújítása
2.	Beavatkozás illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Prosperáló város, zöldülő város, digitális város, megtartó város és kiszolgáló város tervezési dimenziókhoz illeszkedik.
3.	Beavatkozás munkacíme	Gyalogos útvonalak hálózatának fejlesztése
4.	Beavatkozás illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	„Környezetbarát, megújuló energián alapuló város kialakítása”, „Fenntartható közlekedés” és a „Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése” FVS stratégiai célokhoz illeszkedik a beavatkozás.
5.	Beavatkozás hálózatos jellegének bemutatása	A beavatkozás révén egyrészt a történelmi városmag gyalogos elérhetősége és bejárhatósága lesz biztosított, másrészt a parkolási rendszerrel összekapcsolva a környezeti terhelés csökkenthető. Végezetül az aktív szabadidő eltöltésének hatékony módja is meg tud valósulni a korábbiaknál magasabb szinten.
6.	Beavatkozás célja és rövid tartalma	Cél: a városközpont és a különböző városrészek gyalogos kapcsolatának megteremtése, a városi sétányok fejlesztése, a városközponti gyűrűn belüli gyalogos közlekedés ösztönzése.
7.	A hálózat beavatkozásban érintett részének városrészi leképeződése	Város egésze érintett.

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	4.2. Közösségi közlekedés fejlesztése, zöld és okos megoldásokkal
2.	Beavatkozás illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Prosperáló város, zöldülő város, digitális város, megtartó város és kiszolgáló város tervezési dimenziókhoz illeszkedik.
3.	Beavatkozás munkacíme	Közösségi közlekedés fejlesztése okos megoldásokkal
4.	Beavatkozás illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	„Környezetbarát, megújuló energián alapuló város kialakítása”, „Fenntartható közlekedés” és a „Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése” FVS stratégiai célokhoz illeszkedik a beavatkozás.
5.	Beavatkozás hálózatos jellegének bemutatása	A beavatkozás révén a város közösségi közlekedéssel való elérhetősége javul, a lakosok aktív részeseivé válnak a fejlesztéseknek, miközben folyamatosan lehet forgalmi változásokat tesztelni, hatékonyságot javítani.
6.	Beavatkozás célja és rövid tartalma	Cél: a közösségi közlekedés adatalapú fejlesztése, mind lakossági szolgáltatói, mind pedig közszolgáltatói, városüzemeltetési szempontból. Okoszebrák, okos buszmegállók, okospadok kialakítása.
7.	A hálózat beavatkozásban érintett részének városrészi leképeződése	Város egésze érintett.

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	5.1. Közszolgáltatások megújuló energiára történő átállása
2.	Beavatkozás illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Prosperáló város, zöldülő város, digitális város, megtartó város és kiszolgáló város tervezési dimenziókhoz illeszkedik.
3.	Beavatkozás munkacíme	Közszolgáltatások megújuló energia alapú fejlesztése
4.	Beavatkozás illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	„Környezetbarát, megújuló energián alapuló város kialakítása” és a „Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése” FVS stratégiai célokhoz illeszkedik a beavatkozás.
5.	Beavatkozás hálózatos jellegének bemutatása	A beavatkozás révén a távhő előállításának, a szennyvíz hasznosításának és a hulladék kezelésének területein történik váltás a zöldenergia irányába. Lehetővé válik a hatékony gazdálkodás, miközben a lakossági elégedettség és szolgáltatási színvonal egyaránt jelentősen emelkedik.
6.	Beavatkozás célja és rövid tartalma	Cél: a költséghatékony és megújuló energiákon alapuló közszolgáltatási rendszerek kialakítása, az ahhoz szükséges beruházásokkal és szemléletformálási akciókkal.
7.	A hálózat beavatkozásban érintett részének városrészi leképeződése	Város egésze érintett.

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozási terület megnevezése	5.2. Innovatív, zöld energetikai és körkörös gazdasági megoldások
2.	Beavatkozás illeszkedése a tervezési dimenziókhoz	Prosperáló város, zöldülő város, digitális város, megtartó város és kiszolgáló város tervezési dimenziókhoz illeszkedik.
3.	Beavatkozás munkacíme	Innovatív megújuló energia és körkörös gazdaság alapú fejlesztések
4.	Beavatkozás illeszkedése az FVS stratégiai céljaihoz	„A versenyképesség fokozása az ökoszisztéma komplex fejlesztése által”, a „Környezetbarát, megújuló energián alapuló város kialakítása” és a „Lakosság számára vonzó, közösségi szolgáltató karakter megerősítése” FVS stratégiai célokhoz illeszkedik a beavatkozás.
5.	Beavatkozás hálózatos jellegének bemutatása	A beavatkozás által olyan újszerű energetikai megoldások kerülnek kialakításra, melyek hozzájárulnak a lakossági szemléletformálástól kezdve a versenyképes vállalkozói ötletek felkarolásán keresztül a közösségi szolgáltató karakterig.
6.	Beavatkozás célja és rövid tartalma	Cél: innovatív technológiák bevezetése, melyek a lakosság életszínvonalát is emelik, miközben a város ökológiai lábnyomát csökkentik. Elemei többek között: zöldtetők és zöldfalak, hidrogén alkalmazása közlekedésben vagy energiatermelésben, körkörös gazdasággal kapcsolatos projektek fejlesztése és megvalósítása.
7.	A hálózat beavatkozásban érintett részének városrészi leképeződése	Város egésze érintett.

6.4 Városterégi szintű beavatkozási területek részletezése

6.4.1 Átfogó stratégiai megalapozottságú térségi keretrendszerek (térségi hálózatos, vonalas fejlesztések, nem materiális hálózatos fejlesztések)

35. táblázat Térségi hálózatos beavatkozás

	Kérdés	Kifejtés
1.	Beavatkozás tematikus fókusz	Ipari létesítmények megvalósításához szükséges iparterület fejlesztése
2.	Illeszkedés munkacíme	Északi Iparterület fejlesztése
3.	Illeszkedés a vármegyei program céljaihoz	Stabil, válságálló, versenyképes gazdaság - Szombathely és vonzáskörzetének dinamizálása és a város élhetőségének fokozása
4.	Illeszkedés az FVS céljaihoz	„A versenyképesség fokozása az ökoszisztéma komplex fejlesztése által” FVS stratégiai célhoz illeszkedik a beavatkozás.
5.	Beavatkozás célja és rövid tartalma (a térségi vonatkozás kiemelésével)	Cél: az ipari parkba történő folyamatos betelepülések révén fejleszteni szükséges a rendelkezésre álló infrastruktúrát. Söpte település közvetlenül érintett az ipari parkban.
6.	Tevékenységek	A 680 hektáros területen kiszolgáló infrastruktúra építése és építési telkek kialakítása a feladat.
7.	Tevékenységekben érintett települések köre és feladataik	Szombathely és Söpte. A söptei terület jelentős része átkerült Szombathely közigazgatási területére. Folyamatos egyeztetések szükségesek a testületek között.
8.	Hatások és hatásokban érintett települések köre	Szombathely
9.	Koordináció módja, az érintett települések bevonása a koordinációba	Az érintett önkormányzati vezetők, illetve illetékes szakkollégák rendszeres személyes egyeztető fórumokat tartanak.
10.	Városhatáron túlmutató, térségi kihatás	A város vonzáskörzetében élők munkalehetőségei is bővülnek.

6.5 Stratégia együttműködési menetrendek (zöld és digitális átállást elősegítő célok és intézkedések, opcionálisan innovációs menetrend)

6.5.1 Zöld átállás menetrend

Napjainkra a klímaváltozás megkérdőjelezhetetlen tény, ahogy ma már az is, hogy ennek az oka az emberi tevékenységünk miatt a CO₂ ekvivalens gázok feldúsulása a légkörben. Az emberiségre nézve azonban a legtöbb klímaváltozási forgatókönyvek bekövetkezése esetén a hatás végzetes lehet. Emiatt minimum erkölcsi kötelezettsége mindenkinek, hogy tegyen az élhető környezet fenntartásáért a gyermekeink és magunk számára is. Magyarország és az EU konkrét célokat fogalmazott meg, programokat dolgozott ki a klímaváltozás várható mértékének a csökkentése, a bekövetkező hatásokhoz való alkalmazkodás elősegítése érdekében.

Szombathely városának esetében a zöld és digitális átállás menetrend előkészítése részvételi tervezés keretében a releváns intézkedéscsoport tagjainak aktív közreműködésével zajlott. A beérkezett észrevételek, javaslatok az alábbi fejezetekbe beépítésre kerültek.

Előkészítés:

Az éghajlatváltozás mérséklése az üvegházhatású gázok csökkentésére irányul. A kibocsátások legnagyobb része a település épületállományának üzemeltetéséből, a közlekedésből, kisebb része a nagyiparból és a hulladékgazdálkodásból származik. Mindezek háttérében döntően a fosszilis energiahordozók energiatermelési célú közvetlen, vagy közvetett (ld. felhasznált villamosenergia előállítása során felhasznált energiahordozók) felhasználása áll.

Szombathely város teljes CO₂ kibocsátásából a KSH és a város saját adatai alapján a legnagyobb részt az utóbbi évtizedben jelentősen megnövekedett villamos energia fogyasztás és az egyébként csökkenő mértékű földgáz felhasználás okozza. Nem elhanyagolható ugyanakkor a közlekedés kibocsátása sem, amely az országos átlagnál nagyobb arányt képvisel helyben az üvegházhatású gázok kibocsátásából. A város üvegházhatású gázkibocsátásában mára a villamos energia szerepe a legjelentősebb. Ez elsősorban az erős gazdasági, ipari szektor technológiai energiaigényének a növekedéséből fakad, másrészt a földgáz iránti kereslet főként lakosság felőli keresletének csökkenéséből, ami a változó klíma miatt enyhülő teleknek és már az energiakorszerűsítési beruházásoknak köszönhető. A lakosság villamos energia iránti igénye ugyanakkor évek óta folyamatosan nő. Arányaiban és abszolút értékben is nőtt emellett a közlekedés kibocsátása, ami a jelentősen növekvő számú gépjárműállománynak és a teherjárművek terén elmaradt kibocsátás korlátozásnak az eredménye.

Tématerület	Jelenlegi helyzet fő jellemzői	Főbb kihívások	Eddig megvalósult intézkedések, beavatkozások
Villamos-energia felhasználás	a legnagyobb villamosenergia-felhasználó az ipar	egyre több elektronikai eszközt használnak	a korszerűtlen elektromos berendezések cseréje
Földgáz-felhasználás	az ipar a legnagyobb felhasználó, de a közintézmények és a lakosság is jelentős szereplő	a lakóépület-állomány jelentős része energetikai szempontból korszerűtlen	energia-korszerűsítési programok megvalósítása

A városi zöld átállást meghatározó hatályban levő stratégiai és akciótervi dokumentumok:

- Vas megye Területfejlesztési Konceptiója és Stratégiai Programja
- Vas Megye Klímastratégiája
- Szombathely Megyei Jogú Város Klímavédelmi és Energia Stratégiája
- Szombathely Város Fenntartható Energia-és Klíma akcióterve (SECAP)

Az elmúlt 5-7 évben megvalósult zöld, energetikai, klímaalkalmazkodást elősegítő intézkedések a városban:

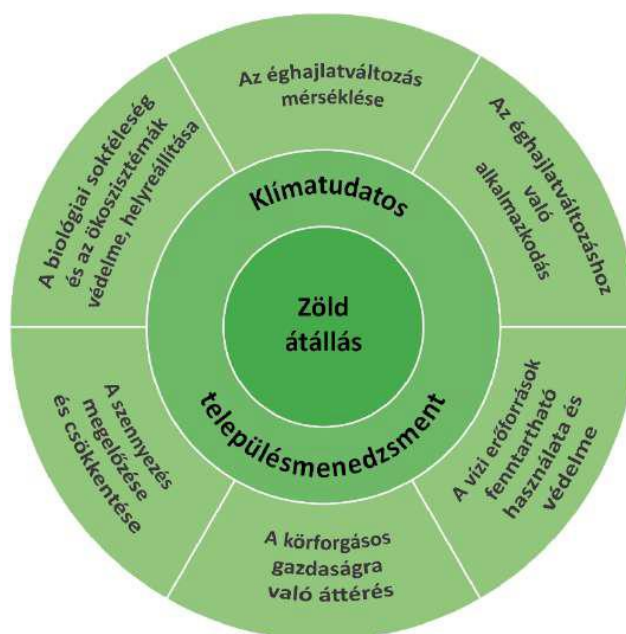
A 2014-2020-as ciklus EU által közvetett finanszírozásból megvalósuló számos projektje energetikai korszerűsítésre irányult, így: óvodák felújítása (Hétszínvirág, Margaréta, Napsugár, Micimackó, Maros, Pipitér), iskolák felújítása (Neumann János, Vas Megyei SZC Oladi Technikum), egészségügyi intézmények (Váci és Jáki úti orvosi rendelő), illetve az AGORA központ felújítása. Folyamatban van egy napelempark létesítését célzó projekt. Az EU által közvetlenül finanszírozott JUST Nature projekt (Horizon2020) célkitűzése többek között a levegő minőségének javítása és a zöldfelület rekonstrukció. Modern Városok Program keretében, állami finanszírozásból valósult meg a szombathelyi uszodafejlesztéshez kapcsolódó közműrekonstrukció és megújuló rendszer kiépítése. A klímaalkalmazkodást segíti elő a Vadvirágos Szombathely projekt, melynek keretében mesterséges vadvirágos réteket alakítottak ki. Folyamatban van az Ezer fa ültetése program, továbbá megkezdődött az ingyenes lakossági LED-csere program. A közlekedés területén feltétlenül említésre méltó, hogy 2022-ben elindultak a kölcsönözhető elektromos rollerek, valamint az Önkormányzat novemberben felkerült a Brit Nagykövetség által előterjesztett nyilatkozat aláírói listájára, amivel vállalja a zero kibocsátásra való törekvést a saját vagy lízingelt autóflottája esetén.

Célok megfogalmazása és rendszerezése

A zöld átállás célkitűzései szervesen illeszkednek az FVS zöldülő város reziliencia dimenziójához, ebből kifolyólag elősegítik a stratégia jövőképeének teljesülését is. A célrendszer alapvető eleme a klímatudatos településmenedzsment, amelynek keretében a klímatudatosság a településfejlesztés minden szegmensében meghatározó vezérlőelvvé válik. Az éghajlatváltozás mérséklése az üvegházhatású gázok csökkentésére vagy ezek hatásának elkerülésére irányul többek között a megújuló energiatermeléssel, az energiahatékonyság növelésével, a klímasemleges közlekedéshez való hozzájárulással. Az éghajlatváltozáshoz való

alkalmazkodás stratégiai szinten hozzájárul a jelenlegi éghajlat és a várható jövőbeli éghajlat által a gazdasági tevékenységre gyakorolt kedvezőtlen hatások kockázatának csökkentéséhez, anélkül, hogy növelnék a kedvezőtlen hatások kockázatát az emberekre, a természetre vagy az eszközökre. A vízi erőforrások fenntartható használata és védelme keretében a felszíni és felszín alatti víztestek stratégiai szintű védelme valósul meg, kezelve a települési és ipari szennyvíz problémákat, és javítva a vízgazdálkodás hatékonyságát, a vízi ökoszisztémák állapotát. A szennyezés megelőzése és csökkentése az üvegházhatású gázoktól eltérő szennyező anyagoknak a levegőbe, a vízbe vagy talajba történő kibocsátásának megelőzésére, csökkentésére irányul. A biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása a természeti és biológiai sokféleség megőrzésére, a fenntartható földhasználatra és területgazdálkodásra, fenntartható mezőgazdálkodásra és erdőgazdálkodásra irányuló stratégiát mutatja be.

ábra 20 A zöld átállás általános célrendszere

Átfogó cél, hogy Szombathely tudatos, klíma- és energiapolitikával rendelkező európai várossá váljon, amely gyakorlati környezetpolitikai lépésekkel teszi élhetőbbé, szerethetőbbé lakóközösségét. A mitigációs stratégiai cél a 2006-os bázis évhez képest 2030-ra 35 %-kal csökkenteni a város CO₂ kibocsátását.

A fő mitigációs tevékenységek egy országosan is kiemelkedő hatékonyságú és nagyrészt megújulóakra épülő távhő rendszer kialakítását, felére csökkenő fosszilis energiaigényű intézményi és lakossági épületállomány, és csökkenő kibocsátású helyi tömegközlekedés kialakítását és a megújuló energiaforrások egyre növekvő arányú hasznosítását célozza meg mitigációs akcióival. A város hatásköre ugyan korlátozott, de a belsőégésű motorizáció visszaszorítását, lakossági és ipari épületenergetikai korszerűsítéseket és az ipar fosszilis villamosenergia igényének csökkentését ösztönző intézkedéseket is megfogalmaz.

Az új innovációs eredmények alkalmazása nélkülözhetetlen a városi hálózatos infrastruktúrák megújítása kapcsán, legyen szó akár a közösségi közlekedés fejlesztéséről, akár a környezeti szempontból fenntartható közlekedési módok (kerékpár, car-sharing stb.) népszerűsítéséről. A

városi infrastruktúra fejlesztése kapcsán kiemelt szempont a környezetterhelés, a környezetszennyezés (levegő-, zaj-, talajszennyezés) csökkentése, így elsődleges szempont az energetikai szempontból hatékony, fenntartható technológiák alkalmazása.

Az adaptációs stratégia célja, hogy a város felkészüljön a klímaváltozás várható, tudományos alaposságú előrejelzéseken alapuló hatásaira, csökkentve azok városra kifejtett negatív hatásait, továbbá felkészülve az azokhoz való erőteljes alkalmazkodásra.

A klímaváltozás hatására a következő évtizedek átlagos éves hőmérséklete tovább emelkedik; az extrém meleg napok száma várhatóan növekedni fog, valamint a csapadék éves eloszlása is egyértelműen szélsőségesebbé válik, így az özvízszerű esőzések és az aszályos periódusok gyakorisága is minden bizonnyal nőni fog. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, azaz az adaptáció ezekhez a megváltozott és egyre szélsőségesebbé váló klimatikus viszonyokhoz való felkészülést segíti elő, különösen a társadalom, a gazdaság, az infrastrukturális elemek és a települési zöldfelületek tekintetében.

A körforgásos gazdaság az európai zöld megállapodás elérésére irányuló uniós stratégia egyik legfontosabb eleme. Lényege, hogy a környezeti elemek túlzott mértékű igénybevételéhez és terheléséhez vezető eddigi lineáris gazdasági modellt, amely az erőforrások felhasználásán, valamint a hulladékká váló termékek ártalmatlanításán alapul, fel kell váltania a körforgásos megközelítésnek. Ennek alapja az anyagkörforgás kialakítása, azaz a keletkező hulladékok másodnyersanyagként történő, lehetőség szerint minél nagyobb arányú hasznosítása. Ezzel összhangban a körforgásos megközelítés nagy hangsúlyt fektet a keletkező hulladék mennyiségének csökkentésére a teljes gazdasági szektorban (beleértve az ipar és mezőgazdaság mellett a szolgáltatásokat is), ennek érdekében ösztönzi a termékek élettartamának növelését; a javítás, karbantartás szerepének erősítését új termékek beszerzése helyett; közös, megosztott szolgáltatások nyújtását (beleértve pl. a közösségi közlekedést, bérlakások fenntartását is); a rövid ellátási láncok erősítését; és általában véve a helyi gazdasági és termelési szereplők közötti szorosabb gazdasági kapcsolatok kialakítását. Ennek feltétele a társadalom ilyen irányú szemléletformálása is. Említést érdemel, hogy a körforgásos gazdaság felé történő elmozdulás számos kulcsterületén a város nem rendelkezik közvetlen hatáskörrel, ösztönző, koordináló szerepe kihasználásával azonban mégis eredményesen járulhat hozzá Szombathely is a körforgásos szemléletű megújulásához. A körforgásos gazdaságra való áttérés megfogalmazza a város stratégiai irányát a hulladék keletkezésének megelőzéséhez vagy annak újrafelhasználásához, növeli a termékek élettartamát, a melléktermékek másodlagos felhasználását és a veszélyes anyagok környezetbarátabb anyagokkal történő helyettesíthetőségét.

A célrendszer véglegesítésére a zöld finanszírozási keretrendszerben kerül majd sor.

A zöld fejlesztések beavatkozási területeinek meghatározása

Az éghajlatváltozás mérséklése

Tervezett beavatkozási irányok:	Az éghajlatváltozást kiváltó tényezők negatív hatásainak csökkentése
Előzetesen tervezett projektek/projekttypusok:	Az éghajlatváltozás negatív hatásainak mérséklésében kiemelt szerep jut a községfejlesztéseinek is. A beavatkozási irányhoz illeszkedve épületenergetikai és korszerűsítési projektek, kapcsolódó – elsősorban a megújuló energia hasznosítását segítő – infrastrukturális beavatkozások tervezettek.
Projekt(ek) előkészítettsége:	Egyes projektek előkészítése folyamatban.
Környezeti hatás:	pozitív (X), semleges (X), negatív hatású (X)
A projektcsoporthoz/projekt tartalmaz-e megtakarítást és/vagy megtérülő jellegű tevékenységet:	A projektcsoporthoz megtérülő tevékenységet nem tartalmaz, költség- és energiamegtakarítást ugyanakkor a tervezett fejlesztések lehetővé tesznek.
Szoft jellegű, a zöld átállást támogató akciók:	A beavatkozási irányhoz illeszkedő közösségi akciók, szemléletformáló programok, workshopok lebonyolítása tervezett.

Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás

Tervezett beavatkozási irányok:	Az éghajlatváltozás folyamatához való alkalmazkodást segítő beavatkozások
Előzetesen tervezett projektek/projekttypusok:	A beavatkozási irányhoz kapcsolódva a városi zöldfelületek, zöld hálózatok megújítása, kapcsolódó – akár integrált program keretében lebonyolított – közterületi fejlesztések, épület rekonstrukciós munkák megvalósítása tervezett.
Projekt(ek) előkészítettsége:	Egyes projektek előkészítése folyamatban.
Környezeti hatás:	pozitív (X), semleges (X), negatív hatású (X)
A projektcsoporthoz/projekt tartalmaz-e megtakarítást és/vagy megtérülő jellegű tevékenységet:	A projektcsoporthoz egyes elemei (pl. zöld város fejlesztési program gazdaságfejlesztési tevékenysége) megtérülő elemeket tartalmazhatnak, költség- és energia megtakarítást a tervezett fejlesztések egyértelműen lehetővé tesznek.
Szoft jellegű, a zöld átállást támogató akciók:	A beavatkozási irányhoz illeszkedő közösségi akciók (pl. közösségi tervezés bevezetése), szemléletformáló programok, workshopok lebonyolítása tervezett.

A biológiai sokféleség és az ökoszisztémák védelme és helyreállítása

Tervezett beavatkozási irányok:	A helyi ökoszisztémát védő városi környezet kialakítása
Előzetesen tervezett projektek/projekttypusok:	A városi természetes élőhelyek megóvását, a városokban élő növény- és állatfajok védelmét célzó részben infrastrukturális, részben ún. szoft projektek megvalósítására kerül sor a beavatkozás keretében.
Projekt(ek) előkészítettsége:	Egyes projektek előkészítése folyamatban.
Környezeti hatás:	pozitív (X), semleges (X), negatív hatású (X)
A projektcsoport/projekt tartalmaz-e megtakarítást és/ vagy megtérülő jellegű tevékenységet:	A projektcsoport megtérülő tevékenységet nem tartalmaz, költség- és energiamegtakarítást ugyanakkor a tervezett fejlesztések lehetővé tesznek.
Szoft jellegű, a zöld átállást támogató akciók:	A természeti értékek megóvására, a biodiverzitás védelmére, a helyi közösségek bevonására, figyelemfelhívásra és lokális kezdeményezések megvalósítására lehetőséget adó, a lakosok által indított programok, rendezvények lebonyolítása tervezett a beavatkozási irányhoz kapcsolódva.

A vízi erőforrások fenntartható használata és védelme

Tervezett beavatkozási irányok:	Szombathely kék infrastruktúra hálózatának fejlesztése
Előzetesen tervezett projektek/projekttypusok:	A beavatkozási irányhoz illeszkedve olyan infrastrukturális fejlesztések megvalósítása a cél, ahol a hangsúly nem a csapadékvíz gyors levezetésén, hanem a csatornába jutó csapadékvíz és belvíz mennyiségének a csökkentésén, illetve a lefolyási idő növelésén van. Ezt a csapadékvíz egy részének elszívárogatásával, növényzet telepítésével, csatornahálózati tározók építésével, valamint a csapadékvíz lehetőség szerinti újra-hasznosításával lehet elérni.
Projekt(ek) előkészítettsége:	Egyes projektek előkészítése folyamatban.
Környezeti hatás:	pozitív (X), semleges (X), negatív hatású (X)
A projektcsoport/projekt tartalmaz-e megtakarítást és/ vagy megtérülő jellegű tevékenységet:	A projektcsoport megtérülő tevékenységet nem tartalmaz, költség- és energia megtakarítást ugyanakkor a tervezett fejlesztések lehetővé tesznek.
Szoft jellegű, a zöld átállást támogató akciók:	Nem releváns.

A szennyezés megelőzése és csökkentése

Tervezett beavatkozási irányok:	A környezetszennyezés csökkentését célzó közlekedési beavatkozások
Előzetesen tervezett projektek/projekttypusok:	A városi környezetszennyezés egyik egyértelmű forrása a helyi közlekedés. A közlekedési infrastruktúrájának fejlesztését, a közösségi közlekedés magasabb szintű digitalizációját, általában a közlekedési szolgáltatások minőségének javítását célzó projektek megvalósítása tervezett.
Projekt(ek) előkészítettsége:	Egyes projektek előkészítése folyamatban.
Környezeti hatás:	pozitív (X), semleges (X), negatív hatású (X)
A projektcsoporthoz/projekt tartalmaz-e megtakarítást és/vagy megtérülő jellegű tevékenységet:	A projektcsoporthoz megtérülő tevékenységet nem tartalmaz, költség- és energiamegtakarítást ugyanakkor a tervezett fejlesztések lehetővé tesznek.
Szoft jellegű, a zöld átállást támogató akciók:	Az alternatív közlekedési módokat népszerűsítő, a modern, okos technológiák és alkalmazások népszerűsítését szolgáló programok, rendezvények, képzések lebonyolítása tervezett a beavatkozási irányhoz kapcsolódva.

A körforgásos gazdaságra való áttérés

Tervezett beavatkozási irányok:	A helyi gazdasági környezet fejlesztése, a körforgásos gazdaságra való átállás feltételeinek megteremtése
Előzetesen tervezett projektek/projekttypusok:	A vállalkozások által bevezetendő új termelési folyamatok, gyártástechnológiák széleskörű elterjedését, az új ismeretek elsajátítását támogató projektek megvalósítása tervezett a beavatkozási irány keretében.
Projekt(ek) előkészítettsége:	Elektromos tömegközlekedés fejlesztéséhez kapcsolódó (trolli, villamos modernizáció) egyedi, előzményekkel rendelkező projektötlet
Környezeti hatás:	pozitív (X), semleges (X), negatív hatású (X)
A projektcsoporthoz/projekt tartalmaz-e megtakarítást és/vagy megtérülő jellegű tevékenységet:	A projektcsoporthoz keretében tervezett fejlesztések megtérülő tevékenységet tartalmazhatnak, továbbá költség- és energiamegtakarítást is eredményezhetnek.
Szoft jellegű, a zöld átállást támogató akciók:	Az önkormányzati és a vállalkozói szféra közötti együttműködést erősítő képzések, workshopok lebonyolítása tervezett a beavatkozási irányhoz kapcsolódva.

A zöld átállás kidolgozásának szervezeti kérdései és ütemezése

A zöld átállás folyamatának előkészítő lépéseként – kapcsolódva az FVS tervezési munkáihoz – széleskörű intézményi felmérés zajlott, ami elsősorban az önkormányzati szervezeteket érintette. Ezek azok az önkormányzati partnerek, melyekre a későbbiekben, a zöld átállás menetrend megvalósítása során is partnerként számít az önkormányzat.

Az önkormányzat kialakítja és benyújtja a város zöld finanszírozási keretrendszerét és az előírásoknak megfelelően, legkésőbb 2024. december 31-ig benyújtja az Irányító Hatóság felé.

A zöld átállás kapcsán – illeszkedve a partnerségi folyamat alapelveihez – kiemelt prioritást élvez a helyi érintetti kör bevonása és aktív részvételének biztosítása már a tervezés korai szakaszában, különös tekintettel a zöld átálláshoz kapcsolódó feladatok felmérésére. A bevont érintetti körbe tartoznak a polgármesteri hivatal releváns osztályai (pl. városüzemeltetési osztály), a releváns városi cégek (pl. SZOVA Szombathelyi Vagyonhasznosító és Városgazdálkodási Nonprofit Zrt., Szombathelyi Távhőszolgáltató Kft., SZOMHULL Szombathelyi Hulladékgazdálkodási Közszolgáltató Nonprofit Kft., VASIVÍZ Zrt, Szombathelyi Parkfenntartási Kft.), helyi civil és gazdasági szervezetek (pl. Nyugat-Dunántúli Környezetvédelmi Központ, Pro Natura Egyesület, Együtt Szombathelyért Egyesület, Éljen Szombathely Egyesület, Szombathelyi Civil Kerekasztal, FALCO), valamint a lakosság. A menetrend lebonyolítását koordináló folyamatban kiemelt szerep jut a polgármesteri hivatal munkatársainak.

36. táblázat Városi zöld finanszírozási keretrendszer elkészítésének tervezett ütemezése

Tevékenység	2022		2023		2024	
	I.	II.	I.	II.	I.	II.
Közreműködő partneri kör beazonosítás és az együttműködési keretek kialakítása						
Városi zöld finanszírozási keretrendszer elkészítése						
Partnerség, kommunikáció						

6.5.2 Digitális átállás menetrend

A digitális átállás célja, hogy a digitális technológiák alkalmazásával elősegítse Szombathely lakosságának és teljes ökoszisztémájának hatékonyabb, élhetőbb és fenntarthatóbb élet- és működési feltételeit. A közszolgáltatások hatékonyabbá tétele, a digitalizációval kapcsolatos ismeretek és kompetenciák széleskörű bővítése a cél, előmozdítva a digitalizációban rejlő lehetőségek kihasználását.

A digitális város és az okos város (smart city) közötti tartalmi különbség, hogy az okos város megoldások a digitális technológiának a városi környezet hatékonyságának növelésére alkalmazott eszköze. Azaz a digitális eszközök az okos megoldások alapját képezik.

Annak érdekében, hogy Szombathely hatékonyan tudjon digitális technológiákat magas szinten alkalmazni, elkötelezett városvezetés és véleményformáló közösség szükséges. Az elmúlt években kialakult közös fejlesztési stratégiaalkotás, partnerségi együttműködések, okos város minták jelentős mértékben tudnak hozzájárulni ahhoz, hogy Szombathely sikeresen haladjon a digitalizációs átállás útján. Hat tematikus terület alkotja ezen fogalmi témakör elemeit: kormányzás, mobilitás, emberek, gazdaság, környezet és életkörülmények (humán szolgáltatások).

Az FVS keretében a digitális átállás menetrend megfogalmazása valósul meg, az ún. digitális átállás akcióterv 2024-ig készül el.

Szombathely Megyei Jogú Város fent jelzett elkötelezettségét mutatja, hogy tanácsnoki szinten van képviselve a digitális átállás, okos város tématerület a városvezetésben. Az általa koordinált szakmai munkacsoport ajánlásokat, tíz éves programtervet dolgozott ki a digitalizáció és okos város területre is kiterjedően, valamint több releváns kezdeményezést is megvalósított. A lakosság széles körének bevonása, a 200 főt meghaladó tematikus konferencia, az átállás célját elősegítő közösségi pályázatok aktív megvalósítása mind tényszerűen támasztják alá ezt az elkötelezettséget.

A város digitális átállására való felkészültségét alátámasztó releváns kezdeményezések, Szombathely város tízéves stratégiai fejlesztési programja alapján:

- A városban működő foglalkoztatók növekvő hozzáadott értékének támogatására céljából:
 - Gyártásszimulációs Központ, Digitális Módszertani Központ és Tudományos és Technológiai Park létrehozása: az előkészületek megkezdődtek, kijelölésre került a városban az a terület, melyen a komplexum meg tud valósulni, rendelkezésre áll az épületegyüttes látványterve. Ehhez kapcsolódóan benyújtásra került egy pályázat az Innovációs és Technológiai Minisztérium részére, mely befogadásra került, elbírálása folyamatban van.
- Smart city megoldások:
 - szenzoros parkolás és forgalomszabályozás applikációval: koncepcionális szinten van a kezdeményezés,
 - levegőminőség- és zajszenzoros figyelés, applikációba illesztés: 2023-ban közel 10 millió forintból valósul meg a szenzorok LORA hálózatba való kötése,
 - városléptékű modellezés – digitális ikertestvér: koncepcionális szinten van a kezdeményezés,

- okoszebra – gyalogosvédelmi rendszer: a városban megvalósult több ilyen zebra kialakítása is 2022-es évben, a következő években további okoszebrák kialakítása fog megvalósulni,
- egészségügy és idősgondozás támogatása: előkészítő kutatás készült a területen, mely a városban és környékén élő idősök mindennapi életének legmeghatározóbb problémáit mérte fel, illetve a viszonyulásukat a digitális eszközhasználathoz, annak érdekében, hogy a később számukra kialakított programokhoz megfelelő információ álljon rendelkezésre, illetve megvalósult a helyi egyetemmel (ELTE) közös igényfelmérés is a Társadalmi Innovációs Nemzeti Laboratórium programja keretében,
- intelligens közösségi kártyarendszerek bevezetése: koncepcionális szinten van a kezdeményezés,
- parkfenntartás-monitoring: koncepcionális szinten van a kezdeményezés.

I. Előkészítés

Szombathely Megyei Jogú Város ciklusprogramjában megfogalmazásra került, hogy az okos város megoldások és a digitalizáció horizontálisan, minden elemet átható szempontok. „A digitalizáció vonatkozásában a prioritás, hogy Szombathely ennek a globális megatrendnek a haszonélvezője legyen. A gyártástól kezdve a lakossági szemléletformáláson át az egészségügyi szolgáltatásokig mindent átható transzformáció, melyet le kell tudni fordítani a hétköznapi nyelvére, megismertetni vele a teljes lokális ökoszisztémát, és megkeresni azokat a pontokat, ahol Szombathely regionálisan is vezető szerepet tud betölteni.”

Az okos város és digitális fejlesztések első fázisában ismertté vált, hogy a legnagyobb kihívás a megfelelő mennyiségű és minőségű adat rendelkezésre állása. Ezért olyan területeken indultak el az első digitalizációs fejlesztések, ahol szenzorokból, mérőeszközökből elérhetőek voltak információk. Elemei a közlekedési rendszer optimalizációja, GPS koordináta adatok alapján, szociális ellátás területének elemzése egyéni riasztási információk révén.

Ezt egészítette ki a lakosság széles körét elérő közlekedésbiztonsági megoldás, az okos zebra, melyet a továbbiakban számos helyszínen történő megvalósítás követ.

Stratégiai oldalon első lépésként Szombathely Megyei Jogú Város Helyi Gazdaságfejlesztési Konferenciát szervezett, a gazdasági élet szereplőivel történő dialógus céljából, ahol programismertetés, vállalkozói bemutatkozások egyaránt megtörténtek. A rendezvény hangsúlyos eleme volt a digitalizációs transzformáció, mely a gazdasági élet szereplőit érinti.

Ezt követte a 100 Intelligens Város Kihívás Program, melynek keretében Szombathely – egyetlen hazai vidéki városként – kiválasztásra került, és elkezdődött egy kétéves fejlesztési mentorálás. A mentorálás keretében a helyi gazdasági élet meghatározó véleményformálóival – egyetemek, kereskedelmi és iparkamara, nagyvállalati képviselők, önkormányzati cégvezetők, gazdaságfejlesztési szervezet – Szombathely koordinációja mellett egy 10 éves fejlesztési program, a Szombathely2030 készült el. A program középpontjában a digitalizáció állt. Több, mint ezer lakos és valamennyi helyi nagyvállalati vezető, kereskedelmi és

iparkamarai elnökség fejtette ki véleményét, tudott hangot adni elképzeléseinek. A program jelentős mértékben járult hozzá a lakosság edukációjához is.

Következő lépésként az Európai Unió szakértő tanácsadó programja keretében kétnapos interaktív fórumra választották ki Szombathelyt. Négy külföldi régió szakértői, illetve az Európai Bizottság szakemberei dolgoztak együtt a városvezetéssel és helyi szakértőkkel, hogy egy európai szinten is vonzó stratégiai irány alakuljon ki a város digitalizációs átalakulásában. Ekkor került megfogalmazásra hangsúlyosan, hogy Szombathelyen szükséges fizikailag is létrehozni egy innovációs központot, digitalizációs fókusszal.

A lakosság körében történő ismeretbővítés, szemléletformálás szempontjából fontos közösségi kezdeményezések indultak, Szombathely város aktív részvételével. A robotizáció, a programozás, a digitális technológia elemeire építő bemutatók, programok, események révén több, mint ezer főt tudott a város megszólítani.

A kulturális elemek egyre nagyobb arányban egészültek ki digitális tartalommal, a múzeumok, közösségi terek, kulturális helyszínek kaptak és folyamatosan bővülő körben kapnak interaktív digitális – elsősorban kiterjesztett valóság alapú – tartalmakat.

II. Célok megfogalmazása és rendszerezése

A korábbiakban megfogalmazottakkal összhangban, a digitális város dimenzió az 1. számú stratégiai célt szolgálja, azaz a versenyképesség fokozását az ökoszisztéma komplex fejlesztése által. Ahogy leírásra is került, ugyanakkor szorosan kapcsolódik a prosperáló város tervezési dimenzióhoz is. A célok az okos és digitális város nemzetközi tematikus bontása szerint a következőképpen megfogalmazhatók:

Tematikus elemek	Célok
Okos kormányzás	Önkormányzati intézmények szolgáltatásainak és egyéb közszolgáltatásoknak a széleskörű online elérhetőség biztosítása
Okos mobilitás	Közlekedéssel kapcsolatos fejlesztések, beruházások digitális eszközökkel történő szimulálása, demonstrálása, környezeti hatásvizsgálata; közlekedésbiztonság növelése
Okos emberek	Lakosság digitális felkészültséggel kapcsolatos széles körű képzése, pályaorientációban való hatékony megjelenítése
Okos gazdaság	Digitális érettség növelése, ipar4.0 megoldások promóciója, vállalati kutatás-fejlesztés ösztönzése
Okos környezet	Környezetterhelés vizsgálata, karbon lábnyom csökkentését szolgáló digitális megoldások ösztönzése
Okos életkörülmények (humán szolgáltatások)	Szociális szolgáltatások online térben történő kibővítése, azoknak a fizikailag megvalósulókkal történő hatékony integrációja

III. A digitális fejlesztések beavatkozási területeinek meghatározása

Az FVS-ben megfogalmazott beavatkozási területek közül elsősorban a digitális város tervezési dimenzióban megjelenítettek, de horizontális jellege miatt a többi dimenzióban is megjelennek a releváns elemek.

Tematikus elemek	Kapcsolódó beavatkozás	Szűkebb fejlesztési terület	Rendelkezésre állás szintje
Kormányzás	Közszolgáltatások modernizálása	Teljeskörűen online elérhető önkormányzati szolgáltatások	Részben már megvalósult
Mobilitás	Közösségi közlekedés fejlesztése, zöld és okos megoldásokkal	Közösségi közlekedés digitális elemekkel történő további bővítése; Intelligens parkolási rendszer továbbfejlesztése	Igény szintjén megfogalmazódott
Emberek	Digitális kompetenciák fejlesztése	Lakossági és vállalkozói képzések, programok szervezése	Részben már megvalósult
Gazdaság	Innovációs ökoszisztéma támogatása; Kutatás-fejlesztési központ létrehozása	Partnerségi együttműködés ösztönzése, erősítése Koncentrált formában megjelenő innovációs kínálat, digitalizációs fókusszal	Korábban már a kezdeményezés elindult, kibővítés alatt a partnerség Konceptió elkészült, terület előzetesen kijelölésre került
Környezet	Innovatív, zöld energetikai és körkörös gazdasági megoldások	Információs és mérőrendszerekkel ellátott	Igény szintjén megfogalmazódott
Életkörülmények (humán szolgáltatások)	Szociális ellátórendszer fejlesztése	Szociális ellátórendszer digitális eszközökkel történő támogatása	Előkészítő elemei megvalósultak

Kapcsolódó beavatkozás	Szűkebb fejlesztési terület	Megvalósításhoz szükséges fejlesztések
Közzolgáltatások modernizálása	Teljeskörűen online elérhető önkormányzati szolgáltatások	- Lakosság ösztönzése az online szolgáltatások használatára a személyes ügyintézés helyett, - Informatikai háttér folyamatos fejlesztése, új szolgáltatásokkal való kibővítése
Közösségi közlekedés fejlesztése, zöld és okos megoldásokkal	Közösségi közlekedés digitális elemekkel történő további bővítése; Intelligens parkolási rendszer továbbfejlesztése	- Informatikai háttér kialakítása, fejlesztése, - Lakosság számára felhasználóbarát applikációk elkészítése, fenntartása, naprakész információkkal való feltöltése
Digitális kompetenciák fejlesztése	Lakossági és vállalkozói képzések, programok szervezése	- Mind az infrastruktúra, mind a megvalósító személyzet rendelkezésre áll
Innovációs ökoszisztéma támogatása; Kutatás-fejlesztési központ létrehozása	Partnerségi együttműködés ösztönzése, erősítése Koncentrált formában megjelenő innovációs kínálat, digitalizációs fókusszal	- Zöldmezős beruházás keretében innovációs központ létrehozása
Innovatív, zöld energetikai és körkörös gazdasági megoldások	Információs és mérőrendszerekkel ellátott	- Hidrogén alapú komplex energetikai fejlesztés kialakítása van előkészítés alatt, - Napelempark három helyszínen való kiépítése 2023-ban, - A kettő összekapcsolása napenergia alapú hidrolízis révén
Szociális ellátórendszer fejlesztése	Szociális ellátórendszer digitális eszközökkel történő támogatása	- Humánerőforrás (ápolók, szociális gondozók stb.) digitális készségeinek fejlesztése, szemléletformálása, - Idősek és hozzátartozóik digitális készségeinek fejlesztése, - Digitális eszközpark kialakítása, - Központ kialakítása a kezelő és koordináló személyzet számára

37. táblázat Városi digitális átállás beavatkozásainak tervezett ütemezése

Tevékenység	2023		2024		2025	
	I.	II.	I.	II.	I.	II.
Közzolgáltatások modernizálása						
Közösségi közlekedés fejlesztése, zöld és okos megoldásokkal						
Digitális kompetenciák fejlesztése						
Innovációs ökoszisztéma támogatása; Kutatás-fejlesztési központ létrehozása						
Innovatív, zöld energetikai és körkörös gazdasági megoldások						
Szociális ellátórendszer fejlesztése						

A közzolgáltatások modernizálása elkezdődött a városban, ennek folytatása 2023 második felében esedékes. A közösségi közlekedés fejlesztése szintén elkezdődött a korábban ismertetett autóbusz állomány megújítással, menetrend felülvizsgálattal, de további fejlesztések fognak megvalósulni 2023-ban és 2024 első felében. A digitális kompetenciák fejlesztése évek óta folyamatos a város életében, melyet különböző korosztályoknak szánt tematikus programsorozatok segítségével valósít meg és fog továbbra is megvalósítani. Szintén már folyamatban van a fejlesztés a szociális ellátórendszerrel kapcsolatosan, ennek folytatása a korábban ismertetett demográfiai kihívások miatt továbbra is prioritás. Az innovatív, zöld energetikai és körkörös gazdasági megoldások megvalósítása 2023 második felében veheti kezdetét az ismertetett napelemparkok kiépítésével. Az innovációs ökoszisztéma támogatása kutatás-fejlesztési központ létrehozása révén előkészítése alatt van. A tervek szerint ez a beruházás 2024-ben tud elkezdődni.

7 Finanszírozási terv

7.1 Elérhető és bevonható források számbavétele

A fejezet célja az útmutató megfogalmazása alapján, hogy segítse abban a helyi ökoszisztéma szereplőit, hogy átgondolják, milyen rendelkezésre álló forrásokkal tudják segíteni a stratégia megvalósítását szolgáló beavatkozásokat. A fejezet során valamennyi lehetséges forrás számbavétele a feladat, azok feltérképezése, összegzése.

Szombathely Megyei Jogú Város kiegyensúlyozott gazdálkodással működik, fejlesztésekre minden évben tud változó mennyiségű saját forrást is biztosítani. Ennek alapvető bázisát a helyi iparűzési adó jelenti, melynek mértéke az aktuális szabályozói környezet változásától függ.

A saját források másik, változó mértékű, de meghatározó nagyságrendű pillérét az ipari parki területek értékesítése, valamint ingatlanok eladása alkotják.

Az FVS keretében tervezett beavatkozások továbbforrását

- az európai uniós támogatások,
- a hazai állami források,
- valamint a megvalósításért felelős szervezetek saját forrásai jelentik.

Az EU-s támogatások finanszírozási keretét a 2021 és 2027 közötti periódus operatív programjai jelentik:

- Digitális Megújulás Operatív Program Plusz (DIMOP Plusz),
- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Plusz (EFOP Plusz),
- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz (GINOP Plusz),
- Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program Plusz (IKOP Plusz),
- Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz (KEHOP Plusz),
- Magyar Halgazdálkodási Operatív Program Plusz (MAHOP Plusz),
- Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz).

A fejlesztéseknek fontos bázisa tehát Európai Unió költségvetési időszakaihoz kötött Kohéziós és Strukturális Alap források. Meg kell említeni a Next Generation EU programot, amelynek célja a COVID-19 világjárvány utáni rehabilitáció és megújulás. Ennek indikatív magyarországi keretösszege 16,2 milliárd euró. A program az ún. Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszközre (RRF) és az ahhoz kapcsolódó Magyarország Helyreállítási és Alkalmazkodási Tervére (HET) épül. A HET tervezete az alábbi komponenseket tartalmazza: demográfia és köznevelés; magasan képzett, versenyképes munkaerő; felzárkózó települések; vízgazdálkodás; fenntartható zöld közlekedés; energia – zöld átállás; átállás a körforgásos gazdaságra; egészségügy.

A 2021-2027-es időszak jelenlegi pontos tervezését nehezíti, hogy a Bizottság és a magyar kormány között jelenleg is tartanak még a tárgyalások, ezért csak tervezetekre lehet jelenleg alapozni. A meghatározó, releváns programok az ágazati operatív programok és a területi operatív program keretében lesznek elérhetőek. Közvetlen források tekintetében a város sikeresen nyert el nemzetközi Horizon és Interreg projekteket, melyek szerves kiegészítései tudnak lenni a megvalósításnak.

A hazai állami források többféleképpen realizálódhatnak:

- a települések pályázhatnak magyarországi költségvetésből finanszírozott programok felhívásaira,
- egyes települések célzottan is kaphatnak forrást bizonyos nagyobb volumenű fejlesztéseik megtervezéséhez, illetve megvalósításához,
- a hazai források beépülnek az EU-s projektekbe is tagállami társfinanszírozásként.

A fenti programok forrásai mellett a helyi partnerségi forrás-abszorpció is rendkívül fontos. Ebben az egyetemek, stratégiai partnerek által mobilizált források is szerves részét képezik a stratégia elérésének.

Természetesen a fejlesztési források részét alkotják a magánforrások is, akár az üzleti szereplők által önállóan megvalósított, de a stratégiához szervesen és tudatosan illeszkedő komponensek alkotják, akár közös, konzorciumi formában történő realizálásról van szó.

7.1.1 Aktorok, meghatározó szereplők

Az alábbiakban találhatóak azok a szereplők, akik a Szombathely FVS-ben megfogalmazott beavatkozások, projektek megvalósításába be tudnak csatlakozni.

38. táblázat Meghatározó szereplők az FVS finanszírozásának megvalósításában

Szereplő szervezeti típusa	Szerep a megvalósításban
Kormányzati szervek	Megjelennek finanszírozóként, konzorciumi partnerként, illetve kedvezményezettként egyaránt. Szerepük kiterjed az infrastrukturális projektektől az egészségügyin át az egyes közszolgáltatások fejlesztéséig.
Egyetemek	Szerepük az oktatás területén meghatározó, melyhez kapcsolódóan infrastrukturális és eszköz-fejlesztések is megvalósulnak, ahol akár közvetlen kedvezményezettként, akár konzorciumi partnerként jelennek meg.
Gazdaság-fejlesztési szervezetek	A fejlesztési stratégia aktív fejlesztés-politikai eszközeként szerepelnek, és hozzájárulnak egyes beavatkozások közvetlen vagy közvetett kedvezményezett, illetve konzorciális partnereiként.
Pénzüntézetek	Szerepük van a folyamatos, likvid projektmegvalósítás támogatásában, amennyiben ezt az adott pályázati konstrukció finanszírozási megoldása szükségessé teszi.
Üzleti szektor szereplői	Megjelennek önerőt biztosító szereplőként, közvetett kedvezményezettként, ahol a finanszírozás révén saját, munkahely- és értékteremtő beruházásaik révén járulnak hozzá az FVS megvalósulásához.
Megvalósításért felelős szervezetek saját forrása	Helyi önkormányzatok és azok intézményei, illetve a helyi önkormányzati tulajdonban lévő gazdasági társaságok hozzájárulása. Állami tulajdonú gazdasági társaságok és egyéb központi költségvetési szervek hozzájárulásai.

7.1.2 Kitekintés

Az útmutatóban megfogalmazott aspektusok szerint a következő térségi szempontokat kell figyelembe venni a finanszírozási tervhez kapcsolódóan.

39. táblázat A kitekintés területi horizontja

Területi szint	Leírás
Agglomeráció	Relevanciája elsősorban az útfejlesztéseknek – elkerülő út, kerékpáros útkapcsolatok -, a közüzemi fejlesztéseknek, az ipari parki fejlesztésnek, valamint a közszolgáltatásokra vonatkozó programoknak van.
Vármegye	A Vas Vármegyei ITP részeként a közlekedésfejlesztések, az energetikai korszerűsítési beruházások jelentik a közvetlen kapcsolatot. A TOP+ a legmeghatározóbb keretrendszer, mely tartalmilag és szerkezetileg is orientálja a városi fejlesztési elképzelések jelentős részét.
Térség	Az osztrák-magyar és szlovén-magyar programok szempontjából van jelentősége a nemzetközi térségi szintnek.
Modern Városok Program	Mindenképpen szükséges a Modern Városok Program és az FVS közötti tartalmi összehangolás megvalósítása.
Magyarország Helyreállítási És Ellenállóképességi Terve (RRF)	A lehető legtöbb forrás elhozatala lehet a cél a városi fejlesztési elképzeléseinek megvalósítása érdekében.

7.1.3 Egyéb kötöttségek és lehetőségek

A piaci változások nehéz tervezhetősége nagyban befolyásolja az önkormányzat fejlesztésekkel kapcsolatos mozgásterét. A Covid utáni időszak megújulását akadályozza az ukrán-orosz háború által kiváltott bizonytalanság, a hitelezési bőség utáni kamatemelési és inflációs nyomás, valamint strukturálisan a gyártási folyamatok transzformációja és a nemzetközi ellátási láncok átalakulása.

További tényező a kormányzati szándék nem megfelelő ismerete, mely a finanszírozással kapcsolatos kiszámíthatóságot szintén csökkenti.

7.2 Az üzleti modell bemutatása

A finanszírozási összetételre vonatkozóan a legfontosabb szempont, hogy Szombathely tudatosan törekszik a több lábon állásra. Az önerő az iparűzési adó révén, valamint az ipari park területeinek további értékesítése révén folyamatosan stabil, kiszámítható alapot tud jelenteni, miközben a 2021-2027-es források tekintetében szintén a több operatív programra való alapozás a meghatározó.

Rugalmasság szempontjából a kialakult partnerségi elvnek van szerepe, ahol a kompetens partnerekkel való kommunikáció kialakult rendszere lehetővé teszi, hogy az egyes beavatkozások, valamint az azokhoz illeszkedő projektek reagálni tudjanak a külső körülményekben bekövetkezett változásokra.

Pénzügyi fenntarthatóság szempontjából meghatározó, hogy csak olyan beruházások és fejlesztések valósulnak meg, melyek közvetlen életminőségbeli hatással vannak a lakosokra, vagy pedig részletes előzetes pénzügyi megfontolásokon alapulnak.

A projektek olyan módon kerülnek kiválasztásra, hogy illeszkedjenek a prioritás-intézkedés-beavatkozás logikai folyamatába, és megfelelő előkészítettséggel, előzménnyel rendelkezzenek. A cél az ad-hoc jellegű projektek elkerülése, és a hosszútávú, tudatos építkezés megvalósítása.

Az eredményesség szempontja, hogy milyen módon és mértékben tudnak a projektek hozzájárulni a lakosság életszínvonalához és a városban aktív ökoszisztéma szereplők értékteremtő képességéhez. Az előkészítő dokumentációk – üzleti terv, megtérülési számítások – szintén szerves részét képezik az eredményesség mérésének.

A megtérülő fejlesztéseknek alapvetően két típusa lehet:

- a jövedelemtermelő beruházások esetében a működtetés során olyan bevételek generálódhatnak, amelyek valamilyen mértékben meghaladják a kiadások mértékét (pl. ipari területek fejlesztése, szálláshelyek és turisztikai attrakciók fejlesztése);
- lehetnek olyan projektek, amelyek bevételt nem, viszont akár már rövid távon jelentős megtakarítást eredményeznek (pl. megújuló energia használatára vagy energiahatékonyság növelésére irányuló beavatkozások).

Azonban a megtérülő beruházásokkal szemben a legtöbb fejlesztés „csak” társadalmi és környezeti hasznokat eredményez, és fenntartásuk költségeit is biztosítani kell (pl. közlekedési infrastruktúra vagy zöldfelületek fejlesztése, szociális városrehabilitáció, kulturális és rekreációs beavatkozások).

Úgy szükséges kialakítani az FVS üzleti modelljét, hogy a különböző típusú és gazdasági hasznosságú beavatkozások megvalósíthatók, eredményeik pedig hosszú távon fenntarthatók legyenek.

7.2.1 Beavatkozások adatainak gyűjtése és ismertetése dimenzióként összegezve

A beavatkozások adatgyűjtése a korábbi fejezet szerkezetét követi.

40. táblázat Beavatkozásokkal kapcsolatos adatok, gyűjtések ismertetése

Megvizsgálandó szempontok	A szempont részletezése
Prosperáló város dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	10,5 Mrd Ft
Megtérülést (bevételt, jövedelmet) biztosító elemek	van-e már most olyan része a projektnek, ami bevételt termel: nem kiegészíthető-e a projekt a későbbiekben ilyen elemmel: igen
Források	milyen források rendelkezhetők a beavatkozáshoz: vissza nem térítendő és üzleti befektető
Finanszírozás elemek aránya	jelenleg nem ismert, az egyes projektek kidolgozása után lesz megismerhető
Várható vagy elvárt eredmények	társadalmi hasznok: Szombathely gazdasági vonzereje növekszik, lakosság életszínvonala nő pénzügyi hasznok: jelenleg nem ismert részleteiben externáliák: vállalatok beruházási potenciálja növekszik
Kockázatok	megvalósítás kockázatai: nem sikerül új beruházásokat, fejlesztéseket generálni finanszírozási kockázatok: pályázati források lehívása nem lesz sikeres fenntartási kockázatok: nem sikerül megfelelő mennyiségű kutatás-fejlesztési projektet generálni
Érdekeltek	vállalkozások, egyetem, gazdaság-fejlesztő szervezetek, önkormányzat

Megvizsgálandó szempontok	A szempont részletezése
Zöldülő város dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	5,0 Mrd Ft
Megtérülést (bevételt, jövedelmet) biztosító elemek	van-e már most olyan része a projektnek, ami bevételt termel: nem kiegészíthető-e a projekt a későbbiekben ilyen elemmel: nem
Források	milyen források rendelkezhetők a beavatkozáshoz: vissza nem térítendő
Finanszírozás elemek aránya	teljes mértékben vissza nem térítendő
Várható vagy elvárt eredmények	társadalmi hasznok: lakosság életszínvonala nő pénzügyi hasznok: jelenleg nem ismert részleteiben externáliák: csökken a város ökológiai lábnyoma, lakosság elégedettsége növekszik
Kockázatok	megvalósítás kockázatai: nem sikerül megfelelő módon menedzselni a projekteket finanszírozási kockázatok: pályázati források lehívása nem lesz sikeres, a megvalósítás költségei emelkednek és nem lesznek elegendő fedezet fenntartási kockázatok: pályázati kötelezettségek teljesítése nem lesz elégséges
Érdekeltek	lakosok, vállalkozások, önkormányzat

Megvizsgálandó szempontok	A szempont részletezése
Digitális város dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	1 Mrd Ft
Megtérülést (bevételt, jövedelmet) biztosító elemek	van-e már most olyan része a projektnek, ami bevételt termel: nem kiegészíthető-e a projekt a későbbiekben ilyen elemmel: igen
Források	milyen források rendelkezhetők a beavatkozáshoz: vissza nem térítendő és üzleti befektető
Finanszírozás elemek aránya	jelenleg nem ismert
Várható vagy elvárt eredmények	társadalmi hasznok: lakosság digitális érettsége növekszik pénzügyi hasznok: releváns vállalati beruházások megvalósulnak, ami iparűzési adó bevételt generál externáliák: digitalizációs célú vállalati fejlesztések megvalósulnak
Kockázatok	megvalósítás kockázatai: a túl sok program minősége heterogén lesz, és az érdekeltek elveszítik a bizalmukat finanszírozási kockázatok: pályázati források lehívása nem lesz sikeres fenntartási kockázatok: pályázati kötelezettségek teljesítése nem lesz elégséges
Érdekeltek	lakosok, vállalkozások, önkormányzat, oktató és képzőszervezetek

Megvizsgálandó szempontok	A szempont részletezése
Megtartó város dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	5,5 Mrd Ft
Megtérülést (bevételt, jövedelmet) biztosító elemek	van-e már most olyan része a projektnek, ami bevételt termel: nem kiegészíthető-e a projekt a későbbiekben ilyen elemmel: nem
Források	milyen források rendelkezhetők a beavatkozáshoz: vissza nem térítendő
Finanszírozás elemek aránya	jelenleg nem ismert
Várható vagy elvárt eredmények	társadalmi hasznok: lakosság elégedettsége növekszik, javul Szombathelyről kialakult kép pénzügyi hasznok: nem releváns externáliák: a lakosság elégedettsége a minőségi életszínvonal miatt emelkedik, környezetterhelés csökken
Kockázatok	megvalósítás kockázatai: a beruházások és fejlesztések elmaradnak az igényektől finanszírozási kockázatok: pályázati források lehívása nem lesz sikeres fenntartási kockázatok: pályázati kötelezettségek teljesítése nem lesz elégséges
Érdekeltek	lakosok, vállalkozások, önkormányzat

Megvizsgálandó szempontok	A szempont részletezése
Kiszolgáló város dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	11,2 Mrd Ft
Megtérülést (bevétel, jövedelmet) biztosító elemek	van-e már most olyan része a projektnek, ami bevételt termel: nem kiegészíthető-e a projekt a későbbiekben ilyen elemmel: nem
Források	milyen források rendelkezhetők a beavatkozáshoz: vissza nem térítendő, saját forrás
Finanszírozás elemek aránya	jelenleg nem ismert
Várható vagy elvárt eredmények	társadalmi hasznok: közösségi élmény révén a lakosság elégedettsége növekszik pénzügyi hasznok: nem releváns externáliák: sokszínű helyi kulturális élet tovább erősödik, a lakosság életszínvonala emelkedik
Kockázatok	megvalósítás kockázatai: nem sikerül megfelelő mennyiségű igényt generálni, lakosokat bevonni, a beruházások és fejlesztések elmaradnak az igényektől finanszírozási kockázatok: pályázati források lehívása nem lesz sikeres fenntartási kockázatok: pályázati kötelezettségek teljesítése nem lesz elégséges
Érdekeltek	lakosok, vállalkozások, önkormányzat, civil szervezetek

Az FVS tervezésekor rendelkezésre álló információk alapján összegezhető a tervezett beavatkozások becsült költsége dimenzióként.

táblázat 41 Összesítő pénzügyi tábla

Megvizsgálandó szempontok	Tervezett beruházási költség (mrd Ft)
Prosperáló dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	10,5
Zöldülő dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	5,0
Digitális dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	1,0
Megtartó dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	5,5
Kiszolgáló dimenzió összesített tervezett beruházási költsége	11,2
FVS összesített tervezett beruházási költsége	33,2

7.2.2 A finanszírozási terv összefoglalója

41. táblázat Prosperáló város tervezési dimenzió

	beavatkozás 1.1.	beavatkozás 1.2.	beavatkozás 2.1	beavatkozás 2.2.
A beavatkozás megnevezése	K+F+I központ kialakítása és szolgáltatások szervezése	Innovációs ökoszisztéma támogatása	Zöldmezős ipari terület fejlesztése	Barnamezős terület hasznosítása
Beavatkozás gazda	Szombathely MJV Önkormányzata	Szombathely MJV Önkormányzata	Szombathely MJV Önkormányzata	Szombathely MJV Önkormányzata
Megvalósító partnerek	gazdaság-fejlesztő szervezetek, egyetemek, kereskedelmi és iparkamara, vállalkozások	gazdaság-fejlesztő szervezetek, egyetemek, kereskedelmi és iparkamara, vállalkozások	vállalkozások	gazdaságfejlesztő szervezetek, egyetemek, kereskedelmi és iparkamara, vállalkozások
Előkészítettség állapota	koncepció	tervek	tervek	ötlet
A beavatkozás tervezett időzítése (kezdés, várható befejezés)	2022. III.-2024. I.	2023.I. – folyamatos	2022. II.-folyamatos	2023. II.-2025. II.
Finanszírozási információk	nem ismert	nem ismert	TOP PLUSZ	nem ismert
A beavatkozás tervezett beruházási költsége	6.5 Mrd Ft	0.2 Mrd Ft	3.7 Mrd FT	0.1 Mrd Ft
Bevételestermelő/ jövedelemtermelő elemet tartalmaz a beavatkozás, kiegészíthető ilyen tartalommal a beavatkozás	Igen	Nem	Igen	Igen
Milyen finanszírozás vonható be	vissza nem térítendő támogatás, piaci befektető	vissza nem térítendő támogatás, piaci befektető	vissza nem térítendő támogatás, piaci befektető	vissza nem térítendő támogatás, piaci befektető
Finanszírozás elemek aránya	Jelenleg nem ismert	Jelenleg nem ismert	Jelenleg nem ismert	Jelenleg nem ismert
Eredmény mérés történt megadott kategória szerint	mérhető pénzügyi haszon	társadalmi haszon	mérhető pénzügyi haszon	mérhető pénzügyi haszon
Kockázatok nevesítése	Támogatási forrás bizonytalan	Támogatási forrás bizonytalan	Vállalkozások érdeklődése lecsökken	Nem sikerül megfelelő funkciót találni, forrás bizonytalan

42. táblázat Zöldülő város tervezési dimenzió

	beavatkozás 3.1.	beavatkozás 3.2.	beavatkozás 5.1.	beavatkozás 5.2.
A beavatkozás megnevezése	Épület energetikai és infrastrukturális fejlesztések	Parkok, zöld és vízfelületek fejlesztése	Közzolgáltatások megújuló energia alapú fejlesztése	Innovatív, zöld energetikai és körkörös gazdasági megoldások
Beavatkozás gazda	Szombathely MJV Önkormányzata	Szombathely MJV Önkormányzata	Szombathely MJV Önkormányzata	Szombathely MJV Önkormányzata
Megvalósító partnerek	lakosság, civil szervezetek, vállalkozások	lakosság, civil szervezetek, vállalkozások	lakosság, civil szervezetek, vállalkozások	lakosság, civil szervezetek, vállalkozások
Előkészítettség állapota	részben tervek	részben tervek	részben tervek	részben tervek
A beavatkozás tervezett időzítése (kezdés, várható befejezés)	2023. I.- folyamatos	2023. I.- folyamatos	2023. I.- folyamatos	2023. I.- folyamatos
Finanszírozási információk	TOP PLUSZ RRF Önkormányzat	TOP PLUSZ, Önkormányzat	Nem ismert.	Nem ismert.
A beavatkozás tervezett beruházási költsége	1.5 Mrd Ft	2.5 Mrd Ft	0,5 Mrd Ft	0,5 Mrd Ft
Bevélteltermelő/ jövedelemtermelő elemet tartalmaz	Nem	Nem	Nem	Nem
Milyen finanszírozás vonható be	vissza nem térítendő támogatás	vissza nem térítendő támogatás	vissza nem térítendő támogatás	vissza nem térítendő támogatás
Finanszírozás elemek aránya	100% vissza nem térítendő	100% vissza nem térítendő	100% vissza nem térítendő	100% vissza nem térítendő
Eredménymérés történt megadott kategória szerint	csak társadalmi haszon	csak társadalmi haszon	csak társadalmi haszon	csak társadalmi haszon
Kockázatok nevesítése	pályázatok kiírása módosul időben, sikertelen a közbeszerzés, csúszik, kifizetések nem teljesülnek időben	pályázatok kiírása módosul időben, sikertelen a közbeszerzés, csúszik, kifizetések nem teljesülnek időben	pályázatok kiírása módosul időben, sikertelen a közbeszerzés, csúszik, kifizetések nem teljesülnek időben	pályázatok kiírása módosul időben, sikertelen a közbeszerzés, csúszik, kifizetések nem teljesülnek időben

43. táblázat Digitális város tervezési dimenzió

	beavatkozás 1.2.	beavatkozás 1.3.
A beavatkozás megnevezése	Innovációs ökoszisztéma támogatása	Digitális kompetenciák fejlesztése
Beavatkozás gazda	Szombathely MJV Önkormányzata	Szombathely MJV Önkormányzata
Megvalósító partnerek	gazdaságfejlesztő szervezetek, egyetemek, kereskedelmi és iparkamara, vállalkozások	lakosok, gazdaságfejlesztő szervezetek, egyetemek, kereskedelmi és iparkamara, vállalkozások
Előkészítettség állapota	koncepció	tervek
A beavatkozás tervezett időzítése (kezdés, várható befejezés)	2023. III.-2024. I.	2023. I.- folyamatos
Finanszírozási információk	GINOP PLUSZ, RRF, DIMOP PLUSZ	GINOP PLUSZ, RRF, DIMOP PLUSZ
A beavatkozás tervezett beruházási költsége	0.5 Mrd Ft	0.5 Mrd Ft
Bevételestermelő/ jövedelemtermelő elemet tartalmaz a beavatkozás, kiegészíthető ilyen tartalommal a beavatkozás	részben igen	nem
Milyen finanszírozás vonható be	vissza nem térítendő támogatás	vissza nem térítendő támogatás
Finanszírozás elemek aránya	Jelenleg nem ismert	Jelenleg nem ismert
Eredménymérés történt megadott kategória szerint	mérhető pénzügyi haszon	csak társadalmi haszon
Kockázatok nevesítése	A folyamatos elkötelezettséget nem sikerül fenntartani, a résztvevők motiváltsága lecsökken	Lakosok és vállalkozások érdeklődése lecsökken

44. táblázat Megtartó város tervezési dimenzió

	beavatkozás 6.1.	beavatkozás 6.2.	beavatkozás 7.1.	beavatkozás 7.2.	beavatkozás 7.3.
A beavatkozás megnevezése	Szociális, egészségügyi és gyermekjóléti ellátórendszer fejlesztése	Lakhatási megoldások nyújtása, megoldások ösztönzése	Közösségi terek kínálatának bővítése, együttműködések erősítése, közösségfejlesztés	Aktív szabadidő, sport, rekreációs és kulturális programok nyújtása	ESZA típusú projektek (közösségfejlesztés)
Beavatkozás gazda	Szombathely MJV Önkormányzata	Szombathely MJV Önkormányzata	Szombathely MJV Önkormányzata	Szombathely MJV Önkormányzata	Szombathely MJV Önkormányzata
Megvalósító partnerek	lakosság, civil szervezetek, szociális intézmények	lakosság, civil szervezetek, szociális intézmények	lakosság, civil szervezetek, vállalkozások	lakosság, civil szervezetek, vállalkozások	lakosság, civil szervezetek, vállalkozások
Előkészítettség állapota	részben tervek	részben tervek	részben tervek	részben tervek	részben tervek
A beavatkozás tervezett időzítése (kezdés, várható befejezés)	2022. IV.- folyamatos	2022. II.- folyamatos	2022. IV.- folyamatos	2023. II.- folyamatos	2023. I.- folyamatos
Finanszírozási információk	TOP PLUSZ, Önkormányzat, Állami költségvetés	Önkormányzat, Állami költségvetés	TOP PLUSZ, Önkormányzat, Állami költségvetés	TOP PLUSZ, Önkormányzat, Állami költségvetés	TOP PLUSZ, Önkormányzat, Állami költségvetés
A beavatkozás tervezett beruházási költsége	2.92 Mrd Ft	0.1 Mrd Ft	0.88 Mrd Ft	1.05 Mrd Ft	0.55 Mrd Ft
Bevélteltermelő/ jövedelemtermelő elemet tartalmaz	Nem	Nem	Nem	Nem	Nem

	beavatkozás 6.1.	beavatkozás 6.2.	beavatkozás 7.1.	beavatkozás 7.2.	beavatkozás 7.3.
A beavatkozás megnevezése	Szociális, egészségügyi és gyermekjóléti ellátórendszer fejlesztése	Lakhatási megoldások nyújtása, megoldások ösztönzése	Közösségi terek kínálatának bővítése, együttműködések erősítése, közösségfejlesztés	Aktív szabadidő, sport, rekreációs és kulturális programok nyújtása	ESZA típusú projektek (közösségfejlesztés)
Milyen finanszírozás vonható be	vissza nem térítendő támogatás	vissza nem térítendő támogatás	vissza nem térítendő támogatás	vissza nem térítendő támogatás	vissza nem térítendő támogatás
Finanszírozás elemek aránya	100% vissza nem térítendő	100% vissza nem térítendő	100% vissza nem térítendő	100% vissza nem térítendő	100% vissza nem térítendő
Eredmény mérés történt megadott kategória szerint	csak társadalmi haszon	csak társadalmi haszon	csak társadalmi haszon	csak társadalmi haszon	csak társadalmi haszon
Kockázatok nevesítése	pályázatok kiírása módosul időben, sikertelen a közbeszerzés, csúszik, kifizetések nem teljesülnek időben	pályázatok kiírása módosul időben, sikertelen a közbeszerzés, csúszik, kifizetések nem teljesülnek időben	pályázatok kiírása módosul időben, sikertelen a közbeszerzés, csúszik, kifizetések nem teljesülnek időben	pályázatok kiírása módosul időben, sikertelen a közbeszerzés, csúszik, kifizetések nem teljesülnek időben	pályázatok kiírása módosul időben, sikertelen a közbeszerzés, csúszik, kifizetések nem teljesülnek időben

45. táblázat Kiszolgáló város tervezési dimenzió

	beavatkozás 3.3.	beavatkozás 4.1.	beavatkozás 4.2.
A beavatkozás megnevezése	Városi területek komplex megújítása	Közlekedési infrastruktúra fejlesztése, megújítása	Közösségi közlekedés fejlesztése, zöld és okos megoldásokkal
Beavatkozás gazda	Szombathely MJV Önkormányzata	Szombathely MJV Önkormányzata	Szombathely MJV Önkormányzata
Megvalósító partnerek	lakosok, vállalkozások, civil szervezetek	lakosság, civil szervezetek, vállalkozások	lakosság, civil szervezetek, vállalkozások
Előkészítettség állapota	konceptió	részben tervek	tervek
A beavatkozás tervezett időzítése (kezdés, várható befejezés)	2022. III.-2024. I.	2022. IV.- folyamatos	2023. II.- folyamatos
Finanszírozási információk	TOP PLUSZ, Önkormányzat	TOP PLUSZ, Önkormányzat	TOP PLUSZ, Közlekedési társaság
A beavatkozás tervezett beruházási költsége	2.7 Mrd Ft	8.4 Mrd Ft	0,1 Mrd Ft
Bevélteltermelő/ jövedelemtermelő elemet tartalmaz a beavatkozás , kiegészíthető ilyen tartalommal a beavatkozás	nem	Nem	Nem
Milyen finanszírozás vonható be	vissza nem térítendő támogatás	vissza nem térítendő támogatás	vissza nem térítendő támogatás
Finanszírozás elemek aránya	Jelenleg nem ismert	100% vissza nem térítendő	100% vissza nem térítendő
Eredménymérés történt megadott kategória szerint	társadalmi haszon	mérhető pénzügyi haszon	Minimális pénzügyi haszon
Kockázatok nevesítése	pályázatok kiírása módosul időben, sikertelen a közbeszerzés, csúszik, kifizetések nem teljesülnek időben	pályázatok kiírása módosul időben, sikertelen a közbeszerzés, csúszik, kifizetések nem teljesülnek időben	pályázatok kiírása módosul időben, sikertelen a közbeszerzés, csúszik, kifizetések nem teljesülnek időben

7.3 Fenntartható üzemeltetés

Kiemelt szempont a fejlesztéssel érintett létesítmények fenntartható üzemeltetése. A bevételek és kiadások alakulását nagymértékben befolyásolja az adott létesítmény funkciója, mérete, felszereltsége, valamint az üzemeltetéshez szükséges munkaerő létszáma és elvárt képzettségi szintje.

A jelenleg rendelkezésre álló információk alapján a következő bevételekkel és kiadásokkal lehet számolni: - potenciális egyedi bevételek, -szolgáltatásért fizetett díj, - bérleti díj.

A potenciális kiadások lehetnek többek között bér- és járulékköltségek, rezsiköltségek, karbantartási, pótlási, javítási költségek, takarítási költségek, közterületek fenntartási költségei, egyéb szolgáltatások költségei.

Az üzemeltetési költségeket beavatkozásokként is figyelembe tudjuk venni, miközben a jövőben az egyes projektek generálása, értékelése során hangsúlyosan kell a fenntarthatósági szempontot alkalmazni.

46. táblázat Prosperáló város tervezési dimenzió

	beavatkozás 1.1.	beavatkozás 1.2.	beavatkozás 2.1	beavatkozás 2.2.
A beavatkozás alapadatai				
A beavatkozás megnevezése	K+F+I központ kialakítása és szolgáltatások szervezése	Innovációs ökoszisztéma támogatása	Zöldmezős ipari terület fejlesztése	Barnamezős terület hasznosítása
Készült-e részletesebb értékelés (üzleti terv) a fenntarthatóságról	nem	nem	nem	nem
Milyen bevételek/kiadások merülnek fel a fenntartás során	Jelenlegi fázisban pontosan nem ismert	Jelenlegi fázisban pontosan nem ismert	Jelenlegi fázisban pontosan nem ismert	Jelenlegi fázisban pontosan nem ismert
Milyen finanszírozás vonható be a fenntartásba	vissza nem térítendő támogatás, piaci befektető, keresztfinanszírozás	vissza nem térítendő támogatás, piaci befektető,	vissza nem térítendő támogatás, piaci befektető	vissza nem térítendő támogatás, tőkealap, piaci befektető, keresztfinanszírozás
Externáliák (pozitív, negatív)	a komplex szolgáltatás folyamatosan bővülő keresletet generál; nemzetközi K+F+I szolgáltatók is betelepülnek; negatív: a működtetési költségek miatt a bérleti díjak túl magasak lesznek		olyan nagybefektető érkezik, aki a teljes területet lefoglalja	továbbra sem sikerül racionális megoldást találni, és a barnamezős fejlesztős irreálisan meghaladja a zöldmezős beruházás költségigényét

47. táblázat Zöldülő város tervezési dimenzió

	beavatkozás 3.1.	beavatkozás 3.2.	beavatkozás 5.1.	beavatkozás 5.2.	beavatkozás 3.3.	beavatkozás 4.1.	beavatkozás 4.2.
A beavatkozás alapadatai							
A beavatkozás megnevezése	Épület energetikai és infrastrukturális fejlesztések	Parkok, zöld- és vízfelületek fejlesztése	Közzolgáltatások megújuló energiára való átállása	Innovatív, zöld energetikai és körkörös gazdasági megoldások	Városi területek komplex megújítása	Közlekedési infrastruktúra fejlesztése, megújítása	Közösségi közlekedés fejlesztése, zöld és okos megoldásokkal
Készült-e részletesebb értékelés (üzleti terv) a fenntarthatóságról	nem	nem	nem	nem	nem	nem	nem
Milyen bevételek/kiadások merülnek fel a fenntartás során	Jelenlegi fázisban pontosan nem ismert	Jelenlegi fázisban pontosan nem ismert	Jelenlegi fázisban pontosan nem ismert	Jelenlegi fázisban pontosan nem ismert	Jelenlegi fázisban pontosan nem ismert	Jelenlegi fázisban pontosan nem ismert	Jelenlegi fázisban pontosan nem ismert
Milyen finanszírozás vonható be a fenntartásba	vissza nem térítendő támogatás	vissza nem térítendő támogatás	vissza nem térítendő támogatás	vissza nem térítendő támogatás, piaci befektető	vissza nem térítendő támogatás, piaci befektető	vissza nem térítendő támogatás	vissza nem térítendő támogatás, piaci befektető, keresztfinanszírozás
Externáliák (pozitív, negatív)	a megújuló energiákkal kapcsolatos szabályozás változása hátrányosan érinti a fejlesztés megtérülését	a klímaváltozás hatásának felgyorsulásával nem sikerül a megfelelő lépést tartani	A megújuló energiára építő fenntartási, üzemeltetési költségek meghaladják a tervezettet	a nagy kezdeti beruházási, fejlesztési költségek nem teszik vonzóvá az üzemeltetést	a lakossági igények meghaladják a nyújtott szolgáltatásokat; nem sikerül megfelelő léptékű átalakítás	a magnövekedett igényekkel nem tudnak lépést tartani a fejlesztések	a lakosság nem értékeli a beruházásokat, nem nyitott alternatív fejlesztésekre

48. táblázat Digitális város tervezési dimenzió

	beavatkozás 1.2.	beavatkozás 1.3.
A beavatkozás alapadatai		
A beavatkozás megnevezése	Innovációs ökoszisztéma támogatása	Digitális kompetenciák fejlesztése
Készült-e részletesebb értékelés (üzleti terv) a fenntarthatóságról	nem	nem
Milyen bevételek/kiadások merülnek fel a fenntartás során	Jelenlegi fázisban pontosan nem ismert	Jelenlegi fázisban pontosan nem ismert
Milyen finanszírozás vonható be a fenntartásba	vissza nem térítendő támogatás	vissza nem térítendő támogatás
Externáliák (pozitív, negatív)	nem sikerül forrást szerezni a fejlesztett projektekre és a résztvevők motivációjukat veszítik; a partnerségi együttműködésben számos új kezdeményezés indul, és kihívás a koordinációjuk	a lakosság számára nem lesz eléggé megújuló a kínálat, és nem lesznek motiváltak a részvételben, ami aláássa a megvalósítás hitelességét és így a finanszírozhatóságát

49. táblázat Megtartó város tervezési dimenzió

	beavatkozás 6.1.	beavatkozás 6.2.	beavatkozás 7.1.	beavatkozás 7.2.	beavatkozás 7.3.
A beavatkozás alapadatai					
A beavatkozás megnevezése	Szociális ellátórendszer fejlesztése	Lakhatási megoldások nyújtása, megoldások ösztönzése	Közösségi terek kínálatának bővítése, együttműködések erősítése	Aktív szabadidő, sport, rekreációs és kulturális programok nyújtása	ESZA típusú projektek (közösségfejlesztés)
Készült-e részletesebb értékelés (üzleti terv) a fenntarthatóságról	nem	nem	nem	nem	nem
Milyen bevételek/kiadások merülnek fel a fenntartás során	Jelenlegi fázisban pontosan nem ismert	Jelenlegi fázisban pontosan nem ismert	Jelenlegi fázisban pontosan nem ismert	Jelenlegi fázisban pontosan nem ismert	Jelenlegi fázisban pontosan nem ismert
Milyen finanszírozás vonható be a fenntartásba	vissza nem térítendő támogatás	vissza nem térítendő támogatás	vissza nem térítendő támogatás	vissza nem térítendő támogatás, piaci befektető	
Externáliák (pozitív, negatív)	Az idősödő lakosság arányának és igényeinek növekedésével nem tud lépést tartani az ellátórendszer. A szolgáltatásban részt vevők nyugdíjba vonulnak, illetve Ausztriában vállalnak munkát.	Az igények növekedésével nem tud lépést tartani a kínálat és ez feszültséghez vezet.	A lakossági igényeket nem sikerül felkelteni	A kínálat szigetszerű lesz, és nem alkotnak egységes, attraktív kínálatot.	

50. táblázat Kiszolgáló város tervezési dimenzió

	beavatkozás 3.3.	beavatkozás 4.1.	beavatkozás 4.2.
A beavatkozás alapadatai			
A beavatkozás megnevezése	Városi területek komplex megújítása	Közlekedési infrastruktúra fejlesztése, megújítása	Közösségi közlekedés fejlesztése, zöld és okos megoldásokkal
Készült-e részletesebb értékelés (üzleti terv) a fenntarthatóságról	nem	nem	nem
Milyen bevételek/kiadások merülnek fel a fenntartás során	Jelenlegi fázisban pontosan nem ismert	Jelenlegi fázisban pontosan nem ismert	Jelenlegi fázisban pontosan nem ismert
Milyen finanszírozás vonható be a fenntartásba	vissza nem térítendő támogatás, piaci befektető	vissza nem térítendő támogatás	vissza nem térítendő támogatás, piaci befektető, keresztfinanszírozás
Externáliák (pozitív, negatív)	a lakossági igények meghaladják a nyújtott szolgáltatásokat; nem sikerül megfelelő léptékű átalakítás, és szigetszerűek lesznek a fejlesztések	a megnövekedett igényekkel nem tudnak lépést tartani a fejlesztések	a lakosság nem értékeli a beruházásokat, nem nyitott alternatív fejlesztésekre

7.4 Projektcsatorna fejlesztés intézményesítése

7.4.1 Ellátandó funkciók

Az előkészítés során a szakmailag felügyelt programalkotás, a kapcsolódó stratégiákhoz illeszkedés, a társadalmasítás, az intézményi konzultáció, üzleti befektetőkkel egyeztetés a meghatározó tevékenységek.

A megvalósítás során a kommunikáció, a projektek fejlesztése, azok értékelése, a megvalósítás támogatása, monitoring és az eredmények visszacsatolása mind beletartozik az ellátandó feladatok körébe.

7.4.2 Kulcsszereplők nevesítése

A projektcsatorna kulcsszereplői között ki kell emelni Szombathely MJV Polgármesteri Hivatalát, ezen belül a Jogi és Képviselői Osztályt, illetve a Vagyongazdálkodási és Városfejlesztési Irodát.

A fontosabb bizottságok: Gazdasági és Jogi Bizottság, illetve Városstratégiai, Idegenforgalmi és Sport Bizottság.

Az FVS jóváhagyása a Közgyűlés hatáskörébe tartozik oly módon, hogy a Közgyűlést megelőzően a Jogi és Gazdasági Bizottság, illetve a Városstratégiai, Idegenforgalmi és Sport Bizottság tárgyalja. A Közgyűlés döntését követően a végrehajtás előkészítése pedig a Jogi és Képviselői Osztály, azon belül a Vagyongazdálkodási és Városfejlesztési Iroda feladata.

A meghatározó szereplő még a Savaria Városfejlesztési Nonprofit Kft. A stratégiai döntéshozatal támogatása, a befektetőkkel tárgyalás a Vagyongazdálkodási és Városfejlesztési Iroda feladata, míg a projektek generálása, értékelésre előkészítése, intézményi operatív kapcsolattartás a Savaria Városfejlesztési Nonprofit Kft. munkatársai révén valósul meg.

Az FVS, illetve a TVP keretében tervezett projektek megfelelő ütemezése révén a megvalósítás során nem várható kapacitáshiány. A tervezett megvalósítás, az ütemezett forráslehívás az előző uniós ciklushoz hasonlóan a 2021-27-es időszak esetében biztosított lesz. Az egymásra épülő projektek esetében mindig figyelembevételre került az ütemterv készítése során a megelőző projekt előkészítésének ideje is. Az egymástól eltérő projektek párhuzamos megvalósítása sem okoz akadályt. A város, valamint annak különböző szervezetei - ahogy már a jelen dokumentumban is bemutatásra került – biztosítják a megfelelő humán erőforrást. Ezenfelül a város hosszú évek alatt megfelelő külső szakértői bázist is kiépített, amely szintén hozzájárul a projektek szakmailag magas színvonalú megvalósítására.

7.4.3 Intézményi modell bemutatása

51. táblázat Projektszortna fejlesztés intézményi modellje

Projektciklus tevékenység	Szereplő megnevezése	Feladatkör
Projektgenerálás	Szombathely Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala, Savaria Városfejlesztési Nonprofit Kft.	Projektek tudatos, széleskörű gyűjtése, ösztönzése
Projekt műszaki előkészítése	Vagyongazdálkodási és Városfejlesztési Iroda, Beruházási Iroda, Savaria Városfejlesztési Nonprofit Kft.	A műszaki megvalósítás, dokumentáció elkészítése
Projekt finanszírozásának kidolgozása	Vagyongazdálkodási és Városfejlesztési Iroda, Közbeszerzési Iroda Savaria Városfejlesztési Nonprofit Kft.	Pénzügyi dokumentáció és számítások elkészítése
Projekttel kapcsolatos döntéshozatal koordinációja	Jogi Iroda, Vagyongazdálkodási és Városfejlesztési Iroda	Megfelelő döntéshozatali szint számára előterjesztés készítése, előzetes egyeztetések
Projekt lebonyolítása	Vagyongazdálkodási és Városfejlesztési Iroda, Savaria Városfejlesztési Nonprofit Kft.	Szerződés szerinti megvalósítás biztosítása
Tapasztalatok visszacsatolása	Vagyongazdálkodási és Városfejlesztési Iroda, Savaria Városfejlesztési Nonprofit Kft.	Visszajelzések beépítése a követő projektek megvalósításába
Üzleti befektetőkkel, piaci szereplőkkel tárgyalások	Polgármesteri Kabinet, Vagyongazdálkodási és Városfejlesztési Iroda	Piaci szereplők mobilizálása, bevonásának ösztönzése

8 Mellékletek

8.1 Antiszegregációs Terv

8.1.1 Helyzetelemzés és értékelés

8.1.1.1 A szegregáció társadalmi jelenségeinek horizontális elemzése – a változások értékelése

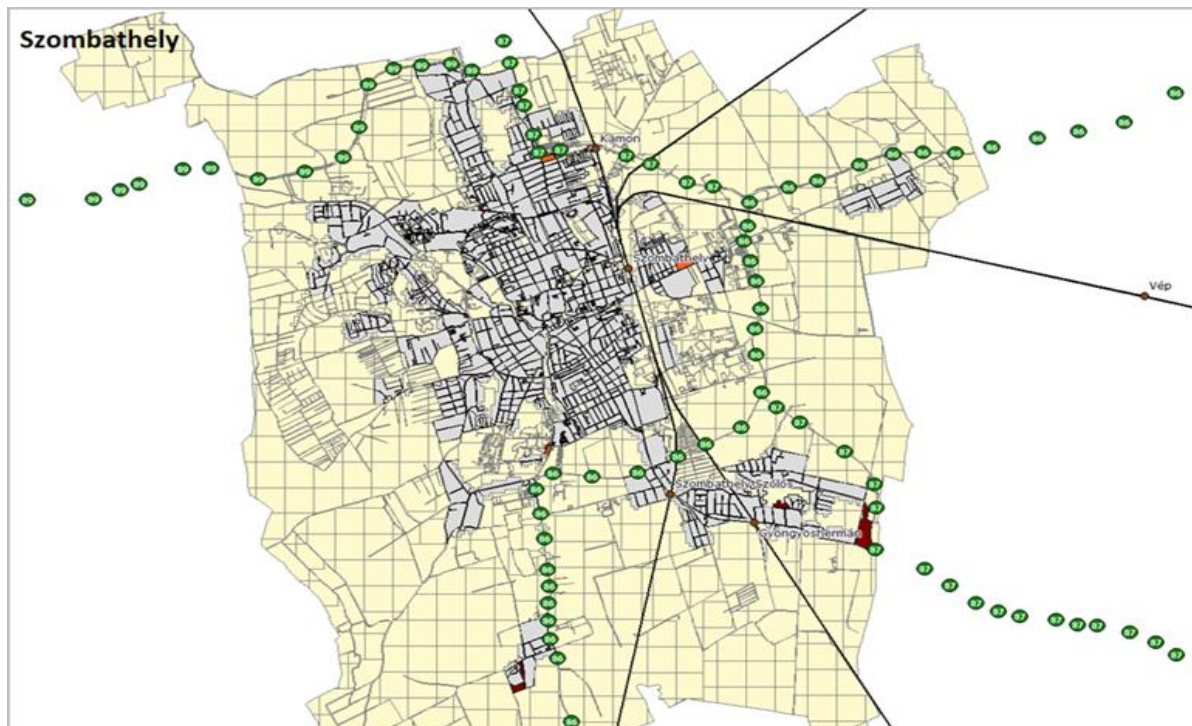
2014-ben Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata megbízásából a Városfejlesztés Zrt. elkészítette Szombathely Megyei Jogú Város Településfejlesztési Koncepcióját és Integrált Településfejlesztési Stratégiáját, valamint a hozzá tartozó Megalapozó Vizsgálatot. 2017-ben elkészült Szombathely Megyei Jogú Város Településfejlesztési Koncepciója és Integrált Településfejlesztési Stratégiájának módosítása. A 2014-ben az elkészült Integrált Településfejlesztési Stratégia 3. fejezete tartalmazta Szombathely Antiszegregációs Tervét.

A városi népesség a társadalmi hovatartozás szempontjából közel sem homogén. A demográfiai, kultúrföldrajzi, gazdasági aktivitásbeli jellemzők egy adott társadalom szerkezetéről adnak információt. A társadalom tagjai koruknál, ismereteiknél, képességeiknél fogva eltérő anyagi megbecsültséggel és lehetőségekkel rendelkeznek. Ezt, a társadalom egyenlőtlenségi rendszerében elfoglalt relatív helyzetet nevezzük társadalmi státusznak. A városokon belül az egyes társadalmi csoportok között lévő társadalmi távolság jellemzően összefügg a térbeli, lakóhelyi távolságukkal. A társadalmi csoportok térbeli távolsága, illetve a területi megoszlásukban levő különbségek a disszimilitási index segítségével mérhetők, míg egy adott csoportnak az összes többihez viszonyított elkülönülését a szegregációs index adja meg.

A KSH 2011-es népszámlálási adatai alapján a városban nincs sem szegregátumnak minősített terület, sem pedig szegregációval veszélyeztetett terület. Azonban vannak olyan ingatlanok, illetve kisebb területek, ahol nagyobb számban és koncentrációban élnek együtt hátrányos helyzetű emberek. Vannak területek, amelyek szociális és környezeti szempontból problémásnak tekinthetők.

A Központi Statisztikai Hivatal a város rendelkezésére bocsátotta a 2011-es népszámlálási adatok alapján elkészített települési kartogramot, amely jelzi, hogy mely területek tesznek eleget a szegregátum alapkritériumainak, vagyis ahol a szegregációs mutató 50%, illetve a fölötti értéket vesz fel. A térkép azt is mutatja, hogy melyek azok a területek, ahol a szegregációs mutató 40% feletti, az ilyen területek szegregáció szempontjából veszélyeztetett területnek számítanak. (Jelmagyarázat: a szegregációs mutató térképen jelzett értékeit a következő színek jelölik: 0-39% = szürke, 40-49%=narancs, 50-100%=barna). A térkép olyan területeket is megjelenít, amelyek eleget tesznek ugyan a szegregációs mutató kritériumának, de az alacsony népességszámuk, vagy intézeti háztartásban élők miatt mégsem tekinthetők valódi szegregátumoknak.

ábra 21 Szombathely szegregációs területi értékének térképes ábrázolása

A szegregációs mutató kritériumainak (legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül) a lehatárolt területek közül az alábbi övezetek felel meg:

1. Óperint utca – Szabadságharcos utca - Dózsa György utca által határolt terület:

2. Tinódi Lantos Sebestyén utca – Körmendi út – Savaria Pláza parkoló – Jáki út által határolt terület:

Az érintett területek nagysága és népessége miatt azonban nem tekinthető sem szegregátumnak, sem pedig szegregációval veszélyeztetett területnek.

Az első terület esetében igaz, hogy a szegregációs mutató értéke 30% feletti, viszont a területen élő népesség száma éppen eléri az 50 főt. Megközelíthetősége kedvező, a belvároshoz közel, attól nyugati irányban található. Az akcióterületen a Kálvária u. – Dózsa György u. – Óperint u. – Körmendi út találkozásánál körforgalmi csomópont kialakítása valósult meg a „Körmendi út – Óperint utcai szociális célú rehabilitáció” című projekt keretében. A közelben viszonylag nagy a gyalogos forgalom az evangélikus templomnak, valamint a közeli iskoláknak köszönhetően. A csomópont fogadja be továbbá a délről Körmend irányból érkező és északi irányba haladó autókat, valamint biztosít összeköttetést a belváros és a nyugati városrész között. A felsorolt utcák a terület legforgalmasabb utcái, ahol magasabb a zajérték, illetve közúti közlekedésből következő levegőszennyezés is. A területet keleti irányból a Perint patak övezi. A patak part mentén halad el a városi kerékpárút-hálózat egy vonala.

A területen a nagyszámú és sokféle városi szolgáltatási kört is magában foglaló intézmények jelenlétével változatos a funkciók köre. A döntően lakófunkcióknak helyet adó területen egyaránt megtalálhatók szociális, oktatási és egyházi intézmények is. A terület sajátossága, hogy az intézményei többsége nemcsak a helyi lakosságot szolgálja ki, hanem legalább városi, vagy pl. az egyetem, ill. szociális intézet esetében a városi határokon is túlnyúló hatáskörrel bír.

A terület infrastrukturális állapota folyamatosan fejlesztendő, mivel az itt lakók társadalmi helyzete, foglalkoztatási színvonala, életkörülményei szegényesek, melynek következtében az érintett városrész csak korlátozottan képes bekapcsolódni a város gazdasági-társadalmi vérkeringésébe. A területen koncentráltan a városi átlaghoz képest nagyobb arányban jelentkezik a munkanélküliség, melyet tovább súlyosbítanak a hátrányos helyzetű csoportok jelenlétéből származó problémák.

Az elmúlt években megvalósításra került tevékenységek – szociális lakások felújítása, közösségi terek kialakítása, közlekedésbiztonsági fejlesztések, közterek és utak felújítása - által a leszakadással veszélyeztetett városrészben koncentráltan megnyilvánuló társadalmi-fizikai-gazdasági problémák komplex módon kerültek kezelése a területen élők társadalmi integrációjának elősegítése érdekében. A megvalósult beavatkozások által az érintett városrész lakófunkciójának erősítése, meglévő funkcióinak bővítése, fejlesztése, szociális, közösségi és közterületi funkciók megújítása, melynek köszönhetően a lehatárolt terület a rehabilitáció segítségével egyre jobban integrálódik a településszövetbe.

Óperint utca – Szabadságharcos utca - Dózsa György utca által határolt terület

A megvalósult intézkedések és beavatkozások a város aktualizált helyi esélyegyenlőségi programjában leírtakkal összhangban kerültek megvalósításra.

A másik területen is igaz, hogy a szegregációs mutató értéke magasabb az átlagnál, de az elmúlt évek során magánberuházásokból valósultak meg itt fejlesztések. Új lakóparkok, társasházak, családi házak épültek, melyek által a terület jelentős fejlődésen ment át, a lakosság jelentős része is kicserélődött. Ezen tényezők által mára a terület szegregációs értékei jelentősen javultak.

Tinódi Lantos Sebestyén utca – Körmendi út – Savaria Pláza parkoló – Jáki út által határolt terület

8.1.1.2 A szegregáció területi vonatkozásai (szegregátumok) – a változások értékelése

Ahogy már többször megállapításra került, a KSH 2011-es népszámlálási adatai alapján a városban nincs szegregátumnak minősített terület. Azonban vannak olyan ingatlanok, illetve kisebb területek, ahol nagyobb számban, koncentrációban élnek együtt hátrányos helyzetű emberek. Vannak területek, amelyek szociális és környezeti szempontból problémásnak tekinthetők.

Ezen akcióterületi lakosság felzárkóztatásának kulcsa, az infrastrukturális beavatkozásokat kiegészítő, a társadalmi hátrányok kompenzálását célzó szociális, oktatási, foglalkoztatási, egészségügyi, közösségfejlesztési, antidiszkriminációs és közbiztonsági programok megvalósítása a közvetlen célcsoport bevonásával.

Az elmúlt időszakban az alábbi infrastrukturális és soft típusú szociális városrehabilitációs projektek valósultak meg, amelyek hozzájárultak a hátrányos helyzetű célcsoport élethelyzetének javításához és társadalmi integrációjához.

A város saját erőből, illetve az alábbi projekteken keresztül fejlesztette az érintett területeket:

- NYDOP-3.1.1/B2-13-k2-2013-0003 - Körmendi út - Óperint utcai szociális célú rehabilitáció
- TOP-6.7.1-15-SH1-2016-00001 - Szociális városrehabilitáció II. ütem
- TOP-6.9.1-15-SH1-2016-00001 - Társadalmi együttműködést elősegítő komplex programok az Óperint városrészen

A két érintett terület releváns fejlesztési tartalma:

- a szociális bérlakások korszerűsítése az akcióterületen belül az alábbi helyszíneken valósult meg: Szabadságharcos u. 4. (12 db), Óperint u. 15. (4 db), Óperint u. 17. (4 db), Körmendi út 5. (5 db), Összesen: 25 db bérlakás korszerűsítés
- közösségi tér kialakítása a Nárai u. 1. sz. alatt. A fejlesztés eredményeként közösségi célra hasznosítható tér jött létre célzottan az alacsony társadalmi státuszú lakosság felzárkózása érdekében
- Szigligeti utca felújítása a közlekedés biztonságának növelése érdekében.
- a Brenner János Nevelési Központ megközelítésének javítása a Brenner krt. felől egy leállósáv megépítésével
- a Szalézi tér zöldfelületeinek fejlesztése egy kulturált pihenőpark kialakításával
- a Tóth István parkban egy modern, mai kor igényeit kielégítő játszótér létesítése
- az Evangélikus kápolna felújítása a Körmenti úton
- a Szalézi templom leromlott állapotú lépcsőjének teljes elbontása és újjáépítése
- a „Társadalmi együttműködést elősegítő komplex programok az Óperint városrészen” című projekt keretében soft programok, tevékenységek megvalósítására, valamint közösségi életet elősegítő és támogató akciók lebonyolítására is sor került. Ezek a helyi közösség kohézióját erősítették például esélyegyenlőségi iroda működtetésével, családsegítő jelenlétével, szellemi és sport programok, egészség-megőrzési programok, bűnmegelőzési és közbiztonsági programok, nemzeti identitás megőrzését elősegítő programok, képzési programok megvalósításával. Ezen akciók és beavatkozások eredményeként a hátrányos helyzetű emberek életlehetőségei javultak, helyben elérhetővé váltak számukra a társadalmi integrációt, közösségfejlesztést biztosító programok, melyek a személyek, csoportok foglalkoztathatóságát, a gyermekek készség és képességfejlesztésének elősegítését szolgálják.

8.1.2 Antiszegregációs terv

8.1.2.1 Az antiszegregációs fejlesztési célok és beavatkozási javaslatok

A 2021-2027-es célok között szerepel a hátrányos helyzetű lakosság lakhatási körülményeinek javítása. A 2011-es népszámlálási adatok alapján Szombathelyen nincs szegregátumnak minősített terület, sem pedig szegregációval veszélyeztetett terület. Így a hosszútávon tervezett célok, mint például a sérülékeny társadalmi rétegek életminőségének javítása, munkaerőpiaci integráció támogatása, közösségfejlesztési programok a társadalmi integráció erősítése elsődlegesen a valamely okból hátrányos helyzetű emberek helyzetének javítását szolgálhatják.

Horizontális antiszegregációs célok és beavatkozások

	Célok	A célok elérése érdekében tervezett beavatkozások 2021-2027	Költség tervezett forrása
1.	Sérülékeny társadalmi rétegek életminőségének javítása	- Munkahelyi integrációt segítő programok - Egészségügyi- és szociális ellátáshoz való jobb hozzáférést biztosító beavatkozások (különös tekintettel a kiszolgáltatott társadalmi csoportok esetében, pl. hajléktalanok) - Szociális bérlakás rendelet felülvizsgálata indokolt esetben	önkormányzati saját forrás, EFOP Plusz, TOP Plusz

Területi fókuszú antiszegregációs célok és beavatkozások

	Szegregátum	Célok	Tervezett beavatkozások 2021-2027	Költség tervezett forrása
1.	Nem releváns	Lakhatási körülmények javítása	Épületek korszerűsítése, alpinfrastruktúra fejlesztése, közösségi terek infrastrukturális fejlesztése, higiénés feltételek javítása.	önkormányzati saját forrás, EFOP Plusz
2.	Nem releváns	Munkaerőpiaci integráció támogatása	Munkaerő-piaci beilleszkedést segítő programok.	önkormányzati saját forrás, EFOP Plusz
3.	Nem releváns	Közösségfejlesztési programok	Oktatás, képzés, rendezvények célirányosan.	önkormányzati saját forrás, EFOP Plusz

A város által elkészített TOP Plusz Városfejlesztési Programterve (2021-2027) elnevezésű dokumentumban szereplő projektek mindegyike csökkentti a szegregáció kockázatát, de ezek közül az alábbiakkal kívánja kifejezetten elősegíteni a szegregációs kockázat csökkentését a város:

- P3.V7 Szociális alapszolgáltatások fejlesztése
- P3.V8 Gyermekjóléti és szociális alapszolgáltatások fejlesztése
- P3.V9 Egészségügyi alapellátás fejlesztése
- P3.V1 Közösségfejlesztés Szombathelyen
- P3.V2 Fenntartható városfejlesztéshez kapcsolódó folyamatok támogatása, programok megvalósítása
- P3.V3 Helyi humán fejlesztéseket célzó programok megvalósítása

8.1.2.2 A szociális városrehabilitáció akcióterületének meghatározása és a választás indoklása (amennyiben releváns)

A 2011-es népszámlálási adatok alapján Szombathelyen nincs szegregátumnak minősített terület, sem pedig szegregációval veszélyeztetett terület, így nem releváns a szociális városrehabilitáció akcióterületének meghatározása és a választás indoklása. A TOP források felhasználásának egyik eleme a szociális célú városrehabilitációs projektek megvalósítása, amely szegregátummal vagy szegregációval veszélyeztetett területtel rendelkező városok esetében kötelezően tervezendő beavatkozás. Szombathely ilyen területtel nem rendelkező város, ezért szociális célú városrehabilitációs projektek tervezése a TVP-ben nem történt.

8.1.2.3 A két antiszegregációs beavatkozási dimenzió kapcsolata

A 2011-es népszámlálási adatok alapján Szombathelyen nincs szegregátumnak minősített terület. Ennek értelmében antiszegregációs beavatkozási dimenzió kapcsolatának vizsgálata nem releváns.

8.1.2.4 A beavatkozások ütemezése

A forrástervezés kapcsán ki kell emelni, hogy az FVS véglegesítésének időpontjában az EFOP Plusz tartalmához illeszkedő felhívások még nem voltak ismertek. A beavatkozások ütemezése ezért a későbbi felülvizsgálat tárgyát képezik.

8.1.2.5 Az antiszegregációs terv pénzügyi terve

A forrástervezés kapcsán ki kell emelni, hogy az FVS véglegesítésének időpontjában az EFOP Plusz tartalmához illeszkedő felhívások még nem voltak ismertek. A pénzügyi terv ezért a későbbi felülvizsgálat tárgyát képezik.

8.2 Elvégzett kérdőíves felmérések dokumentálása

A fenntartható városfejlesztési stratégia elkészítését támogató FVS módszertanban leírtakkal összhangban kérdőíves felmérés lebonyolítására is sor került. A két célcsoport – lakosság, illetve önkormányzati intézmények – eltérő struktúrájú kérdőívet töltött ki.

A lakossági és az intézményi kérdőívek előkészítése a megadott módszertan alapján 2021. decemberében kezdődött meg. Az önkormányzat szakértői javaslat alapján véglegesítette a kérdőíveket, melyekhez közvetlen online hozzáférést biztosított. Az intézményi kérdőív célcsoportját célzott üzenettel kereste meg a kérdőív kitöltése érdekében.

A rendelkezésre álló időszak alatt a lakossági kérdőívet összesen 1 009 fő töltötte ki. Az intézményi kérdőívet 27 db szervezet (intézmény vagy cég) képviselőjében töltötték ki.

A kitöltött kérdőívek alapján gyűjtött adatok feldolgozásra kerültek, a kapott eredményeket pedig az FVS vonatkozó fejezeteiben részletesen bemutattuk, így a jelen fejezetben az alapinformációk bemutatására térünk ki.

8.2.1 Lakossági felmérés

A kérdőívet kitöltők megkeresése többféle módszerrel történt. A lakossági kérdőív megjelent a város hivatalos honlapján, valamint a Nyugat.hu regionális hírportálon, illetve online közösségi média kampány keretében került meghirdetésre. A kérdőív kitöltése a Google Form platformon keresztül valósult meg és a kitöltés minden esetben anonim módon történt. A felmérés végére 1009 fő töltötte ki a kérdőívet.

A kérdőív mintája a következő volt:

Lakossági kérdőív

Szombathely fenntartható városfejlesztési stratégiájához

Tisztelt Városlakó!

Az alábbi kérdőív kitöltésével lehetősége van hozzájárulni városunk Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának kialakításához, mely dokumentum a 2021-2027-es uniós költségvetési időszak forrásfelhasználásának feltétele.

Célunk, hogy minél szélesebb körű információkra támaszkodva alakítsuk ki fejlesztési stratégiánkat.

Tájékoztatjuk, hogy a kérdőív anonim módon kerül kitöltésre, személyes adatok gyűjtésére azonosítható módon nem kerül sor.

Köszönjük, hogy véleményével és javaslataival Ön is hozzájárul városunk fejlődéséhez!

I. ALAPADATOK

Kérjük adjon meg pár alap információt, amely segítséget nyújt számunkra a válaszok elemzésében!

1.) Kérjük adja meg a nemét!

- ☐ *Nő*
- ☐ *Férfi*

2.) Kérjük adja meg életkorát!

- ☐ *18 év alatt*
- ☐ *18-25 év*
- ☐ *26-50 év*
- ☐ *51-64 év*
- ☐ *65+ év*

3.) Kérjük adja meg legmagasabb iskolai végzettségét!

- ☐ *Általános (elemi, polgári) iskola 8. Osztálynál, évfolyamnál alacsonyabb*
- ☐ *Általános (elemi, polgári) iskola 8. Osztály, évfolyam*
- ☐ *Szakképesítés érettségi nélkül (pl. Szakmunkásképző, szakiskola)*
- ☐ *Érettségi*
- ☐ *Érettségi szakképesítéssel vagy érettségire épülő szakképesítés*
- ☐ *Felsőfokú szakképesítés (OKJ, felsőfokú szakképzés)*
- ☐ *Főiskolai (vagy azzal egyenértékű, pl. BA/BSc)*
- ☐ *Egyetemi (vagy azzal egyenértékű, pl. MA/MSc)*
- ☐ *Doktori (PhD- vagy DLA-) fokozat*

4.) Kérjük válassza ki, hogy az alábbi kategóriák közül melyik illik Önre a leginkább?

- ☐ *Tanuló*
- ☐ *Alkalmazott*
- ☐ *Alkalmazott, középvezető*
- ☐ *Alkalmazott, felsővezető*
- ☐ *Vállalkozó (egyéni vagy cégvezető)*
- ☐ *Munkanélküli*
- ☐ *Nyugdíjas*
- ☐ *Rokkantnyugdíjas*
- ☐ *GYES-en vagy GYED-en*
- ☐ *Háztartásbeli*
- ☐ *Inaktív*
- ☐ *Egyéb: ...*

5.) Kérjük válassza ki munkahelye típusát!

- ☐ Nagyvállalat
- ☐ Kis és középvállalkozás (KKV)
- ☐ Egyéni vagy mikrovállalkozás
- ☐ Közintézmény/közhivatal
- ☐ Nonprofit/civil szervezet
- ☐ Nem releváns

6.) Kérjük adja meg munkavégzése földrajzi helyét!

- ☐ Szombathely
- ☐ Szombathely járáshoz tartozó település
- ☐ Egyéb település a megyében
- ☐ Egyéb település az országban
- ☐ Külföld
- ☐ Egyéb: ...

7.) Kérjük adja meg lakhelyét!

- ☐ Belváros
- ☐ Északi városközpont
- ☐ Délnyugati városközpont
- ☐ Derkovits lakótelep
- ☐ Oladi lakótelep
- ☐ Rigóvölgy – Új városliget – Közép-hely városrész
- ☐ Oladfalva – Oladi plató városrész
- ☐ Nárái úti – Alsóhegyi úti lakóterület
- ☐ Iffúsági lakótelep (KISZ – Százhold) városrész
- ☐ Újperint – Petőfi telep városrész
- ☐ Gyöngyösszőlős – Gyöngyöshermán városrész
- ☐ Szentkirály – Bogát városrész
- ☐ Joskar Ola lakótelep
- ☐ Éhen Gyula lakótelep
- ☐ Zanat városrész
- ☐ Picktelep, Bébictelep
- ☐ Minerva- Stromfeld lakótelep
- ☐ Északi Iparterület városrész
- ☐ Kámon – Herény városrész

II. VÁROSFEJLESZTÉSI JAVASLATOK

1.) Kérjük sorolja fel a város legsikeresebb beruházásait, fejlesztéseit, amelyek az elmúlt 5 évben megvalósultak!

.....

.....

.....

.....

.....

2.) Ön miért szeret a településen élni?

.....

.....

.....

.....

.....

3.) Ön szerint mi mindenben lehetne még javítani a városban?

.....

.....

.....

.....

.....

4.) Milyen közlekedéssel kapcsolatos gondokat lát a városban?

Több válasz megjelölése is lehetséges.

- ☐ Csapadékvíz elvezetés hiánya
- ☐ Járdák, útburkolatok hiánya, leromlott állapota
- ☐ Közterületek elhanyagoltsága
- ☐ Pihenésre, játékra, sportolásra alkalmas közcélú zöldfelületek, parkok hiánya
- ☐ A vízparti területek elzártsága, parti sétány, közcélú pihenőhelyek hiánya
- ☐ Igénytelen, vegyes képet mutató, egységes karakter nélküli lakókörnyezet
- ☐ Közlekedésbiztonság növelését szolgáló elemek hiánya (pl. Körforgalom, gyalogátkelőhelyek)
- ☐ Zajos utak
- ☐ Parkoló férőhelyek hiánya a lakókörnyezetben
- ☐ Parkoló férőhelyek hiánya a belvárosban
- ☐ Forgalmi dugók, torlódások a városba bevezető utakon
- ☐ Forgalmi dugók, torlódások a belvárosban
- ☐ Rossz levegőminőség
- ☐ Egyéb: ...

5.) Mit lehetne tenni azért, hogy a település még szebb legyen?

Több válasz megjelölése is lehetséges.

- ☐ Útburkolat felújítása, járdák javítása, kerékpárutak kialakítása
- ☐ Parkolóhelyek férőhelyszámának növelése
- ☐ Fásítás, virágosítás
- ☐ Zöldterületek, játszóterek felújítása/fejlesztése
- ☐ Sportolási lehetőségek biztosítása megfelelő környezetben
- ☐ Utcajelzések, hulladékgyűjtők, padok elhelyezése
- ☐ Köztéri okos eszközök kihelyezése, telepítése
- ☐ Szennyvíz és csapadékelvezetés megoldása
- ☐ Egyéb: ...

6.) Ön szerint milyen fejlesztés illik leginkább Szombathely jövőképebe? Milyennek képzi el Szombathely jövőjét 10 év múlva?

5: nagyon fontos, 4: fontos, 3: szükséges, 2: kevésbé fontos, 1: egyáltalán nem fontos

	1	2	3	4	5
Hagyományos, új lakókörnyezeti fejlesztések					
A zöld környezet (közparkok, sétányok) fejlesztése					
Megújuló energiaforrások használatának ösztönzése					
Környezetvédelmi fejlesztések (pl. szelektív hulladékgyűjtés továbbfejlesztése)					
Meglévő lakóterületek, üdülőterületek minőségi fejlesztése (út, közmű, közszolgáltatások, stb.)					
Kerékpárutak fejlesztése					
Szórakozási lehetőségek, kapcsolódási helyszínek befogadására alkalmas település					
Bölcsődei és óvodai ellátást nyújtó intézmények fejlesztése					
Egészségügyi és szociális intézmények fejlesztése					
Sportlétesítmények fejlesztése					
Kereskedelmi területek fejlesztése, iparfejlesztés, munkahelyteremtés					
Vállalkozások támogatása					
Természet alapú megoldások bevezetése (zöldtetők, zöldfalak, zöldtetős parkolóház)					
Okos város megoldások bevezetése (okos gyalogátkelőhelyek, okos parkolás, levegőminőség és zajszint mérés)					

7.) Részt venne-e Ön térítésmentesen az alábbi programok bármelyikén?

Több válasz megjelölése is lehetséges.

- ☐ *Helyi közösségi, kulturális program*
- ☐ *Hátrányos helyzetűeket érintő szemléletformáló rendezvény*
- ☐ *Egészségmegőrző, prevenciós célú előadás, szűrővizsgálat*
- ☐ *Városfejlesztés (zöld és digitális átállás) tervezésével kapcsolatos program*
- ☐ *Szemléletformáló rendezvény (pl. bűnmegelőzés, kerékpáros közlekedés)*
- ☐ *Közösség- és egészségfejlesztést célzó sportprogram*
- ☐ *Ifjúság megtartását célzó rendezvény (pl. táborok, programok)*

III. MEGTARTÓ VÁROS

1.) Mi jelenti az Ön helyi kötődésének alapját?

Több válasz megjelölése is lehetséges.

- ☐ Itt született
- ☐ Itt alapított családot és otthont
- ☐ Ismeri és gyakorolja a helyi szokásokat
- ☐ A nyugodt városi lét
- ☐ A helyi identitásúak összetartása
- ☐ Tagja valamilyen helyi kisebb közösségnek, akikkel szívesen tölti szabadidejét
- ☐ Táj és természeti adottságok
- ☐ Itt talált biztos egzisztenciára (munkalehetőségek)
- ☐ Egyéb: ...

2.) A felsorolt tényezők mennyiben játszanak szerepet helyi életminőségével való elégedettségének növelésében?

5: nagyon jelentős szerepet játszanak, 4: jelentős szerepet játszanak, 3: közepesen jelentős szerepet játszanak, 2: kis szerepet játszanak, 1: nem játszanak szerepet, 0: nem tudom megítélni/nem kívánok válaszolni

	0	1	2	3	4	5
Változatosabb munkahelyek						
Magas jövedelmet biztosító munkalehetőségek						
A jelenleginél is magasabb színvonalú közszolgáltatások (iskola, egészségügyi, szociális ellátás stb.)						
Minőségi közösségi terek a városközpontban és a lakóhelyem közelében						
Gazdagabb és magasabb színvonalú, igényekre szabott kulturális kínálat						
Sportolási lehetőségek további bővítése						
Magas színvonalú kiskereskedelmi és vendéglátóipari szolgáltatások						
Kedvezőbb lakhatási lehetőségek						
Kedvezőbb közlekedési körülmények (jobb minőségű utak, járdák, kerékpárutak, kevesebb forgalmi dugó, több parkolóhely)						
Jobb közbiztonság						

3.) Kérjük értékelje a városban elérhető humán közszolgáltatásokat és egyéb városi életminőséget befolyásoló tényezőket egy 1-től 5-ig tartó skálán!

5: nagyon elégedett, 4: elégedett, 3: közepesen elégedett, 2: alig elégedett, 1: egyáltalán nem elégedett, 0: nem elérhető a városban/nem tudom megítélni/nem vagyok érintett/nem kívánok válaszolni

	0	1	2	3	4	5
Óvodai ellátás (családtagja által igénybe vett)						
Általános iskola, infrastruktúra, felszereltség (családtagja által igénybe vett)						
Általános iskolai oktatás (családtagja által igénybe vett)						
Egészségügyi alapellátás minősége (Ön és családtagja által igénybe vett)						
Egészségügyi szakellátás minősége (Ön és családtagja által igénybe vett)						
Kulturális szolgáltatások (intézményekhez kötött pl. mozi, kulturális központ stb.) minősége (Ön és családtagja által igénybe vett)						
Szociális ellátás („akár saját, akár valamely családtag okán pl. idősellátás”)						
Bölcsődei ellátás (családtagja által igénybe vett)						
Közterületek minősége általában (közterek, utak stb.)						
Zöldfelületek mennyisége és minősége (parkok, ligetek fasorok)						
Zöldfelületi ellátottság a közvetlen lakókörnyezetében						
Közvilágítás közvetlen lakókörnyezetében						
Közbiztonság a városközpontban nappal						
Közbiztonság a városközpontban sötétedés után						
Közbiztonság a közvetlen lakókörnyezetében sötétedés után						
Járdák minősége közvetlen lakókörnyezetében						
Városi kerékpárutak hossza a városban						
Városi kerékpárutak minősége a városban						
Kerékpárosokat támogató infrastruktúra (pl. tárolók, esővédő beállók stb.)						
Utak minősége általában a városban						
Parkolás általában a kiemelt közintézmények közelében						
Parkolás kereskedelmi létesítmények közelében						
Busz közlekedés és alternatív közlekedési formák megfelelő biztosítása						

IV. DIGITÁLIS VÁROS

1.) Milyen elektronikus eszközöket használ a hétköznapi életben?

Több válasz megjelölése is lehetséges.

- ☐ Asztali számítógép
- ☐ Notebook/laptop
- ☐ Táblagép (tablet)
- ☐ Okos televízió
- ☐ Okostelefon
- ☐ Okosóra
- ☐ Nincs ilyen eszközöm
- ☐

2.) Milyen céllal használja az internetet?

Több válasz megjelölése is lehetséges.

- ☐ Napi munkavégzés részeként
- ☐ Ügyintézés céljából (pl. nyomtatványok letöltése és benyújtása)
- ☐ Rendelkezem ügyfélkapuval és rendszeresen használom
- ☐ Szolgáltatások igénybevétele (pl. elektronikus vásárlás, foglalások intézése)
- ☐ Kommunikációs, kapcsolattartási céllal (telefon, levelezés, Skype stb.)
- ☐ Információszerzés, tájékozódás céljából
- ☐ Tanulási céllal (oktatási anyagok letöltése, e-oktatás igénybevétele)
- ☐ Közösségi oldalak látogatása
- ☐ Szórakozás (video, film, zene letöltéshez)
- ☐ Játékok
- ☐ Egyáltalán nem használom internetet
- ☐ Egyéb: ...

3.) Hogyan értékeli az IT eszközök használatával kapcsolatos jártasságát a saját korosztályához képest?

Több válasz megjelölése is lehetséges.

- ☐ Egyáltalán nincsenek ilyen készségeim
- ☐ Készségeim az átlagnál kevésbé erősek, rendszerint segítségre szorulok
- ☐ Készségeim átlagosak, okostelefont használom készség szinten és rendszeres internet használó vagyok
- ☐ Készségeim átlag feletti (e-ügyintézésre és egyéb, speciális IT használatra is képes vagyok)
- ☐ Nem tudom megítélni

4.) Milyen módon kerül Ön ügyfélként kapcsolatba a szolgáltatókkal?

Több válasz megjelölése is lehetséges.

	Hagyományos postai levelezés	Telefon	Személyes ügyintézés	Online ügyintézés/E-mail	Mobil applikáció	Digitális eszközökön keresztül	Nem került m velük kapcsolatba
Áramszolgáltatás							
Távhő/hőszolgáltatás							
Víz és csatorna szolgáltatás							
Hulladékszállítás							
Közösségi közlekedés							
Közhivatali ügyintézés (önkormányzat, kormányhivatal)							
Alapfokú oktatás (óvoda és általános iskola)							
Egészségügyi alapellátás							
Kulturális szolgáltatások (intézményekhez kötött pl. mozi, kulturális központ stb.)							
Szociális ellátás (valamely családtag okán pl. idősellátás)							

V. KISZOLGÁLÓ VÁROS/ZÖLDÜLŐ VÁROS

1.) A saját életminősége szempontjából mennyire tartja fontosnak a felsoroltakat?

5: nagyon jelentős, 4: jelentős, 3: közepesen fontos, 2: majdnem jelentéktelen, 1: egyáltalán nem fontos, 0: nem elérhető a városban/nem tudom megítélni/nem vagyok érintett/nem kívánok válaszolni

	0	1	2	3	4	5
Környezettudatos életvitel (takarékoság az erőforrások igénybevételeiben: víz, áram stb.)						
Szelektív hulladékgyűjtés, hulladék hasznosítása otthon						
Közösségben való aktív részvétel, közös célokért való tevékenykedés						
Egészséges, a térségben megtermelt élelmiszerek fogyasztása						
Megújuló energiaforrások használata a háztartásban						

2.) Ha a város jövőjére gondol, ugyanezek a szempontok mennyire fontosak?

5: nagyon jelentős, 4: jelentős, 3: közepesen fontos, 2: majdnem jelentéktelen, 1: egyáltalán nem fontos, 0: nem elérhető a városban/nem tudom megítélni/nem vagyok érintett/nem kívánok válaszolni

	0	1	2	3	4	5
Környezettudatos életvitel (takarékoság az erőforrások igénybevételeiben: víz, áram stb.)						
Szelektív hulladékgyűjtés, hulladék hasznosítása otthon						
Közösségben való aktív részvétel, közös célokért való tevékenykedés						
Egészséges, a térségben megtermelt élelmiszerek fogyasztása						
Megújuló energiaforrások használata a háztartásban						

3.) Milyen gyakran látogat városi zöldterületeket, parkokat?

- ☐ Soha
- ☐ Havonta vagy annál ritkábban
- ☐ Hetente legalább egyszer
- ☐ Naponta
- ☐ Nem válaszol

4.) Amennyiben látogat, milyen céllal látogat városi zöldterületeket, parkokat?

Több válasz megjelölése is lehetséges.

- ☐ Szabadidő eltöltés
- ☐ Rekreációs séta
- ☐ Testedzés
- ☐ Kültéri közösségi és kulturális programokon vesz részt
- ☐ Egyéb: ...

5.) Hogyan lehetne vonzóbbá tenni a belváros zöldfelületeit az Ön és családja számára (fejlesztések, új funkciók stb.)?

Több válasz megjelölése is lehetséges.

- ☐ Sétautak fejlesztése
- ☐ Játsszóterek, testedző eszközök kihelyezése a parkokhoz kapcsolódóan
- ☐ Zenepavilon létesítése (térzene befogadására)
- ☐ Kiseb csoportok szabadtéri összejöveteleit lehetővé tevő utcabútorok kihelyezése
- ☐ Gyakoribb kültéri programok, amiért érdemes a parkba látogatni
- ☐ Több szolgáltatás a környéken (pl. büfé, fagyizó, nyilvános WC)
- ☐ Közvilágítás további javítása
- ☐ Egyéb: ...

6.) Milyen környezettudatos eszközökkel, megoldásokkal rendelkezik otthonában?

Több válasz megjelölése is lehetséges.

- ☐ Okos fogyasztásmérő (pl. elektromos áram, víz, gáz stb. szolgáltatás)
- ☐ Okos lakás irányító rendszer (az okos lakás irányító rendszer automatikusan szabályozza a lakás hűtését, fűtését/távolról vezérelhető stb.)
- ☐ Okos, családi ház telkét fenntartó rendszer (pl. okos locsoló, ami a talajnedvességet méri és szükség szerint indítja el a locsolórendszert)
- ☐ Hibrid vagy elektromos hajtású autó vagy egyéb jármű
- ☐ Tudatos otthon (tájolás, klímatudatos növénytelepítés)
- ☐ Megújuló energia használata (földhő, napenergia stb.)
- ☐ Házi komposztáló
- ☐ Egyéb: ...

VI. PROSPERÁLÓ VÁROS

1.) Milyen helyben, illetve térségben létrehozott termékeket ismer?

Több válasz megjelölése is lehetséges.

- ☐ Zöldség/gyümölcs
- ☐ Egyéb élelmiszer vagy ital
- ☐ Használati tárgyak (beleértve a kézműves termékeket)
- ☐ Műalkotások (helyi művészek alkotásai)
- ☐ Nem ismerek ilyeneket
- ☐ Egyéb: ...

2.) Hol vásárol Ön helyi vagy térségi termékeket?

Több válasz megjelölése is lehetséges.

- ☐ Nem vásárol
- ☐ Közvetlen a termelőnél (agrártermék esetében)
- ☐ Közvetlen az alkotóknál (képzőművészeti termék esetében)
- ☐ A piacon
- ☐ Internetes felületeken (weboldal, közösségi média pl. Facebook)
- ☐ Kézműves/termelő saját üzletében

Köszönjük, hogy kitöltötte kérdőívünket!

A lakossági kérdőív az alábbi linken érhető el: <https://forms.gle/Kt8k1FeGGgoWrMxU9>

8.2.2 Intézményi/ szervezeti felmérés

Az intézményi kérdőív a lakosságihoz hasonlóan szintén a Google Form platform segítségével történt, és közvetlenül az érintett szervezeteknek került kiküldésre, beleértve a Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata Partnerségi Egyeztetési Szabályzatában szereplő szervezeteket és személyeket, valamint más önkormányzati fenntartású intézményeket. A felmérést 27 intézmény képviselője töltötte ki.

A kérdőív mintája a következő volt:

Intézményi és vállalkozói kérdőív

Szombathely fenntartható városfejlesztési stratégiájához

Tisztelt Intézményvezető/Cégvezető!

Az alábbi kérdőív kitöltésével lehetősége van hozzájárulni városunk Fenntartható Városfejlesztési Stratégiájának kialakításához, mely dokumentum a 2021-2027-es uniós költségvetési időszak forrásfelhasználásának feltétele.

Célunk, hogy minél szélesebb körű információkra támaszkodva alakítsuk ki fejlesztési stratégiánkat.

Tájékoztatjuk, hogy a kérdőív anonim módon kerül kitöltésre, személyes adatok gyűjtésére azonosítható módon nem kerül sor.

Köszönjük, hogy véleményével és javaslataival Ön is hozzájárul városunk fejlődéséhez!

I. ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI SZÜKSÉGLETEK

1.) Mi szervezetének 5-7 évre vonatkozó jövőképe?

.....
.....
.....
.....
.....

2.) Ennek alapján milyen változtatásokat terveznek a működésben az elkövetkező években (profilbővítés vagy szűkítés, szervezeti átalakítás, finanszírozás átalakítása stb.)

.....
.....
.....
.....
.....

3.) Rendelkeznek intézményi/szervezeti szintű fejlesztési tervvel? Ha igen, mikor készült és mi a címe?

.....
.....
.....
.....
.....

4.) Az alábbi területek közül melyekben terveznek fejlesztéseket?

Több válasz megjelölése is lehetséges.

- ☐ *Infrastruktúrafejlesztés (épület karbantartás, bővítés, ingatlan vásárlás és fejlesztés, összevonás, ingatlan értékesítés)*
- ☐ *Eszközfejlesztés (nem digitális)*
- ☐ *Eszközfejlesztés (digitális)*
- ☐ *Szervezetfejlesztés*
- ☐ *Humán erőforrás állomány fejlesztés*
- ☐ *Kapcsolati hálózatok fejlesztése (helyi, hazai, külföldi)*
- ☐ *Egyéb: ...*

5.) Milyen konkrét fejlesztésekben gondolkodnak, amelyek az előző kérdésben megadott célok megvalósítását szolgálják vagy egyszerűen szükségessé váltak a működéshez?

Kérjük, fejtse ki röviden a fejlesztési elképzeléseiket (projekteket) egyenként a tartalom és indoklás megjelölésével. Kérjük NE csak az infrastrukturális, hanem a tartalmi, szervezeti fejlesztéseket is ossza meg. Fontos: a fejlesztési elképzelések megfontolásánál a finanszírozási korlátokat NE vegyék figyelembe, mivel a stratégiai tervezés feladata a jövőbeni források feltárása/feltérképezése is.

.....

.....

.....

.....

.....

6.) Az alábbiak közül milyen típusú forrásokat használtak fejlesztési céllal?

Több válasz megjelölése is lehetséges.

- ☐ Önkormányzati
- ☐ Európai Unió (pl. TOP)
- ☐ Egyéb Operatív Program
- ☐ Közvetlen brüsszeli program
- ☐ Állami (célprogramok/céltámogatás)
- ☐ Önerős beruházás

7.) Kérjük, az előző kérdésben megadott kategóriákat fejtse ki bővebben!

Kérjük, alább kategóriánként pontosítsa ezeket!

.....

.....

.....

.....

.....

8.) Milyen a korábbiakhoz képest áttörő, újszerű fejlesztési elképzelései vannak az intézményével/ szervezetével kapcsolatban? Kik a partnerei ebben?

.....

.....

.....

.....

.....

II. INFORMÁCIÓS ÉS KOMMUNIKÁCIÓS TECHNOLÓGIÁK, ADATVAGYON ÉS OKOS ESZKÖZÖK (ELLÁTOTTSÁG – FELSZERELTSÉG)

1.) Kérjük adja meg szervezete IKT eszközállományát tételesen, az alaptevékenységben!

	0 db	1-5 db	6-10 db	11-15 db	16-20 db	21-30 db	31-40 db	41-50 db	50-100 db	100-200 db	> 200 db
Asztali számítógép											
Laptop											
Adattároló szerver											
Szerverszoba											
Működéshez kapcsolódó többfunkciós okostelefon											
Nyomtató											
Fénymásoló											
Helyi vezetékes hálózat (LAN)											
Helyi wifi											

2.) Kérjük adja meg szervezete IKT eszközállományát tételesen, az adminisztrációs tevékenységben!

	0 db	1-5 db	6-10 db	11-15 db	16-20 db	21-30 db	31-40 db	41-50 db	50-100 db	100-200 db	> 200 db
Asztali számítógép											
Laptop											
Adattároló szerver											
Szerverszoba											
Működéshez kapcsolódó többfunkciós okostelefon											
Nyomtató											
Fénymásoló											
Helyi vezetékes hálózat (LAN)											
Helyi wifi											

3.) Hálózatba vannak kapcsolva az IKT eszközök?

- ☐ Igen
- ☐ Nem
- ☐ Nem tudom
- ☐ Csak bizonyos eszközök

4.) Amennyiben csak bizonyos eszközeik vannak hálózatba kapcsolva, kérjük adja meg melyek ezek!

.....

.....

.....

.....

.....

5.) Milyen alaptevékenységeket segítenek IKT eszközök és milyen módon?

Például közterület felügyelet esetében adatrögzítés, fotódokumentáció készítés, küldés, tárolás stb.

.....

.....

.....

.....

.....

6.) Kérjük adja meg milyen IKT fejlesztést vagy azt is célzó projektjei vannak, ill. voltak a szervezetének az utóbbi 10 évben?

Minden esetben kérjük adja meg a projekt címét, finanszírozó konstrukciót, konkrét projekt outputokat!

.....

.....

.....

.....

.....

7.) Milyen kifejezetten energetikai célú projektek valósultak meg és milyen tartalommal?

Minden esetben kérjük adja meg a projekt címét, finanszírozó konstrukciót, konkrét projekt outputokat, különös tekintettel az IKT elemekre!

.....

.....

.....

.....

.....

8.) Kérjük adja meg a konkrétan előkészítés alatt álló (tervezett) vagy értékelés alatt álló projekteket!

Minden esetben kérjük adja meg a projekt címét, finanszírozó konstrukciót, konkrét projekt outputokat, különös tekintettel az IKT elemekre!

.....

.....

.....

.....

.....

9.) Milyen akadályokat kell még leküzdeni az intézményen belül az okos eszközök és rendszerek fejlődése és használatuk elterjedése érdekében?

Több válasz megjelölése is lehetséges.

- ☐ Az alkalmazottak/munkatársak egyéni ellenállása
- ☐ Az alkalmazottak/munkatársak egyéni kompetenciáinak hiánya
- ☐ Eszközök beszerzését akadályozó forráshiány
- ☐ Szervezeti akadályok
- ☐ Egyéb: ...

10.) Milyen digitális adatvagyonnak rendelkezik a szervezet?

	Rendelkezik vele a szervezet	Nem rendelkezik vele a szervezet
Adminisztratív és pénzügyi adatok		
Alaptevékenységhez kapcsolódó adatok		
Nyílt adatbázis		

11.) Mi történik az alaptevékenység során keletkezett digitális adatokkal?

- ☐ Csak digitális adattárolás történik, feldolgozás nincs
- ☐ Adatfeldolgozás a napi szintű működést támogatja
- ☐ Megjelenítés belső használatra (pl. feldolgozás jelentések készítéséhez, prognózishoz)
- ☐ Bizonyos típusú alaptevékenységhez kapcsolódó adatok nyilvános megjelenítése (pl. honlapon a közszolgáltatást igénybe vevők felé)
- ☐ Egyéb: ...

12.) Hol kerülnek tárolásra az alaptevékenységhez kapcsolódó adatok?

Több válasz megjelölése is lehetséges.

- ☐ Saját adatbázisban (szerver)
- ☐ Saját adatfelhőben
- ☐ Központi adatbázisban (szerver)
- ☐ Központi adatfelhőben
- ☐ Harmadik fél szolgáltató rendszerében
- ☐ Egyéb: ...

13.) Milyen módszereket használnak a belső (intézményen/cégen belüli) kommunikációhoz?

Több válasz megjelölése is lehetséges.

- ☐ Digitális, zárt/belső posta, „üzenőfal”
- ☐ E-mail
- ☐ Telefon
- ☐ Chat
- ☐ Egyéb: ...

14.) Milyen módszereket használnak a külső (fenntartó, intézmények, ügyfelek stb. felé történő) kommunikációhoz?

Több válasz megjelölése is lehetséges.

- ☐ Ügyfélszolgálat
- ☐ Hirdetőtábla
- ☐ Üzenőtábla
- ☐ Normál postai levél
- ☐ E-mail
- ☐ Telefon
- ☐ Mobiltelefonos applikáció
- ☐ Egyéb: ...

15.) Mi az intézmény honlapjának elérhetősége?

.....

.....

.....

.....

.....

16.) Mióta rendelkeznek honlappal?

.....

.....

.....

.....

.....

17.) Ha nem rendelkezik honlappal, annak mi az oka?

Több válasz megjelölése is lehetséges.

- ☐ Hiányzó idő
- ☐ Hiányzó szakértelem
- ☐ Hiányzó forrás
- ☐ A szolgáltatás célcsoportja nem igényli
- ☐ Egyéb: ...

18.) Hogyan jellemezné a honlap tartalmát és működtetésének célját?

Több válasz megjelölése is lehetséges.

- ☐ Egyoldalú információközlés történik (statikus pl. intézmény leírása)
- ☐ Egyoldalú információközlés történik (dinamikus pl. napi aktualitások, hírek)
- ☐ Egyoldalú információközlés történik (formanyomtatványok letölthetők)
- ☐ Kétoldalú információcsere történik (pl. rendelés leadása a felületen)
- ☐ Kétoldalú információcsere történik (pl. hibabejelentés, a szolgáltatásban jelentkező problémák jelzése)
- ☐ Többoldalú információcsere történik (pl. vélemények, igények megosztása, viták kezdeményezése)
- ☐ Egyéb:

19.) Az ügyfelekkel/a szolgáltatást igénybe vevőkkel való kapcsolattartásban milyen internetes kommunikációs felületeket használnak?

Több válasz megjelölése is lehetséges.

- ☐ Honlap
- ☐ Applikáció
- ☐ Nem használunk ilyet

20.) Ha nem használnak ilyet, annak mi az oka?

.....

.....

.....

.....

.....

21.) Történt-e bármilyen igényfelmérés vagy elégedettségi vizsgálat az Önök által nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatban a szolgáltatást használók/ügyfelek körében?

- ☐ Igen
- ☐ Nem
- ☐ Nem tudom

22.) Ha volna rá lehetőségük szolgáltatásukat milyen tartalommal és funkciókkal jelenítenék meg egy városi mobiltelefonos applikációban?

Több válasz megjelölése is lehetséges.

- ☐ Alapinformációk közlése
- ☐ Interaktív felület (pl. rendelés leadás)
- ☐ Figyelmeztetés (pl. valamilyen helyi közszolgáltatásokat érintő lakossági határidőkre, mint a lomtalanítás)
- ☐ Időpont foglalási lehetőségek
- ☐ Direkt kommunikációs felület a helyi lakosokkal
- ☐ Lakossági bejelentések fogadása és kezelése
- ☐ Egyéb: ...

23.) Milyen, az épületek és az érintett terület működési/fenntartási jellemzőit érzékelő szenzorok vannak az intézményben/telephelyen?

Több válasz megjelölése is lehetséges.

- ☐ Biztonsághoz kapcsolódó
- ☐ Energetikai jellemzőket monitorozó
- ☐ Hőmérséklet
- ☐ Fogyasztásmérő (villamos energia, víz, gáz, stb)
- ☐ Egyéb: ...

24.) Kérjük, az előző kérdésnél kiválasztott kategóriákat részletezze!

Kérjük, sorolja fel és jellemezze azokat (pl. hová futnak be az adatok?)

.....

.....

.....

.....

.....

25.) Használnak-e bármilyen, a működést/fenntartást/karbantartást segítő okos megoldást az intézményben/telephelyen, amelyek elősegítik a létesítmény működtetését ill. fenntartási költségeinek csökkentését?

Például okos beléptető rendszer, okos fűtési vagy szellőztetési rendszer, stb. Kérjük sorolja fel és adjon egy rövid technológiai és funkcionális leírást!

.....

.....

.....

.....

.....

26.) Az alábbi területeken használnak informatikai rendszert vagy szoftvert?

	<i>Használunk</i>	<i>Nem használunk</i>	<i>Nem tudom</i>
<i>Épületüzemeltetés támogatására</i>			
<i>Helyiséggazdálkodás támogatására</i>			

27.) Milyen adatállomány áll rendelkezésre az épületekről?

Több válasz megjelölése is lehetséges.

- ☐ *Papír alapú tervek*
- ☐ *Papír alapú tervek digitalizálva (pdf formátum)*
- ☐ *CAD formátum*
- ☐ *BIM modell*
- ☐ *Nem áll rendelkezésre ilyen*

III. HUMÁN ERŐFORRÁS FELKÉSZÜLTSEGE AZ OKOS ESZKÖZÖK (IKT) ÉS RENDSZEREK HASZNÁLATÁRA

1.) Kérjük adja meg a szervezete összesített személyi állományát!

.....
.....

2.) Kérjük adja meg szervezete alkalmazotti státuszban lévő személyi állományát!

.....
.....

3.) Kérjük adja meg szervezete szerződött (nem alkalmazotti státuszú) kollégáinak számát!

.....
.....

4.) Kérjük adja meg szervezete felsőfokú végzettséggel rendelkező kollégáinak számát!

.....
.....

5.) Kérjük adja meg szervezete középfokú végzettséggel rendelkező kollégáinak számát!

.....
.....

6.) Kérjük adja meg szervezete alacsony fokú végzettséggel rendelkező kollégáinak számát!

.....
.....

7.) Kérjük adja meg az IKT-val kapcsolatos szakirányú végzettséggel rendelkező kollégák számát!

.....
.....

8.) Milyen státuszban (alkalmazott vagy külső szerződött kolléga) dolgoznak az IKT-val kapcsolatos szakirányú végzettséggel rendelkező kollégák?

.....

.....

.....

.....

.....

9.) Milyen feladatkörben dolgoznak az IKT-val kapcsolatos szakirányú végzettséggel rendelkező kollégák?

.....

.....

.....

.....

.....

10.) Létezik az informatikai hálózat karbantartását, felügyeletét ellátó személy (kb. rendszergazda)?

- ☐ Igen
- ☐ Nem
- ☐ Nem tudom

11.) Amennyiben létezik az informatikai hálózat karbantartását, felügyeletét ellátó személy (kb. rendszergazda), hány fő?

.....

.....

12.) Amennyiben létezik az informatikai hálózat karbantartását, felügyeletét ellátó személy (kb. rendszergazda), milyen gyakorisággal végzi feladatát?

- ☐ Napi
- ☐ Heti
- ☐ Havi
- ☐ Igény szerint
- ☐ Egyéb: ...

13.) Amennyiben létezik az informatikai hálózat karbantartását, felügyeletét ellátó személy (kb. rendszergazda), milyen formában látja el az informatikai hálózat karbantartását, felügyeletét?

- ☐ Alkalmazott
- ☐ Szerződött cég
- ☐ Szerződött egyéni vállalkozó
- ☐ A fenntartó biztosítja
- ☐ Egyéb: ...

14.) Az Önök szervezete hány alkalommal szervezett IKT kompetenciák erősítését célzó tanfolyamot/képzést saját alkalmazottjaik számára?

Kérjük adja meg az események számát!

.....
.....

15.) Kérjük adja meg az egyéb IKT kompetenciák erősítését célzó tanfolyamok, képzések, továbbképzések számát!

.....
.....

16.) Kérjük adja meg az egyéb IKT kompetenciák erősítését célzó tanfolyamokon, képzéseken, továbbképzéseken résztvevő személyek számát!

.....
.....

17.) Kérjük adja meg az egyéb IKT kompetenciák erősítését célzó tanfolyamok, képzések, továbbképzések finanszírozóját!

.....
.....
.....
.....
.....
.....

18.) Amennyiben nem voltak korábban IKT kompetenciák erősítését célzó képzések szervezetükben, jeleztek a kollégák igényt ilyen témájú ismeretszerzésre?

- ☐ *Igen*
- ☐ *Nem*
- ☐ *Nem tudom*

Köszönjük, hogy kitöltötte kérdőívünket!

Az intézményi kérdőív az alábbi linken érhető el: <https://forms.gle/9RM8k83X5mLcDSf6A>

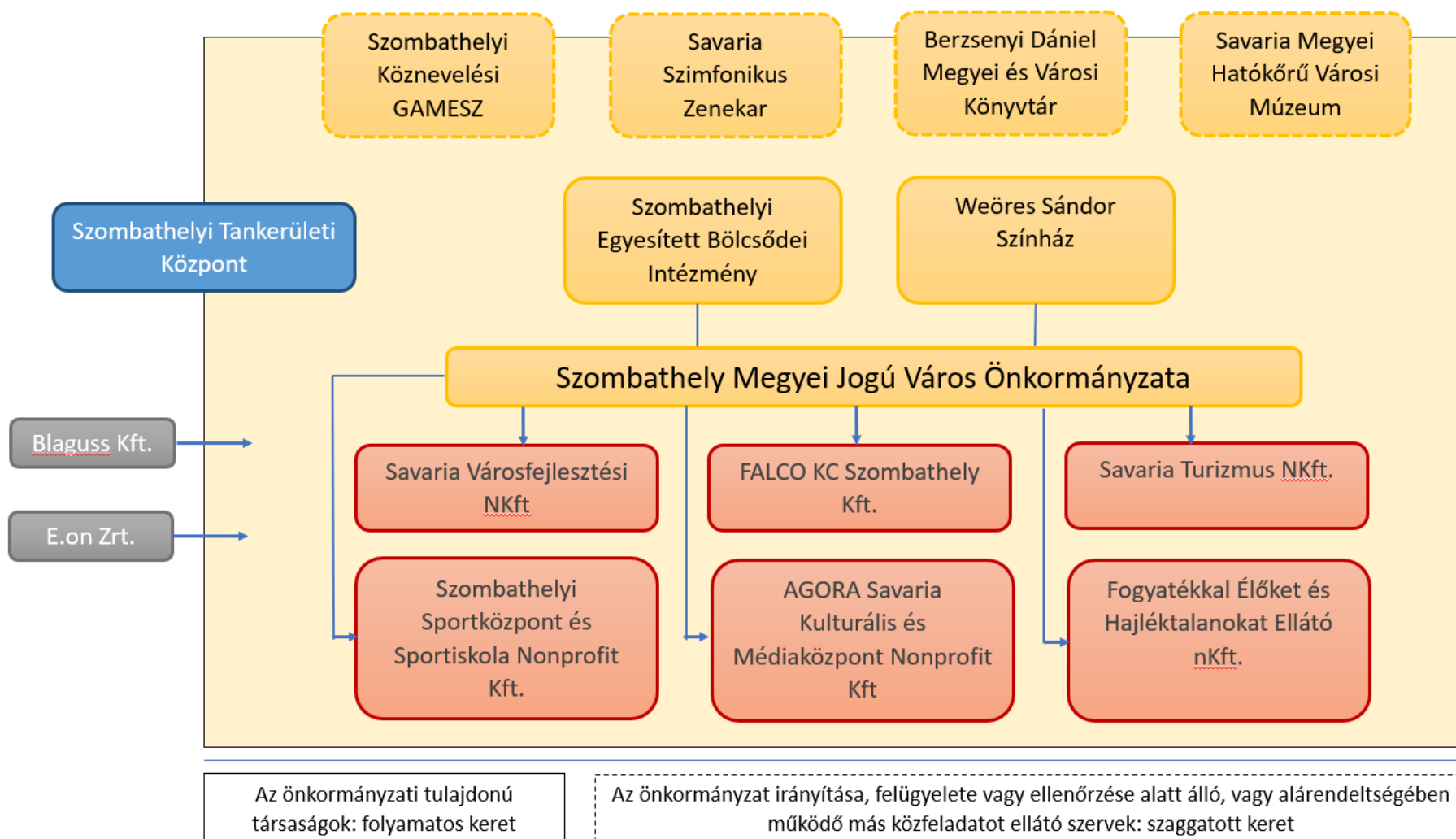
8.3 Finanszírozási terv beavatkozásonként

A cselekvési tervben azonosított beavatkozásokra az alábbi táblázat kerül kitöltésre, mely az FVS 6. fejezetében részletesen található meg. A tervezés jelenlegi fázisában a táblázatban szereplő kérdések nem mindegyikére volt válasz adható, ahogyan az az útmutatóban is megjelölésre került.

Finanszírozási
tervtábla_Szombathely

8.4 Működési térkép

8.5 Indikátor adatlapok

Fenntartható Városfejlesztési Stratégia Módszertani Kézikönyve részletesen bemutatja.

8.6 FVS -ITS fordítótáblák

Fenntartható Városfejlesztési Stratégia Módszertani Kézikönyve részletesen bemutatja

8.7 Önértékelési eszköz

Kézikönyv fejezete	1.3.1. értékelési szempont	Önértékelési szempont	A város önértékelése: megfelel/ nem felel meg alponként szöveges kiegészítéssel
1. A partnerségi folyamat ismertetése az FVS tervezés időszakára vonatkozóan 1.1. Partnerek definiálása 1.2. Partnerségi akciók és azok tartalma 1.3. Partnerségi akciók ütemezése a tervezési	A stratégiaalkotás során a stratégiát részvételi tervezéssel készítette el és ezt dokumentálta	Bemutatásra került-e az FVS-ben: - hogyan vonták be a helyi szereplőket (beleértve a civil társadalmi csoportokat és a helyi lakosokat is) a fejlesztési igények és potenciál azonosításába, - az érdekeltek hogyan járultak hozzá a stratégia elkészítéséhez (pl. Közösségi találkozók, workshopok, részvételi tervezés, felmérések , együttdöntési és együtttervezési folyamatok stb.) - bemutatásra kerültek a különféle szervezeti egységek, ügynökségek és érdekelt felek, akik részt vesznek a stratégia kialakításában és végrehajtásában - bemutatásra került, hogyan vonták be a releváns szereplőket (ideértve a civil társadalmi csoportokat és a helyi lakosokat is) a stratégia	Megfelel. A helyi szereplők a tervezés során bevonásra kerültek. A partnerségi egyeztetés részletes szabályairól Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 25/2018. (XII. 19.) önkormányzati rendelete rendelkezik. A jelen dokumentum 1. pontjában a partnerek definiálása, a partnerségi akciók tartalma és ütemezése bemutatásra került. Ezek közül kiemelendő, hogy az FVS módszertani útmutató szerint elkészített kérdőívek kitöltése 2022. tavaszán valósult meg. A város közgyűlése döntést hoz a stratégia elfogadásáról a vármegyei önkormányzat ajánlásainak figyelembevételével.
2. Megalapozó munkarész: Helyzetfeltárás és helyzetértékelés			Megfelel.

2.1. Helyzetfeltárás		A terület fejlesztési igényei és lehetőségei jól körülhatároltak és bemutatottak az öt dimenzió mentén A helyzetfeltárást megfelelő és naprakész adatok támasztják alá az adatforrások bemutatásával	Megfelel. A helyzetfeltárás során a kulcstémakörök bemutatásra kerültek, az ismert adatforrások és adatbázisok felhasználása mellett.
2.2. Területi lehatárolás A várostérség lehatárolása, bemutatása		A várostérség lehatárolása szerepel, és felülvizsgálata megtörtént és alátámasztott.	Megfelel. A várostérség lehatárolása, bemutatása a dokumentumban megtörtént.
2.3. Helyzetértékelés, szintézis (prosperáló város, zöldülő város, digitális város, megtartó város, kiszolgáló város)	a helyzetértékelés az öt tervezési dimenzió mentén elkészült	A helyi trendeket és jelenségeket a széles társadalmi, gazdasági és környezeti átalakulások összefüggésében tárgyalják az öt dimenzió mentén A stratégia integrált megközelítésben tárgyalja a terület fejlesztési igényeinek és potenciáljának kezelését	Megfelel. A helyzetértékelés az öt tervezési dimenzió mentén elkészült, annak bemutatása a dokumentumban megtörtént a módszertanban meghatározott szakági területek és értékelési szempontok szerint.
2.4. A város irányítási és működési modellje 2.4.1. Irányítási modell 2.4.2. Működési modell 2.4.3. Várostérségi koordináció		Bemutatásra kerül a stratégia irányítása menedzsment és politikai szinten Bemutatásra kerülnek a mechanizmusok a stratégia politikai szintű támogatásának biztosítására. Bemutatásra kerül a stratégia irányításáért felelős illetékes helyi hatóság (LA) vagy testület	Megfelel. A város irányítási és működési modelljének a bemutatása a dokumentumban megtörtént a módszertanban meghatározottak szerint. A működési térkép a dokumentum 8.4. számú mellékletben található.

2.5. Kockázatok és lehetőségek értékelése (prosperáló város, zöldülő város, digitális város, megtartó város, kiszolgáló város)		A kockázatok és lehetőségek értékelése széleskörű, alkalmas a forratókönyvek megalapozására.	Megfelel. A kockázatok és lehetőségek értékelése a dokumentumban megtörtént a módszertanban meghatározottak szerint dimenziókra bontva.
3. Stratégiai munkarész			Megfelel
3.1. Forratókönyv elemzés	adatokkal alátámasztott, prognózisokra épülő forratókönyv elemzés készült, azonosított kockázatokra reflektál	Elkészült a standard és adaptív forratókönyv is trendekre épülő prognózissal. A kívánt jövőbeli forratókönyv elképzelése a helyi közösség számára mérhető valós eredmények formájában fogalmazódik meg	Megfelel. A dokumentumban elkészítésre került a standard és adaptív forratókönyv is trendekre épülő prognózissal.
3.2. Jövőkép		A stratégiai jövőkép, reflektál a forratókönyv elemzésre, világosan meghatározott és reálisan elérhető. Logikusan következnek az állításai a forratókönyvelemzésből, és összhangban vannak a területi fókusszal.	Megfelel. A dokumentumban sor került jövőképalkotásra is, amely reflektál a forratókönyv elemzésben leírtakra.
3.3. A stratégia célrendszere		A stratégiai jövőkép, a célkitűzések és intézkedések világosan meghatározottak és elérhetőek. Logikusan következnek a helyzetértékelés és forratókönyvelemzés alapján (az igények és a célok közötti megfelelés), és összhangban vannak a területi fókusszal.	Megfelel. A stratégia célrendszer a módszertani útmutató célmátrix táblázat sablonjának felhasználásával került bemutatásra dokumentumban, a városrészek meghatározásával együtt.

3.4. A reziliens város a stratégiai célrendszerben 3.4.1. Prosperáló város 3.4.2. Zöldülő város 3.4.3. Digitális város 3.4.4. Megtartó város 3.4.5. Kiszolgáló város	A stratégiai fejezet a városi rezilienciára épül és az 5 tervezési dimenzió mentén kidolgozott, a célok megfelelően alátámasztottak, indokoltak	A stratégia integrált megközelítésben mutatja be a terület fejlesztési igényeit és potenciálját az öt tervezési dimenzió mentén, külön fejezetben tárgyalva a város rezilienciáját az abszorpciós, adaptációs és transzformatív képességei tekintetében.	Megfelel. A dokumentum ezen fejezetében reziliencia vizsgálat mind az öt tervezési dimenzió mentén kidolgozott. Külön fejezetekben tárgyalja a város rezilienciáját az abszorpciós, adaptációs és transzformatív képességei tekintetében.
3.5. A stratégia összhangja más stratégiaakkal		A stratégia összhangban áll az európai, hazai és vármegyei, térségi, városi releváns stratégiák általános célkitűzéseivel. A stratégia leírja a kapcsolatokat (és szinergiákat) bármely más nemzeti, regionális vagy helyi politikával, amely releváns a stratégia szempontjából.	Megfelel. A dokumentumban bemutatásra kerül, hogy a stratégia összhangban áll az európai, hazai és vármegyei, térségi, városi releváns stratégiák általános célkitűzéseivel.
4. Monitoring, kontrolling, indikátorok	Az FVS monitoring rendszere, ezen belül az indikátorok mérési módszertana kidolgozott mind a tervezés, mind a végrehajtásra vonatkozóan, stratégiai célokhoz bázis és célértékkel ellátott indikátort rendelt a város a reziliencia és az öt tervezési dimenzió alátámasztására. A TVP		Megfelel. A dokumentumban bemutatásra kerülnek az önkormányzat által vállalt indikátorok és FVS szintű egységes indikátorok is.

	indikátorvállalásai a forrásokkal arányban vannak		
4.1. FVS monitoring rendszere, nyomon követés a tervezés és végrehajtás során		Bemutatásra kerül, - hogyan biztosítják a releváns szereplők (ideértve a civil társadalmi csoportokat és a helyi lakosokat is) bevonását a nyomon követési és értékelési folyamatokba, - A monitoring rendszer kialakítását a stratégia tárgyalja. Tartalmaz a stratégiai célrendszerhez illeszkedő kimeneti és/ vagy eredmény indikátort, (számszerűsített alap- és célértékekkel), az időszerű adatok megszerzésének és elemzésének stratégiáját, valamint a tevékenységek nyomon követéséért felelős osztály / egység azonosítását.	Megfelel. A dokumentumban bemutatásra került az FVS monitoring rendszere, nyomon követés a tervezés és végrehajtás során.

4.2. Az FVS-hez kapcsolódó indikátorok és azok mérési módszertana		Szerepelnek az FVS szintű indikátorok (számszerűsített alap- és célértékekkel), az időszerű adatok megszerzésének és elemzésének stratégiájával, valamint a tevékenységek nyomon követéséért felelős osztály / egység azonosításával.	Megfelel. A dokumentumban bemutatásra kerülnek az önkormányzat által vállalt indikátorok és FVS szintű egységes indikátorok számszerűsített célértékekkel.
4.3. A beavatkozásokra vonatkozó adatok gyűjtésének és kezelésének helyi módszertana		A nyomonkövetési rendszer bemutatása megtörténik a stratégiában, bemutatásra kerülnek az intézkedések, amelyek biztosítják, hogy a nyomon követési eredmények bekerüljenek a döntéshozatali folyamatba, a nyomonkövetési információk rendszeresen előállításra kerüljenek, és elérhetővé váljanak az érdekeltek és a nyilvánosság számára. Az értékelési gyakorlatokat a teljes stratégiára megtervezik és megfelelően leírják.	Megfelel. A dokumentumban elkészítésre került a standard és adaptív forgatókönyv is trendekre épülő prognózissal.
5. Az irányítási és működési modell	A városi irányítási és működési modell a módszertani hangsúlyoknak megfelelően bemutatott, az FVS a fenntartható városüzemeltetés		Megfelel.

	kérdéseivel is megfelelően foglalkozik.		
5.1. A városirányítási modell indokolt módosításai 5.1.1. Az átfogó városirányítási rendszer változásai 5.1.2. A térségi koordináció mechanizmusainak változásai		A stratégia irányítása biztosított menedzsment és politikai szinten, és ez bemutatásra kerül a stratégiában.	Megfelel. A dokumentumban ezen pontjában az útmutató elvárásai alapján, a lehetséges vagy tervezett változtatások kerültek bemutatásra
5.1.3. Részvételi akciók a stratégiai ciklus végrehajtási szakaszában		Az érintett érdekelt felek bevonásának folyamatait és mechanizmusait a végrehajtási, nyomon követési és értékelési szakaszokba bemutatják. Szükség esetén intézkedéseket terveznek a helyi partnerek kapacitásának kiépítésére, hogy feladataikat a végrehajtási szakaszban teljesítsék.	Megfelel. A dokumentumban a szükséges információk megadásra kerültek.

5.2. A városi működési modellt érintő tervezett változtatások		Az egyes cselekvések végrehajtásával kapcsolatos felelősségek és feladatok egyértelműen meg vannak határozva. Az érintettek közötti koordinációt biztosító folyamatokat és mechanizmusokat bemutatják. Az érintett helyi hatóság vagy testület rendelkezik a stratégia végrehajtásához szükséges erőforrásokkal és készségekkel. Ha nem, akkor bemutatják az intézkedéseket a kapacitás növelésére. Bemutatásra kerül, miként tervezik a különféle szervezeti egységek, érdekelt felek hozzájárulását az integrált megközelítés fokozása érdekében a stratégia kialakításában és végrehajtásában.	Megfelel. A dokumentumban kifejtésre került, hogy a működési modell korábbi bevált gyakorlata alapján jelentős változtatásra nincsen szükség a kialakult struktúrában.
6. Cselekvési terv	A cselekvési terv kijelöli a stratégiai egyedi projekteket, az akcióterületi projekteket és a hálózatos, vonalas beavatkozásokat. Az akcióterületek, főbb beruházások azonosításra kerültek, azok megfelelően	Bemutatásra kerül a részletes cselekvési terv, amely bemutatja, hogyan válnak a célkitűzések beavatkozásokká	Megfelel. A dokumentumban bemutatásra kerül a részletes cselekvési terv.

	reagálnak a helyzetelemzésben feltárt városi problémákra.		
6.1. Intézkedések és beavatkozási területek rendszerezése		Intézkedések és beavatkozások rendszerezése megtörtént.	Megfelel. Az intézkedések és beavatkozások rendszerezése táblázatos formában megtörtént a dokumentumban.
6.2. Az akcióterületek kijelölése, a kijelölés és a lehatárolás indoklása		Az akcióterületek bemutatása indoklással ellátva megtörtént.	Megfelel. A dokumentumban az FVS készítése során a város teljes területére vonatkozó, ún. hálózatos, illetve akcióterülethez rendelés szerinti lehatárolása történt meg.
6.3. Városi szintű beavatkozási területek részletezése		Az ágazatok közötti integrációt figyelembe veszik a stratégia intézkedéscsomagjában, és meghatározzák a különböző cselekvések egymást kiegészítő jellegét.	Megfelel.

6.3.1. Stratégiai célkitűzéseket támogató egyedi beavatkozások 6.3.2. Stratégiai célkitűzéseket támogató nagyobb városi területekre kiterjedő beavatkozások 6.3.3. Stratégiai célkitűzéseket támogató, átfogó szervezeti rendszerként működő stratégiai keretrendszerek (hálózatos, vonalas fejlesztések)		A cselekvési terv tartalmazza a városi szintű egyedi beavatkozásokat, hálózatos és akcióterületi fejlesztési javaslatokat is.	Megfelel. A dokumentumban a cselekvési terv tartalmazza a városi szintű egyedi beavatkozásokat, hálózatos és akcióterületi fejlesztési javaslatokat is.
6.4. Várostérségi szintű beavatkozási területek részletezése 6.4.1. Stratégiai célkitűzésekkel rendelkező térségi bevonással megvalósítható egyedi projektek 6.4.2. Átfogó stratégiai megalapozottságú térségi keretrendszerek (térségi hálózatos, vonalas fejlesztések, nem materiális hálózatos fejlesztések)	A stratégia figyelembe veszi a térségi kapcsolatokat, a fejlesztéseket a közvetlen és tágabb vonzáskörzet figyelembevételével tervezte meg	A fejlesztési igények és lehetőségek egyértelműen össze vannak hangolva a megfelelő területi léptékkal és területi kontextussal. A célterület(ek) be van(nak) építve a nagyobb területi kontextusba, és a stratégia figyelembe veszi a város-vidék kapcsolatokat, valamint a szomszédságok és a városi területek kölcsönös függőségét. A cselekvési terv tartalmazza a várostérségi szintű egyedi beavatkozásokat és hálózatos fejlesztési javaslatokat is.	Megfelel. A dokumentumban a városi szintű beavatkozási területek részletezése megtörtént.

6.5. Stratégia együttműködési menetrendek (zöld és digitális átállást elősegítő célok és intézkedések) 6.5.1. Zöld átállás menetrend 6.5.2. Digitális átállás menetrend	A cselekvési tervben a város zöld és digitális átállását szolgáló menetrendek elkészültek.	A cselekvési tervben a város zöld és digitális átállását szolgáló menetrendek a módszertani ajánlásnak megfelelően elkészültek.	Megfelel. A dokumentumban elkészítésre került a standard és adaptív forgatókönyv is trendekre épülő prognózissal.
7. Finanszírozási terv	Az FVS üzleti modellre épülő tervezést valósít meg, mely figyelembe veszi a különböző forrásbevonási lehetőségeket a TOP Plusz forrásain túlnyúlóan is (más OP-k, hazai forrás, pénzügyi eszközök, magántőke bevonás stb.), valamint a beavatkozások megtérülő és nem megtérülő jellegét is.	A finanszírozási terv előzetes üzleti modellre épül, számbaveszi az elérhető forrásokat és bemutatja az üzemeltetési modellt is.	Megfelel. A dokumentumban elkészítésre a város zöld és digitális átállását szolgáló menetrendek elkészültek. Számba veszi az elérhető forrásokat és bemutatja az üzemeltetési modellt.
7.1. Elérhető és bevonható források számbavétele		A stratégia konkrét részleteket tartalmaz az ESB alapokon túlmenően is az elérhető más finanszírozási források elosztásának módjáról és helyéről.	Megfelel. A dokumentumban az elérhető és bevonható források számbavétele megtörtént.

7.2. Az üzleti modell		A különböző finanszírozási források (európai, nemzeti, regionális és helyi, beleértve a pénzügyi eszközöket) közötti szinergiákat a stratégia bemutatja. Elősegítik a magánbefektetők és a harmadik szektor bevonását a stratégia finanszírozásába. Figyelembe veszik a pénzügyi eszközöket és az innovatív finanszírozási megközelítéseket, például a zöld városi kötvények vagy a társadalmi hatású kötvények alkalmazása révén.	Megfelel. A dokumentumban kifejtésre került, hogy finanszírozási összetételre vonatkozóan a legfontosabb szempont, hogy Szombathely tudatosan törekszik a több lábon állásra. A különböző finanszírozási források (európai, nemzeti, regionális és helyi, beleértve a pénzügyi eszközöket) közötti szinergiákat a stratégia bemutatja.
7.3. Fenntartható üzemeltetés		A finanszírozási fejezet kitér az üzemeltetési modellre és annak finanszírozási forrásaira.	Megfelel. A dokumentum készítése során pontosan nem ismertek a bevételek és kiadások, de az üzemeltetési modell és a finanszírozási források bemutatásra kerültek.
7.4. Projektcsatorna fejlesztés intézményesítése		A stratégia bemutatja a projektcsatorna modelljét.	Megfelel. A dokumentumban bemutatásra kerül a projektcsatorna modellje.
8. Mellékletek			Megfelel.
8.1. Antiszegregációs Terv			Megfelel. A KSH 2011-es népszámlálási adatai alapján a városban nincs szegregátumnak minősített terület.

ZÁRADÉK

Szombathely Megyei Jogú Város Közgyűlése *Szombathely Fenntartható Városfejlesztési Stratégiáját* – az Irányító Hatóság észrevételei alapján – a 2023. szeptember 28-i nyilvános ülésen, a 265/2023 (IX.28.) Kgy. számú határozattal elfogadta.

Szombathely, 2023. október 9.

